

SPRAWOZDANIE WOJEWODY LWOWSKIEGO

o ogólnym stanie Województwa, działalności administracji państwowej na obszarze Województwa
za rok 1935/6
oraz ważniejszych zamierzeniach na przyszłość.

WYDAWNICTWO LWOWSKIEGO WYDZIAŁU WOJEWÓDZKIEGO

Lwów, listopad 1936 r.

38 91

Oras. 3333 / 1935-36

S P R A W O Z D A N I E

Wojewody lwowskiego o ogólnym stanie Województwa, działalności administracji państwowej na obszarze Województwa za rok 1935/36, oraz ważniejszych zamierzeniach na przyszłość obejmuje tak jak i w roku poprzednim trzy zasadnicze działy :

- I. Administracja ogólna,
- II. Administracja nieczespolona,
- III. T. Wydział Samorządowy w likwidacji.

Skorowidz spraw, stanowiących część składową poszczególnych działów, poprzedza sprawozdanie każdego działu.--

-----ooo000ooo-----

Z BIBLIOTEKI
Dra FRANCISZKA UHORCZAKA.
3691

K 1372/41/9

UMCS
LUBLIN

Dnia 12. maja 1935 r. zasnął na wieki, Pierwszy Marszałek Polski Józef PIŁSUDSKI.

Społeczeństwo wstrząśnięte, żalem i bolem po stracie Budowniczego Polski i Wodza Narodu, uznało potrzebę uwiecznienia Jego Pamięci trwałymi pomnikami, godnymi Jego Imienia, któreby po wieczne czasy świadczyły o wdzięczności i czci Narodu dla Jego nieśmiertelnych zasług.-

W całym kraju, powstawały projekty i pomysły trwałego i godnego uczczenia pamięci Marszałka.

Ey jednak w wielkiej liczbie projektów i pomysłów, chociażby mających duże i praktyczne znaczenie - nie rozprószyć, a tym samym nie osłabić twórczych sił społecznych, należało wszelką inicjatywę i wysiłek społeczeństwa, zjednoczyć w jednym naczelnym organie, który by zamierzenia te zespolił i nadał im odpowiedni kierunek. -

Inicjatywę w tym względzie, podjął Pan Prezydent Rzeczypospolitej, który w dniu 6. czerwca 1935 zwołał posiedzenie konstytuujące Naczelnego Komitetu Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego. W dniu tym, dokonał Pan Prezydent aktu utworzenia Naczelnego Komitetu, a stając Sam osobiście na Jego czele, nadał temu aktowi ogólnonarodowy charakter i zalecił skoordynowanie akcji w całym kraju.-

Pracami Komitetu Naczelnego kieruje Pan Prezydent osobiście przy pomocy Prezydium i za pośrednictwem Komitetu wykonawczego.

Głównym zadaniem Naczelnego Komitetu było ustalenie sposobu uczczenia pamięci Marszałka w dziełach o charakterze ogólnonarodowym. Za takie dzieła uznał Komitet Naczelny:

- 1/ usypanie kopca na Sowińcu pod Krakowem,
- 2/ stworzenie pomnika Marszałka w Warszawie,
- 3/ budowę sarkofagu na Wawelu i
- 4/ wzniesienie grobowca na Rossie w Wilnie.-

Dzieła te nie przesadzają o innych pomnikach i dziełach, mających na celu uczczenie Marszałka. W szczególności nie koliduje to z inicjatywą regionalną uczczenia pamięci Marszałka pomnikami stawianymi w innych miastach, a w szczególności z zamierzonym wzniesieniem pomnika w mieście Lwowie.-

Oczywiście wszelkie regionalne poczynania i plany w tej mierze - jakkolwiek oparte na własnych siłach lokalnych, są przed podjęciem kroków realizacyjnych uzgadniane pod względem merytorycznym, artystycznym i finansowym z Wydziałem Wykonawczym Naczelnego Komitetu.

Ma to na celu zapewnienie, że wszystkie poczynania w tej mierze stworzą harmonijną całość i będą dostosowane do powagi zadania.- Powołany przez Pana Prezydenta Komitet Wykonawczy przystąpił do realizacji tych wskazań przez zorganizowanie współpracy ze społeczeństwem w celu zespolenia jego wysiłków przy pomocy organizacji społecznych, zawodowych i kulturalnych, Związków Obrońców Ojczyzny i chętnych obywateli, zgłaszających akces do prac Naczelnego Komitetu.-

Przystępując do zgromadzenia potrzebnych funduszy Wydział Wykonawczy zorganizował akcję zbiórkową wśród ogółu obywateli.-

Akcja ta ma charakter najzupełniej dobrowolny. Wydział Wykonawczy apeluje do wszystkich pracodawców prywatnych oraz osób administrujących z ramienia Państwa lub Samorządu, by nie dopuścili do wywierania nacisku na pracowników kierowanych przez nich instytucji.- Żle zrozumiana w tym względzie gorliwość byłaby bowiem wysoce niewłaściwa i gorsząca wobec Pamięci Marszałka, zwłaszcza że całe społeczeństwo dobrowolnie przyczynia się - w granicach swoich możliwości - do realizacji zadań Komitetu, a to : bądź przez jednorazowe chociażby najdrobniejsze ofiary, składane na listy zbiórkowe Naczelnego Komitetu, które zostały rozesłane upoważnionym do zbiórki obywatelom, bądź przez ofiary rozłożone na raty miesięczne, w dłuższym okresie / do 3 lat /.

W ten sposób zapewniona została realizacja dzieł, trwale świadczących o uczuciach współczesnych Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu, względem Jego ducha, Jego czynów i Jego zasług, położonych około wyzwolenia narodu z niewoli, przywrócenia mu warunków życia, zgodnych z honorem i odbudowania Rzeczypospolitej w skali mocarstwowej.-

Dla jednolitego i najbardziej skutecznego przeprowadzenia akcji zbiórkowej na terenie Rzeczypospolitej na rzecz funduszu uczczenia Pamięci Marszałka Wydział Wykonawczy zaprosił do współpracy Wojewódzkich Delegatów Naczelnych Komitetu. Delegatem Wydziału Wykonawczego na terenie Województwa lwowskiego jest Wojewoda jako członek Naczelnego Komitetu.-

Wojewoda w charakterze Delegata Naczelnego Komitetu zwołał dnia 9 sierpnia 1935 zebranie obywatelskie, by w myśl zasad przyjętych przez Wydział Wykonawczy Naczelnego Komitetu utworzyć na tutejszym terenie Radę Obywatelską składającą się z przedstawicieli społeczeństwa tutejszego. Rada ta scentralizowała na terenie lwowskiego Województwa akcję informacyjną i wykonuje nadzór nad akcją zbiórkową.-

Zadania Rady Obywatelskiej, są następujące :

- Rada Obywatelska :
- a/ powołuje, bądź zatwierdza samorzutnie powstałe Komitety lokalne,
 - b/opiniuje zamierzenia Komitetów lokalnych i uzgadnia je z wytycznymi Naczelnego Komitetu;
 - c/ czuwa, aby żaden wyraz dobrej woli i inicjatywy organizacji lub poszczególnych obywateli nie był w tej akcji zagubiony lub pominięty,
 - d/przedkłada Wydziałowi Wykonawczemu te inicjatywy i projekty z terenu Województwa które nadają się do wykonania,
 - e/centralizuje całą akcję informacyjną i zbiórkową.-

Na tym zebraniu dokonano wyboru Rady Obywatelskiej złożonej z 11 członków oraz Wojewódzkiego Komitetu Wykonawczego złożonego z 5 członków.

Przewodniczącym Rady Obywatelskiej i Wojewódzkiego Komitetu Wykonawczego został wybrany P. Senator Wojciech Gołuchowski, Prezes Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny.-

Sekretarzem Wojewódzkiego Komitetu wybrano P. mjr.rez. Włodzimierza Krynickiego, wiceprezesa Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny.-

Rada Obywatelska i Wojewódzki Komitet Wykonawczy przy poparciu Wojewody, jako Delegata Naczelnego Komitetu zajęły się przy pomocy Starostów powiatowych organizacją Powiatowych Komitetów Uczczenia pamięci Marszałka.-

Obecnie we wszystkich powiatach tutejszego Województwa istnieją i działają pod kierownictwem Wojewódzkiego Komitetu Komitety powiatowe.-

Funkcje Komitetu Powiatowego na m. Lwów sprawuje Wojewódzki Komitet Wykonawczy we Lwowie, ul. Halicka L. 19. Komitet Wojewódzki i Komitety Powiatowe kierują i przeprowadzają pod egidą Naczelnego Komitetu akcję zbiórkową w myśl przytoczonych wyżej zasad, koordynują działalność oraz zamierzenia lokalnych czynników w sprawie Uczczenia Pamięci Marszałka i przedkładają sprawozdania i opinie Naczelnemu Komitetowi.-

Zebrane fundusze przekazuje się bezpośrednio na konto czekowe PKO. Naczelnego Komitetu w Warszawie nr. 1313.- Akcja zbiórkowa prowadzona jest przy pomocy druków dostarczonych przez Naczelny Komitet całkowicie bez kosztów i zebrane fundusze bez żadnych potrąceń przekazuje się do dyspozycji Naczelnego Komitetu.-

Niewątpliwie Województwo lwowskie świadome swych obowiązków w dalszym ciągu wspierać będzie powyższą akcję, a społeczeństwo i organizacje nadal tak jak dotąd współpracować będą w odnośnych Komitetach w celu zrealizowania wymienionych dzieł o charakterze ogólnie narodowym.-

-----ooo000ooo-----

I. ADMINISTRACJA OGÓLNA.

A. Sprawy ogólne i administracyjno - prawne	str. 1 do 6
B. Bezpieczeństwo publiczne	" 7 do 12
C. Samorząd terytorialny	" 13 " 34
D. Sprawy wojskowe	" 35 " 38
E. Zdrowie publiczne	" 39 " 50
F. Rolnictwo i Reformy Rolne	" 51 " 70
G. Administracja przemysłowa	" 71 " 74
H. Praca i Opieka Społeczna	" 75 " 88
I. Sprawy komunikacyjno - Budowlane	" 89 " 110.-

---ooo000ooo---

A/. SPRAWY OGÓLNE I ADMINISTRACYJNO-PRAWNE.

I. Ogłoszenie nowej Konstytucji, wybory do Sejmu i Senatu, konferencja w Posłami i Senatorami.-

Z aktów ustawodawczych ogłoszonych w okresie sprawozdawczym wymienić należy akt o epokowym znaczeniu dla Państwa, jakim jest ustawa konstytucyjna z 23. kwietnia 1935 ogłoszona w Dzienniku Ustaw R.P. nr. 30 poz. 227, a obowiązująca od dnia ogłoszenia t.j. od dnia 24. kwietnia 1935 r. -

Stosownie do postanowień nowej Konstytucji ogłoszone zostały trzy ustawy a mianowicie ustawa z 8 lipca 1935 o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej / Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 815/, ustawa z 8 lipca 1935 zawierająca ordynację wyborczą do Sejmu / Dz. U. Rz. P. Nr. 47 poz. 319/ i ustawa z 8. lipca 1935 zawierająca ordynację wyborczą do Senatu / Dz. U. Rz. P. Nr. 47 poz. 320 /.-

Głosowanie do Sejmu na zasadzie nowej ordynacji odbyło się 8 września 1935, a powołanie Senatorów w Wojewódzkich Kolegiach wyborczych dnia 15. września 1935 r.

Wybory zarówno do Sejmu jak i Senatu przeprowadzone zostały na terenie Województwa pod hasłem porozumienia w celu zapewnienia ludności Województwa możliwie najlepiej odpowiadającej reprezentacji zarówno pod względem gospodarczo- społecznym, jak i narodowościowym. -

Pragnąc zapoznać wybranych Posłów i Senatorów z potrzebami Województwa zwołał Wojewoda w dniu 19 października 1935 pod swym przewodnictwem całodzienną konferencję gospodarczą. W konferencji wzięli udział senatorowie : Gołuchowski, Decykiewicz, Domaszewicz, Kozłowski, Pawlikowski i Pulnarowicz, posłowie: wicemarsz. Sejmu Byrka, wicemarsz. Sejmu Mudryj, Wagner, Ostrowski, Perfeckij, Sapięha, Celewicz, Kozicki, Witwicki, Ekiert, Ostafin, Morawski, Szetela, Dostych, Tarnowski, Inglot, Terszakowec, Choiński- Dzieduszycki i Sommerstein.-

Ponadto prezesi Izb: przemysłowo-handlowej, rolniczej i rzemieślniczej, a także szefowie władz drugiej instancji.- Naczelnicy Wydziałów Urzędu Wojewódzkiego w opracowanych wyczerpujących referatach zilustrowali zagadnienia gospodarcze i społeczne na terenie Województwa z zakresu samorządu terytorialnego, rolnictwa i jego oddzielenia, przebudowy ustroju rolnego oraz działu melioracji rolnych, przemysłu, handlu, rzemiosła i elektryfikacji, bezrobocia, zatrudnienia bezrobotnych i opieki społecznej, dalej z zakresu potrzeb komunikacyjno- drogowych, komunikacyjno-wodnych, budowlanych i zdrowia publicznego. Referaty obudziły wielkie zainteresowanie uczestników konferencji, a przedstawicielom parlamentarnym dały możliwość zaznajomienia się z zagadnieniami i potrzebami gospodarczymi Województwa.-

II. Prace i zamierzenia w kierunku usprawnienia działalności władz administracji ogólnej.-

W oparciu o przepisy nowej ustawy konstytucyjnej dążyła administracja państwowa na terenie lwowskiego Województwa do usprawnienia swej działalności zgodnie z wymogami Państwa i potrzebami

ludności. Zamierzenia w tym kierunku musiały władze spełniać kosztem jak najmniejszego obciążenia Skarbu Państwa, a więc ograniczania wydatków.-

Obroty pieniężne Urzędu Wojewódzkiego i Urzędów podległych wynosiły w wydatkach 16,840.782 zł. 94 a w dochodach 13,996.689 zł. 98 gr. - Akcja obniżenia wydatków na wynajem lokali biurowych dla Urzędów podległych Wojewodzie lwowskiemu była nadal kontynuowana, przy czym uzyskano zmniejszenie tych wydatków o dalsze 5.19 %, gdyż wydatki na czynsze obniżono z 119.893 zł. 80 gr. na 113.675.88 zł.

W dziale robót remontowych większych robót nie wykonano, tylko prowadzono drobne remonty ratownicze. W dziale osobowym administracji ogólnej musiano kłaść szczególny nacisk na gatunkowość i jakościowość materiału urzędniczego, ażeby maksymalną wydajnością pracy zastąpić braki pod względem ilościowym personelu.- Luki personalne zapełnia się więc kwalifikowanym materiałem z wyższymi studiami uniwersyteckimi. Element ten starannie dobrany rozmieszcza się planowo w starostwach i obsadza nim referaty administracyjno- prawne i administracyjno- gospodarcze, a więc te, które głównie ustawą i przepisem prawa regulują życie gospodarcze i z natury rzeczy wymagają wykształcenia prawniczego.-

Doceniając znaczenie referatu społeczno- politycznego w Starostwach, powołanego do regulowania stosunków bezpieczeństwa i porządku publicznego, starał się Wojewoda również i te referaty w miarę możliwości obsadzać kwalifikowanymi urzędnikami z wykształceniem prawniczym. Konsekwentne zamierzenia w tym kierunku doprowadziły do tego, że już obecnie wszystkie starostwa z wyjątkiem jednego posiadają przynajmniej dwóch referendarzy prawników.-

W wszystkich starostwach z wyjątkiem jednego, wicestarostwie posiadają również wykształcenie prawnicze.- W referatach wojskowych zatrudniono w przeważnej części oficerów, jako najbardziej kwalifikowanych referentów, obznajomionych z działem administracji wojskowej i przez to uzyskano na tym odcinku administracji ogólnej bardzo dobre wyniki pracy.-

Przez wprowadzenie metody maksymalnej wydajności pracy przy doborze jak najlepszego pod względem gatunku i jakości elementu urzędniczego uzyskano równowagę w sprawności urzędowania starostw, która mogłaby być zachwiana wskutek budżetowego zmniejszenia kontyngentu sił urzędniczych dla Województwa lwowskiego. -

Dla celów usprawnienia administracji i uzgadniania jej działalności z zagadnieniami państwowymi i potrzebami ludności Wojewoda lwowski i Naczelnicy Wydziałów przeprowadzali w razie potrzeby inspekcje. - Niezależnie od tego przeprowadzali stale inspekcje starostw i związków samorządowych wojewódzki inspektor starostw i wojewódzki inspektor związków komunalnych.-

Zadaniem inspekcji było czuwanie nad właściwą organizacją, tokiem urzędowania, obsadą osobową i merytoryczną wartością czynności urzędowych podległych wojewodzie starostw i nadzorowanych związków komunalnych.

Ponadto zbierano i ujmowano syntetycznie materiał informacyjny oraz stale go aktualizowano ze szczególnym uwzględnieniem statystyki wydajności pracy.-

Celem jednolitości pracy inspekcyjnej utrzymywany był stały kontakt wszystkich czynników powołanych do wykonywania inspekcji wojewódzkiej i koordynacja ich działalności pod kierunkiem wicewojewody, a więc inspektorów, naczelników wydziałów i referentów oraz dążono do takiej koordynacji prac poszczególnych referentów starostw z organami fachowymi i referentami wydziałów powiatowych.

Na podstawie lustracji wydawano zarządzenia poinpekcyjne, przy czym uzgadniano sprawy poważniejsze na konferencjach naczelników wydziałów i inspektorów pod kierunkiem Wicewojewody, oraz wydawano specjalne zarządzenia.-

Praca inspektora starostw kontynuowana była w dalszym ciągu w kierunku wytkniętym w roku ubiegłym, a więc uregulowania obsady personalnej starostw, przypilnowania systematycznego szkolenia personelu, który poddawany był też szczegółowemu egzaminowaniu przez inspektora w myśl zarządzeń ministerialnych z przepisów organizacyjnych i formalnych, dążenia do usunięcia zaległości i podniesienia merytorycznej strony urzędowania, zastosowania usprawnienia biurowości oraz uregulowania inspekcji gmin ze strony starostw w poręczonym zakresie działania, uaktywnienia jej i usprawnienia działalności urzędów gminnych, zwłaszcza w kierunku należytego wykonywania przepisów o meldunkach i księgach ludności.-

W okresie sprawozdawczym zlustrował inspektor starostw wszystkie starostwa pod względem organizacyjno- merytorycznym, perlustrując kilka starostw, w których znaleziono większe braki i wady.-

Szczególną uwagę poświęcał inspektor starostw referatowi karno- administracyjnemu, a mianowicie na przygotowanie referenta, sprawdzanie, czy przestrzegana jest należyta polityka karno- administracyjna, czy referent zasięga wskazówek starosty, względnie wicestarosty, oraz czy pozostaje w kontakcie z innymi referentami i komendantem pow. P.P. w celu informowania się co do stosowania tej polityki represji karnych w poszczególnych działach spraw referatu k.a. w końcu jak postępuje wykonywanie prawomocnych nakazów i orzeczeń karno- administracyjnych.-

Na ogół w urzędowaniu starostw widać postęp wobec poprawy stanu personalnego przez zmianę jakości urzędników skutkiem przydziału sił kwalifikowanych, zachodzi jednak konieczność jeszcze dalszej wymiany sił starościńskich słabszych niższych kategorii na pracowników z wyższym wykształceniem prawniczym.-

Wojewódzki inspektor Związków samorządowych dokonał w okresie sprawozdawczym 10 lustracji zasadniczych samorządów powiatowych a to tarnobrzieskiego, rzeszowskiego, dobromilskiego, rudeckiego, przeworskiego, lubaczowskiego, sanockiego, brzozowskiego, żółkiewskiego i łańcuckiego,- jedną lustrację zasadniczą miasta wydzielonego z powiatu a mianowicie w Rzeszowie - 23 lustracji miast niewydzielonych a to w Strzyżowie, Tyczynie, Tarnobrzegu, Baranowie, Rozwadowie, Sanoku, Dobromilu, Chyrowie, Rudkach, Komarnie, Szczercu, Przeworsku, Cieszanowie, Jaworowie, Rymano-

wie, Kańczudze, Lubaczowie, Brzozowie, Żółkwi, Mostach Wielkich, Kulikowie, Łańcucie i Leżajsku - 70 lustracji gmin zbiorowych i 17 lustracji administracji gromad na terenie powiatów inspekcjonowanych.-

Okres sprawozdawczy był trzecim w bieżącym trzyletnim planowym okresie inspekcyjnym, a z uwagi na dokonaną w międzyczasie reorganizację gmin wiejskich jednostkowych w zbiorowe, położone poza normalną pracą inspekcyjną i instrukcyjną w tym okresie jeszcze specjalny nacisk na stronę organizacyjną w inspekcjach tak gmin zbiorowych jak i administracji gromadzkiej oraz w zakresie reorganizacji systemu nadzoru nad gminami wykonywanego przez powiatowe organa inspekcyjne.-

Pozatem wojew. inspektor Zw. Samorz. inspekcjonował merytorycznie referaty samorządowe 9-ciu starostw a to : w Tarnobrzegu, Rzeszowie, Rudkach, Dobromilu, Przeworsku, Sanoku, Brzozowie, Żółkwi i Łańcucie. Ponadto kontrolował kasowość i rachunkowość komitetów powiatowych PW. i FW. w powyższych 9-ciu powiatach oraz 8-miu obwodów powiatowych L.O.P.P. w Tarnobrzegu, Rzeszowie, Przeworsku, Lubaczowie, Sanoku, Brzozowie, Żółkwi i Łańcucie.

W końcu przeprowadził wojew. Inspektor Zw. Samorz. dochodzenia w samorządzie miejskim w Szczercu, oraz wziął udział w objeździe informacyjnym ministerialnego inspektora samorządowego Bogatkowskiego gromad w powiatach lwowskim i gródeckim.-

Usprawnienie urzędowania starano się nadto osiągnąć przez wprowadzenie nowych i ulepszanie już istniejących formularzy załatwień. W tej mierze zasadniczą zmianę wprowadziła uchwała Rady Ministrów o zaopatrywaniu urzędów państwowych w druki i formularze załatwień, których dostawę po przeprowadzeniu normalizacji druków - skoncentrowano w ministerialnych centralach zamówień, a dopiero te centrale oddają wykonanie druków za pośrednictwem Polskiej Agencji Telegraficznej poszczególnym drukarniom w kraju. W ten sposób uzyskano zcentralizowanie nakładów i jednolite ustalenie druków dla poszczególnych urzędów. Obecnie tylko druki nagłe lub takie, których zużycie nie przekracza rocznie 500 sztuk, oddawane są do wykonywania miejscowym drukarniom bez pośrednictwa central na zarządzenie Urzędu Wojewódzkiego.-

Łudności udostępniono przeglądanie Dziennika Ustaw i Dziennika Wojewódzkiego przez wyłożenie do przeglądu tak w starostwach jak i biurze informacyjno-podawczym Urzędu Wojewódzkiego.-

W celu szkolenia względnie doszkalania urzędników administracji ogólnej zarządził Wojewoda odbywanie periodycznych miesięcznych, a w razie potrzeby tygodniowych zebrań urzędników w celu wygłaszania na nich referatów na temat aktualnych zagadnień z dziedziny prawa administracyjnego oraz wykładni i interpretacji odnoszących przepisów na podstawie praktyki administracyjnej, orzeczeń i wskazówek władz naczelných oraz wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

W okresie sprawozdawczym wygłosili referaty :

- 1/ naczelnik wydziału przemysłowego mgr. Józef Kasztelewicz o polskim prawie przemysłowym i roli izb przemysłowo-handlowych,

- 2/ naczelnik wydziału ogólnego mgr. Mikołaj Kwaśniewski,
 - a/ o prawie małżeńskim na ziemiach polskich,
 - b/ o urządzeniu i prowadzeniu akt stanu cywilnego,
 - c/ o ustawodawstwie w zakresie zmiany nazwiska i imienia i nadawania imion i nazwisk,
 - d/ o obywatelstwie polskim i przynależności gminnej,
 - e/ cykl wykładów o postępowaniu administracyjnym w świetle judykatury Najwyższego Trybunału Administracyjnego, Sądu Najwyższego i Trybunału Kompetencyjnego ; / ten cykl wykładów został następnie powtórzony przez prelegenta dla urzędników Zarządu Miejskiego we Lwowie /,
 - f/ dwa wykłady o postępowaniu administracyjnym w zakresie dostosowanym dla potrzeb urzędników kancelaryjnych.
 - 3/ naczelnik wydziału w Tymczasowym Wydziale Samorządowym w likwidacji mgr. Zdzisław Pawlikowski o dowodzie co do faktu w postępowaniu administracyjnym jako o zagadnieniu metodologicznym,
 - 4/ radca w Wydziale rolnictwa i reform rolnych mgr. Marian Rubiński o prawie wodnym,
 - 5/ naczelnik wydziału fundacyjnego dr. Wilhelm Rappê o prawie fundacyjnym na ziemiach polskich,
 - 6/ wicewojewoda Marian Sochański o organizacji dawnych urzędów w Polsce,
 - 7/ naczelnik wydziału pracy i opieki dr. Franciszek Szkodziński o podstawowych przepisach prawnych w zakresie opieki społecznej.
- Po referatach odbywała się dyskusja na temat poruszonych w nich zagadnień prawnych.-
- Ponieważ urządzenie tego rodzaju zebrań z referatami dla urzędników władz powiatowych mających siedzibę poza Lwowem ze względu na znaczne koszty i niemożność odrywania ich od zajęć służbowych nie mogło być przeprowadzone, przeto poszczególne referaty po powieleniu ich rozesłano władzom powiatowym dla użytkowania w doszkalanu urzędników pracujących w władzach powiatowych.-

III. Sprawy administracyjno-prawne.

W sprawozdawczym okresie nadano obywatelstwo polskie 83 osobom, orzeczono utratę obywatelstwa polskiego po myśli ustawy o obywatelstwie Państwa Polskiego w 413 wypadkach oraz pozbawiono polskiego obywatelstwa 170 osób.

W dziale nadzoru nad prowadzeniem akt stanu cywilnego zarządzono dodatkowy wpis w 1529 wypadkach, sprostowano mylne wpisy w 357 wypadkach, udzielono dyspens od przeszkód małżeńskich i wydano świadectw zdolności do zawarcia małżeństwa zagranicą 896, zarządzono wpis legitymacji " per subsequens matrimonium" w 257 wypadkach, zarządzono adnotację aktów adopcji w 80 wypadkach.

Zezwoleń na zmianę nazwiska udzielono w 416 wypadkach,

oraz załatwiono 59 spraw nadania nazwiska osobom nieznanego pochodzenia. W dziale budowlanym rozpatrzono odwołań w sprawach budowlanych od decyzji Zarządu Miejskiego we Lwowie, 890, zarządów miejskich 4 miast wydzielonych / Borysław, Drohobycz, Przemyśl i Rzeszów / 210, Wydziałów powiatowych 172.-

.

B./ BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.

Przestępczość kryminalna. Stan przestępczości na terenie wojew. łwowskiego nie wykazał w okresie sprawozdawczym poważniejszych zmian w porównaniu z poprzednimi latami. W kategorii najcięższych przestępstw zanotowano 306 wypadków podpażeń w okr. ubiegłym-289, 213 wypadków zabójstwa w okr. ubiegłym 274, 221 " rozboju " " 245, 13 " fałszerstwa monet " 41,

Ilość przestępstw przeciwko mieniu wykazuje wzrost o około 15 % w porównaniu z poprzednim okresem. Suma strat poniesionych przez ludność wskutek kradzieży i rozbojów wynosi około 4.172.000 złotych. Procent ilości wykrytych przestępstw przez policję wykazuje dalszą pod tym względem poprawę.

Wypadków użycia broni przez policję zanotowano 81, w tem 9 z wynikiem śmiertelnym. Akcja odbierania nielegalnie posiadanej przez ludność broni palnej wykazuje skonfiskowanej broni : krótkiej 2162, sztuk , myśliwskiej 1078 sztuk i wojskowej 1749 sztuk oraz około 4 tysiące naboju karabinowych i rewolwerowych.

Bezpieczeństwo ogniowe. W okresie sprawozdawczym zanotowano ogółem: 1724 wypadków pożaru, w tem 306 podpażeń zbrodniczych, 570 z powodu wadliwej konstrukcji komina, 412 spowodowanych przez nieostrożne obchodzenie się z ogniem, 99 z powodu uderzenia pioruna, 37 spowodowanych przez dzieci i 300 z przyczyn nieustalonych.

Wartość zniszczonych przez pożary obiektów wynosi około 2.750.000 złotych. Odnośnie wypadków podpażeń zbrodniczych zaznaczyć należy, że 60 % wypadków wynikało na tle zemsty osobistej, a 38 % z chęci uzyskania premii asekuracyjnej.

Przestępstwa przeciw państwu. Przestępczość polityczna wywrotowa na odcinku komunistycznym była w okresie sprawozdawczym niezbyt silna i wykazywała spadek ilości wypadków wystąpień zewnętrznych - w wyniku represyj władz bezpieczeństwa, wyroków sądowych oraz dalszego zmniejszania się wpływów partji komunistycznej, zwłaszcza wśród ludności wiejskiej.

W okresie sprawozdawczym przytłaczano za działalność przeciw Państwu ogółem 1265 komunistów, z czego 515 oddano do dyspozycji władz sądowych.

Sądy na terenie Województwa skazały w okresie sprawozdawczym ogółem 81 komunistów wymierzając kary więzienia do 15 lat/przebiegły wymiar kary 3 i pół roku /.

Ruch zawodowy. Ruch zawodowy na terenie Województwa wykazał wzrost ilości członków oraz nowych oddziałów związków socjalistycznych, podlegających ZSZ. centrali w Warszawie na skutek zarządzonej przez tę centralę szerokiej akcji werbunkowej.

Inne ugrupowania zawodowe, przeprowadzły również- choć na mniejszą skalę akcję werbunkową- tak, że naogół ilość członków związków zawodowych na terenie Województwa wzrosła o około 60 % i wynosi mniej więcej 70.000.-

Strajki. W okresie sprawozdawczym zanotowano ogółem 173 wypadków strajków w tem 43 strajków okupacyjnych. Ilość przestrajkowanych robotników/dni wynosiła 150.602.

Według poszczególnych przemysłów ilość wypadków strajku przedstawia się następująco :

a/	przemysł metalowy :	10 strajków	- 8.555 rob/dni,		
b/	"	naftowy i mineralny :			
		21 strajków	17.999	"	"
c/	"	budowlany i drzewny :	96		
		strajków	74.111	"	"
d/	"	odzieżowy	16 strajków	10.936	" "
e/	"	spożywczy	18	"	9.106 " "
f/	inne przemysły	16	"	13.340	" "

W porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym ilość strajków i przestrajkowanych robotniko-dni , wzrosła o około 100 %.

Stowarzyszenia : W okresie od 1/ X 1935 do 30. IX 1936 przeprowadzono reorganizację referatu stowarzyszeniowego przechodząc z ewidencji kartotekowej na książkową. Zarządzoną aktualizację do ewidencji stowarzyszeń w Starostwach i Urzędzie wojewódzkim przeprowadzono w całości, przyczem Urząd Wojewódzki zlikwidował przeszło 3.000 stowarzyszeń nieczynnych. We wszystkich Starostwach powiatowych, z wyjątkiem Starostwa pow. w Przeworsku oraz Starostwa Grodzkiego we Lwowie uporządkowano dział stowarzyszeniowy. Podobnie jak w roku ubiegłym władze administracyjne przeciwstawiły się kategorycznie wszelkim próbom dalszego rozpowszechniania społeczeństwa w konkurencyjnych stowarzyszeniach, Urząd Wojewódzki odmówił w 20 wypadkach zarejestrowania nowych stowarzyszeń ze względu na brak pożytku społecznego. W bież. roku Urząd Wojewódzki pobudził do życia około 100 stowarzyszeń np. Kółka Rolnicze, Stowarzyszenia Ochotniczej Straży Pożarnej itp. które od dłuższego czasu nie rozwijały żadnej działalności, a których istnienie leży w interesie społeczeństwa.

Władze administracyjne rozwiązały w okresie sprawozdawczym 9 stowarzyszeń, których działalność była sprzeczna z obowiązującymi przepisami prawnymi. Mimo przeprowadzonej likwidacji stowarzyszeń, liczba ich na terenie Województwa lwowskiego waha około 15.000.

Broń. W dziale spraw posiadania i noszenia broni, dążono przede wszystkim do ograniczenia ilości broni znajdującej się w posiadaniu ludności, to też odwołania, od orzeczeń powiatowych władz administracyjnych odmawiających wydania lub przedłużenia pozwoleń na broń, rozpatrywano pod kątem widzenia istotnej potrzeby posiadania broni przez strony .

Dążono również do wykrycia broni znajdującej się w nielegalnym posiadaniu. W okresie sprawozdawczym wyszło nadto rozp.Min.S.Wojsk. i PH. o broni białej i ograniczeniach handlu bronią, mocą którego rozciągnięto przepisy prawa o broni na broń białą, co w rezultacie zmniejszy, znajdującą się do tej pory w obiegu bez kontroli, dużą ilość broni białej, używanej przeważnie przez elementy przestępcze. Odnosnie handlu bronią wydano zarządzenia zmierzające do zabezpieczenia wystaw sklepowych w sklepach z bronią i amunicją, przed ewentualną kradzieżą broni i amunicji.

Ogólno- porządkowe : W tym dziale rozpoczęto akcję zmierzającą do zwalczania hałasu ulicznego zakłóceń spoczynku nocnego i uregulowania ruchu ulicznego. Zarządzenia które mają być wydane są obecnie przygotowywane, przyczem tut. Wydział, pozostaje przez swego delegata w kontakcie z komisją ruchu ulicznego w Wydz.Komun. Budowlanym.

Przedsięwzięcia rozrywkowe. Przedsiębiorstwa publ.wyświetlania filmów : W dziale tym wytworzono pewną stałą praktykę, polegającą na niewydawaniu pozwoleń na wszelkiego rodzaju imprezy, oparte na łatwowierności względnie niskich instynktach ludzkich.

W szczególności nie wydawano zupełnie zezwoleń na wszelkie gry, automaty t.zw. rzuty itp. które mogłyby dopuszczać do pokrywania hazardów, w dalszym ciągu na wróżbiarstwo, chiromancję, astrologję itp. gdzie wyzyskiwano łatwowierność ludzką, żądając dużych częstokroć opłat za " porady ", wróżby " " talizmany " itp. Następnie w porozumieniu z Urzędem Wojewódzkim Krakowskim wydano zarządzenie w sprawie wydawania przez St. pozwoleń na przedsiębior. wędrowne na teren powiatu, a mianowicie zarządzono, aby pozwolenia takie wydawano zgłaszającym się zasadniczo dopiero po uprzednim porozumieniu się z właściwą dla miejsca stałego zamieszkania petenta władzą admin. ogóln. I. instancji, a jedynie wyjątkowo / np. w wypadku gdy petent przedłoży odpowiednie referencje, dowody identyczności i inne potwierdzenia, któreby wykluczały wątpliwości, co do jego zachowania się, uprawiania żebractwa lub niepożądaney z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego akcji / bez wspomnianego wyżej porozumienia się. W dziale kinowym dostosowywano się do zarządzeń skomasowanego okólnika Min. S. Wew. z 1936 r. przyczem zauważa się, że wielkie trudności w praktyce przedstawia brak przepisów budowlanych dla kinoteatrów, ze względu na stan ex lex jaki powstał w tej dziedzinie, wskutek zniesienia starych przepisów z 1912, a nie wydanie do tej pory rozp. wyk. do art. 14 ustawy o filmach i ich wyświetlaniu.

Wojewódzki Związek Straży Pożarnych . Rok 1935/36 jest drugim rokiem działalności Lwowskiego Okręgu Wojewódzkiego w ramach organizacji nadanej Związkowi Straży Pożarnych R.P. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28. XI 1933.

Prace swe wykonywał Zarząd Okręgu w roku sprawozdawczym na podstawie planu prac, zatwierdzonego przez Radę Okręgu w dniu 31 marca 1935 W okresie sprawozdawczym prezesem Rady Okręgu był p. Wojciech Gołuchowski. Zarząd Okręgu stanowili : Prezes - wicewojewoda Marian Sochański, wiceprezesi Stanisław Siedlecki i inż. Stanisław Januszewski, sekretarz Dr. Gustaw Bruchnalski, skarbnik rada Roman Frankowski, członkowie Jan Potocki i Mikołaj Antoniszyn, oraz inspektor pożarnictwa Stanisław Błaszczyk.

W okresie sprawozdawczym przedstawiciele Zarządu Okręgu dokonali kontroli wszystkich Oddziałów powiatowych, przyczem w 4 Oddziałach dokonano lustracji podstawowych, w 4 lustracji częściowych a w pozostałych Oddziałach dokonano inspekcji działalności Oddziałów.

Jednocześnie przedstawiciele Zarządu Okręgu dokonali inspekcji sprawności i konserwacji sprzętu w 32 strażach pożarnych.

W czasie od 20 do 30 marca Zarząd Okręgu przeprowadził we Lwowie kurs pożarniczy III. stopnia, który ukończyło 45 naczelników straży z terenu całego Województwa.

Urządzono również 4 kursy sędziowskie dla sędziów na zawodowy strażackie w Rzeszowie, Samborze, Rudkach, Jarosławiu i Bełzie pow. sokalskiego. Poza tem przedstawiciele Zarządu Okręgu dokonali inspekcji kilku kursów urządzanych bezpośrednio przez Oddziały Powiatowe, przyczem inspektor Okręgu brał udział w egzaminie kursu

I. i II stopnia w Bełzie oraz II stopnia w Starym Samborze.

Przedstawiciele Zarządu Okręgu brali również udział w powiatowym zjeździe straży pożarnych w Jarosławiu w dniu 29 września a także w manewrowych ćwiczeniach w straży pożarnych w Wielkich Mostach w dn. 13. X i Lubaczowie w dniu 18. listopada r.ub.

Prace żeńskiej służby samarytańsko-pożarniczej prowadziła specjalna referentka w myśl dyrektyw Zarządu Głównego Związku Straży Pożarnych.

W okresie sprawozdawczym zostały przeprowadzone dwa kursy dla komendantek drużyn samar. pożar. przyczem pierwszy odbył się we Lwowie w czasie od 2 do 13 kwietnia i drugi w Jarosławiu w czasie od 16 do 30. czerwca 1935. W siedmiu miejscowościach dokonano inspekcji i przeszkoleń tych drużyn.

Pozatem referentka brała udział w specjalnej odprawie komendantek w Rzeszowie, a także w ćwiczeniach manewrowych straży pożarnych w Rozkuczcu dn. 4. sierpnia 1935 gdzie drużyny sam. poż. pełniły służbę pomocniczą, udzielając przedewszystkiem pomocy sanitarnej poparzonemu.

W zakresie Wychowania Fizycznego Zarząd Okręgu czynił starania celem powiększenia ilości kierowników sportowych straży pożarnych i w tym celu delegował na specjalny kurs sportowy urządzony przez Okręgowy Urząd WF. i PW. w Przemyśle 23 członków straży pożarnych.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Okręgu wzorem roku ub. prowadził prace kolejowe, przyczem szkolenie straży kolejowych w terminach wyznaczonych prowadzili instruktorzy powiatowi, natomiast przedstawiciel Zarządu Okręgu dokonał inspekcji szkolenia straży w Drohobyczu, Przemyśle i Rawie Ruskiej.

Jednocześnie przedstawiciele Zarządu brali udział w lustracji większych obiektów kolejowych w 5 miejscowościach. Zarząd Okręgu współpracował również w zakresie obrony przeciwpożarowej z władzami wojskowymi, przyczem przedstawiciele Zarządu współpracowali przy prowadzeniu pięcioletnich kursów dla komendantów wojskowych pogotowi przeciwpożarowych w Przemyśle dla DOK. X i Lwowie dla DOK. VI. W obu wypadkach zostali delegowani instruktorzy do prowadzenia wykładów. Inspektor Okręgu brał udział w egzaminie i popisach wymienionych kursów.

W okresi od 22. do 29 września ubr. Zarząd Okręgu zorganizował na całym terenie Wojew. Lwowskiego "Tydzień Obrony Przeciwpożarowej".

W wymienionym Tygodniu " w każdym powiecie odbywały się popisy straży pożarnych, przedstawiciele oddziałów Powiatowych wygłosili wiele odczytów i popularnych pogadanek, przyczem rozrzucono po wsiach i miasteczkach w dużej ilości ulotki propagandowe i pouczające dla starszych i dzieci.

W okresie sprawozdawczym został sporządzony przez Zarząd Okręgu odpowiedni plan zaopatrzenia straży pożarnych przy pomocy zasiłków od Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, przyczem duży nacisk został położony na sprawę motoryzacji straży. Wymieniony plan został zrealizowany w ten sposób, że w każdym powiecie kilka straży otrzymało niezbędny sprzęt ręczny, a 10 straży pożarnych w miastach otrzymało za niewielką dopłatą siławki motorowe.

W r. 1936 jest przewidziana dalsza motoryzacja straży pożarnych. Realizując plan motoryzacji straży Zarząd Okręgu jednocześnie czynił starania o zaopatrzenie większych osiedli w niezbędne zbiorniki wodne przeciwpożarowe. Dzięki zasłkom Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w r. 1935/36 pobudowano zbiorniki wodne w kilku miejscowościach Województwa a także poczyniono przygotowania do budowy zbiorników wodnych w powiatach samborskim, sokalskim i rudeckim.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Okręgu poczynił starania celem zaopatrzenia w sprzęt przeciwpowodziowy straże pożarne, które znajdują się w miejscowościach najbardziej zagrożonych klęską powodzi. Dzięki subwencji od Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych. w sprzęt przeciwpowodziowy zostanie zaopatrzonych kilka straży w powiecie tarnobrzeskim i rzeszowskim. W ciągu roku 1936/37 jest przewidziane zaopatrzenie w sprzęt przeciwpowodziowy straży pożarnych, znajdujących się w miejscowościach nad Sanem.

Szczególną uwagę Zarząd Okręgu zwracał na przygotowanie straży pożarnych na oplgaz. i w tym celu prowadzono odpowiednie szkolenie. Na kursie II kat. który się odbył w Skniżowie w grudniu 1935 wyszkolono 7 instruktorów powiatowych. W r. 1936/37 przewiduje Zarząd Okręgu wyszkolenie na takim kursie pozostałych jeszcze kilku powiatowych instruktorów.

Członkowie straży pożarnych byli szkoleni na kursach podinstruktorskich, zaprojektowanych przez Urząd Wojewódzki. Przedstawiciele Zarządu Okręgu dokonywali kontroli specjalnych prac w oplgaz prowadzonych przez instruktorów powiatowych,-

Oddziały powiatowe S.P. Bezpośredni nadzór nad strażami pożarnymi na terenie Okręgu pełniły Oddziały Powiatowe, wykonując swe zadania według wytycznych i planów zatwierdzonych przez Zarząd Okręgu.

Wszystkie Oddziały Powiatowe i grodzki we Lwowie posiadały własne Rady oraz Zarządy, które kierowały działalnością tych Oddziałów. Prace techniczne i wyszkoleniowe w strażach pożarnych na terenie Oddziałów były prowadzone przez 19 instruktorów pożarniczych, przy czym 19 oddziałów posiadało własnych instruktorów, a pozostałe Oddziały / 7 / były obsługiwane przez instruktorów sąsiednich Oddziałów, przez co 7 instruktorów obsługiwało 2 powiaty.

Należy zaznaczyć, że wspólne utrzymywanie instruktora przez dwa powiaty nasuwało różne trudności i nie pozwalało na dokładne realizowanie prac, przewidzianych programem tychże Oddziałów Powiatowych.

Do ważniejszych prac wykonanych bezpośrednio przez Oddziały Powiatowe należy zaliczyć przede wszystkim reorganizację straży pożarnych w myśl nowego statutu dla straży, ponadto branie udziału przedstawicieli Zarządów Powiatowych w 23 zgromadzeniach straży pożarnych i 248 posiedzeniach Zarządów tychże.

W dalszym ciągu wymieniać należy wykonanie 178 podstawowych lustracji i 169 częściowych lustracji, a także 404 inspekcji straży pożarnych, przeprowadzenie 82 odpraw naczelników straży i w 39 miejscowościach zbiorowych ćwiczeń strażackich, a także większych powiatowych zjazdów ćwiczebnych w Drohobyczu i Jarosławiu.

Kursów pożarniczych urządzono 56 stopnia I, a 10 stopnia II.

Stowarzyszeń Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie województwa lwowskiego jest 1050.

W dniu 31 marca 1935 na terenie Wojew. lwowskiego istniało 1048 straży pożarnych w tem ochotniczych 996, zawodowych 10, przemysłowych 14, kolejowych 7, wojskowych 14 i szkolnych 2.-

.

C./ SAMORZĄD TERYTORJALNY.

I. Podział terytorjalny.

W okresie sprawozdawczym, oprócz utworzenia gminy wiejskiej w Radomyślu n/ Sanem w powiecie tarnobrzeskim, z terytorjum zniesionej gminy wiejskiej Antoniów, / rozporządzenie Ministra Spraw Wewn. z 15. czerwca 1935 Dz. U. Rz. P. Nr. 46 poz. 315/ nie dokonano żadnych zmian terytorjalnych.

Podział administracyjny województwa lwowskiego na 26 powiatów, 5 miast wydzielonych z powiatowego związku samorządowego, z których miasto Lwów rządzi się odrębnym statutem, - 53 miast niewydzielonych, 252 gmin wiejskich oraz 2.233 gromad, pozostał bez zmiany.

II. Sprawy wyborcze.

Dokonano wyborów rad powiatowych na terenie całego województwa. Wybrano 624 radnych powiatowych, z których na miasta niewydzielone wypada 120, a na gminy wiejskie 504.- 225 radnych posiada wykształcenie wyższe, 118 średnie a 281 niższe. Dokonano również wyborów 156 członków wydziałów powiatowych z których 80 o wykształceniu wyższym, 24 średnim, zaś 52 niższym.- Wreszcie dokonano wyboru 31 członków Rady Wojewódzkiej, a to 5 z miast wydzielonych z powiatowego związku samorządowego, zaś 26 z powiatów.

III. Przygotowanie kandydatów na sekretarzy gmin wiejskich.

Szkolenia kandydatów na sekretarzy gmin wiejskich, na specjalnych kursach, jak to miało miejsce w roku ubiegłym, nie prowadzono, gdyż przeszkolony dotychczas kontyngent zasadniczo pokrył zapotrzebowanie gmin. W okresie sprawozdawczym poddało się egzaminowi przed Komisją wojewódzką 16 kandydatów, z czego 6-ciu zdało egzamin z wynikiem dobrym, 9-ciu z wynikiem dostatecznym, jeden zaś z wynikiem niedostatecznym. Na wniosek Wojewody zostało znowelizowane rozporządzenie Ministra spraw Wewn. z dn. 27. II. 1934 r. o kwalifikacjach Sekretarzy gmin wiejskich w kierunku przyznania dalszego okresu ulgowego trzechmiesięcznej praktyki dla kandydatów, posiadających pełny wymagany cenzus wykształcenia, przy czem praktyka ta może być odbyta również na terenie gmin wiejskich województw małopolskich.

IV. Sprawy aprowizacyjne.

W tym zakresie sprawowano kierownictwo działalności powiatowych władz administracyjnych, oraz samorządowych związków komunalnych województwa, w dziedzinie zaopatrzenia rynków w artykuły powszechnego użytku, oraz regulowania, w miarę zachodzącej potrzeby, cen tych artykułów, dla zapobieżenia nieuczciwej spekulacji.-

Do współudziału w tej akcji powoływano w wypadkach tego wymagających, przedstawicieli instytucji społecznych, oraz związków producentów i konsumentów.

Wydawane w tej materji szczególne zarządzenia, zapobiegły niepomiernemu wzrostowi cen, zwłaszcza cukru, przetworów mięsnych, przetworów mącznych, oraz węgla, utrzymując równowagę pomiędzy kosztem produkcji a ceną rynkową tych artykułów. Podstawą działalności było stałe prowadzenie szczegółowej statystyki cen artykułów pierwszej potrzeby/: jak zboża i jego przetworów, ziemniaków, żywności i przetworów mięsnych oraz tłuszczów jadalnych, węgla, cukru i nafty:/, ponadto zaś baczna obserwacja całego rynku artykułów powszechnego użytku.

Starania o unormowanie cen artykułów powszechnego użytku na podstawie porozumienia z interesowanymi sferami przemysłowymi i handlowymi, bez sięgania do ostateczności, jaką jest wyznaczanie tych cen z urzędu, dały w okresie sprawozdawczym, niemal we wszystkich wypadkach, wyniki dodatnie.-

V. Finanse komunalne.

1/ Budżety związków samorządowych na rok 1935/36.

Wydział Wojewódzki rozpatrzył budżety 26. powiatowych związków samorządowych i 5 miast wydzielonych na posiedzeniach odbytych w czasie od 1. marca do 29. sierpnia 1935 r.

Jak corocznie, tak i w roku sprawozdawczym wydano w okresie poprzedzającym prace nad budżetem zarządzenia, dotyczące tak strony formalnej jak i materialnej budżetów.- Przy zatwierdzaniu budżetów zwracano głównie uwagę na utrzymanie wydatków w granicach możliwie realnych dochodów.-

Sumy ogólne preliminarzy budżetowych na rok 1935/36, w stosunku do ogólnych sum wykonania budżetów za rok 1934/35, przedstawiają się następująco :

	Wydatki: wykonane za r. 1934/35	Dochody: prelimin. na r. 1935/36	Wydatki : prelimin. na r. 1935/36	Dochody:
1/ Powiat. zw. samorz.	8.317.073 -	7.920.669,	6.895.686-	6.902.276
2/ Miasta wydzielone /bez Lwowa /	5.612.991 -	5.337.286,	5.952.687	-5.955.635
3/ Miasto Lwów	19.635.389	-19.668.240,	20.331.673	-20.331.673
4/ Miasta niewydziel.	5.374.109 -	5.223.934,	5.578.728	- 5.599.421,
5/ Gminy wiejskie	6.371.336 -	5.810.481,	4.110.929	- 4.109.210,
R a z e m :	45.310.898	-43.960.610,	42.869.703	-42.898.216.

Sumy preliminarzowane na rok 1935/36, zostały ustalone z uwzględnieniem budżetów dodatkowych. Powyższe cyfry preliminarz. w stosunku do wykonania 1934/35, wykazują obniżenie preliminarzy budżetowych na rok 1935/36, w wydatkach o sumę 2.441.195 zł. czyli 5.4 %, zaś w dochodach 1.062.394 zł. czyli 2.5 %.

Obniżenie preliminarzy budżetowych poszczególnych powiatowych związków samorządowych i miast wydzielonych na r. 1935/36, w stosunku do wykonania 1934/35, procentowo przedstawia się następująco : w powiatach : Bóbrka 30%, Brzozów 13 %, Drohobycz 22 %, Gródek Jagiell. 11 %, Jarosław 26 %, Kolbuszowa 4%, Krosno 15 %, Lesko 15%, Lwów 48 %, Łańcut 8 %. Mościska

17 %, Nisko 7 %, Przemyśl 29 %, Przeworsk 12 %, Rawa Ruska 9 %, Rzeszów 22 %, Sambor 8 %, Sanok 29 %, Tarnobrzeg 9 %, Turka n/ Str. 6 % i Zółkiew 32 %, w miastach wydzielonych: Rzeszów 20 %.

Zwiększenie wykazują powiaty : Dobromil 1.2 %, Jaworów 6.9 %, Lubaczów 0.1 %, Rudki 20.7 %, Sokal 10.5 %, oraz miasta : Borysław 4.4 %, Drohobycz 10 %, Przemyśl 28 %, i m. Lwów 3.5 %.

Zwiększenie budżetu powiatu rudeckiego nastąpiło wskutek preliminowania znaczniejszych kredytów na drogi i place publiczne, miasta Drohobycza na spłatę i oprocentowanie długów, oraz miasta Przemyśla na kwaterunek wojskowy.-

Przedsiębiorstwa przemysłowe i zakłady związków samorządowych wykazują w ogólnych cyfrach :

Miasta wydzielone, według wykonania budżetów za rok 1934/35,

wydatki	28.715.000 zł.
dochody	29.729.216 "
czysty zysk	1.014.216 "

według preliminarzy na rok 1935/36 :

wydatki	23.991.152 zł.
dochody	27.220.287 "
czysty zysk	3.229.135 "

Miasto L w ó w, według wykonania budżetu 1934/35 :

wydatki	21.496.700 zł.
dochody	26.696.570 "
czysty zysk	5.199.870 "

według preliminarza na rok 1935 /36 :

wydatki	21.211.519 zł.
dochody	24.063.605 "
czysty zysk	2.852.086 "

Miasta niewydzielone, według wykonania budżetu 1934/35 :

wydatki	2.113.513 zł.
dochody	2.611.966 "
czysty zysk	498.453 "

według preliminarzy na rok 1935/ 36 :

wydatki	2.309.641 zł.
dochody	2.711.255 "
czysty zysk	401.614 "

Gminy wiejskie, według wykonania budżetu 1934 / 35 :

wydatki	25.185 zł.
dochody	32.798 "
czysty zysk	7.613 "

według preliminarzy na rok 1935 / 36 :

wydatki 23.713 zł.
dochody 28.561 "
czysty zysk 4.848 "

Jak wykazuje powyższe zestawienie, dochody przedsiębiorstw maleją w dalszym ciągu w znacznym stopniu. Widoczne jest również ograniczenie wydatków w przedsiębiorstwach.

Według zamknięć rachunkowych za rok 1934/ 35 zadłużenie na dniu 31. marca 1935 r. wynosiło :

Z o b o w i ą z a n i a :				
	długoter- minowe:	krótkoter- minowe :	Sumy obce :	Razem :
1/ Powiat. zw. samorz.	2.581.219,	326.485,	1.132.855,	4.040.559,
2/ Miast wydzielonych / bez Lwowa /	11.326.720,	595.382,	52.359,	11.974.461,
3/ Miasta Lwowa	40.443.692,	30.000	94.878,	40.568.570,
4/ Miast niewydział.	6.621.741,	1.974.374	304.873,	8.900.988,
R a z e m :	60.973.372,	2.926.241,	1584.965,	65.484.578
5/ Gmin wiejskich	929.190,	1.327.399,	177.051,	2.433.640,
Ogółem : . . .	61.902.562,	4.253.640,	1762.016,	67.918.218,

W porównaniu ze stanem na dniu 31 marca 1934 r. suma zadłużenia powiatowych związków samorządowych / 3.837.881 zł. / wzrosła o 202.678 zł. miast wydzielonych / 51.634.004 zł. / o kwotę 909.027 zł. miast niewydziałonych / 8.861.491. zł. / o 39.497 zł. oraz gmin wiejskich / 2.078.127 zł. / o kwotę 355.513 zł. Łącznie zatem wzrosły te zobowiązania o sumę 1.506. 715 zł. Jak widać z przytoczonych cyfr, wzrost zadłużenia wykazują przede wszystkim miasta wydzielone , co w znacznym stopniu znajduje usprawiedliwienie w prowadzonej przez te miasta walce z bezrobociem, oraz w gminach wiejskich, które w wyniku likwidacji dotychczasowych gmin jednostkowych przyjęły od tych gmin poważne zobowiązania finansowe.-

Powyższe cyfry obejmują wyłącznie zobowiązania długo i krótkoterminowe, oraz sumy obce.- Stan finansowy poszczególnych grup związków samorządowych widoczny jest w załączonych tabelach przedstawiających ich stan majątku, oraz zamknięciu sum pozabudżetowych.

Z tabeli IV-tej / zestawienie stanu majątkowego / widoczne jest w stanie czynnym nieznaczne zmniejszenie wartości nieruchomości związków samorządowych, znaczniejsze zwiększenie inwestycji w budowie oraz ruchomości, małe zmniejszenie aktywów przedsiębiorstw samorządowych, oraz poważne zwiększenie pozostałości czynnych na rachunkach bieżących, przy czym to ostatnie szczególnie uwiadamnia się w mieście Lwowie.

Stan bierny wykazuje zwiększenie zaciągniętych w okresie 1934/35 długów długoterminowych przez miasta wydzielone i powiatowe związki samorządowe, natomiast zmniejszenie tychże w miastach niewydziałonych, oraz gminach wiejskich.

Ostateczna suma zobowiązań długoterminowych powiatowych związków samorządowych, miast wydzielonych / bez Lwowa /, miast niewydziałonych oraz gmin wiejskich, wykazuje nieznaczne wahania, natomiast znaczniejszy wzrost wykazują długoterminowe zobowiązania m. Lwowa.-

Ostateczna suma zobowiązań krótkoterminowych powiatowych związków samorządowych i miast wydzielonych wykazuje ogólnie tendencję zniżkową, natomiast w miastach niewydziałonych i gminach wiejskich nieco wzrosła. Mniej dodatnim objawem jest wzrost zadłużenia wekslowego w miastach niewydziałonych, które w okresie sprawozdawczym wzrosło o 300.000 zł. jak również wzrost zadłużenia powiatowych związków samorządowych z tytułu przetrzymanych sum przechodnich / obcych /.-

Wzrost passywów przedsiębiorstw m. Lwowa o sumę około 10-milionów, jest wynikiem przesunięć rachunkowych fundusze specjalne, inne passywa . -

Zamknięcie sum pozabudżetowych wykazuje w saldach czynnych poważny wzrost należności związków samorządowych od instytucji finansowych / m. Lwów/, weksli obcych, dłużników różnych, natomiast zmniejszenie się zaliczek na pobory. Salda niedoborów budżetowych wykazują zmniejszenie się około 139.000 zł. jakkolwiek niedobory budżetowe w sumie ogólnej wzrosły. Szczególnie niepokojącym jest zwiększenie się niedoborów w roku 1934/35 w miastach niewydziałonych, oraz w gminach wiejskich, do częściowo tłumaczy się trudnościami i wydatkami okresu organizacyjnego tych gmin.

Powiatowe związki samorządowe wykazują wprawdzie zmniejszenie niedoboru w roku sprawozdawczym o sumę około 330.000. zł. jednak nie spłaciły niedoborów z lat ubiegłych. Salda bierne sum pozabudżetowych wykazują zwiększenie zobowiązań związków samorządowych z tytułu sum przechodnich, / szczególnie w powiatowych związkach samorządowych i gminach wiejskich, oraz wobec wierzycieli różnych około 2.400.000 zł.

Tak stan majątku związków samorządowych, jak i zamknięcie sum pozabudżetowych wskazuje na pogarszanie się sytuacji finansowej tychże związków, którym z pomocą przychodzi prowadzona obecnie akcja oddłużeniowa. Wynik ostateczny tej akcji cyfrowo będzie uwidocznił dopiero w sprawozdaniu za rok 1936/37.

2/. Kontrola wykonania budżetów z r. 1934/ 35.

Dołączone do sprawozdania tabele, wykazują szczegółowo wykonanie budżetów poszczególnych grup związków samorządowych tak w zwyczajnych i nadzwyczajnych wydatkach, jak i dochodach. Wynika z nich, że na 26 powiatowych związków samorządowych w okresie tym 21 związków wykonało budżety w wydatkach i dochodach zwyczajnych deficytowo. W tem 4 do wysokości 1 %, 11 do 10 %, 6 do 20 %, a 5 ponad 20 %. W roku 1933/34, wykonało budżety deficytowo tylko 12 powiatowych związków, mimo że kwoty preliminarne na rok 1934/35, przez powiatowe związki były niższe od sum uzyskanych w roku 1933/34. I ten objaw

wskazuje na pogarszającą się sytuację finansową Powiatowych związków wynikającą z jednej strony przez zmniejszenie się dochodów, z drugiej zaś strony przez przekraczanie kredytów budżetowych, gdyż jak wykazuje poniżej umieszczone zestawienie, 11 powiatowych związków wykonało budżety w wydatkach ponad 100 %, bez realnego pokrycia tych wydatków.

Wykonanie budżetów powiatowych związków w roku 1934/35, przedstawia się następująco :

Wydatki zwyczajne :			Dochody zwyczajne :		
Ogółem:	/ z wyłączeniem na drogi państw. i Urząd Rozjm. /		Ogółem:	/ z wyłączeniem na drogi państw. i Urząd Rozjm. /	
1. Bóbrka	143%	/ 127 % /	127%	/ 107 % /	
2. Brzozów	99%	-	97%	/ 82 % /	
3. Dobromil	95%	/ 94 % /	70%	-	
4. Drohobycz	122%	/ 117 % /	112%	/ 107 % /	
5. Gródek Jag.	97%	-	82%	-	
6. Jarosław	93%	/ 75 % /	94%	/ 78 % /	
7. Jaworów	111%	/ 100 % /	81%	/ 72 % /	
8. Kolbuszowa	93%	-	84%	-	
9. Krosno	99%	-	100%	-	
10. Lesko	118%	/ 100 % /	108%	/ 90 % /	
11. Lubaczów	124 %	/ 108 % /	105%	/ 104 % /	
12. Lwów	187%	/ 134 % /	180%	/ 120 % /	
13. Łańcut	100%	-	78%	/ 77 % /	
14. Mościska	101%	-	84%	-	
15. Nisko	114%	/ 90 % /	109%	/ 88 % /	
16. Przemyśl	128 %	/ 109 % /	109%	/ 105 % /	
17. Przeworsk	99 %	-	78%	-	
18. Rawa Ruska	94%	/ 94 % /	89%	/ 89 % /	
19. Rudki	93%	-	81%	-	
20. Rzeszów	81%	-	72%	-	
21. Sambor	104%	/ 91 % /	90%	/ 80 % /	
22. Sanok	89%	-	90%	-	
23. Sokal	96%	-	100%	-	
24. Tarnobrzeg	99%	/ 81 % /	94%	/ 77 % /	
25. Turka n/str.	99%	-	93%	-	
26. Żółkiew	164%	/ 101 % /	154 %	/ 106 % /	

Z powyższego zestawienia wynika, że granicę dolną wykonania budżetów w dochodach zwyczajnych w r. 1934/35 stanowi 70% zaś górną 180 %, w wydatkach zwyczajnych 81 % i 187 %.

Wykonanie budżetów powiatowych związków samorządowych wykazuje zatem w porównaniu do r. 1933/34 przesunięcie dolnej granicy dochodów zwyczajnych z 51% na 70 %, górnej zaś z 126 % na 180 % /, natomiast w wydatkach dolna granica 81 % utrzymuje się górną podniosła się z 132 % na 187 %.

Miasta wydzielone wykonały budżet w dochodach zwyczajnych Borysław 97 %, Drohobycz 83 %, Przemyśl 101 %, Rzeszów 96 %, i miasto Lwów 96 %. W wydatkach : Borysław 96 %, Drohobycz 83 %, Przemyśl 99 %, Rzeszów 96 % i m. Lwów 96 %. -

W dochodach nadzwyczajnych miasta wydzielone wykonały budżet przeciętnie w wydatkach nadzwyczajnych 88.8 % w dochodach nadzwyczajnych 73.5 %. Sumy ogólne wykonania budżetów miast niewydzielonych wykazują wykonanie w dochodach zwyczajnych 90.6 %, w wydatkach 93.8 %, w nadzwyczajnych dochodach 64.4 %, w wydatkach 82.3 %, budżety gmin wiejskich w dochodach zwyczaj. 81.8 %, zaś w wydatkach 93.1 %, w dochodach nadzwyczajnych 85.5 %, w wydatkach 70.8 %.

Ostatecznie miasta wydzielone / bez Lwowa / zamknęły budżety w zwyczajnych dochodach i wydatkach bez deficytu, natomiast z deficytem w nadzwyczajnych wydatkach. Miasto Lwów uzyskało pewną małą nadwyżkę dochodów. Miasta zaś niewydzielone i gminy wiejskie zamknęły swe budżety również deficytowo. Deficyt ten jednak w uwzględnieniu ilości tych związków nie jest zbyt wielki.

3. Statystyka finansów komunalnych związków samorządowych.

Wydatki powiatowych związków samorządowych, preliminowane na rok 1935/36, w stosunku do wykonania za r. 1934/35, wykazują obniżenie o kwotę 1.421.387 zł. / preliminarz r. 1935/36, 6.895.686 zł. wykonano w r. 1934/35, 8.317.073 zł. /.

Również i budżety gmin wiejskich obniżono o 2.260.407 zł. / preliminarz na r. 1935/36, 4.110.929 zł. / wykonano za r. 1934/35 6.371.336 zł. /.

Miasta wydzielone / bez Lwowa / , preliminarz na r. 1935/36, wydatki na ogólną sumę 5.952.687 zł. wykonano w r. 1934/35, 5.612.991 zł. zatem więcej od sumy wykonania o 339.696 zł.

Miasto Lwów wykonało budżet w r. 1934/35 na kwotę 19.635.389 zł. preliminarz na r. 1935/36, 20.331.673 zł. czyli o 696.284 zł. więcej. Miasta niewydzielone / poniżej 25.000 mieszkańców / wykonały wydatki w r. 1934/35 na sumę 5.374.109 zł. preliminarz na r. 1935/36 - 5.578.728 zł. zatem więcej o kwotę 204.619 zł. Ogółem suma wydatków preliminowanych przez związki samorządowe na r. 1935/36 w stosunku do wykonania w r. 1934/35 przedstawia się jak następuje :

w roku 1934/35 wykonano :	wydatków zwyczaj. na sumę	38.180.795 zł.
"	nadzwyczaj. " "	7.130.103 "
Razem :		45.310.898 "

Preliminowano na r. 1935/36 wydatków

zwyczaj. na sumę . . .	36.342.249 zł.
nadzwyczaj. " " . . .	6.527.454 "
Razem:	42.869.703 zł.

Z powyższego wynika, że na rok 1935/36, preliminowano o 2.441.195 zł. wydatków mniej, aniżeli wykonano w roku 1934/35. Sumy preliminowanych przez powiatowe związki samorządowe na rok 1935/36 wydatków według działków budżetowych, w porówna-

niu z wykonaniem z r. 1934/35 wykazują obniżenie kredytów w dziale I. / na Zarząd ogólny/, dz. II / majątek komunalny/ Dz. V. / drogi i place publiczne / dz. VII / kultura i sztuka/ dz. IX. opieka społeczna / dz. X. / popieranie rolnictwa/ i w dziale XIII / na wydatki różne. -

Zwiększono kredyty w dziale IV. / na spłatę długów /, dz. VI. / oświatę /, dz. VIII. zdrowie publiczne/, dz. XI / popieranie przemysłu i handlu /, dz. XII / bezpieczeństwo publiczne/, i w dziale XII.A. / świadczenia na rzecz związków komunalnych /.

Budżety miast wydzielonych wykazują zwiększenie prelimitowanych kredytów na zarząd ogólny dział I. majątek komunalny dz. II, drogi i place publ. dz. V. pomiary i plany rozbudowy dz. V.a. zdrowie publ. dz. VIII i na wydatki różne dział XIII.

Obniżono kredyty w dziale III. / przedsiębiorstwa komunalne dz. IV. / spłata długów / ulgi w spłacie długów/ dz. VI. oświata, dz. VII / kultura i sztuka /, dz. IX. / opieka społeczna /, dz. X. / popieranie rolnictwa /, dz. XI. / popieranie przemysłu i handlu /, i w dziale XII. / bezpieczeństwo publiczne.

Budżet m. Lwowa wykazuje zwyżkę kredytów w dz. II. majątek komunalny, dz. III, przedsiębiorstwa komunalne, Dz. V. drogi i place publiczne, dz. V.A. pomiary i plany rozbudowy, dz. VI. oświata dz. VII, kultura i sztuka, dz. IX. opieka społeczna, dz. X. popieranie rolnictwa, dz. XI popieranie przemysłu i handlu i dział XIII na wydatki różne. Pozostałe działy nieznacznie obniżono.

Wydatki na zarząd ogólny prelimitowane na rok 1935/36 w stosunku do ogólnej sumy wydatków zwyczajnych tego okresu przedstawiają się następująco :

W powiatowych związkach samorządowych : Bóbrka 18.8 %, Brzozów 26.9%, Dobromil 29.8 %, Drohobycz 23.3 %, Gródek Jagiell. 24.6 %, Jarosław 19.4 %, Jaworów 28.8 %, Kolbuszowa 20.3 %, Krosno 20.2 %, Lesko 27.9 %, Lubaczów 22.8 %, Lwów 22.8 %, Łańcut 20.5 %, Mościska 26.8 %, Nisko 21.1 %, Przemysł 24.8 %, Przeworsk 16.5 %, Rawa Ruska 32.5 %, Rudki 21.9 %, Rzeszów 22.1 %, Sambor 19.3 %, Sanok 19.1 %, Sokal 23.3 %, Tarnobrzeg 25.3 %, Turka n/ Str. 26.9 %, Zółkiew 24.1 %. mieszczą się zatem w granicach 16.5 % do 32.5 %.-

Wydatki na spłatę długów wynoszą przeciętnie 4.04%, na utrzymanie dróg i placów 43.8 %, na oświatę 0.6 %, na zdrowie publ. 14.1 %, na opiekę społeczną 1.2 %, na popieranie rolnictwa 6.3 % i na bezpieczeństwo publiczne przeciętnie 1.3 % całego budżetu.

W miastach wydzielonych wydatki na zarząd ogólny wynosiły : w Borysławiu 18.3 %, Drohobyczu 22.9 %, Przemyśle 22.8 %, Rzeszowie 22.4 % i we Lwowie 24.9 %.

Na spłatę długów prelimitowały miasta wydzielone przeciętnie 16.8 % na drogi i place publiczne 5.1 %, na oświatę 6.2 %, na zdrowie publiczne 8.7 %, na opiekę społeczną 8.6 % i na bezpieczeństwo publiczne 9.9 %.-

Kredyty preliminowane na zarząd ogólny na r. 1935/36 w porównaniu z wykonaniem z r. 1934/35 wykazują zwyżkę tych wydatków, a mianowicie : w budżetach powiatowych związków samorządowych mieściły się w granicach 10.9 % do 29.7 %, a obecnie 16.5 % do 32.5 %, w budżetach miast wydzielonych 17.7 %, do 23.4 %, obecnie 18.3 % do 24.9 %. Budżet m. Lwowa wykazuje natomiast obniżenie wydatków na zarząd ogólny, które wynosiły w r. 1934/35 - 26.8 % a według preliminarza na rok 1935/36 24.9 %.-

Dochody według wykonania budżetów w roku 1934/ 35.

Suma dochodów zwyczajnych wszystkich związków samorządowych wynosiła 38.216.885 zł.
dochodów nadzwyczajnych 5.743.725 "

razem: 43.960.610 zł.

według preliminarza na rok 1935 / 36 :

w dochodach zwyczajnych 37.633.095 zł.

w dochodach nadzwyczajnych 5.265.121 "

razem : 42.898.216 zł.

W stosunku zatem do dochodów uzyskanych w roku 1934/35 preliminowano na rok 1935/36, mniej o kwotę 1.062.394 zł. z tego w dochodach zwyczajnych 583.790 zł. w nadzwyczajnych 478.604 zł.

Powiatowe związki samorządowe preliminowały w stosunku do wykonania budżetów w roku 1934/35, o 1.018.393 zł. mniej , gminy wiejskie o 1.701.271 zł. mniej - natomiast miasta wydzielone / bez Lwowa / preliminowały więcej o 618.350 zł. m. Lwów o 663.435 zł. i miasta niewydzielone o 375.487 zł.

Według wykonania budżetów na rok 1934/36 dochody zwyczajne związków samorządowych z danin komunalnych / dz.V,VII do X. / oraz nadzwyczajnych dochodów / dz. V. i VI. / przedstawiają się następująco :

Powiatowe związki samorządowe preliminowały na rok 1934/35 w tych dochodach ogólną sumę 6.124.087 zł. wykonały zaś na sumę 5.415.292 zł.

w tem : z dodatku do państw.podatku gruntowego-1.185.944 zł.

" " " " przemysł. - 169.661 "

" " " " od spożycia

i.t.d. - 401.168 "

" " " na wyrób i sprzedaż

trunków . . - 23.748 "

z udziału w państw.podatku dochodowym 170.797 "

z dodatku od przeniesienia własn.nieruch. 193.979 "

ze specjalnej opłaty drogowej 3.082.354 "

z innych danin komunalnych 187.641 "

Miasta wydzielone łącznie ze Lwowem, na ogólną sumę preliminowaną z tych danin 10.938.458 zł. uzyskały dochody w kwocie:
10.603.236 zł.

a to : z dodatku do państw.podatku gruntowego - 30.529 "

" " " " od nieruchom. 3.037.061 "

" " " " przemysł. 1.494.433 "

" " " " od spożycia
itd. 507.694 "

z dodatku do państw.podatku na wyrób i sprzedaż	
trunków	133.512 zł.
z udziału w państw.podatku dochodowym ...	1.307.789 "
z udziału w państw.podatku od lokali ...	1.411.733 "
z podatku od widowisk	464.984 "
" " ładunków kolejowych	530.136 "
z dodatku od przeniesienia własn.nieruch.	303.061 "
z podatku inwestycyjnego	522.020 "
z innych danin komunalnych	860.284 "

Miasta niewydzielone preliminowały ogółem dochodów z danim

w sumie 2.679.975 zł. uzyskały 2.256.518 zł.

w tem : z dodatku do państw. podatku grunt. 90.232 zł.

" " " " od nieruch. 197.623 "

" " " " przemysł. 582.855 "

" " " " od spożycia

itd. na wyrób 349.510 "

i sprzedaż

trunków 40.770 "

z udziału w państw.podatku dochodowym 370.864 "

" " " " od lokali 316.638 "

z dodatku od przeniesienia własn.nieruchom. 93.205 "

z innych danin komunalnych 214.821 "

Gminy wiejskie preliminowały z danin j.w. ogółem

2.770.199 zł. uzyskały 1.983.094 zł.

w tem: z dodatku do państw.podatku gruntow. 853.270 zł.

" " " " przemysł. 180.898 "

" " " " od spożycia

itd. 216.577 "

z dodatku do państw.podatku na wyrób i sprzedaż

trunków 30.678 zł.

z podatku od przeniesienia własności nieruch. 165.572 "

z podatku wyrównawczego 351.113 "

z innych danin komunalnych 184.986 "

Z powyższego zestawienia wynika, że miasta uzyskały swe dochody z danin w wysokości zbliżonej do preliminowanej, natomiast dochody powiatowych związków samorządowych zawiodły, a gmin wiejskich w znacznym stopniu. Co do tych ostatnich należy podkreślić, że były to pierwsze preliminarze gmin zbiorowych.

Zaległości w daninach wynosiły w dniu 31. marca 1935 r. na rzecz powiatowych związków samorządowych 6.594.815 zł.

/ przy obciążeniu podatkowym na 1. m. od 1.4. / Mościska / do 4 / Drohobycz /, miast wydzielonych / bez Lwowa / 327.608 zł. przy obciążeniu 1 mieszkańca : w Borysławiu 18.7 zł. Drohobyczu 14.7 zł. Przemyślu 14.4 zł. i Rzeszowie 13.4 zł.

W mieście Lwowie, zaległości w daninach wynosiły 7.528. 599 zł. przy obciążeniu 1 mieszkańca 26.3 zł.

4. Nadzór nad gospodarką finansową Komisij Uzdrawiskowych.

Budżety Komisij uzdrawiskowych na rok 1935/36 w porównaniu z wykonaniem budżetów za r. 1934/35, przedstawiają się nastę-

pujaco :

Nazwa uzdrow.	R o k	Preliminowano		Wykonano :	
		wydatki	dochody	wydatki	dochody
Iwonicz	1934/35	92.000	92.000	108.283	108.267
	1935/36	128.000	128.000	128.598	130.849
Lubień W.	1934/35	19.200	22.700	15.607	15.776
	1935/36	17.020	17.020	15.626	17.826
Rymanów	1934/35	24.053	20.184	23.003	20.722
	1935/36	20.179	20.179	22.193	20.242
Truskawiec	1934/35	271.756	272.300	232.567	249.886
	1935/36	241.388	241.800	249.550	283.776

Z powyższego zestawienia wynika, że w okresie sprawozdawczym gospodarka Komisji Uzdrowiskowych była bardzo oględna, jedynie tylko Rymanów zamknął okres budżetowy 1935/36 nieznacznym niedoborem. Stan i frekwencję kuracjuszy w poszczególnych uzdrowiskach obrazuje specjalne sprawozdanie w tym zakresie w dziale zdrowia publicznego. -

VI. Akcja oddłużenia Samorządu .

Komisja Oszczędnościowo Oddłużeniowa dla Samorządów przy lwowskim Urzędzie Wojewódzkim powołana została do życia w maju 1935 , w składzie : Dr. Wawrzyniec Kubala, jako przewodniczący, Roman Frankowski jako przedstawiciel Ministra Spraw Wewn. Kazimierz Sobolewski jako przedstawiciel Ministra Skarbu, Władysław Byrka, jako przedstawiciel Ministra Przemysłu i Handlu, Włodzimierz Decykiewicz i inż. Dr. Kozicki, jako przedstawiciele Rady Wojewódzkiej.-

Skład tej komisji został następnie uzupełniony przez powołanie dalszych dwu członków : Dr. Stefana Iszkowskiego i Dr. Józefa Brzeskiego, zaś w miejsce T. Sobolewskiego został powołany Tadeusz Wrzoś.

W powyższym składzie urzędowała Komisja do końca maja 1936. t.j. do powołania Dr. Kubali na zastępcę przewodniczącego Centralnej Komisji Oszczędnościowo- Oddłużeniowej w Warszawie. W miejsce Dr. Kubali został mianowany dn. 31.VII 1936 przewodniczącym tut. Komisji Oszcz. Oddł. p. Wacław Chowaniec.-

Do dnia 31. V. 1936 komisja odbyła 13 posiedzeń, na których uchwalono na podstawie postanowień art. 17 rozporządzenia Prezydenta Rz. z dnia 24 października 1934 w brzmieniu dekretu Prezydenta Rz. z dnia 14 listopada 1935 - wszcząć postępowanie oddłużeniowe dla : 6 powiatowych związków samorządowych / Dobromil, Jarosław, Jaworów, Kolbuszowa, Turka, Tarnobrzeg / ; 4 miast wydzielonych / Drohobycz, Lwów, Przemyśl, Rzeszów / ;

27 miast niewydziałonych / Bork, Brzozów, Chodorów, Chyrów, Cieszanów, Dobromil, Gródek Jag. Jarosław, Jaworów, Komarno, Lubaczów, Niemirów, Nisko, Rawa R. Rozwadów, Rudki, Rudnik, Rymanów, Sambor, Sanok, Sądowa Wisznia, Sokal, Strzyżów, Tarnobrzeg, Turka, Tyczyn, Ustrzyki / w końcu 4 gmin wiejskich : Mszana, Felsztyn, Korczyn, Frystak.

Wymienione związki częściowo zostały już poddane oddłużeniu tak w zakresie zobowiązań o charakterze publiczno-prawnym jak i zobowiązań o charakterze prywatno-prawnym.

Oddłużeniu w zakresie zobowiązań o charakterze tylko publiczno-prawnym podlegają następujące związki samorządowe : powiatowe / 5 / Łańcut, Mościska, Nisko, Przeworsk, Sambor, miasto wydzielone : Borysław, miasta niewydziałone / 7 / Głogów, Krosno, Łańcut, Przeworsk, Radymno, Sokal, Uhnów. Co do tych związków nie wszczynano akcji oddłużeniowej z art. 18 wspomnianego rozporządzenia, z uwagi, że uzyskanie ulg w zakresie zobowiązań publiczno-prawnych będzie wystarczającym do uzdrowienia ich sytuacji finansowej.

Na podstawie wniosków Przewodniczącego Komisji Oszcz. Oddk. wydała Centralna Komisja Oszcz. Oddk. decyzje o przyznaniu ulg w spłacie zobowiązań publiczno-prawnych dla 75 powiatowych związków samorządowych, 4 miast wydzielonych i 20 niewydziałonych / razem 29 /. Komisja Oszcz. Oddk. przy tut. Urzędzie Wojewódzkim ustaliła plan spłaty zobowiązań prywatno-prawnych dla 1 powiatowego związku samorządowego, 2 miast wydzielonych i 8 niewydziałonych / razem 11 /.

Od chwili powołania do Centralnej Komisji Dr. Kubali, aż do czasu powołania nowego przewodniczącego, Komisja Oszcz. Oddk. była nieczynną. Dopiero z dniem 1. września 1936, została Komisja ponownie uruchomiona. W tym też miesiącu wezwano wszystkie związki podlegające wzgl. starające się o oddłużenie, do uzupełnienia materiałów, ustalono plan pracy, w myśl którego zostaną przedłożone Centralnej Komisji O.O. wnioski na zastosowanie ulg w spłacie zobowiązań publiczno-prawnych, wzgl. na ich umorzenie dla 6 powiatowych związków sam. 1 miasta wydzielonego, 13 miast niewydziałonych i 4 gmin wiejskich.

Ponadto zostanie ustalony plan spłaty zobowiązań prywatno-prawnych dla 4 / wzgl. 3 / powiatowych związków sam. 2./1 / miasta wydzielonego, 20 miast niewydziałonych i 3 gmin wiejskich / razem 29 wzgl. 27 związków /.

W październiku br. przedłożono wnioski oddłużeniowe do C.K.O.O. w zakresie zobowiązań publiczno-prawnych dla 3. powiatowych związków sam. i 4 miast wydzielonych.-

Z powyższego wynika, że Wojewódzka Komisja O.O. ma 1/ przedłożyć C.K.O.O. jeszcze około 17 wniosków w zakresie zobowiązań publiczno-prawnych i to w terminie do 7. listopada br. 2/ ma ustalić plany spłaty zobowiązań / długów / w zakresie zobowiązań prywatno-prawnych dla 29 / 27 / związków samorządowych, przyczem możliwem jest, że niektóre związki samorządowe po uzyskaniu ulg z zakresu zobowiązań publiczno-prawnych nie będą wymagały ustalenia dalszego planu oddłużenia.-

Wskazuje się, że do zobowiązań o charakterze publiczno-prawnym zalicza się zobowiązania wobec Skarbu Państwa, Banku Gospodarstwa Kr. , Polskiego Banku Komunalnego, Komunalnych Kas Oszczędności, Funduszu Pracy, Funduszu pożyczkowo-zapomogowego, Banku

Rolnego, Zakładów Ubezpieczeń Społecznych, Związków samorządowych, T. Wydziału Samorządowego w likwidacji. Dotychczasowe wyniki akcji oddłużeniowej w związku z uchwałami Centr. Komisji O.O. i Komisji Wojewódzkiej przedstawiają się w przybliżeniu cyfrowo następująco :

Związki samorządowe			Wydziały Powiatowe	Miasta niewydzielone	Miasta wydzielone /bez Lwowa/	Miasto Lwów/cyfry w przybliżeniu /
Sumy zobowiązań przed przyznaniem ulg	w odsetkach i kosztach	w kapitałach	1.703.806	7.563.724	8.830.717	38.262.498
			138.520	1.280.405	1.184.640	--
Sumy zobowiązań po przyznaniu ulg	w zaległych odsetkach i kosztach	kapitałowe	912.565	5.860.646	7.539.372	32.862.023
			260	21.862	32.817	--
Okres spłaty	przed	po	uzyyskaniem ulg	lat	lat	lat
Kwoty potrzebne na łączną obsługę zobowiązań objętych oddłużeniem według budżetu	rok	1935/6	73.551	410.125	432.792	2.080.510
			48.260	254.665	366.927	1.624.598
Procentowo % obsługa wszystkich długów według budżetu	rok	1935/6	przeciętnie 6 %	przeciętnie 16%	przeciętnie 18 %	17 %
			przeciętnie 4 %	przeciętnie 11 %	przeciętnie 22 %	10 %

Wynik dotychczasowy akcji oddłużeniowej uwidacznia się szczególnie w zmniejszeniu zadłużenia w kapitale z sumy 56.360.745 zł. na 47.174.606 zł. w odsetkach z 2.603.565 zł. na 54.939 zł. w zmniejszeniu okresów spłaty zobowiązań przez rozterminowanie na okresy przeciętnie do lat 22, oraz w zmniejszeniu sum potrzebnych na obsługę długów w r. 1936/37 w stosunku do r. 1935/36.

Należy podkreślić, że w niektórych związkach samorządowych kwoty potrzebne na obsługę długów są albo nieznacznie mniejsze aniżeli przed oddłużeniem, albo w niektórych wypadkach nawet nieco większe, ponieważ w pierwszych 5 latach wchodzi w rachubę intensywniejsza obsługa zobowiązań niepodlegających akcji oddłużeniowej, oraz obsługa tych zobowiązań, których spłata nie była przewidziana w budżetach, lecz odraczana na okresy późniejsze.

Ponieważ przedstawione powyżej wyniki są w przeważnej części uzyskane z oddłużenia w zakresie zobowiązań publiczno-prawnych / 29 związków sam. w tem 4 miasta wydzielone / a jeszcze ma być poddanych oddłużeniu 17 związków samorządowych w zakresie zobowiązań publiczno-prawnych, a 29 wzgl. 27 związków w zakresie zobowiązań prywatno-prawnych, należy się spodziewać, że akcja oddłużeniowa w Lwowskim Województwie przyniesie poważne rezultaty i przyczyni się do uzdrowienia stanu finansowego związków samorządowych, poważnie zachwianego w ostatnich czasach.

Końcowy wynik akcji oddłużeniowej będzie mógł być ustalony dopiero po zakończeniu prac Komisji Wojewódzkiej co nastąpi prawdopodobnie w bieżącym roku, by dać możność oddłużanym związkom ustalenia budżetu na r. 1937/38 z uwzględnieniem ustalonego już planu oddłużenia.-

VII. Sprawy podatkowe.

W roku sprawozdawczym załatwiono 4.605 odwołań od wymiaru samorządowych danin publicznych. Ponadto przedłożono w tym czasokresie 243 odpowiedzi na skargi do Najwyż. Trybunału Administracyjnego.

Główna część odwołań oraz odpowiedzi na skargi do Najwyż. Trybunału Administracyjnego stanowią sprawy opłat kanałowych w gm. m. Lwowa, co do których jest spodziewane zasadnicze rozstrzygnięcie Najwyż. Trybunału Administracyjnego w ciągu grudnia br.-

VIII. Komunalne Kasy Oszczędności.

Z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta R.P. z 24/X 1934 r. o K.K. O. oraz uruchomienia Związku Kom. Kas Oszczędności we Lwowie ingerencja Urzędu Wojewódzkiego w sprawy Kas ograniczyła się przeważnie do wydawania decyzji w sprawach udzielania przez Kasy pożyczek związkom samorządowym. Inne sprawy, dotyczące działalności tych instytucji, były traktowane przez Urząd Wojewódzki jedynie opiniodawczo na prośbę Związku K.K.O. względnie na żądanie Ministerstwa Skarbu.-

W wyjątkowych wypadkach w razie stwierdzenia przez lustratorów Związku P.K.O. poważniejszych usterek, spowodowanych bra-

kiem należytego zainteresowania się ze strony Związku zało-
życielskiego potrzebami danej Komunalnej Kasy, Urząd Wojewódz-
ki, ze swej strony wydawał z tytułu nadzoru stosowne zarządzenia

Według sprawozdania Związku ogólny stan Kom.Kas Oszczędności
działających na terenie Województwa lwowskiego łącznie z Gali-
cyjską Kasą Oszczędności we Lwowie i Ukrainską Szczadnicą
w Przemyślu przedstawia się następująco :

Kryzys gospodarczy, który dotknął wszystkie warstwy ludności,
a najbardziej sfery rolnicze, spowodował wydanie szeregu ustaw,
celem niesienia pomocy dłużnikom, w pierwszym rzędzie, celem
oddłużenia rolnictwa.-

Skutkiem powyższej akcji oddłużeniowej rolnictwa, które w po-
ważnej części korzystało z kapitałów obrotowych KKO. nastąpi-
ło zamrożenie tych kapitałów.

Jak dalece na ograniczenie działalności kredytowej Kas wpły-
nęło zamrożenie kredytów rolniczych, świadczy wysokość zawar-
tych układów w niektórych powiatowych kasach, która dochodzi
do 80 % sumy udzielonych pożyczek. Ponadto stały odpływ wkła-
dów oszczędnościowych spowodował wyczerpanie x rezerw kasowych
w tym stopniu, że niektóre Kasy nie mogą obecnie wypłacać
wkładów oszczędności. Powyższe naprowadzonymi powodami wstrzy-
mania żywotności Kas przez ograniczenie ich działalności, wy-
stąpiło drugie zagadnienie, a mianowicie równowaga budżetowa.

Szereg Kas wskutek stałego zmniejszania się kapitałów obroto-
wych oraz braku oprocentowania od pożyczek zaskarżonych, zniże-
nia odsetek od układów konwersyjnych, pożyczek komunalnych, po-
życzek pod zastaw papierów i różnych pożyczek celowych- wykazu-
je niemożność pokrycia koniecznych wydatków administracyjnych,
uzyskiwanymi dotąd dochodami z bieżących operacyj.-

Przyczyniła się do tego znacznie akcja oddłużenia samorzą-
dów, w stosunku do ogólnej sumy zadłużenia związków samorządo-
wych w 4-ch województwa małopolskich ca 35 milionów złotych-
zadłużenie odnośnych związków wojew. lwowskiego obejmuje trze-
cia część tej sumy, bo 12,659.281.49 wedle stanu na dzień
31. VIII. 1936 r.

Prawie cała ta suma; bo ca 10.700.000 zł. przeszła przez
Centralną Komisję Oszcz.Oddłużeniową w postępowaniu oddłuże-
niowym, przy czym spłata została rozłożona na 36 - 50 lat, a
oprocentowanie uległo obniżeniu do 6- 7 %. Ponieważ Kasy pła-
cą za wkłady ca 5 - 5 i 1/2 %; a koszt ich administrowania
wynoszą ca 3 %- tym samym K.K.O. zmuszone są oddać je samorzą-
dom poniżej kosztów własnych.

Załączony wykaz obrazuje stan zadłużenia związków samorzą-
dowych w poszczególnych K.K.O. oraz sumy podlegające postępo-
waniu oddłużeniowemu. Z tego tytułu K.K.O. wojew. lwowsk.stra-
ca ca 200.000 zł. rocznie i grożą im dalsze straty w wypadku
konwersji na 5 1/2 % oblig. komunalne z tyt. dalszej różnicy
oprocentowania i różnicy kursowej. Dla orientacji podajemy
niektóre cyfry bilansowe wszystkich Kas Województwa lwowskiego
w porównaniu stanu z dn. 31. XII 1935 r. z cyframi bilansu suro-
wego zestawionego za I. półrocze 1936 r:

<u>Kapitał obrotowy :</u>	1935 r. Cyfry w tysiąc.	1936 r. Cyfry w tysiąc.
Wkładki oszczędności	120.747.7	110.305.8
Kredyty redyskontowe	2.835.7	4.392.9
Kredyty udzielone Kasom	1.249.3	1.022.-
Dyskonto akceptów Bku Akc.	1.570.6	1.799.2
Fundusze własne	13.882	14.168.1
Kapitał zakładowy	476.9	481.1

Działalność kredytowa.

Udzielanie różnych pożyczek	104.442.7	98.890.9
Układy konwersyjne	7.686.4	11.603.3
Papiery wartościowe	11.408.2	11.060.2
Gotówka	2.730.6	1.769.7.

Powyższe cyfry wskazują, że odpływ wkładów za I. półrocze br. wynosił 10.5 milionów, który Kasy pokryły ściąganiem pożyczek od dłużników w sumie 6.400.000. zmniejszeniem zapasów gotówkowych o 1,000.000.- sprzedażą pap.wartościowych około 400.000.- zaciąganiem pożyczek w wysokości 1.700.000 oraz z bieżących wpływów, odsetek i prowizyj.

Natomiast akcja oddłużeniowa rolnictwa przybrała na sile bo układy konwersyjne wzrosły o 4 miliony zł. w ciągu półrocza. Rok ubiegły zamknęły ze stratami następujące Kasy:

Gródek Jagiell. pow.	sumą	zł. 16.684.40
Mościska pow.	" "	593.43
Turka n/ S.pow.	" "	33.362.50

Gródek Jagielloński wykazał tylko część strat, jakie poniesie na swoich wierzytelnościach. Suma kapitału obrotowego KK0. wojew. lwowskiego wynosiła : na koniec marca 1935 - zł. 145.165.628.68 . zaś na koniec marca 1936 zł.142,241.174. 17. / bez Galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie i Ukrainskiej Szeznadnici w Przemyśle /. Jeżeli chodzi o ruch wkładów w zeszłym roku budżetowym wedle stanu z dnia 31.III 1935 r. wynosiły one zł. 102.253.480. 52 i 2,717.073.71, a po przeliczeniu na złote á 5.25 zł. 116.518.117.50 łącznie z Gal. K. O. we Lwowie i Ukrainską Szeznadn. w Przemyśle a bez nich stan ten wynosił zł. 71.037.445.02.-

Natomiast stan wkładów na koniec marca br.roku wynosił zł. 96.704.427.84 a bez Gal. K.O. we Lwowie i Ukr.Szeznadn. w Przemyśle zł. 65.844.067.51.

Jak z tego wynika, już w ub. roku budżetowym zaznaczył się silny odpływ wkładów, przy czym uwzględnić należy, że w międzyczasie dopisano ca 5 % odsetek, czyli efektywny ubytek wkładów jest o ca 5 % początkowej sumy wkładów wyższy.-

W ciągu 8-u miesięcy br. wycofano wkładów z Kas na sumę zł. 11.776.683.50 a po uwzględnieniu dopisanych odsetek za I. półrocze br. w kwocie zł. 2.178.141.41 razem efektywnie wypłaciły Kasy wkładów na sumę zł. 13.955.004.91 co stanowi ponad 12 % ogólnego stanu wkładów we wszystkich Kasach.

W porównaniu z innymi województwami, dotychczasowy odpływ wkładów z Kas wojew. lwowskiego był najsilniejszy.-

Wyżej wykazana suma kapitału obrotowego KK0. wojew.lwowskiego

na koniec marca 1936 r. zł.142,241.174.17
 Łącznie z Gal. K.O. i Ukr. Szczadnycią- składała się
 z kapitałów własnych na sumęzł.14.363.872.46
 z kapitałów wkładowych
 a/ instyt. państwowych ,samorządowych i innych prawno-publicz-
 nych w sumiezł.14,510.480.78
 b/ osób fizycznych i prawno- publicznych na sumę :
 96.704.427. 84,
 c/ na rkach bieżących w sumie" 4,975.955.63
 d/ z kredytowych sald przejściowych kredytobiorców
 5.835.53.

z kredytów

redyskontowychzł.2,262.338.69
 dyskonta trat Bku Akceptacyjnego " 1,698.550.54
 lombardowych 48.670.-
 i innych 927.766.35
 Resztę kapitałów obrotowych stanowiły przejściowe różne
 wierzytelności, odsetki i prowizje uzyskane od l.i. -
 31. III 1936 r. w sumie Zł. 1,673.176.84, rezerwa różnic
 kursowych zł. 1,286.269.95 i nierozdzielone nadwyżki z lat
 poprzednich zł. 499.473. 07.
 Natomiast strona czynna tego bilansu wykazywała :
pogotowie gotówkowezł.2,386.910.15
 i w walutach obcych " 359.205.15
 w papierach wartościowych "12,607.517.81.
 w bankach 923.780.76
w nieruchomościach 5,423.742.57
w ruchomościach 275.145.51
w akcji kredytowej
 pożyczki wekslowe48.718.220.71
 rachunki bieżące 4,236.534.57
 lombard pap.wartościowych 3,441.087.19
 pożyczki skryptowe 9,236.586.69
 " hipoteczne 36,126.821.24
 " skontwert.na Bk.
 Akc. 9,686.029.55
 w odset.zaleg.z tyt.kredyt. 4,415.397.66

Pozostała różnica wypłacona została na odsetki zł.
 141.140.02, na koszt administracji zł. 736.945.70 na
 pokrycie strat z poprzedniego roku zł. 34.432.26 względnie
 rezultuje z różnych drobnych pretensyj. Suma depozytów
 umieszczonych w KKO. wynosiła zł. 32.051.112.23. gr. suma
 udzielonych gwarancyj zł. 1106.604.27, zaś suma zleconego
 inkasa na ten dzień zł. 773.493.79.

6 Kas wojew. lwowskiego posiada własne fundusze emerytal-
 ne na sumę zł. 3,396.451. -
 Na terenie wojew. lwowskiego działa obecnie 39 Kas, a mia-
 nowicie : 13 miejskich, 24 powiatowych i 2 niekomunalne.
 Kasy powyższe podzielił się na grupy :
 1/ Kasy samowystarczalne,
 2/ Kasy wymagające pomocy finansowej,
 a/ dla uzyskania samowystarczalności budżetowej,
 b/ dla uzyskania płynności na zaspokojenie swoich zobo-
 wiązań, 3/ Kasy nadające się do fuzji,

- a/ z powodu braku dostatecznych kapitałów obrotowych,
b/ z powodu istnienia w danej miejscowości silniejszej Kasy,
4/ Kasy nadające się do likwidacji

Do kas samowystarczalnych tzn. takich, które obecnie wywiązują się z zobowiązań w stosunku do swoich wierzycieli i mają odpowiednie dochody na pokrycie koniecznych wydatków - zaliczamy: Borysław m. Dobromil p. Drohobycz m. i pow. Jarosław m. Kolbuszowa p. Krosno m. i pow. Lesko p. Lwów gal. Lwów m. Nisko p. Przemyśl m. pow. Rymanów m. Rzeszów m. Rawa Ruska p. Sambor m. Sokal m. Sanok m. Strzyżów m. Tarnobrzeg p. i Zółkiew p.

Między powyższymi znajdują się Kasy, które są samowystarczalne, jedynie z tego powodu, iż koszty administracyjne są bardzo małe, z racji nieangażowania dotąd zdolniejszych sił fachowych na kierowników kas. Do tego typu kas należy zaliczyć: Dobromil, p. Kolbuszowa p. Lesko p. Rymanów p. Do drugiej grupy zaliczamy ad a/ Lubaczów p. Przeworsk p. i Rudki pow. ad b/ Brzozów, Lwów p. Łańcut p. i Turka n/ Str.p.

Do trzeciej grupy zaliczamy następujące Kasy: ad a/ Jaworów p. Mościska, p. Sądowa Wisznia, m. i Bóbrka p. z tego powodu, że Kasy powyższe nie mogą się zdobyć na poważniejsze kapitały obrotowe, choć w zakresie swojej działalności wykazują prawie samowystarczalność. Do grupy trzeciej ad b/ zaliczamy: Sambor p. Sanok p. Sokal p. oraz Ukrainką Szczadną. w Przemyśle, aż do decyzji władz, co do losu tej Kasy - nie mieszczącej się w obecnych ramach ustawodawstwa.

Do grupy czwartej nadaje się w obecnym stanie interesów KKO. pow. w Gródku Jagiell. Z powyższego zestawienia okazuje się, że na 39 Kas mamy faktycznie zdrowych 17 Kas, 4 z nieugruntowaną na przyszłość równowagą budżetową, 3 Kasy nie posiadające samowystarczalności budżetowej, 4 Kasy samowystarczalne, lecz nie płynne, zaś 8 Kas nadających się do fuzji, względnie likwidacji.

Wiąże się z tem ściśle kwestia uzupełnienia kapitału zakładowego, po myśli art. 18 i 91 rozporządzenia o KKO. z dnia 24. X. 1934 r. Na 37 Kas, tylko 4 Kasy mają pełny kapitał zakładowy po zł. 50.000 / Borysław m. Lwów p. Łańcut p. i Zółkiew p. /.

Z pozostałych 33 Kas - 9 nie ma żadnego kapit. zakładowego, a to z powodu, że powstały one jeszcze w okresie przedwojennym / Drohobycz m. Gródek Jag. p. Jarosław m. Kolbuszowa p. Krosno m. Lwów m. Przemyśl m. Rzeszów m. i Sanok m. / . Z tego 6 Kas będzie mogło w całości utworzyć kapitał zakładowy, przez przelanie po zł. 50.000 z funduszu zasobowego. KKO. Drohobycz m. będzie mogła przelać tylko część zł. 25.000 z funduszu zasobowego, Gródek Jag. nie może przelać żadnej kwoty, gdyż ma poważne straty do pokrycia, zaś fundusz zasobowy Krosna m. nie przekracza 5 % wkładów, wskutek czego Związek założycielski będzie musiał tu również wpłacić całą kwotę zł. 50.000. Kapitał 24 pozostałych Kas wynosi zł. 298.279.83 zamiast zł. 1.200.000. Na uzupełnienie potrzebna jest suma zł. 901.720. 17 z czego kwota zł. 152.040. może być pokryta przez Kasy z fund. zasobowego, a brakująca kwota zł. 749.680.17 winna być wpłacona przez związki założycielskie. Po doliczeniu wpłaty dla Drohobycza m. zł. 25.000 - Gródka Jagiell. p. i Krosna m. po zł. 50.000, ogólna zapotrzebowana suma wzrośnie do zł. 874.680.17. -

W miarę możliwości Związek Komunalnych Kas Oszczędności starał się dopomóc znajdującym się w trudnym położeniu finansowym Kasom, udzielając pożyczek z Funduszu Gwarancyjnego KKO. zł. 15.000 - KKO pow. Turka n/ St, 10.000 zł. KKO. pow. Sambor, zł. 10.000 KKO. pow. Rudki. Pomoc ta jednak jest nie wystarczająca, wobec czego dla opanowania obecnej sytuacji i podtrzymania dalszego istnienia Kas, zachodzi konieczność przyjsścia z pomocą w następującej formie :

- 1/ Uzyskanie kredytu upłynniającego przez możliwość eskontu trat Bku Akc. otrzymywanych przez Kasy na podstawie zawartych układów konwersyjnych,
- 2/ Przyjsścia z pomocą finansową Skarbu Państwa tym Kasom, które skutkiem ogólnej akcji oddłużeniowej, odznały tak wysokie straty, że wskutek tego utraciły rentowność.
- 3/ nieprzyznawania dalszych ulg dla dłużników Kas,
- 4/ punktualne uiszczanie pomocy odsetkowej ze Skarbu Państwa w akcji oddłużeniowej dla rolnika i przedłużenie jej aż do spłaty sum wkładowych,
- 5/ wyposażenie Kas w przewidziany ustawą kapitał zakładowy w wysokości co najmniej zł. 50.000- przez związek założycielski,
- 6/ przyznanie specjalnej pomocy przejściowej przez Związek założycielski tym kasom, które dla braku odpowiednich dochodów, nie mogą zaangażować kierowniczych sił fachowych, któreby zajęły się należytyim rozwojem danej Kasy,
- 7/ spowodowanie dalszego lokowania depozytów sądowych w Kasach, oraz sum pozostających w administracji komorników i notariuszy, oraz zezwolenia na lokowanie w Kasach rezerw Z.U. S.
- 8/ spowodowanie spłaty zadłużenia związków samorządowych w Kasach, względnie punktualnego opłacania należnych odsetek od zaciągniętych pożyczek w Kasach.
- 9/ zlikwidowanie względnie sfuzjowanie małych Kas, które nie wykazują, względnie nie mają dostatecznych podstaw rozwoju i rozszerzenia zakresu swej użyteczności dla społeczeństwa,
- 10/ pokrycie strat, poniesionych przez Kasę na dłużnikach z kredytów celowych przez P.B. Rolny.

Utrzymanie dotychczasowej sieci KKO. jest ze względów gospodarczych i państwowych nieodzownym, gdyż KKO. nie tylko dają możliwość najszerszym warstwom społeczeństwa gromadzenia oszczędności, ale też w normalnych stosunkach, uzyskania pomocy kredytowej na dogodnych warunkach.

Ponieważ działalność KKO. nie jest obliczona na zysk - stały się one regulatorem stopy odsetkowej, zwłaszcza w małych miejscowościach prowincjonalnych i dystansują grasujących tamże pod rozmaitymi postaciami lichwiarzy.

Kasy zdały egzamin ze swojej użyteczności, tak w okresie dobrej koniunktury gospodarczej, jak i obecnie przeżywanego kryzysu, nie ponoszą winy za popadnięcie w trudności płatnicze wywołane ustawową akcją oddłużeniową i dlatego zasługują w pełni na uwzględnienie przytoczonych wyżej postulatów, które pomogą do opanowania obecnej ciężkiej sytuacji i dadzą podstawę do dalszej pożytecznej pracy dla dobra społeczeństwa i kraju. -

Zestawienie kredytów udzielonych Związkom kom.z dn.31.VII 1936.

Lp.	Komunalna Kasa Oszczędności		Związkowi Założyciel- skiemu		Innym Związkom		Razem		Suma podleg. postępowaniu oddłużeniow.	
			zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.
1.	Borysław	m.	123810.	73	--	--	123810.	73		
2.	Bóbrka	p.	--	--	1600.-	--	1600.-	--		
3.	Brzozów	p.	--	--	70101.02	--	70101.02	--		
4.	Dobromil	p.	3000.-	--	2000.-	--	5000.-	--	5000.-	--
5.	Drohobycz	m.	279880.	15	--	--	279880	--	279880.	15
6.	Drohobycz	p.	--	--	--	--	--	--	--	--
7.	Gródek Jag.	p.	--	--	98624.50	--	98624.50	--		
8.	Jarosław	m.	156397.	80	16655.-	--	173052.80	--	142975.-	--
9.	Jaworów	p.	--	--	--	--	--	--	--	--
10.	Kolbuszowa	p.	18928.	05	6936.-	--	25864.06	--	18928.	05
11.	Krosno	p.	--	--	13149.95	--	13149.95	--		
12.	Krosno	m.	130000.-	--	11822.-	--	141822.-	--		
13.	Lesko	p.	--	--	3100.-	--	3100.-	--		
14.	Lubaczów	p.	1182.	25	19728.-	--	20910.25	--	5700.-	--
15.	Lwów	m.	8926085.	05	301468	--	9227553.10	--	9175098.	30
16.	Lwów	p.	5900.-	--	11134	--	17034.-	--		
17.	Łańcut	p.	22000.-	--	37844.93	--	59844.93	--	42844.93	--
18.	Mościska	p.	--	--	--	--	--	--		
19.	Nisko	p.	--	--	1130.-	--	1130.-	--		
20.	Przemyśl	m.	296586.	72	17500.-	--	313886.72	--		
21.	Przemyśl	p.	--	--	1092.-	--	1092.-	--		
22.	Przeworsk	p.	16500.-	--	1500.-	--	18000.-	--		
23.	Rawa Ruska	p.	31586.-	--	3250.-	--	34836.-	--		
24.	Rudki	p.	17000.-	--	41720.-	--	58720.-	--	21000.-	--
25.	Rymanów	m.	3700.-	--	--	--	3700.-	--		
26.	Rzeszów	m.	788737.	88	26275.-	--	815012.88	--		
27.	Sądowa Wisz.	m.	3972.	53	--	--	3972.53	--		
28.	Sambar	m.	401127.	50	6410.-	--	407537.50	--	401127.	50
29.	Sambar	p.	13500.-	--	3615.-	--	17115.-	--	17115.-	--
30.	Sanok	m.	509268.	76	19222.20	--	528490.96	--	482268.	76
31.	Sanok	p.	--	--	668.17	--	668.17	--		
32.	Sokal	m.	78173.	64	--	--	78173.64	--	78173.	64
33.	Sokal	p.	728.	63	5625.-	--	6353.63	--	2350.-	--
34.	Strzyżów	m.	23776.-	--	500.-	--	24276.-	--	21022.	70
35.	Tarnobrzeg	p.	614.-	--	19089.98	--	19703.98	--	2514.	98
36.	Turka n/ Str.	p.	--	--	11465.-	--	11465.-	--	11465.-	--
37.	Zółkiew	p.	53800.-	--	--	--	53800.-	--		
			11906255.	69	753025.	80	12659281.	49	10707464.	01
I.	Lwów . . .	Galic.			901872.	99	901872.	99	478667.	12
II.	Przemyśl "Szczaadnycia"	ukr.	11906255.	69	1654898.	79	13561154.	48	11186131.	13

IX. Galic. Kasa Oszczędności.

Wkłádki złotowe wynoszác w dn. 31.III 1935 zŁ.29.220.043 .62, wynosiŁy w dn. 31.III 1936 zŁ. 26.578.826.32. Stan wkłódek dolarowych przeliczonych po kursie 5.25 wynoszác w dniu 31.3. 1935 zŁ. 4.456.117.78 wynosiŁ w dniu 31.III 1936 r. 3.432.917.15.

Wkłádki złotych w złócie wynoszác w dniu 31.III 1935 r. 1.186.132.11 wynosiŁy w dniu 31.III 1936 zŁ. 3514.351.30.-
Ogólne suma wkłódek wynoszác w dniu 31.III 1935 zŁ.34.862.293.51 spadŁa w ciágu okresu sprawozdawczego i wynosiŁa w dniu 31.III. 1936 zŁ.33.526.094.87. Zmniejszenie sié wkłódków złotych tkuma- czy sié czéściowo realizacjé znacznej iloœci ksiá¿eczek / depo- zytów sádkowych / przez sády a to na skutek zarzádkzenia Minister- stwa Sprawiedliwoœci.

Stan woksli w proteœcie wynosiŁ z dniem

31.III 1935	z dniem 31.III 1936
w złotych zŁ.5.167.990.40	w złotych zŁ.4.358.835.45
w dolarach à 5.25 zŁ.5.121.041.47	w dolarach zŁ.4.297.090.20 à 5.25
razem zŁ. 10.289.032.95	razem zŁ.8.655.925.65

Akeja kredytowa uzale¿niona od stanu wkłódek ograniczyŁa sié w r. 1935/36 do udzielania nowych kredytów jedynie w granicach opŁat kredytów dotychczasowych przy jednoczesnym umo¿liwieniu dŁu¿nikom przechodzenia na bardzo dogódne dla nich formy kredytu oraz przy doœé intensywnej konwersji nale¿noœci rolniczych w trybie Bku Akceptacyjnego. Rezerwy gotówkowe lokowane przez G.K.O. w innych pewnych instytucjach bankowych wynoszác w dniu 31/3 1936 zŁ. 542.088.53 , a wraz z gotówkà w kwocie " 124.033.96
Łącznà kwoté 666.122.55 złotych.

Dalszà rezerwé pŁynnoœci stanowią papiery % własne wynoszác w dn. 31.III 1936 zŁ. 2.949.415.57 kursowej wartoœci, przez których lombardowanie mo¿na uzyskaé w razie potrzeby ka¿dej chwili znacznà gotówkè. Ponadto rezerwé stanowi niewykorzystany redyskont w Banku Polskim na zŁ. 2.000.000 oraz kredyt akcepta- cyjny na podstawie zawartych z dŁu¿nikami Kasy i zatwierdzonych ju¿ wkłódków konwersyjnych w trybie Banku Akceptacyjnego.

X. Wydział Wojewódzki.

W okresie sprawozdawczym zaszŁy nastépujác zmiany w skłádzie personalnym Lwowskiego Wydziału Wojewódzkiego: Na posiedzeniu Rady Wojewódzkiej odbytem w dniu 19 grudnia 1935 r.dokonano wyboru czŁonków Wydziału Wojewódzkiego w osobach pp :
1/ Seweryn Dolański,ziemian z Grébowo pow. tarnobrzskiego
2/ Dr. Jan Hupka , " z Niwisk " kolbuszowskiego,
3/ Włodzimierz Decykiewicz senator zam.we Lwowie, oraz zastép- ców w osobach pp :

- 1/ Eustachy Horocha, ziemian z pow. Żółkiewskiego;
- 2/ Jan Pińszek rolnik " przeworskiego,
- 3/ Dr. Jan Węglowski adwokat w m. Bóbrce.

Ponadto decyzją Pana Ministra Spraw Wewn. z dnia 8. II 36 r. w skład Wydziału Wojew. został powołany w charakterze członka p. Romuald Tejszowski Naczelnik Wydziału Samorządowego. lwowskiego Urzędu Wojew. Wydział Wojewódzki odbył w okresie sprawozdawczym 12 posiedzeń.

Preliminarz budżetowy lwowskiego Wydziału Wojewódzkiego za rok 1935/36 wykonano po stronie dochodów : 38.192 zł.99 gr. po stronie wydatków 26.633 zł. 64 gr. Saldo gotówki w M.K.K. Ona dzień 1. kwietnia 1936 wynosiło 11.559 zł.35 gr.

Preliminarz budżetowy uchwalony na rok 1936/37 zamyka się w wydatkach i dochodach sumą 29.000 zł. Obciążenie wydziałów Powiatowych i miast wydzielonych na rzecz Wydziału Wojewódzkiego pozostało bez zmiany w porównaniu z okresem 1935/36 i wynosi w zależności od stanu finansowego powiatów do 300 do 1.300 zł. rocznie zaś dla 5-ciu miast wydzielonych stanowi łączną kwotę 13.000 zł. Miasto Lwów wpłaca rocznie 4.500 zł.

XI. Inspekcja Związków Samorządowych.

Działalność Wojewódzkiego Inspektora Związków samorządowych została objęta sprawozdaniem działu ogólnego i administracyjno-prawnego. Związek Rewizyjny Samorządu Terytorjalnego, działający w ścisłym porozumieniu z Wojewodą, przeprowadził w okresie sprawozdawczym lustrację gospodarki m. Drohobycza, Powiatowych związków komunalnych w Jarosławiu, Tarnobrzegu, Rzeszowie, Kolbuszowie, Łańcucie i Krośnie, oraz lustrację gospodarki leśnej w Drohobyczu, gospodarki przedsiębiorstw miejskich we Lwowie i elektrowni miejskiej w Przemyślu.

Na podstawie sprawozdań Związku Rewizyjnego zostały wydane przez Województwo stosowne zarządzenia polustracyjne. Ponadto z uwagi na organizację gmin zbiorowych naczelnik Wydz. Samorządowego Lwów. Urzędu Wojewódzkiego dokonał lustracji szeregu powiatów, badając w każdym powiecie stan organizacyjny 4- 5 gmin wiejskich.

.

T a b l i c a I.

Zestawienie porównawcze wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych

Związków samorządowych Województwa łwowskiego, według wykonania za rok 1934/35 i preliminarzy budżetowych za rok 1935/36.

Nazwa związku samorządowego	Wydatki	Dział I. Administracja Ogólna.						Dz. II. Majątek komunalny		Dz. III. Przedsiębiorstwa komunalne		Dz. IV. Spółtata dróg		Dz. V. Drogi i place publiczne		Dz. VI. oświata		Dział VII. Kultura i sztuka		Dz. VIII. Zdrowie publiczne		Dz. IX. Opieka społeczna		Dz. X. Popieranie rolnictwa		Dz. XI. Popieranie przem. i handlu		Dz. XII. Bezpieczeństwo publiczne		Dz. XII. A. Świadczenia na rzecz Zw. kom.		Dział XIII. Różne		Dz. XIV. Pokrycie niedob. budż. z ubiegł. okr. obrach. O g ó ł e m						
		Wykonanie budżetu za rok 1934/35			Preliminowano na rok 1935/36			Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok	Wyk. za rok	Prelimin. na rok					
		osobowe	rzeczowi	Razem	Razem	osobowe	rzeczowe	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36	1934/35	1935/36					
Związki powiatowe	zwyczajne	1049144	352903	1402047	1356200	1060346	295854	34682	24143	-	-	202409	239142	3663109	2589550	-	-	31529	33808	10507	6825	646962	870018	369202	70446	368515	375278	4337	6390	61363	77826	14946	69402	173988	195127	-	-	7183501	5914155	
	nadzwyczajne	10694	-	10694	6985	-	6985	60834	20086	-	-	1093	20000	464858	459916	-	-	-	-	-	-	3000	4000	1843	-	43748	26069	500	-	1782	-	-	-	71460	35000	473760	409475	1133572	681531	
	R a z e m	1059838	352903	14120741	1363185	1060346	302839	95516	44229	-	-	203502	259142	4127967	3049466	-	-	31529	33808	10507	6825	849962	874018	370945	70446	412263	401347	4837	6390	63150	77826	14946	69402	245448	230127	473760	409475	8317073	6895686	
Miasta ponad 25.000 mieszkańców	zwyczajne	727199	131570	858769	927753	778484	149269	153134	132169	59057	91604	719630	610088	275427	293292	2974	21340	396562	385431	23962	23725	461670	471965	299147	280908	38568	17150	44623	40680	605384	564130	-	-	144201	436303	-	-	4083108	4296538	
	nadzwyczajne	-	-	-	28801	-	28801	58455	167600	725930	104600	-	3563	41519	203500	14157	23500	36796	41209	-	-	318258	653000	-	4546	-	-	-	-	83700	7230	-	-	-	10000	251068	408590	1529883	1656149	
	R a z e m	727199	131570	858769	956564	778484	178080	211589	299769	784987	196204	719630	613651	316946	496792	17131	44840	433358	426640	23962	23725	779928	124965	299147	285454	38568	17150	44623	40680	689084	571360	-	-	144201	446303	251068	408590	5612991	5952687	
Miasto L w ó w	zwyczajne	3850666	518417	4369083	4353345	3856880	496465	288787	340760	799255	890744	3680521	3050622	674272	805335	161138	187472	913555	953643	927486	1055134	1230660	1425396	1233710	1603255	79528	81246	149494	195726	1587937	1584447	-	-	212010	911608	-	-	16307436	17438733	
	nadzwyczajne	-	-	-	-	-	-	17337	265084	372998	1405065	-	-	1352274	1044930	-	30000	-	80000	-	-	627376	67860	25571	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	932397	1	3327953	2892940	
	R a z e m	3850666	518417	4369083	4353345	3856880	496465	306124	605844	1172253	2295809	3680521	3050622	2026546	1850265	161138	217472	913555	1033643	927486	1055134	1858936	1493256	1259281	1603255	79528	81246	149494	195726	1587937	1584447	-	-	212010	911608	932397	1	19655389	20331673	
Gminy miejskie	zwyczajne	-	-	1183122	1172521	981423	191098	-	214942	-	20344	578653	660047	-	292762	-	9550	-	681793	-	6771	-	449924	-	183594	-	18201	-	38585	-	797892	-	-	-	158847	-	-	4810862	4705773	
	nadzwyczajne	-	-	-	-	-	-	-	281500	-	4000	-	62000	-	21064	-	2260	-	14000	-	-	-	751	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2000	-	485380	563247	872955		
	R a z e m	-	-	1183122	1172521	981423	191098	-	496442	-	24344	578653	722047	-	313826	-	11810	-	695793	-	6771	-	450675	-	183594	-	18201	-	38585	-	797892	-	-	160847	-	485380	5374109	5578728		
Gminy wiejskie	zwyczajne	-	-	1674537	1865088	1294914	570174	-	12526	-	1330	259190	29742	-	171083	-	-	-	1278597	-	3704	-	249924	-	74096	-	68168	-	676	-	118280	-	-	18179	-	95657	-	-	5795888	3967050
	nadzwyczajne	-	-	-	1208	1208	-	-	8900	-	3000	-	-	-	5998	-	2000	-	1600	-	-	-	3225	-	144	-	-	-	-	-	700	-	-	-	11466	-	85638	575448	123879	
	R a z e m	-	-	1674537	1866296	1296122	570174	-	21426	-	4330	259190	29742	-	177081	-	2000	-	1280197	-	3704	-	255149	-	74240	-	68168	-	676	-	118980	-	-	18179	-	85638	6371336	4110929		

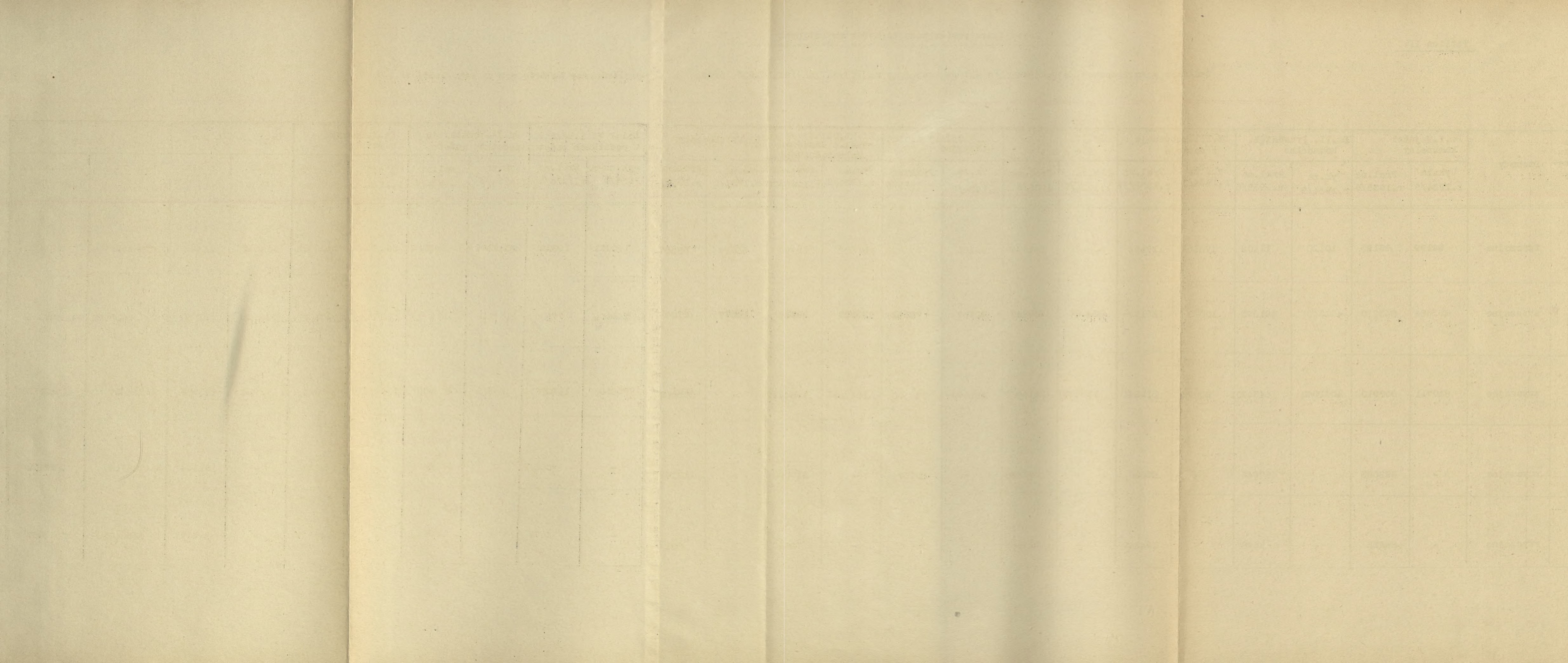
Tablica II.

Zestawienie porównawcze dochodów zwyczajnych

Związków samorządowych Województwa łwowskiego według wykonania za rok 1934/ 1935 oraz.

preliminarzy budżetowych na rok 1935/ 36. -

Nazwa związku samorządowego	Dochody	Dz.I.Majątek komunalny		Dz.II. Przedsięb. komunalne		Dz.III.Subwencje i dotacje		Dz.IV. Z w r o t y		Dz.V.Opłaty admini- stracyjne		Dz.VI.Opłaty za ko- rzyst.z urządzeń i zakład.komunal.		Dz.VII.Dopłaty		Dział VIII.Udział w podatkach państw.		Dz.IX.Dodatki do podatków państw.		Dz.X.Podatki samoistne		Dz.XI.R ó ż n e		O g ó ł n e	
		Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk. za r.1934/5	Prel.na r.1935/36	Wyk.za r.1934/5	Prel.na 1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/36	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r. 1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r. 1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r. 1934/5	Prel.na r. 1935/6
Związki powiatowe	zwyczajne	99199	96193	10128	11402	472152	119152	822674	541604	64106	37142	88022	96797	53016	53207	170801	189395	2029509	2.362037	3066270	3122523	214515	100029	7090392	6534781
Miasta po- nad 25.000 mieszkańców	zwyczajne	883684	843210	442348	491075	10000	125195	384866	708840	70957	72321	198352	89326	15577	15100	743664	779000	1164066	1289121	220596	130500	90244	26336	4224354	4570226
Miasto L w ó w	zwyczajne	810711	800910	4541540	4434701	20072	319844	1558752	2214009	325576	342450	1868296	1934917	-	350000	975858	1870000	4406369	4487000	1174131	726000	172934	145705	16854239	17625536
Gminy miejskie	zwyczajne	-	892683	-	499646	-	52800	-	391438	-	104074	-	417098	-	11314	-	706876	-	1526489	-	172923	-	52144	4706418	4827485
Gminy wiejskie	zwyczajne	-	89628	-	9678	-	194249	-	517687	-	328255	-	7248	-	801	-	4870	-	1836963	-	1046989	-	58699	5356481	4075067

Związków samorządowych Województwa Lwowskiego według wykonania za rok 1934/35 oraz preliminarzy budżetowych na rok 1935 /1936.

Nazwa związku samorządowego	Dochody	Dz.I. Ze sprzedaży i likwidacji majątku i przedsiębiorstw		Dz.II. Subwencje i dotacje		Dz.III. Zwroty		Dz.IV. Pożyczki		Dz.V. Dopłaty		Dz.VI. Podatki inwestycyjne		Dz.VII. Różne		Dział VIII. Nadwyżki budżet. z ubiegł. okresów obrachunk.		O g ó ł e m	
		Wyk.za r.1934/35	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk.za r.1934/5	Prel.na r.1935/6	Wyk. za rok 1934/35	Prel. na rok 1935/36
Związki powiatowe	nadzwyczaj.	-	4.731	211.609	106.150	-	11.790	378.857	92.000	-	-	70.521	33.435	43.696	64.819	125.594	54.570	830.277	367.495
Miasta powyżej 25.000 mieszkańców	nadzwyczaj.	113.356	70.780	-	50.000	4.000	36.971	786.936	924.113	-	-	208.025	148.000	615	155.546	-	-	1.112.932	1.385.410
Miasto L w ó w	nadzwyczaj.	488.782	234.071	372.996	1755.065	-	-	836.000	717.000	-	-	366.524	-	-	-	749.697	1	2.814.001.	2.706.137
Gminy miejskie	nadzwyczaj.	-	248.589	-	6.000	-	1	-	436.131	-	-	-	-	-	39.147	-	42.068	517.516	771.936
Gminy wiejskie	nadzwyczaj.	-	5.743	-	-	-	1.000	-	13.000	-	1.150	-	13.250	-	-	-	-	454.000	34.143

Tablica IV.

Zastawienie stanu majątkowego

Związków samorządowych Województwa lwowskiego w dniu 31. marca 1935 r.

Nazwa związku samorządowego	S t a n c z y n n y m a j ą t k u / A k t y w a /												Suma stanu biernego/bez sumy majątku netto i sumy nadwyżki budżet.	S t a n b i e r n y m a j ą t k u / P a s y w a /.												
	S u m a w a r t o ś c i													S u m a d ł u g ó w								Pasywa przedsiębiorstw komunalnych	Sumy przechodnie / obce /	Suma funduszy specjalnych	Inne pasywa	Majątek związku komunalnego /netto bez nadwyżki budżet. /
	całego majątku/suma stanu czynnego/	nieruchomości	urządzeń kanalizacyjnych	inwestycji w budowie	ruchomości	aktywów przedsiębiorstw komunalnych	materjałów i zapasów		Suma w kasach i nnych zw. samorz.i kasach skarbow.	Pozostałość czynna na rach. bież.w inst.fi-nansow.	Kasa	Inne aktywa		długoterminowych			krótkoterminowych /do 1 roku/									
							lokat							zaciągnięt. w ciągu roku sprawozd.	spłaconych w ciągu roku sprawoz.	ostateczna suma zobow. długotermin.	zaciągnięt. w ciągu roku sprawozd.	spłaconych lub skonwert.w ciągu r.spraw.	ostateczna suma zobow. krótkoterm.	w tym zobowiązania z tytułu wyst.weksli						
Związki powiatowe	7557460	3214880	-	-	1492807	53025	19485	388413	90019	536940	140440	1621451	6542349	185244	69082	25812119	106696	85724	326485	25000	50999	132855	57915	2362876	2315550	
Miasta powyżej 25.000 mieszkańców	63061018	35726712	628211	3996980	1230132	18075449	-	2311554	53822	114317	48018	675823	18079925	541700	284798	11326720	29110	122034	595382	91712	3056778	52359	1339217	1709469	44981093	
Miasto Ł w ó w	258401147	105454731	13514869	-	4735038	101811577	316299	8101307	487551	2629907	280957	21068911	88200870	1226353	3730522	40443692	-	50000	30000	-	21269467	94878	10147656	16215177	170200277	
Gminy miejskie	59462505	43199897	371450	2465104	1384380	8751375	33236	301576	13961	259036	107357	2575131	14510611	132978	217449	6621741	41441	65110	1974374	391026	2785976	304873	1471903	1351744	44983036	
Gminy wiejskie	108077250	103281565	-	689360	1700760	129432	38887	413394	285242	182111	130604	1225895	4062904	42168	80462	929190	335105	18636	1327399	37663	6845	177051	135680	1486739	104533742	
Razem	496559380	290877785	14514530	7151444	10543117	128820858	407907	11516244	930595	3722313	707376	27367211	131396659	2228443	4382313	61902562	512652	291504	4253640	545401	27170065	1762016	13182371	23126005	367013698	

Tablica V.

Zamknięcie sum pozabudżetowych

związków samorządowych Województwa łódzkiego, według stanu w dniu 31. marca 1935 r.

Nazwa związku samorządowego	Salda czynne / należności / w dniu 31. marca 1935 r.												Ogółem			Salda bierne / zobowiązania / w dniu 31. marca 1935 r.													Zobowiązania względnie		Ogółem :
	N a z w a r a c h u n k u													N a z w a r a c h u n k u																	
	Kasa	Intytu- cje fi- nansowe	Wek- sle obce	Depozy- ty walo- rowe	Zalicz- ki zwrotne /na pobory/	Dłużni- cy róż- ni	Różni za wyda- ne kau- cje i depoz.	Zaliczki budżeto- we/ do wyracho- wania/	Przed- siębior- stwa i zakłady własne	Niedobór budżetowy		R a z e m		Należności względne		Sumy prze- chodnie	Deponen- ci	Weksle własne	Pożycz- ki krót- koter- minowe	Instytucje finans. /rach. otrart. kredytu /	Wierzy- ciele różni	Depozy- ta i kaucje walor. własne wydane/	Fundusze		Przedsiębior- stwa i zakła- dy własne	Nadwyżka budżetowa			R a z e m	Gwaran- cje u- dzielone	
z lat po- przednich	z ro- sprawoz- dowego		różni za gwaranc- cje udzielo- przyjęte ne																		obro- towy	specjal- ne		z lat poprzed- nich	z ro- spra- wozd.						
Związki powiatowe	135299	739165	58669	899103	118242	435629	5331	53492	-	1240193	367515	4052638	295070	170400	4516108	1043195	861991	19921	234936	16495	1605519	23163	-	141748	744	67161	37765	4052638	452470	11000	4516108
Miasta po- nad 25.000 mieszkańc.	48018	168139	84769	322292	37006	60017	-	900	543941	936014	205705	2476801	-	-	2476801	92293	430154	91712	334180	169490	1166679	-	-	48585	52604	90404	-	2476801	-	-	2476801
Miasto L w ó w	280957	2629907	-	2832748	175539	988903	30907	26606	211936	-	-	7177503	688500	-	7864003	94879	1909123	-	30000	-	5072389	-	-	-	38262	-	32850	7177503	686500	-	7864003
Gminy miejskie	107725	213189	3295	300653	52502	385400	17494	24438	700165	170774	1722747	3698372	1505000	46231	5249603	282053	328804	222380	236791	3000	1597559	6157	-	64781	758638	764	197365	3698372	1505000	46231	5249603
Gminy wiejskie	130604	277925	3158	83582	738	985924	-	24157	81	111638	2112515	3730322	-	-	3730322	140040	26620	17586	486897	22212	2416508	3684	-	171655	2445	23751	418924	3730322	-	-	3730322
Razem : 702603	4028325	149891	4438378	384027	2855873	53732	129593	1456123	2458619	4478482	21135636	2484570	216651	23836837	1653160	3556772	351599	1322804	211197	11858654	33004	-	426769	852693	182080	686904	21135636	2643970	57231	23836837	

D./ SPRAWY WOJSKOWE.

Wydział Wojskowy Urzędu Wojewódzkiego obejmuje wszystkie sprawy z zakresu uzupełnienia i zaopatrzenia armji, o ile są poruczone administracji spraw wewnętrznych, koordynuje działalność xx całego Urzędu Wojewódzkiego, oraz władz i urzędów i organów Województwa podległych w sprawach dotyczących przygotowania obrony Państwa.

Ważniejsze sprawy prowadzone przez Wojewodę za pomocą Wydziału Wojskowego przedstawiają się w okresie sprawozdawczym następująco :

Pobór wojskowy. Pobór główny w roku 1935 zarządzony został rozkazem Ministra Spraw Wojskowych z dnia 20. marca 1935 r. Nr. 1310-30-I. org. na podstawie art. 37 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym i art. 1 ustawy o poborze rekruta w 1935 r.

Poborowi temu podlegały zasadniczo roczniki 1914, 1913 i 1912. Pobór ten odbywał się na terenie Województwa w czasie od 1. maja do końca czerwca 1935 r. na podstawie szczegółowych planów poboru ułożonych przez władze pow. władze administr. ogólnej w porozumieniu z Pow. Komendantami Uzupełnień. Plany szczegółowe rozpracowane zostały na podstawie planu ogólnego ustalonego przez Urząd Wojewódzki w porozumieniu z Dowódcami Okręgu Korpusu Nr. VI. we Lwowie i Nr. X. w Przemyśle.

Pobór miał przebieg zupełnie spokojny. W czasie poboru na terenie wszystkich powiatów zorganizowana była akcja kulturalno-oświatowa polegająca na tworzeniu w pobliżu lokali poborowych świetlic połączonych z bufetami zorganizowanymi na zasadach społecznych.

W świetlicach tych urządzone były dla poborowych odczyty, referaty i pogadanki na rozmaite tematy a nadto koncerty z płyt patefonowych wyświetlanie przeźrocz i audycje radiowe.

W bufetach wydawane były poborowym posiłki bądź zupełnie bezpłatnie, bądź też za minimalną zapłatą.-

W akcji kulturalno-oświatowej brało udział nauczycielstwo, lekarze oraz organizacje społeczne jak : Związek Strzelecki, Związek Obywatelskiej Pracy Kobiet, Biały Krzyż, Czerwony Krzyż, Koło LOPP. itp.

Oprócz poboru głównego odbywały się na terenie Województwa z wyjątkiem miesięcy maja i czerwca w miejscowościach będących siedzibą Pow. Komend Uzupełnień, pobory dodatkowe dla tych poborowych, którzy z jakichkolwiek powodów nie stawili się lub nie mogli się stawić do poboru głównego.

Komisja rozpoznawcza. Komisja rozpoznawcza urzędowała w Urzędzie Wojewódzkim, przeważnie raz w miesiącu, w wypadkach przewidzianych ustawą i rozporządzeniem wykonawczem do ustawy o powsz. obow.wojsk. W okresie sprawozdawczym Komisja rozpoznawcza odbyła 8 posiedzeń, oddając przegładowi 64 mężczyzn.-

Odroczenie służby wojskowej i ulgi w odbywaniu sż. wojsk.

Podobnie jak w latach ubiegłych w obwieszczeniach Wojewody lwowskiego, o powszechnym obowiązku wojskowym mężczyźni stawienia się do poboru

głównego 1935 r. zamieszczone było pouczenie dla ludności o warunkach i trybie starania się o odroczenie służby wojskowej, oraz o warunkach skróconej służby wojskowej. Niezależnie od tego przewodniczący Komisji poborowej informowali ustnie poborowych o terminach zakreślonych do składania podań o odroczenie służby wojskowej dla : jedynych żywicieli rodzin, właścicieli odziedziczonych gospodarstw i osób odbywających studia teoretyczne lub praktyczne.

Ulg i odroczeń służby wojskowej udzielono w okresie sprawozdawczym 4.270.

Urząd Wojewódzki jako władza nadzorcza i odwoławcza wydał w sprawach odroczeniowych w okresie sprawozdawczym 1.116 decyzji i zarządzeń.

Zwolnienia od powszech. obow. wojskowego. W sprawach zwolnień od powszech. obow. wojsk. z tytułu ubiegania się o obce obywatelstwo Urząd Wojewódzki postawił 230 wniosków Dowódcom Okręgów Korpusu.

Zasiłki wojskowe. W okresie budżetowym 1935/36 wypłacono członkom rodzin rezerwistów powołanych na ćwiczenia wojskowe tytułem zasiłków łączną sumę 105.600 zł.

Kwaterunki wojskowe. W związku z ćwiczeniami wojskowymi powiatowe władze administracji ogólnej zajęte były dostarczaniem kwater i podwód dla oddziałów wojskowych na podstawie ustawy z 15.VII 1925 o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 12. XI. 1927 o obowiązku dostarczania środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju, oraz na podstawie przepisów wykonawczych do wspomnianej ustawy i wspomnianego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

W sprawach tych ze strony władz wojskowych nie zgłoszono w Urzędzie Wojewódzkim żadnych niedomagań, usterek i zażaleń, w związku z czym Wydział Wojskowy Urzędu Wojewódzkiego nie miał powodu do wydawania jakichkolwiek zarządzeń z tytułu nadzoru.

Wysokość stawek wynagrodzenia za środki przewozowe dostarczone przez ludność na rzecz wojska, ustalona została w porozumieniu z Dowódcami Okr. Korpusu i Prezesem Izby Skarbowej na konferencji odbytej w Urzędzie Wojewódzkim w dniu 18 grudnia 1935 - a odpowiadający cennik ogłoszony został w formie rozporządzeń Wojewody lwowskiego we lwowskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 31. grudnia 1935 Nr.25 poz. 152.

Ewidencja koni. Na skutek zarządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 13. II 1935 L. Wojsk. 3/2/2 odbył się na terenie Województwa lwowskiego przegląd koni w czasie od 1 kwietnia do połowy lipca 1935 r.

Przegląd ten odbył się prawidłowo i na ogół bez większych usterek.

Sprawy wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.

W dziedzinie wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego poświęcono jak zwykle najwięcej uwagi sprawie budżetów powiatowych i miejskich Komitetów wf. i pw.

Dochody Komitetów wf. i pw. w okresie budżetowym 1935/36 osiągnęły sumę 386.947 zł. 79 gr. i były niższe od preliminowanych o 3.860 zł. 21 gr.

Wydatki osiągnęły sumę 391.965 zł. 28 gr. i były niższe od preliminowanych o 27.154 zł. 72 gr. czyli , że budżet zrealizowany został po stronie dochodów w 99 %, zaś po stronie wydatków w 93%.

Na uzyskane dochody składały się subwencje powiatów w wysokości 87.287 zł. 94 gr. subwencje miast w wysokości 138.89 zł. 25 gr. subwencje gmin w wysokości 27.484 zł. 53 gr. oraz sumy, które wpływały z różnych instytucji, z dochodów imprez, dotacji itp. w wysokości 128. 118 zł. 07 gr.

Prócz tego z poprzedniego okresu budżetowego tj. 1934/35 pozostała kwota : 7. 166 zł.

Z ogólnej sumy wydatków w kwocie 391.965 zł. 23 gr. użyto :

- 1/ wydatki administr. - osobowe 22.377 zł. 65 gr. t.j. około 5.6 %
- 2/ na wydatki na propagandę, prasę i pomocy subwencyjne 16.109 zł. 50 gr. t.j. około 4.1 %
- 3/ na wydatki inwestycyjne ... 150.325 zł. 88 gr. t.j. 38.4 %
- 4/ na wydatki szkoleniowe ... 155.948 " 12 " t.j. 39.8 %
- 5/ na wydatki materiałowe 36.236 " 15 " t.j. 9.2 %
- 6/ na wydatki różne 10.967 " 98 " t.j. 2.9 %

Jak z powyższego zestawienia wynika, budżet zrealizowano racjonalnie dając pierwszeństwo wydatkom szkoleniowym, inwestycyjnym i materiałowym przed wydatkami administracyjno - osobowymi. Podobnie jak w latach ubiegłych realizacja budżetów była w poszczególnych komitetach bardzo niejednorodna i tak ponad 100% zrealizowały w dochodach swe budżety Komitety powiatowe w Kołbuszowej / 137 % /, w Rudkach / 130 % /, i we Lwowie / 112 % / i Komitety miejskie we Lwowie / 117 % / i Borysławiu / 107 % /.

Ponad 90 % zrealizowały swe budżety Komitety powiatowe w Przeworsku / 97 % /, w Zółkwi / 96 % /, w Gródku Jagiellońskim / 94 % / i Rzeszowie / 94 % /.

Wysiłek wspomnianych Komitetów jest tem więcej uznania godny, że Komitety te nie otrzymały żadnych subwencji lecz sumy budżetowe wyciągały z funduszy miejscowych.

Państwowa odznaka sportowa. Z porównania zestawienia ilościowego P.O.S. z roku 1934 z zestawieniem takim z roku 1935 okazuje się, że ilość osób, które uzyskały prawo do noszenia P.O.S. w r. 1935 wzrosła o 1.350 i wynosiła 28.991 osób.

W roku 1935 wzrosła liczba tych, którzy zdobyli P.O.S. z oddziałów wojskowych, zmalała zaś ilość tych, którzy zdobyli P.O.S. z poza wojska i szkół. Objaw ten tłumaczy się bardziej rygorystycznym aniżeli w latach poprzednich, stosowaniem regulaminu P.O.S. Najbardziej czynnymi były Miejskie Komitety we Lwowie, w Borysławiu i Drohobyczu oraz Powiatowe Komitety w Drohobyczu, Jarosławiu, Samborze, Łańcucie, Lubaczowie i Nisku.

Największe zainteresowanie P.O.S. istnieje na terenie wojska i szkół zwłaszcza średnich co może być wynikiem ich zdyscyplinowania. Wskutek interwencji Wojew. Komitetu WF. i PW. u miarodajnych czynników dało się zauważyć w roku 1935 większe zainteresowanie się P.O. S. aniżeli w r. ubiegłym na Wyższych Uczelniach

Wydział Wojskowy / referat o.p. l.gaz. /

Prowadził w roku sprawozdawczym stale i ciągle propagandową pracę przygotowawczą nad obroną przeciwlotniczą i przeciwgazową miast, osiedli, zakładów przemysłowych i użyteczności publicznej.

W pracy tej Wydział opierał się pomiędzy innymi również na stowarzyszeniach wyższej użyteczności / L.O.P.P. - Związek Straży Pożarnych R.P. i P. C. K / których harmonijna współpraca z wojewódzkim referatem o.p. l.g. jest pełną rękojmią dla prowadzenia z wynikiem do-

datkim niesklychanie waznych zadan z okroslonej powyzej dziedziny.
Organizowano samoobrone wspomnianych juz obiektow na realnych
podstawach, przy uwzglednieniu faktycznego stanu posiadanych sil
i srodkow, wykluczajac wszelka improwizacje w tym kierunku.

.

E. ZDROWIE PUBLICZNE.

1/ Zwalczanie chorób zakaźnych .

Dur plamisty. Podobnie jak w roku ubiegłym w zakresie zwalczania duru plamistego żywą akcją kontynuowały kolumny dezynfekcyjne na terenie powiatów : jaworowskiego, leskiego i turczańskiego. Koszta utrzymania tych kolumn zostały pokryte wyłącznie ze Skarbu Państwa przy pomocy technicznej udzielonej ze strony Polskiego Czerwonego Krzyża. Szpital epidemiczny utworzony przez Polski Czerwony Krzyż / Zarząd Okręgu we Lwowie / był czynny na terenie powiatu jaworowskiego od 19 kwietnia do 7 czerwca 1935 r. leczono w nim 57 osób, przy 951 dniach leczenia.-

Statystyka zachorowań i zgonów w porównaniu z latami poprzednimi przedstawia się następująco :

w r. 1933	zanotowano	617	zachorowań	49	zgonów,
w r. 1934	"	477	"	32	"
w r. 1935	"	727	"	41	"

Z powyższego wynika wzrost liczby zachorowań, do czego niewątpliwie przyczynia się między innymi również kryzys gospodarczy, dur plamisty bowiem jest sprawdzianem stanu kulturalnego i gospodarczego terenu objętego sprawozdaniem. Zapadalność na dur plamisty w r. 1935 w stosunku na 100.000 mieszkańców, wynosi 23.2.- śmiertelność natomiast 5.6 %.

Dur plamisty szerzy się w sposób epidemiczny głównie w miesiącach zimowych i wiosennych, największe nasilenie przypadło na tydzień 13-ty. Najwięcej zachorowań zanotowano : w powiecie turczańskim / 279 zachorowań i 17 zgonów / w jaworowskim 159 zachorowań i 9 zgonów / leskim / 84 zachorowań i 1 zgon /, gródeckim / 38 zachorowań i 4 zgony /, rawskim / 32 zachorowania/.

Celem ułatwienia w przyszłości racjonalnej izolacji chorych należy zwiększyć liczbę łóżek dla chorych zakaźnie w szpitalach powszechnych. Budowa oddziału zakaźnego szpitala powszechnego w Turce n/ Str. jest na ukończeniu, co przyczyni się do wydajnej poprawy stosunków epidemiologicznych w powiecie turczańskim i leskim. Szczepienia ochronne przeprowadza się u lekarzy powiatowych i samorządowych, u ogładaczy zwłok oraz u personelu zajętego w kolumnach dezynfekcyjnych. Prócz tego zaszczepiono w powiecie turczańskim większą liczbę personelu Policji państw. i straży granicznej. Ogólna liczba szczepień w roku 1935 wynosi 704 osoby, co przy znacznym koszcie szczepionki dostarczonej przez Ministerstwo Opieki Społecznej w porównaniu z liczbą szczepień dokonanych w roku poprzednim stanowi znaczny postęp.

O s p a . Zachorowań na ospę w roku sprawozdawczym nie stwierdzono. Podobnie jak w latach poprzednich przeprowadzono na terenie Województwa szczepienia zapobiegawcze, zaszczepiono ogółem 219.301 osób.

Dur bruszny. W roku 1935 r. zanotowano 1.086 przypadków duru brzuszego, w tem 76 zgonów. W porównaniu z cyfrą 1.431 przypadków zarejestrowanych w roku 1934 występuje znaczny spadek ilości zachorowań. Przeważająca ilość przypadków zachorowań przypada jak zwykle na porę jesienną, największe nasilenie obejmuje tygodnie od 40 - 47.- We wszystkich przypadkach zgłoszonych wydano

zarządzenia izolacyjne oraz w kierunku przyprowadzenia osiedli do stanu sanitarnego odpowiedniego, stosowano też na szeroką skalę, szczepienia ochronne zapobiegawcze, łatwe w przeprowadzaniu i nie pociągające większych kosztów / bezpłatna szczepionka z Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie i kredyty Ministerstwa Opieki Społecznej na przeprowadzanie szczepień /.

We wszystkich przypadkach podejrzanych są przeprowadzane obowiązkowo badania serologiczne krwi oraz wydaliny osób chorych prócz tego badania wody.- Najwięcej zachorowań na dur brzuszny wykazują następujące powiaty :

leski	106	zachorowań	, w tem	4	zgony,
drohobycki	97	"	"	9	zgonów,
przemyski	79	"	"	"	"
sanocki	77	"	"	"	"
Lwów miasto	69	"	"	5	"
brzozowski	66	"	"	11	"
jaworowski	62	"	"	5	"

Wysoka liczba zachorowań na dur brzuszny w powiecie drohobyckim jest wynikiem nieodpowiedniego i niebezpiecznego dla zdrowia ludności wodociągu w Borysławiu, który niejednokrotnie jest przyczyną epidemii wodnych szerzących się bardzo szybko i obejmujących momentalnie większą ilość osób.

W pozostałych powiatach nie wyłączając miasta Lwowa odgrywa poza przypadkami kontaktowego szerzenia się epidemii ważną rolę nieodpowiedni stan studzien / zwłaszcza na peryferiach miasta Lwowa / oraz przenoszenie zarazków drogą środków spożywczych dostarczanych z gmin wiejskich, do miast i miasteczek.

Ogółem zaszczepiono w roku 1935 :

21.855 osób szczepionką płynną,
797 " " suchą- Położono większy nacisk na szczepienie szczepionką płynną jako więcej wartościową.- Śmiertelność na dur brzuszny w stosunku do liczby zachorowań wynosi 6.9 %.-

Czerwonka. W roku 1935 zanotowano 914 przypadków zachorowań w tem 133 zgony, w czem widać podobnie jak przy durze brzusz- nym pewien spadek w porównaniu z rokiem 1934 / 1538 zachorowań i 169 zgonów /. Zapadalność przeciętna na czerwonkę w roku 1935 na 100.000 mieszkańców wynosiła 29.2. Śmiertelność w procentowym stosunku do liczby zachorowań 14.5 %. Największe nasilenie czerwonki zanotowano w powiecie jaworowskim / 481 / zachorowań i 71 zgonów /, poza tym kolejno w powiatach: gródeckim, żółkiewskim, lubaczowskim, bóbreckim i lwowskim, Tak znaczna stosunkowo liczba zachorowań przypadająca na powiat jaworowski może być tłumaczona w pierwszej linii częstymi wędrownikami i pielgrzymkami ludności wiejskiej tamt. powiatu do wsi Młyny, celem odwiedzenia stygmatyczki. W miejscowości tej stwierdzono epidemię czerwonki, która w przytoczonych wyżej warunkach zaczęła przenosić się na inne gromady powiatu jaworowskiego, następnie zaś na powiaty sąsiednie i dopiero usunięcie chorej stygmatyczki przyczyniło się do opanowania epidemii. Dzięki odpowiednim zarządzeniom władz i wydatnej pomocy Ministerstwa Opieki Społecznej epidemia czerwonki nie przybrała większych rozmiarów.

Szpital epidemiczny Okręgu lwowskiego P.C.K. był czynny na terenie powiatu jaworowskiego od 14 listopada do 31. grudnia 1935 r. leczono w nim 61 osób, wyczerpano ogółem 1454 dni leczenia.

Podczas szczepień zapobiegawczych zaszczepiono ogółem: 24.846 osób szczepionką płynną,
445 " " suchą.

Podobnie jak w wypadkach duru brzuszego przeważającą liczbę szczepionych osób zaszczepiono szczepionką płynną, jako bardziej wartościową.

Płonica. Liczba zachorowań i zgonów na płonicę nie różni się prawie od liczb w roku ubiegłym :

w roku 1934 zanotowano 1.359 zachorowań i 40 zgonów,

" 1935 " 1.367 " i 36 "

przyczem najwięcej zachorowań przypada na miasto Lwów, powiat drohobycki i powiat lwowski. Zaszczepiono ogółem przeciwko płonicy 4.812 osób / w r. ubiegłym 3.040 /,-

Błonica. W roku sprawozdawczym zanotowano 890 przypadków zachorowań na błonicę, w tym 60 zgonów, co w porównaniu z rokiem sprawozdawczym ubiegłym / 1289 zachorowań i 119 zgonów / stanowi znaczny spadek. Szczepień przeciwbłoniczych wykonano 5.640 więc pięciokrotnie więcej jak w roku ubiegłym. Najwięcej zachorowań przypada na Lwów miasto i powiaty: Lwów Drohobycz, Krosno i Przemyśl.

Pozostałe choroby zakaźne nie wymagają bliższego omówienia poza wodowstrętem, zanotowano 5 przypadków zgonu na 835 pokasń, przy czym należy zauważyć iż zgony te miały miejsce w powiatach : dobromilskim, przemyskim, rudeckim i żółkiewskim. Powiatowe władze samorządowe nie we wszystkich powiatach doceniają należycie wagę i konieczność natychmiastowego rozpoczęcia szczepień ochronnych i mimo wyraźnych założeń i instrukcji nie zawsze w budżetach związków samorządowych przewidują odpowiednie kwoty na zakup szczepionek i przeprowadzania szczepień ochronnych, co przy uwzględnieniu niezarażności i opieszałości ludności wiejskiej powoduje zbyt późne niejednokrotnie rozpoczęcie szczepień.-

Gruźlica. Akcję zwalczania i zapobiegania gruźlicy przeprowadza Wydział Zdrowia oraz podległe mu organa sanitarne przez dozowanie pracy zakładów i instytucji przeciwgruźliczych, organizowanie nowych instytucji, udzielanie zapomóg na cele walki z gruźlicą przyznawanych przez Ministerstwo Opieki Społecznej.

Na terenie Województwa lwowskiego prócz miasta Lwowa w roku sprawozdawczym było czynnych 33 przychodni przeciwgruźliczych w tem 26 przychodni wchodzących w skład Ośrodków Zdrowia oraz 7 przychodni samodzielnych. Na terenie miasta Lwowa było czynnych 6 przychodni. Ogółem pracowało na terenie Województwa 39 przychodni w tem 12 samodzielnych i 5 ambulatorja nie posiadające kwalifikowanej siły pomocniczej.-

W roku sprawozdawczym uruchomiono nowe przychodnie w Rawie Ruskiej i Starym Samborze, oraz usprawniono akcję przychodni będącej filją Powiatowego Ośrodka Zdrowia w Cieszanowie.- Przychodnia przeciwgruźlicza w Lisznej spowodu braku lekarza

i pielęgniarki została chwilowo unieruchomiona do czasu zamianowania lekarza okręgowego w Lisznej. Z ogólnej cyfry 33 przychodni na terenie Województwa 12 jest utrzymywanych przez samorządy zaś 21 przez Powiatowe Koła walki z gruźlicą, w mieście Lwowie 1 przychodnia utrzymywana i prowadzona jest przez Zarząd miejski 1. przez Towarzystwo Walki z gruźlicą, 1 przez T.O.Z., 1 przez Klinikę chorób wewnętrznych, 1 przez Opiekę Zdrowotną wreszcie 1 przez Ubezpieczalnię Społeczną.- Wszystkie przychodnie i ambulatorja na terenie Województwa oraz miasta Lwowa są subwencjonowane przez Ministerstwo Opieki Społecznej / Departament Służby Zdrowia /. Ogólna suma zapomóg na walkę z gruźlicą dla Województwa lwowskiego wynosiła w r. 1935/36 - 35.530. zł. ponadto Urząd Wojewódzki przekazał subwencję na leczenie chorych bezrobotnych. Lecznicy w Hołosku w wysokości 5.000 zł. poza stałą subwencją roczną dla tej Lecznicy w wysokości 6.000 zł. Z opieki przychodni korzystało ogółem na terenie Województwa 41.942 osoby, z tego na miasto Lwów 15.512, udzielono ogółem 60.537 porad, w tym w m. Lwowie 35.564.-

Dotychczas nie posiadają przychodni przeciwgruźliczych dwa powiaty, a to Żółkiew i Mościska. Najbliższym postulatem jest obecnie założenie Ośrodka Zdrowia w Mościskach oraz przychodni przeciwgruźliczej w Żółkwi. Również koniecznym jest przemianowanie 3 ambulatorjów / w Brzozowie, Kolbuszowej i Komańczy /, na przychodnie przeciwgruźlicze przez zaangażowanie wyszkolonych sił pielęgniarskich. Reorganizacji muszą ulec też przychodnie przeciwgruźlicze w Cieszanowie obsługiwana raz w tygodniu przez dojeżdżającą siłę pielęgniarską Powiatowego Ośrodka Zdrowia w Lubaczowie, oraz przychodnia przeciwgruźlicza w Rymnowie obsługiwana dorywczo przez Siostrę Służebniczkę niekwalifikowaną siłę pielęgniarską. Wszystkie te projekty organizacyjne muszą być zrealizowane w następnym roku dla dobra ludności odpowiednich powiatów. Z pracą w terenie prowadzoną przez Ośrodki Zdrowia oraz przychodnie przeciwgruźlicze utrzymują stały kontakt z terenem liczne Towarzystwa oraz Powiatowe Koła walki z gruźlicą. W roku sprawozdawczym było na terenie Województwa lwowskiego 27 Towarzystw i Kół walki z gruźlicą, - podległych Wojewódzkiemu Towarzystwu Przeciwgruźliczemu. Akcja propagandowa wszystkich tych instytucji rozszerza się zwalnia w terenie i znajduje oddźwięk w społeczeństwie.

Na wolne tempo tej akcji ma wpływ brak odpowiednich funduszy. Wszelkie poczynania tych instytucji w terenie są koordynowane przez Wojewódzkie Towarzystwo Przeciwgruźlicze. Do pracy w zakresie walki z gruźlicą są powoływani przedstawiciele wszystkich urzędów oraz instytucji i organizacji społecznych o celach pokrewnych, zwłaszcza jest stale rozbudowywana w terenie współpraca z odpowiednimi organami Ubezpieczalni Społecznych w terenie.

Równolegle z pracą przychodni przeciwgruźliczych są czynne 2 zakłady lecznicze dla chorych gruźliczych wymagających stałej opieki lekarskiej, a mianowicie Lecznica w Hołosku na 150 łóżek, oraz oddział dla chorych gruźliczych Szpitala Ubezpieczalni Społecznej we Lwowie na 80 łóżek. Również rozwija

ja w dalszym ciągu swą działalność w tym kierunku szereg stowarzyszeń akademickich zwłaszcza "Opieka Zdrowotna lwowskich Szkół Akademickich", posiadająca szereg przychodni zapobiegawczych, preventorium w Mikuliczynie, oddział dla chorych na gruźlicę studentów przy Klinice chorób wewnętrznych we Lwowie oraz nowo zorganizowany w roku sprawozdawczym Dom Posanatoryjny we Lwowie przy ul. Pijarów. Powyższe stowarzyszenia akademickie były w roku sprawozdawczym subwencjonowane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Podobnie jak w roku ubiegłym wszyscy nowo wstępujący do szkół akademickich byli poddawani dokładnemu badaniu lekarskiemu, w razie potrzeby prześwietlani rentgenologicznie oraz skierowywani do odpowiedniego leczenia. Koszta związane z tą akcją są pokrywane z opłat młodzieży, profesorów oraz z zapomóg Ministerstwa Opieki Społecznej i Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Na terenie powiatów żywa akcję rozwijały powiatowe Koła walki z gruźlicą, szczególnie w okresie Dni Przeciwgruźliczych. W czasie tym rozsprzedano na terenie Województwa ogółem 415.000 znaczków przeciwgruźliczych po 10 gr. Uzyskano w rozsprzedaży kwotę 41.500 zł. z której przeznaczono dla Polskiego Związku Przeciwgruźliczego w Warszawie... 8.300 zł. na leczenie bezrobotnych w Łecznicy w Hołosku ... 8.500 " na Województwo Two Przeciwgruźlicze ... 2.775 " na Powiatowe Koła walki z gruźlicą ... 22.825 zł. / Kwotę 8.300 zł. przekazaną w Łecznicy w Hołosku pokryto koszta 1.470 dni leczenia chorych w tej Łecznicy /.

Jaglica. Przychodni przeciwjagliczych było czynnych 31, ponadto po wizytacji kolumny instrukcyjnej przeciwjagliczej uruchomiono w powiecie żółkiewskim 2 punkty przeciwjaglicze przy lekarzach okręgowych. Do punktów tych dojeżdża pielęgniarka z Żółkwi. W Rawie Ruskiej zaangażowano do Ośrodka Zdrowia kwalifikowaną pielęgniarkę, zreorganizowano dotychczasową przychodnię przeciwjagliczą i usprawniono jej działalność. Uruchomiono przychodnię przeciwjagliczą w Chodorowie. Pozatem inne powiaty Województwa lwowskiego na wzór powiatu żółkiewskiego projektują rozszerzenie działalności przychodni przeciwjagliczej przez zakładanie punktów przeciwjagliczych w siedzibie lekarzy okręgowych.

Z chwilą reaktywowania Ośrodka Zdrowia w Lisznej w powiecie Samockim, zostanie uruchomiona ponownie też przychodnia przeciwjaglicza, co jednak uzależnionem jest od definitywnego podziału powiatu samockiego na okręgi sanitarne i mianowania lekarza okręgowego. Podobnie w najbliższym czasie z chwilą ponownego uruchomienia Ośrodka Zdrowia w Mościskach, koniecznem będzie zorganizowanie przychodni przeciwjagliczej, gdyż powiat mościski po przeprowadzonych badaniach wykazuje dość znaczne nasilenie jaglicy. Opierając się na wynikach inspekcji przeprowadzonej przez kolumnę instrukcyjną przeciwjagliczą przychodnie przeciwjaglicze pracują najlepiej w następującej kolejności: w powiecie jarosławskim, lubaczowskim, bóbreckim, drohobyckim, gródeckim, niskim, przeworskim, samockim, samborskim, sokalskim i rudeckim.-

Z przychodni przeciwjagliczych korzystało ogółem 9.257 osób, w tem 2.785 chorych jagliczych. Środowisk jagliczych ustalono 1.563 pielęgniarki odwiedziły środowisk 1.051.- Ogółem udzielono 34.459 porad.

Na walkę z jaglicą wydatkowano w formie subwencji 10.200 zł. w tem na badania w zakładach opiekuńczych 1.200 zł.

Choroby weneryczne. Walkę z chorobami wenerycznymi prowadzono na terenie Województwa za pośrednictwem przychodni przeciwwenerycznych, w których leczą się w pierwszej linii os. by pośród niezamożnej ludności, nie mogące pokryć kosztów leczenia u lekarzy prywatnych. W okresie sprawozdawczym było czynnych 9 przychodni przeciwwenerycznych, prócz tego ambulatorja państwowego Szpitala powszechnego we Lwowie, 1 ambulatorjum Kliniki dermatologicznej U.J.K. oraz przychodnia przeciwweneryczna przy Starostwie Grodzkim we Lwowie. Chorych z objawami ostrymi odsyłają przychodnie do szpitali. W najbliższym czasie mają być uruchomione przychodnie przeciwweneryczne w Borysławiu i Drohobyczu.

Ogółem w przychodniach przeciwwenerycznych leczono 5.980 chorych, udzielono 38.445 porad lekarskich, przeprowadzono 1.656 prób Wassermana oraz 8.111 innych badań pomocniczych. W formie subwencji Min. Op. Społ. rozdzielono na przychodnie 10.215 zł

2/. Opieka nad matką i dzieckiem.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba stacji opieki nad matką i dzieckiem powiększyła się o 2 nowe powstałe t.zn. na terenie Województwa było czynnych w roku 1935- 24 Stacji, w tem 17 wchodzących w skład Ośrodków Zdrowia, 7 samodzielnych, które jednak miały kontakt stały z przychodniami względnie Ośrodkami. Dwie nowe Stacje powstały : w Sanoku / Polskiego Czerwonego Krzyża /, oraz w Pustomytach założona / przez Koło Gospodyń Wiejskich powiatu lwowskiego /. W okresie sprawozdawczym była w reorganizacji Stacja powiatowego Ośrodka Zdrowia w Rawie Ruskiej, oraz Stacja opieki nad matką i dzieckiem w Miejskim Ośrodku Zdrowia we Lwowie, która była nieczynna z powodu remontu budynku od 1 października 1935 do końca okresu sprawozdawczego. Kobiety i dzieci należące terytorjalnie do tej Poradni były skierowywane do Poradni innych. Stacja opieki nad matką i dzieckiem w Pustomytach jest czynną narazie jako ambulatorjum, w projekcie zaś jest stworzenie pełnego Ośrodka Zdrowia przez zaangażowanie kwalifikowanej pielęgniarki oraz uruchomienie kilku działków opieki społecznej.-

Pod opieką wszystkich Stacji opieki nad matką i dzieckiem było ogółem 1.251 kobiet i 11.724 dzieci, udzielono 2.561 porad kobietom, oraz 30.880 porad dzieciom. Kilka Stacji opieki prowadziło akcję rozdawnictwa mleka bądź to w formie mieszanek, bądź też mleka pełnego. Ogółem wydano 83.574 litrów mleka. W okresie sprawozdawczym rozdzielono pomiędzy poszczególne Stacje opieki nad matką i dzieckiem subwencji 8.900 zł. przyznanych dla Województwa lwowskiego przez Ministerstwo Opieki Społecznej.

3/ Ośrodki Zdrowia.

W porównaniu z rokiem poprzednim rozbudowę akcji propagandowej i zapobiegawczej przeprowadzają czynniki sanitarne bardzo ostroż-

nie ze względu na trudne warunki gospodarcze w poszczególnych powiatach. Ogółem było czynnych 28 Ośrodków, które obejmowały 27 przychodni przeciwigruźliczych, 25 przeciwjagliczych, 7 przeciwwornerycznych i 24 Stacji opieki nad matką i dzieckiem.

Ministerstwo Opieki Społecznej udzieliło w roku sprawozdawczym ogółem na instytucje higieny zapobiegawczej subwencji w wysokości 87.605 zł. w tem 1.500 zł. dla Ośrodka Zdrowia w Fruchniku, oraz 1.900 zł. dla Polskiego Instytutu Przeciwrakowego we Lwowie.

Na specjalną uwagę zasługuje sprawa Miejskiego Ośrodka Zdrowia we Lwowie jako tego, który ma w przyszłości obsługiwać teren wielkomiejski i to najuboższe jego warstwy ludności. Miejski Ośrodek Zdrowia we Lwowie mieści się w specjalnie na ten cel wystawionym budynku przy ul. Lwowskiej 68 w Zamarstynowie. Czynnym jest od roku 1929 w okresie pięcioletnim uzyskał z fundacji Rockefellera subwencji w ogólnej wysokości 13.500 dolarów. Prócz tego stałych subwencji udziela również Ministerstwo Opieki Społecznej. Obejmuje on wszystkie działy medycyny zapobiegawczej, zatrudnia 1 lekarza kierownika Ośrodka, 6 lekarzy kierowników poradni, 3 pielęgniarki społeczne, 1 sekretarkę i 3 służących. Budżet M.O.Z. wynosił 34.422 zł. Przyjęto ogółem 2.925 osób, udzielono 3.321 porad, przeprowadzono 1.187 odwiedzin domowych, wykonano 117 zabiegów dentystycznych, oglądnięto przez higienistki 550 dzieci szkolnych oraz przez lekarzy 145, dokonano 179 badań pomocniczych, skierowano 54 dzieci do leczenia dłuższego.

Działalność M.O. Zdr. została ograniczona znacznie spowodu remontu budynku.

4/ Higiena szkolna.

W roku sprawozdawczym Wydział Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego uzgodnił z Kuratorjum Okr. Szkol. akcję przeprowadzania kontroli nad stanem zdrowotnym oraz czystości dzieci uczęszczających do szkół powszechnych przez kwalifikowane pielęgniarki /higienistki/ pracujące w Ośrodkach Zdrowia wzgl. przy samodzielnych przychodniach. Na pielęgniarki nałożono obowiązek systematycznego kontrolowania stanu dzieci szkolnych w promieniu 6 klm. od siedziby Ośrodka Zdrowia, szkoły w miejscowościach położonych w dalszym promieniu od Ośrodka Zdrowia były odwiedzane 2 - 3 razy w roku przez pielęgniarki. Przy tej sposobności zwracały uwagę na czystość dzieci, stan wszywicy, stan odżywienia, oraz stan ubrań dzieci.

Dzieci wybitnie niedożywione względnie z objawami sprawy płucnej, chorób oczu lub chorób zakaźnych były przez pielęgniarki skierowywane do odpowiednich przychodni. - Liczbowych danych podjętej akcji przytoczyć narazie nie można, gdyż została ona zapoczątkowana dopiero w ciągu roku sprawozdawczego.

Lekarze powiatowi, okręgowi, miejscy przeprowadzali kontrolę pomieszczeń szkolnych i wydawali odpowiednie zarządzenia. Budynki szkół średnich oraz uczniowie tych szkół posiadają stałą opiekę lekarską ze strony lekarzy szkolnych. -

Na terenie miasta Lwowa w 50 szkołach powszechnych pracowało 5-ciu lekarzy szkolnych i 15 higienistek. Na podstawie rezultatów inspekcji przeprowadzonych w roku sprawozdawczym stwierdzono u dzieci szkół powszechnych 0.05 % jaglicy, 5.5 % zaważenia, 36 % dzieci z powiększonymi gruczołami węzkowymi. Zorganizowano bezpłatną pomoc dentystyczną dla ubogiej młodzieży szkół powszechnych. Państwowa Poradnia szkolna dla dzieci we Lwowie mieszcząca się dotychczas w szkole Pirałowicza zostanie w najbliższym czasie przeniesiona do innego budynku ze względu na możliwość kontaktu dzieci chorych uczęszczających do poradni z dziećmi szkoły Pirałowicza.-

Najbliższym zadaniem na terenie m. Lwowa jest zwiększenie ilości etatów lekarzy szkolnych i higienistek, których przewiduje się za rok 1936/37 - 10 lekarzy i 19 higienistek.-

5/ Kolonie letnie.

Dane statystyczne odnośnie kolonii letnich są objęte sprawozdaniem Wydziału Opieki Społecznej. Nad stanem zdrowotnym uczestników kolonii oraz stanem sanitarnym pomieszczeń kolonii mieli nadzór w roku sprawozdawczym lekarze powiatowi i okręgowi.-

6/ Nadzór nad artykułami żywności i przedmiotami użytku.

W okresie sprawozdawczym była kontynuowana praca w kierunku nadzoru nad artykułami żywności i przedmiotami użytku przez lekarzy powiatowych względnie okręgowych i przez dozorców żywnościowych, z drugiej strony podobnie jak w latach ubiegłych delegaci Państwowego Zakładu Badania środków spożywczych przeprowadzali periodyczne kontrole rynków i targowisk. Akcja ta wykazuje stale duże niewłaściwości w sposobie przechowywania oraz przewożenia produktów spożywczych i wymaga w dalszym ciągu żmudnej ciągłej pracy.- Podczas przeprowadzanych inspekcji produkty zakwestjonowane przesyłano do badania w Państw. Zakładzie badania żywności, przy tej sposobności pouczano stale sprzedających o sposobie usuwania wadliwości.

We Lwowie przeprowadzało się badanie w Komunalnej Pracowni badania środków spożywczych, ogółem pobrano 16.262 prób żywności, z czego 668 uznano za nieodpowiednie. Specjalną uwagę zwrócono na obrót mleczym, który w najbliższym czasie ulegnie zasadniczej reorganizacji i będzie poddany ściślejszej kontroli organów miejskich. Pobrano prób mleka 6497, w czym stwierdzono 144 prób mleka nieodpowiedniego.- W razie stwierdzenia usterek, winni są pociągani do odpowiedzialności karnej.

7/ Zaopatrzenie ludności w wodę.

Sprawa zaopatrzenia ludności w odpowiednią do picia wodę jakkolwiek bardzo ważna- nie znalazła dotychczas definitywnego rozwiązania ze strony przeważnej liczby związków samorządowych, mimo tego, że Skarb Państwa udziela bardzo wydatnej pomocy tym związkom samorządowym, które opracowały plan budowy studzien publicznych i przedłożyły Ministerstwu Opieki kosztorysy oraz zobowiązania pokrycia pokowy kosztów budowy.

Pomoc Ministerstwa Opieki Społecznej wyrażona jest w przyznawaniu zasiłków 50% ogólnych kosztów budowy co w roku sprawozdawczym przedstawiało się w wysokości 16.950 zł. wypłaconych subwencji. Cyfra ta ilustruje stopień niedoceniań ważności tego zagadnienia dla zdrowia obywateli przez związki samorządowe, ponieważ udzielanie subwencji jest przez Ministerstwo Opieki Społecznej uwarunkowane wykazaną inicjatywą samorządów terytorialnych i składaniem deklaracji finansowego udziału samorządów w pracach budowlanych. Prócz tego doświadczenie ubiegłego roku wykazało, że niektóre związki samorządowe mimo opracowania planu budowy studzien i uzyskania 50 % subwencji z Ministerstwa Opieki Społecznej nie wywiązały się dotychczas z zadania.

Budowa kąpielisk natrafia na podobne trudności jak budowa studzien, mimo że kwestia ich budowy w powiatach nawiedzonych dudem plamistym jest sprawą pierwszorzędного znaczenia.-

8/ Usuwanie nieczystości.

W roku sprawozdawczym posunięto znacznie naprzód budowę kanalizacji w Rzeszowie. Również w Przemyśle miała miejsce rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Poza tym stan osiedli w tym kierunku nie uległ wyraźniejszym zmianom.

9/ Stan sanitarno- porządkowy osiedli.

Akcja kontrolna stanu sanitarno- porządkowego osiedli podobnie jak w roku poprzednim była prowadzona przez lekarzy powiatowych oraz lekarzy okręgowych i miejskich. Na terenie Województwa w akcji tej pracowało w roku sprawozdawczym 121 lekarzy samorządowych oraz 26 kontrolerów sanitarnych. Mimo wydania szeregu poleceń w kierunku usunięcia stwierdzonych usterek oraz uzupełnienia braków akcja prowadzona w terenie nie może dać odpowiednich do wielkości pracy włożonej przez personel sanitarny rezultatów, gdyż czynnikiem hamującym jest pogarszający się stale stan ekonomiczny ludności zwłaszcza właścicieli drobnych lokali przemysłowych, co wyraża się w bardzo często spotykanym zwijaniu lokali przemysłowych. Niemniej w roku sprawozdawczym starano się drogą napomnień względnie w pewnych razach nawet zamykania lokali poprawić ich stan sanitarny. W ten sposób doprowadzono część lokali do stanu odpowiedniego, przeważna jednak część tych lokali wymaga dłużej i uciążliwej pracy sanitarno- porządkowej. Na terenie m. Lwowa w roku sprawozdawczym przeprowadzono inspekcje hoteli, dużych lokali restauracyjnych i rozrywkowych, które - zwłaszcza hotele i restauracje hotelowe - zostały przyprowadzone do stanu sanitarnego odpowiedniego.-

Z ramienia Wydziału Zdrowia Zarządu Miejskiego we Lwowie akcja sanitarno- porządkową zajmuje się 6-ciu lekarzy dzielnicowych i tyluż kontrolerów sanitarnych, którzy przeprowadzali systematyczne oględziny realności, podwórz, obiektów przemysłowych oraz ulic i placów. Na ogólną liczbę 5.171 komisji sanitarno- porządk. w roku sprawozdawczym wydano 800 nakazów karnych, z tego 299 sprzeciwów skierowano do Starostwa Grodzkiego i 10 do Sądu Grodzkiego. W roku sprawozdawczym przystąpiono do intensywniej akcji odnawiania fasad domów, odnowiono ogółem 752 domy

10. Uzdrowiska.

Na terenie Województwa łwowskiego istnieje 8 miejscowości, do których przyjeżdżali goście chcący przeprowadzić leczenie o charakterze uzdrowiskowym. Z pośród nich jest 1 uzdrowisko państwowe w powiecie jaworowskim " Szkło ", 2 uzdrowiska a mianowicie Niemirów w powiecie rawskim i Horyniec w powiecie lubaczowskim nie posiadają charakteru użyteczności publicznej, jak również prywatne uzdrowisko Biskupstwa obrz. Łać. w Przemyślu " Brzozów - Zdrój ". Pozostałe uzdrowiska a mianowicie : Truskawiec, Iwonicz, Rymanów i Lubień Wielki jako uzdrowiska użyteczności publicznej rozwijały swą działalność podobnie jak w latach ubiegłych. Ogólna frekwencja w powyższych 8-miu uzdrowiskach wynosiła w roku 1935-32.262 osób - co w porównaniu z r. 1934 wykazuje dość znacznąwyżkę w frekwencji w sumie 6.005 osób.-

Odnosnie stanu oraz frekwencji poszczególnych uzdrowisk nałoży przyjąć, że : a/ w Truskawcu leczono się 15.860 osób, więc znacznie więcej niż w roku 1934 wzgl. 1933 / 13.491, - 14.292 /. Wydano ogółem kąpielei i zabiegów lekarskich 192.873. W roku sprawozdawczym Zarząd Zdrojowy przeprowadził gruntowny remont łazienek oraz swoich will, przystąpiono do odczyszczenia i naprawy dróg, chodników i ścieków, kontynuowano budowę dalszego odcinka kanału głównego na Rzeczkaach oraz nowej drogi za torem kolejowym.

b/ w Rymanowie leczono się 2.061 osób / 2049 w r. 1934 /. Wydano ogółem kąpielei 12.160 dla 1.000 osób. Ponieważ dotychczas nie przeprowadzono w uzdrowisku urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych frekwencja, która pozornie utrzymuje się na dotychczasowej wysokości zawdzięcza to licznie przybywającym kolonjom dzieci, podczas gdy prywatnych kuracjuszy przyjeżdża do uzdrowiska coraz mniej.

c/ w Iwoniczu - z Zakładu kąpielowego i Sanatorium Excelsior korzystało 9.047 osób / w roku 1934 - 6.114 /. Wydano ogółem 115.469 kąpielei wszelkiego rodzaju, zastosowano 61.570 zabiegów terapii fizycznej, przeprowadzono 3.491 pomoćniczych badań lekarskich.

W okresie sprawozdawczym zakupiono samochodowy beczkowóz do skrapiania ulic i 3 beczkowozy kołowe do wywożenia treści kłocachnej. Ujęto betonem dwa źródła z wodą do picia. Rozszerzono znacznie sieć instalacji gazowej przez doprowadzenie jej do szeregu dużych obiektów mieszkalnych. W roku 1936/37 Komisja uzdrowiskowa ma zmienić w większych willach ustępy zwykle na klozety angielskie, przeprowadzić gruntowny remont łazienek oraz will zakładowych.

d/ W Lubieniu Wielkim przebywało na kuracji 2.134 osób / w r. 1934- 1840 / kąpielei i zabiegów wydano 30.502 / w r. 1934 - 31.244 /.-

Prowadzono dalsze prace nad regulacją Wereszycy i posunięto znacznie pracę osuszenia terenu zdrojowiska. W roku przyszłym przystąpi Zarząd Zdrojowiska do urządzenia kąpieliska i plaży nad uregulowaną rzeką.

e/ W Szkle przebywało 195 osób / w r. 1934 - 525 /. Wydano ogółem 3.071 kąpielei. W roku 1936/37 Zarząd Zdrojowiska ma przystąpić do rozbudowy Zdrojowiska, niezależnie od tego projektowane jest wybudowanie dużego Domu leczniczego dla dzieci na gruncie państw. należącym do Zakładu Zdrojowego.

f/ W Niemirowie -przebywało na kuracji 2.061 osób / wr. 1934- 2.049 /. Wydano ogółem kąpiele oraz zabiegów około 25.000.

11. Sprawy farmaceutyczne.

Wyrób i obrót środków leczniczych unormowany jest na terenie Województwa lwowskiego ustawą z 18 grudnia 1906 r. i szeregiem rozporządzeń wykonawczych wydanych przez władze zaborcze i polskie. Jednolita ustawa polska jest w opracowaniu. Nadzór nad obrotem i wyrobem tych środków sprawuje Wojewódzki Inspektor farmaceutyczny. Na terenie Województwa lwowskiego jest 195 aptek publicznych i zakładowych, 3 fabryki chemiczno-farmaceutyczne, 1 wytwórnia preparatów organoterapeutycznych, 1 fabryka eteru etylowego i eteru do narkozy. 1 fabryka sztucznych wód mineralnych, 8 składów hurtowych materiałów aptecznych i 78 drogerji detalicznych.

Wyrób środków leczniczych do bezpośredniego użytku odbywa się w aptekach i częściowo w wytwórniach. Surowce i półfabrykaty potrzebne do wyrobu środków leczniczych wytwarzana są częściowo przez krajowy przemysł farmaceutyczny, znaczna jednak część ich sprowadzana jest z zagranicy, w szczególności chemikalji.

W okresie sprawozdawczym prowadzono w dalszym ciągu akcję przeobrażenia aptek w kierunku stworzenia z nich placówek nie tylko zaopatrujących ludność w środki lecznicze, ale również współdziałających dzięki ich personalowi posiadającemu gruntowne przygotowanie fachowe z czynnikami oficjalnymi w dziedzinie higieny, zarówno w czasie pokoju jak i podczas wojny z uwagi na to, że apteki posiadają laboratorja analityczne, w których może być prowadzone badanie bakterjologiczne i chemiczne wody do picia, produktów spożywczych gazów bojowych.

Opracowany został szczegółowy schemat urządzenia aptek uwzględniający powyższe zadania. Inspektor farmaceutyczny przeprowadzając inspekcję aptek kładzie szczególny nacisk na obowiązek wytwarzania środków leczniczych we własnych laboratorjach oraz badanie środków wytworzonych jak i sprowadzonych mając na uwadze konieczność utrzymania aktywności aptek w dziedzinie produkcji oraz stałej gotowości personelu farmaceutycznego do pracy nie tylko w aptekach, ale w razie potrzeby na każdym polu jako chemików farmaceutycznych.

Przeobrażenie to idzie stosunkowo wolno, gdyż wymaga nie tylko przekształcenia dotychczasowych warsztatów jakimi są apteki, ale też zmiany systemu ich prowadzenia szczególnie na terenie Województwa lwowskiego, gdzie apteki przechodzą przeważnie w ręce elementu stosującego w prowadzeniu aptek metody handlowe, co zaprzecza ich charakterowi jako instytucji użyteczności publicznej. Z inicjatywy Inspektora farmaceutycznego zostały uporządkowane stosunki na terenie tej organizacji aptekarskich co umożliwiło w pierwszym rzędzie likwidację niezdrowej konkurencji między aptekami, podcinającej byt szczególnie aptek prowincjonalnych i stwarzającej warunki do niedozwolonych metod pracy szczególnie w aptekach uprawiających konkurencję. W wyniku tej akcji stwierdzono znaczną poprawę pracy w aptekach oraz jakości środków leczniczych, apteki prowincjonalne mogą przystąpić do stopniowego uzupełnienia braków i przystosowania się do obowiązków

w dziedzinie OPLG. i innych. Inspektor farmaceutyczny nadzoruje stale apteki prowadząc badania dobroci otrzymywanych środków, sposobu ich przygotowania, pobierania cen zgodnie z taksą urzędową i.t.p.

Wyjątkowe stanowisko Lwowa jako centrum handlowego i gospodarczego Małopolski Wschodniej, wielka ilość obiektów podlegających nadzorowi oraz nadmiar pracy biurowej sprawiają, że Inspektor farmaceutyczny będąc jedynym urzędnikiem fachowym w Województwie nie jest w stanie wykonywać swych czynności tak jakby tego wymagały potrzeby miejscowe.

Fabryki chemiczno-farmaceutyczne. Na terenie Województwa Lwowskiego jedną z większych fabryk chem. farm. jest fabryka Laakoon we Lwowie. Rozbudowując poszczególne działy swej produkcji firma w roku bieżącym rozszerzyła dział chemikaljów do celów analitycznych o 31 nowych preparatów, oraz rozpoczęła wyrób 3 nowych organopreparatów produkowanych własną metodą opatentowaną w Polsce, w Niemczech, w Szwajcarii i U.S.A. Wytwórnia Galen została przeniesiona do Warszawy. Wydano zarządzenia reorganizacji produkcji soli do kąpieeli Firmy Tlen we Lwowie i produkcji sztucznych wód mineralnych Firmy Zdrowie we Lwowie.

Hurtownie środków leczniczych. Większość hurtowni na terenie m. Lwowa posiada już dziś odpowiednie urządzenia do przechowywania otrzymywanych środków leczniczych. Handel środkami odurzającymi odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami. Niektóre hurtownie zaopatrują detaliczne drogerje w leki niedozwolone do sprzedaży poza aptekami. Winni są pociągani do odpowiedzialności karnej.

Drogerje detaliczne. Na skutek stałego nadzoru prowadzonego przez Inspektora Farmaceutycznego i władze I. instancji zmniejszył się częściowo nielegalny handel środkami leczniczymi w drogerjach. Niedozwolone przygotowywanie w drogerjach lekarstw na recepty było w sposób zdecydowany tępięne jako niebezpieczne dla zdrowia ludzkiego. Również zwalczano nielegalny handel szczególnie lekami / cudownymi / uprawiany przez wędrownych handlarzy. Środki te wyrabiane są przez różne psedochemiczne firmy na Śląsku Cieszyńskim. Tępienie tego handlu jest jednak trudne ze względu na ruchliwość handlarzy wędrownych.

Zielarstwo. Towarzystwo Zielarskie we Lwowie prowadzi kursy, na których przygotowywani są instruktorzy do prowadzenia propagandy zielarstwa. Prócz tego zorganizowano współdzielnię prowadzącą skup i zbyty surowców roślinnych. Propagandę zielarstwa prowadzi też Oddział Związku Strzeleckiego im. Boliny Prażmowskiego we Lwowie przez swoją sekcję zielarską. Inspektor farmaceutyczny pozostaje w stałym kontakcie z tymi organizacjami.-

.

F./ ROLNICTWO I REFORMY ROLNE.

I. Rolnictwo. Wojewoda lwowski wykonuje bezpośredni nadzór nad działalnością lwowskiej Izby Rolniczej i nad tymi organizacjami społeczno-rolniczymi, które otrzymują zasiłki Ministerstwa Rolnictwa.-

Lwowska Izba Rolnicza, ukonstytuowana w dniu 21. III. 1934 w roku sprawozdawczym zwołała jedno posiedzenie Rady, w dniu 4. lutego 1936 r. przyjmujące roczne sprawozdanie rzeczowe i rachunkowe za rok 1934/35, oraz uchwalające plan pracy i budżet na rok 1936/37. W składzie Rady Lwowskiej Izby Rolniczej zaszczyt następujące zmiany :

Zmarł Aleksander Iwanisik- radca z wyboru,
Ustąpił Stanisław Kostheim- radca z wyboru,
Wybrano w uzupełniających wyborach następujących radców :
Włodzimierza Sołowijskiego, inż. Stanisława Domańskiego.

Pan Minister Rolnictwa i Reform Rolnych mianował radcą lwowskiej Izby Rolniczej p. Mikołaja Liczkowskiego.

W składzie Zarządu Lwowskiej Izby Rolniczej zaszczyt następujące zmiany : w miejsce wiceprezesa ks. Mitrata Tytusa Wojnarowskiego, który wniósł rezygnację z członkostwa Zarządu Izby, Rada lwowskiej Izby Rolniczej wybrała na członka Zarządu radcę Szeparowicza Jana, a na zastępcę jego radcę Tworydza Mikołaja.

Zarząd lwowskiej Izby Rolniczej wybrał na miejsce ks. Mitrata Tytusa Wojnarowskiego wiceprezesem lwowskiej Izby Rolniczej radcę Łuckiego Mirona.

W roku sprawozdawczym odbyło się 10 posiedzeń Zarządu, oraz 51 posiedzeń Komisji fachowych. We wszystkich posiedzeniach Zarządu brali udział delegaci Urzędu Wojewódzkiego.

Dochody zwyczajne Lwowskiej Izby Rolniczej preliminowano na rok 1935 /36 w kwocie 907.877 zł. wpłynęły w 112.8 % / zł.1,024.661.zł. 52 gr.

Wydatki zwyczajne i nadzwyczajne lwowskiej Izby Rolniczej preliminowano w roku 1935/36 w kwocie : 1,015.866 złotych, wykonane zostały w 100.6 % / zł. 1.022.705.28 /.

Lwowska Izba Rolnicza w roku 1935/36 wykazała nadwyżkę dochodów w kwocie zł. 1,956. 24 gr.

Powiatowe Komisje Rolne. Na terenie 26 powiatów Województwa lwowskiego w roku sprawozdawczym były czynne Powiatowe Komisje Rolne, brały one udział w pracach rolniczych przez dostosowywanie programów powiatowych do ogólnego planu lwowskiej Izby Rolniczej. Ponadto działały pow. komisje do spraw młódzieży wiejskiej, jako podkomisje Pow. Komisji Rolnej.

Personel fachowy : 26 powiatów Województwa lwowskiego był następujący :

1/ Powiat. instruktorów rolnych w tem z subwencji Izby-2	26,
2/ pomocników instruktorów	 35,
3/ instruktorów gospodarstw przedowniczych	 5,
4/ instruktorek gospodarstw wiejskich	 12,
5/ kontrolerów mleczności	 13,

6/ instruktorów hodowlanych	3,
7/ lekarzy powiatowych samorządowych	2;
8/ instruktorów ogrodniczych	2,
9/ instruktorów doświadczalnictwa	6;
10/ leśników powiatowych	12,
Razem 116 osób personelu fachowego.	

We wszystkich posiedzeniach programowo- budżetowych Powiatowych Komisji Rolnych w r. sprawozdawczym brali udział delegaci Urzędu Wojewódzkiego, oraz delegaci Lwowskiej Izby Rolniczej.

W roku sprawozdawczym Urząd Wojewódzki przeprowadzał lustrację wydatków budżetowych Działu X. budżetów samorządów powiatowych, oraz inspekcję referatów rolnych po Starostwach w zakresie administracji rolnictwa.-

Urząd Wojewódzki przeprowadzał lustrację rachunkowe i rzeczowe z działalności Lwowskiej Izby Rolniczej i organizacji społeczno-rolniczych otrzymujących zasiłki Min. Rolnictwa i R.R. na podniesienie Rolnictwa.

Samorządy powiatowe uchwałyły w roku 1935/1936 w Dziale X. na cele popierania rolnictwa : 376.641.72 zł. wydatkowano zaś do dnia 30. III. 1936 łącznie 365. 374. 73 zł. / wykonanie surowe 97. 0 %.

Poszczególne wydatki przedstawiały się następująco :

1/ wydatki osobowe / pobory i rozjazdy /	38.2 %
2/ subwencje na szkolnictwo rolnicze	3.2 %
3/ subwencje na konkursy	9.2 %
4/ " na oświatę rolniczą	3.7 %
5/ wydatki i subwencje na rolnictwo	5.0 %
6/ wydatki i subwencje na hodowlę	18.1 %
7/ subwencja na organizację rolnictwa	7.4 %
8/ wydatki na weterynarię	6.3 %
9/ wydatki na leśnictwo	8.9 %

Razem : . . . 100 %.

Realizacja programu rolnictwa wykonywanego przez lwowską Izbę Rolniczą wspólnie z samorządem powiatowym i wszystkimi organizacjami społeczno- rolniczymi w roku sprawozdawczym przedstawia się następująco :

Gospodarstwa przodownicze : Akcja organizacji mniejszych gospodarstw przodowniczych prowadzona była w roku sprawozdawczym na terenie 6 powiatów, w 103 gospodarstwach przez 5 specjalnych instruktorów gospodarstw przodowniczych, utrzymywanych z subwencji Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, a w 8-miu powiatach i 34 gospodarstwach prowadzili tę sprawę pow. instruktorzy rolni.

Wyniki tej akcji w gospodarstwach przedstawiają się dodatnio.

Przysposobienie rolnicze. Akcję przysp. rolniczego młodzieży wiejskiej w myśl wytycznych Centralnego Komitetu do spraw młodzieży wiejskiej w roku 1935 przeprowadzono w 26 powiatach w 707 zespołach, o 6.794 uczestnikach.

W akcji konkursowej przysposobienia rolniczego brały udział następujące związki młodzieżowe :

Związek Strzelecki - 313 zesp. o 2.962 uczestnikach,

Zw. Młodzieży ludowej i rolniczej	234	zesp.	o	2.275	uczestnikach,
Kat. Stow. Młodzieży	113	"	o	1.066	"
Silskij Gospodar	27	"	o	315	"
Zydowskie Tow. Rolnicze	8	"	o	70	"
Młodzież niezorganiz.	12	"	o	106	"

Dla celów przygotowania akcji konkursowej przysposobienia rolniczego we wszystkich powiatach - odbyły się kursy przodowników o łącznej ilości 833 uczestników, dla przodowników II. i III stopnia Przysposobienia Rolniczego przeprowadzono 5 kursów 10-dniowych w szkołach rolniczych na których było łącznie 153 uczestników.

Wszystkie zespoły Przysposobienia rolniczego przepracowały tematy konkursowe w okresie pracy zimowej. Zakończenie akcji konkursowej odbyło się na jesiennych pokazach konkursowych, przy czym w 5-ciu powiatach były pokazy powiatowe, a w pozostałych powiatach przeprowadzono łącznie 76 pokazów okręgowych i 111 najcelowszych pokazów miejscowych.

Na pokazach poszczególne wybitne zespoły, jak i najlepsi uczestnicy otrzymali nagrody w postaci drzewek owocowych, biblioteczek, książek rolniczych, oraz drobnych narzędzi rolniczych z funduszy samorządów powiatowych i Lwowskiej Izby Rolniczej.

Konkursy samodzielnych gospodarzy i gospodyń wiejskich.

Akcją konkursów samodzielnych gospodarzy i gospodyń wiejskich przeprowadzono w 23 powiatach, 227 zespołach o 2382 uczestników, a mianowicie 108 zespołów gospodarzy o 1262 uczestnikach i 119 zespołów gospodyń o 1180 uczestniczkach.

Zakończenie konkursów samodzielnych gospodarzy i gospodyń wiejskich odbywało się łącznie z zakończeniem konkursów przysposobienia rolniczego młodzieży.

Na pokazach udzielono z funduszy samorządu powiatowego i lwowskiej Izby Rolniczej nagrody najlepszym zespołom i uczestnikom w formie drzewek owocowych, książek rolniczych i dyplomów honorowych.

Produkcja roślinna. Na terenie Województwa lwowskiego w roku sprawozdawczym wystąpiły następujące zmiany obszarów poszczególnych upraw w stosunku do roku ubiegłego : Zmniejszyły się obszary upraw : jęczmienia o 5.9 %, owsa o 1.7 %, grochu o 10.5 %, lnu o 6.4 % i konopi o 5.6 %.

Natomiast wzrosły obszary upraw : żyta o 8.6 %, pszenicy o 3.9 %, kukurydzy o 5.2 %, buraków o 17.6 %, oraz rzepaku o 124.5%.

Nawozy sztuczne : Akcja nadzoru handlu nawozami sztucznymi była prowadzona przez władze administracyjne I. instancji i łącznie przeprowadzono 122 kontrole w tem 110 w przedsiębiorstwach handlowych, a 12 u nabywców. Mandatów karnych udzielono w 5 wypadkach, a wysokość kary wahała się od 3- 50 zł. w zależności od przekroczeń. Konsumpcja nawozów sztucznych w roku sprawozdawczym wzrosła o 12% w stosunku do roku 1934/35. /: 1934/35 ton 8.539.2 /, / 1935/36 ton 9.564.6 /.

Gnojownie : Celem poprawy jakości obornika w gospodarstwach małorolnych w 22 powiatach, przeprowadzono akcję przebudowy dotychczasowych gnojowni w 114 tu wsiach w kierunku racjonalnego przechowania obornika. Propagowano gnojownie glinokitne z odpowiednimi

zbiornikami na gnojówkę, przyczem udzielono z funduszków samorządów pow. i Lwowskiej Izby Rolniczej około 250 gospodarzom-premii za racjonalne przechowanie obornika na kwotę: 1.600 złotych.

Doświadczalnictwo : Akcja doświadczalna na tut. terenie z ramienia Lwowskiej Izby Rolniczej prowadzi Małopolskie Towarzystwo Rolnicze Oddział we Lwowie przez swą sekcję Doświadczalną za pośrednictwem Zakładu Doświadczalnego Ogrodniczego we Fredrowie, oraz 9 Kół Doświadczalnych w tem 6 kół Doświadczalnych wśród większej własności / Bołsko-Sokalskie, Rawskie, Lubaczowskie, Chodorowskie, Rudeckie i Lwowskie / i 3 kół Doświadczalnych włościańskich / Sokal, Bóbrka i Rudki /.

Zakład i Kół Doświadczalne przeprowadzają szczegółowe doświadczenia uprawowe, odmianowe, nawozowe i gleboznawcze.-
Nasiennictwo : Kwalifikację roślin uprawowych na tutejszym terenie przeprowadza z ramienia Lwowskiej Izby Rolniczej- Małopolskie Towarzystwo Rolnicze oddział we Lwowie przez swą Sekcję Nasienną, która w roku sprawozdawczym zakwalifikowała na terenie 11 powiatów, w 22 gospodarstwach hodowlanych i nasiennych łącznie 159. 8 ha, powierzchni.

Sadownictwo. Na terenie Województwa lwowskiego Izba Rolnicza rozpropagowała w r. 1935/ 1936- 16.625 sztuk drzewek owocowych z kredytu Państwowego Banku Rolnego, ponadto przeprowadzano kwalifikacje wszystkich szkółek drzew owocowych.

Ochrona roślin : W roku 1935/1936 Stacja Ochrony Roślin lwowskiej Izby Rolniczej wykryła raka ziemniaczanego w następujących miejscowościach :

Białohorszczka	powiat Lwów	1 ognisko
Werynia	" Kolbuszowa	1 "
Zielonka	" "	1 "
Ruda Różaniecka	" Lubaczów	1 "
Bieliny	" Nisko	1 "
Glinianka	" "	1 ognisko
Jeżowe	" "	9 "
Isaje	" Turka	1 "
Łąka	" Rzeszów	1 "
Lwów Dzielnica I.	" Lewandówka	126 "

W związku z powyższem, Stacja Ochrony Roślin lwowskiej Izby Rolniczej przeprowadziła lustrację- upraw ziemniaczanych sąsiadujących w promieniu 1/2 do 1 km. z ogniskami raka i dokonano izolacji technicznej gruntów zarażonych.

W miejscowościach, w których wykryto raka ziemniaczanego zastosowano najściślej postanowienia Rozporządzenia Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych z 3/8 1932 r. o zwalczaniu raka ziemniaczanego i wykonano polecenia Stacji Ochrony roślin. Uprawy zarażone zostały zniszczone i przekopane. Wyznaczono obszary zarażone, zagrożone i strefy ochronnej, z których zakazano wywozu ziemniaków i dla których pokryto zapotrzebowanie na ziemniaki rako- odporne.

W związku z rozszerzeniem się występowania raka ziemniaczanego na tutejszym terenie- personel stacji Ochrony Roślin przy współudziale samorządów powiatowych, przeprowadził szczegółowe lustracje upraw ziemniaczanych na terenie następujących

powiatów : Lwów- powiat, Lwów- miasto, Gródek Jagielloński, Łańcut, Rzeszów, Kolbuszowa, Krosno, Drohobycz, Tarnobrzeg, Nisko i Lubaczów- łącznie zlustrowano 808 miejscowości.

Bydło . Akcja poprawy pogłowia bydła przeprowadzoną była w dalszym ciągu przede wszystkim przez zakup buhajów, w myśl ustawy o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec z dnia 5.III 1934 Dz. U. Rz. P. Nr. 40 poz. 340. Małorolni z 23 powiatów zakupili na mocy tej ustawy 55 buhajów w tem 18 rasy czerwono-polskiej, 26 rasy niziny i 11 rasy górskiej simentalskiej. Hodowle włościańskie dostarczyły 67 % buhajów, resztę t.j. 33 % obory zarodowe większej własności. Kwalifikacja buhajów przeprowadzona w marcu 1936 w 23 powiatach przez powiatowe Komisje kwalifikacyjne- wykazała następujący stan pogłowia bydła.

Na ogólną ilość krów i jałowiec 706.025 zakwalifikowano w myśl ustawy 3.898 buhajów, brakuje więc jeszcze 2.454 buhajów do osiągnięcia pożądanej ilości buhajów. Ilość buhajów zakwalifikowanych w roku 1936 wzrosła w porównaniu z r. 1935 o 20 %.

Kontroli mleczności podlegało 67 obór zarodowych zarejestrowanych 19 obór niezarejestrowanych i 14 kół włościańskich. Koszty przeprowadzenia kontroli mleczności ponosili częściowo rolnicy, lwowska Izba Rolnicza i Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych. Pod kontrolą było 3.245 krów większej własności i 3.469 krów małorolnych.

Konie : 3 Komisje kwalifikacyjne ogierów zakwalifikowały w myśl ustawy z dnia 23. III 1934 o nadzorze nad hodowlą koni/ Dz.U. R.P. Nr. 32 poz. 234 / ..280 ogierów na ogólną ilość ogierów w Województwie 1.214 . Ogierów z Państwowych Stadnin w Sądowej Wiszni i Drogomysłu - było 81, ogierów zakupionych z ubiegłego roku 30, zakupionych w r. 1935 ..6. Ogierów premiowanych 31, na kwotę 5.400 z zasiłku Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych. Klacze zapisanych do ksiąg rodowodowych 1.981. Klacze zarejestrowanych 907.

Trzoda chlewna : Zakupiono w wykonaniu ustawy o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec w 10 powiatach - 45 knurów rasy wielkiej Białej Angielskiej. Ponadto rozprowadzono w 7 powiatach 198 loszek tej rasy z funduszków lwow. Izby Rolniczej.

Kwalifikacja knurów w 12-tu powiatach : Rudki, Sambor, Sokal, Przemyśl, Jarosław, Łańcut, Rzeszów, Kolbuszowa, Tarnobrzeg, Przeworsk, Bóbrka, Lwów, wykazała, że na 24. 498 loch, odpowiednich knurów do hodowli trzody chlewnej jest 10,1 mniej odpowiednich uznanych z konieczności 84, brak natomiast jest 116 knurów.

Owce : W dalszym ciągu - prowadzono nasiloną pracę w powiatach Drohobycz, Krosno, Lesko, Sanok, Sokal, Turka w 21 włościańskich kołach hodowców owiec. W Kołach tych stacjonowano nowych tryków 101. Założono 5 gniazd zarodowych i dokupiono do 13 gniazd zarodowych w r. ub. 6 tryków, 39 maciorek.

Przeprowadzono : 5 konkursów wychowu owiec, 36 konkursów strzyży i 49 pokazów i spędów owiec.

Drób. Uznano 8 hodowli drobiu za rodowodowe i reprodukcyjne w 6 powiatach : Rudki 1, Sambor 1, Lesko 1, Mościska 2, Rawa Rуска 2, Zółkiew 1, Przeprowadzono 7 konkursów gospodarstw drobiowych i racjonalnego pomieszczenia w powiatach: Sokal 1, Przemyśl :

Mościska 1, Zólkiew 2, Bóbrka 1, Wybudowano 34 kurników z zasiłków Lwowskiej Izby Rolniczej i Izby Przemysłowo-handlowej we Lwowie, w Tarnobrzegu 10, Kolbuszowej 5, Łańcucie 3, Przeworsku 8, Rzeszowie 7, we Lwowie 1.

Rozdzielono mażorolnym materiał zarodowy, jaja wylęgowe sztuk 11.585, kurcząt 1-tniowych 310 sztuk, kur dorosłych 113, kogutów 242. Nasilono 3 gromady rasą kur : w powiecie Mościska, Nikłowice i Tarnowice w pow. Zólkiew : Artasów.

Rybaństwo : Działalność Inspektoratu Rybaństwa w Urzędzie Wojewódzkim obejmowała w roku 1935/36 Województwa lwowskie, staniskawowskie, tarnopolskie i wołyńskie.

Na terenie Województwa wołyńskiego przeprowadzono podział na obwody rybackie wód otwartych na terenie powiatów Horochowskiego, częściowo Krzemienieckiego, Łuckiego i częściowo sarneńskiego.

Na terenie Województwa lwowskiego został wykorzystany wspólny ośrodek zarybieniowy w Żurawnie dla zarybienia w ilości około 15.000.000 ziarn ikry sandacza rzek Dniestru, Bugu, Sanu i Wisły.

Górny bieg Sanu i Dniestru, oraz górskie dopływy zarybiono w ilości około 120.000 ziarn ikry pstrąga potokowego i tęczowego. -

W związku ze spodziewaną likwidacją ośrodka zarybieniowego w Żurawnie dokonano wyboru i przeprowadzono studia wspólnie z Lwowską Izłą Rolniczą odnośnie do budowy nowego ośrodka w Jozupolu.

.....
II. Ochrona lasów. W Wojewódzkim Inspektoracie ochrony lasów pracuje Wojewódzki Inspektor Ochrony lasów, mając do pomocy jednego komisarza ochrony lasów i jednego referendarza.- W terenie pracuje 7 komisarzy ochrony lasów z siedzibą w Starostwach powiatowych we Lwowie, Samborze, Sanoku, Rzeszowie, Przemysłu, Tarnobrzegu i Rawie Ruskiej, przyczem w Tarnobrzegu i Rawie Ruskiej utworzono obwody 1936 r.

Na terenie Urzędu Wojewódzkiego lwowskiego znajduje się 632.922 ha lasów niestanowiących własności Państwa, będących w posiadaniu 32.643 właścicieli lasów,- przyczem lasów o powierzchni do 30.ha jest 43.319 ha. będących własnością 31.155 właścicieli o powierzchni od 31 - 150.ha jest 61.738 ha będących własnością 855 właścicieli, o powierzchni od 151 do 500 ha jest 106.800 ha. będących własnością 378 właścicieli i o powierzchni powyżej 500.ha. jest 421.065 ha będących własnością 255 właścicieli. Ze wszystkich Urzędów Wojewódzkich Urząd Wojewódzki lwowski posiada najwięcej lasów niestanowiących własności Państwa i jak z powyższego wynika, są one dosyć rozdrobnione.- Zestawienie niniejsze oparto na wykazach imiennych właścicieli lasów.

W ubiegłym roku ubyło gruntu leśnego na skutek zezwoleń na zmianę rodzaju użytkowania w związku z parcelacją 281 ha, w związku ze scaleniem 20 ha z innych przyczyn 179 ha, na skutek przejścia lasu na własność Skarbu Państwa 3585 ha, na skutek ujawnienia mniejszej powierzchni 613 ha, razem więc ubyło 4678 ha .Przybyło zaś gruntu leśnego na skutek zalesienia gruntów nieleśnych 470 ha, na skutek ujawnienia większej powierzchni 3669 ha, razem więc przybyło 4139 ha.

Oдноśnie lasów ochronnych : w roku ubiegłym uznano za lasy ochronne na podstawie art. 24 rozporz. o chr. lasów z punktu a,b,c,e, 2359 ha z punktu d. 37.930 ha, odjęto zaś charakter ochronny z punktu a,b,c,e, 137 ha, z punktu d, 12. ha. Ogółem więc dotychczas w ubiegłych latach uznano za ochronne tereny leśne z punktu a,b,c,e, art. 24.-5012 ha, z punktu d, art. 24.- 123.651.ha

Lasów zagospodarowanych na podstawie planów względnie programów gospodarczych jest dotychczas 447. 682 ha, z których powierzchnia leśna zalesiona zajmuje 405.553 ha. halizny, wyręby i płazowiny 20. 953 ha, rowy graniczne, linie, drogi leśne 4045 ha, użytki gospodarcze 14.694 ha, nieużytki, wody, drogi publiczne 2437 ha.- Z powierzchni leśnej, względnie nieleśnej objętej planami i programami gospodarczymi, wynoszącej 447.682 ha, powierzchnia leśna obciążona służebnościami wynosi 141. 253 ha.-

W ubiegłym roku dokonano wyrębów w lasach niestanowiących własności Państwa : na podstawie etatów bieżących 3943 ha z masą 359.630 m3. przedterminowo wyrabano 839 ha z masą 17.754 m3. na podstawie art.9 rozporz. Prez. R.P. o ochronie lasów 90 ha, na podstawie art. 16. 189 ha, z masą 25.213 m3. Wyręby nadzwyczajne wskutek uszkodzenia drzewostanów jodłowych i bukowych przez mrozy klęski elementarne; owady, grzyby itp. zostały dokonane na 2010 ha z masą 315.938 m3. Ogółem więc wyrabano 7071 ha z masą 718.535 m3.-

Przed rokiem sprawozdawczym przypadało do zalesienia w 607 majątkach leśnych 20093 ha, w roku zaś ostatnim nakazano zalesić w 241 majątkach leśnych na powierzchni 9.653 ha, ogółem więc było do zalesienia w 848 majątkach 29.746.ha.- Z powierzchni tej zalesiono w ostatnim roku w 301 majątkach 5617 ha, wobec czego do zalesienia jeszcze przypada 24.123 ha w 545 majątkach. -

Dodaje się, że czasowo zwolniono od obowiązku zalesienia na podstawie art. 7. rozporz.Prez. R.P. o ochronie lasów 542 ha w jednym majątku. Na skutek wydanych okólników dotyczących się podsiewów jodłą, jak można wnioskować z dokonywanych lustracji, powierzchnia niezalesiona o wiele zmniejszyła się, jednak dotychczas brak jest konkretnych cyfr. Właściciele bowiem lasów duże powierzchnie poposiewali jodłą, a także zalesili halizny i zręby względnie przeręby sadzonkami.

Oдноśnie nieprawnych wyrębów, to na terenie Urzędu Wojewódzkiego dokonano nieprawnych wyrębów w 48 majątkach leśnych zrębami zupełnymi 24 ha, przerębowo 19.566 m3. Skonfiskowano 430 m3, sprzedano w drodze licytacji drzewa na kwotę 1040 zł. Wpłynęło do Skarbu Państwa 2068 zł. w której to kwocie mieści się kwota ze sprzedaży drzewa w drodze licytacji i kary pieniężne nałożone drogą administracyjną i przez sądy.-

Ze szkodników świata owadziego występują *Myelophilus piniperda* i *minor*, kornik drukarz, zaś świata roślinnego bełdka opienka, które występowały w 21 majątkach leśnych i uszkodziły 566 ha lasu w wieku do 40 lat. Pożary zniszczyły 59 ha, inne a więc huragany i wiatry 51 ha drzewostanów do lat 40 i 344 ha powyżej lat 40.-

Ponieważ ustawa o ochronie lasów silnie ingeruje w gospodarkę lasów niestanowiących własności Państwa, konieczne jest bliższe zapoznawanie się organów ochrony lasów z tokiem gospodarki w tych lasach. Celem nawiązania bliższego kontaktu z właścicielami i zapoznania ich z wymogami władz ochrony lasów oraz bieżącymi zagadnieniami gospodarczo hodowlanymi, jak też celem wskazania właściwych sposobów zagospodarowania lasów urządzono w ubiegłym roku kon-

ferencje gospodarczo-leśne w majątkach Przyłęk, Dukla i Rymaków. W czasie tych konferencji przedyskutowano na gruncie różne zagadnienia gospodarcze, przy czym zainteresowanie było bardzo duże, co ujawniło się w żywej dyskusji i dużej ilości uczestników, a nas to później w sprawozdaniach z tych konferencji w pismach fachowych.

Celem roztoczenia opieki nad drobnymi lasami o powierzchni do 30 ha. których na terenie tut. Urzędu Wojewódzkiego jest przeszło 43.000 ha w posiadaniu przeszło 31.000 właścicieli, za aprobatą Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych wydano polecenie Starostwom Powiatowym organizowania komitetów gromadzkich leśnych, któreby miały na celu w pierwszym rzędzie sprawy hodowlane w lasach drobnej własności, a więc przygotowanie szkółek, odnawianie zrębów, halizn, względnie uzupełnienia nalołów, podrostów itp.

Członkowie gromadzkich komitetów w składzie przewodniczącego, sekretarza i 5-ciu członków wybierani przez właścicieli lasów nieprzekraczających 30 ha, funkcje swe będą pełnić honorowo.

Wobec dużego obszaru lasów prywatnych na terenie Urzędu Wojewódzkiego, a w związku z tym dużej powierzchni leśnej, jaka przypada poszczególnym obrotom, Komisarze ochrony lasów wyjeżdżają w teren przeważnie w wypadkach konkretnych, na skutek wnoszonych podań w sprawie zatwierdzenia planów, programów gospodarczych, zmiany użytkowania gruntów leśnych, wyrębów przedterminowych itp. których zatwierdzenie ostateczne musi być oparte na protokołach spisanych na gruncie z dokonanego badania tych spraw. Nie mają zaś Komisarze ochrony lasów prawie że wolnego czasu na dopilnowanie wykonania nakazanych decyzjami zarządzeń, szczególnie zabiegów gospodarczych w lasach innych właścicieli którzy podań w konkretnych sprawach nie przedkładają. W bieżącym roku Urząd Wojewódzki będzie jednak kładł nacisk, by również zwracano i na powyższe kwestje uwagę na terenie, a szczególnie na kwestje zalesień, które są podstawą przyszłości lasów. Wojewódzki Inspektor Ochrony lasów w ubiegłym roku dokonał szereg lustracji na gruncie jak też prac biurowych komisarzy ochrony lasów, leśników powiatowych, referatów łowieckich na podstawie których wydano szereg zarządzeń mających na celu podniesienia gospodarki w lasach prywatnych.

Nadto w wyniku lustracji z ostatnich lat ujednolajniono i podano wytyczne odnośnie opracowywania planów i programów gospodarczych na terenie Urzędu Wojewódzkiego lwowskiego, które to prace Wojewódzkiego Inspektora Ochrony lasów a mianowicie "Zarys praktycznego urządzenia gospodarstw leśnych", "Jak powinien być opracowany plan gospodarstwa leśnego", "Program gospodarczy", zostały zalecone przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, zarządzeniem z dnia 9. stycznia 1936 r. Nr. L. I-3a/7 do stosowania na terenie wszystkich Urzędów Wojewódzkich, Brak bowiem takich wytycznych dawał się dotkliwie odczuwać, tak właścicielom lasów prywatnych, jak i technikom opracowującym plany i programy gospodarcze.

Celem dalszego usprawniania sposobów zagospodarowania lasów prywatnych i nadania właściwego kierunku gospodarczego, zwłaszcza, że w wielu majątkach prowadzi gospodarke niefachowcy, jak też celem kontroli działalności komisarzy ochrony lasów, Wojewódzki Inspektor ochrony lasów będzie nadal dokonywać badań na gruncie, a mając za sobą protokoły spisywane przez Komisarzy ochrony lasów oraz wnioski, względnie decyzje pierwszych instancji, będzie mógł się zorientować w racjonalności poszczególnych zarządzeń, co również będzie podstawą do przeprowadzania lustracji czynności biurowych

Komisarzy ochrony lasów. Wobec jednak dużej ilości właścicieli lasów, względnie powierzchni leśnej, a w związku z tym dużej ilości spraw wpływających do Urzędu Wojewódzkiego, Wojewódzki Inspektor ochrony lasów jest zmuszony wyjazdy ograniczyć, starając się być w poszczególnych 26-ciu powiatach tut. Urzędu Wojewódzkiego przynajmniej jeden raz w m roku, co absorbuje łącznie z lustracją czynności biurowych 7 obwodów referatów kowieckich i leśnych w Starostwach pow. oraz leśników pow. ok. 12 dni w miesiącu. W ten sposób Wojewódzki Inspektor Ochrony lasów będzie mógł dokonać badań w 633 majątkach poszczególnych właścicieli, posiadających lasy o powierzchni ponad 150 ha o ogólnym obszarze 527.865 ha, których załatwienie różnych spraw należy do kompetencji Urzędu Wojewódzkiego, w ciągu 8-miu lat, licząc, że w ciągu miesiąca będzie można zbadać około 7 obiektów leśnych, o powierzchni ok. 6.000 ha.-

Wprawdzie badanie jednorazowe co 8 lat pewnych obiektów leśnych jest niezupełnie wystarczające, jednak częściej badań dokonywać nie można z wyżej wymienionych powodów, tymbardziej, że Wojewódzki Inspektor Ochrony lasów będzie musiał przy każdej sposobności wyjazdów również badać, chociaż tylko ogólnikowo, lasy mniejszej własności, których jest 105.057 ha w rękach aż 32.010 właścicieli, a to celem zorientowania się w niedomaganiach gospodarki w tych lasach, jak też celem możliwości osądzenia sposobu załatwiania spraw w I-szej instancji.

Badania lasów są połączone nieraz ze sprawami konkretnymi w razie np. wpływu planów gospodarczych, które muszą być badane na gruncie przed zatwierdzeniem przez Urząd Wojewódzki, lub też w razie wpływu podań w sprawie przedterminowych wyrębów, zmiany użytkowania gruntów leśnych itp. których koszt badania pokrywają strony w myśl obowiązujących przepisów.-

III. W e t e r y n a r i a .

Walka z chorobami zaraźliwymi zwierząt. W razie potrzeby, względnie na polecenie Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, Wojewódzki Inspektor Weterynaryjny wykonał doraźne kontrole w wypadkach ujawnienia, wzgl. podejrzenia o tajenie zaraźliwych chorób zwierzęcych, oraz w wypadkach stwierdzonych wadliwości, lub niedbałości w zwalczaniu tych chorób.

Takich kontroli wykonano w roku budżetowym 1935/36-czternaście. Lustracyj całokształtu administracji weterynaryjnej Wojewódzki Inspektor weterynaryjny w roku sprawozdawczym - nie wykonał.

Z pośród chorób zaraźliwych objętych obowiązkiem zgłoszenia, wystąpiły w czasie od 1-go kwietnia 1935 r. do końca marca 1936 r. w znacznieszym rozszerzeniu : węglik, szeleśnica, nosaczna i wścieklizna.-

W mniejszym nasileniu wystąpiła różyczka świń, nadto zdarzały się sporadyczne wypadki otrętu koni i bydła, świerzbu koni, cholery drobiu i ospy owczej.-

Węglik. Największe straty w inwentarzu spowodował węglik, głównie w powiatach : Bóbrka, i Sambor. Ogólnie - zaraza ta wystąpiła z 17-tu powiatach i zapadło na nią 13 koni i 75 sztuk bydła rogatego.-

Tytulem zapomogi z powodu padnięcia zwierząt na węglik - wypłacono właścicielom zwierząt ze Skarbu Państwa w roku budżetowym 1935/36 kwotę : 6.352 zł. Odmówiono zapomogi za 5 sztuk bydła rogatego.

W roku sprawozdawczym wykonano na koszt Skarbu Państwa szczepienie zapobiegawcze i ochronne przeciw tej zarazie : w 8 powiatach u 3.470 koni, 7.069 bydła rogatego i 53 sztuk owiec.

Szczepienia te przeprowadzono metodą wśródskórną / Besredki /, szczepionkę otrzymaną z Państwowego - Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach.-

Szelestnica, wystąpiła w roku sprawozdawczym na obszarze Województwa lwowskiego w 17-tu powiatach i zachorowało na nią 124 sztuk bydła rogatego, tytułem zapomogi za bydło padłe na tę zarazę wypłacono właścicielom ze Skarbu Państwa 5.607 złotych, odmówiono zapomogi za 10 szt. bydła rogatego. Przeprowadzono szczepienie zapobiegawcze - przeciw szelestnicy na koszt Skarbu Państwa w 8 powiatach u 9.152 sztuk bydła rogatego z dobrym wynikiem.

Nosacizna zwierząt jednokopytowych . Zarazę tę stwierdzono w roku sprawozdawczym w 23 powiatach u 109 koni zabitych z urzędu, na podstawie przeprowadzonych badań rozpoznawczych. Tytułem odszkodowania wypłacono ze Skarbu Państwa kwotę : 9.090 zł. 42 groszy.

Wypadki nosacizny ujawniono przeważnie na skutek malleinizacji ogólnej koni w miejscowościach, w których w roku poprzedzającym ujawniono przy ogólnej malleinizacji koni jeden, lub więcej wypadków nosacizny.

Otręt koni i bydła rogatego, panował w 7-miu powiatach, zachorowało 11 koni i 9 sztuk bydła rogatego, wyzdrowiało 11 koni i 9 sztuk bydła rogatego.-

Świerzb zwierząt jednokopyt, pojawił się w tym czasie w 11 powiatach, gdzie zachorowało 31 koni, 17 koni wyzdrowiało, 13 pozostało w leczeniu na rok budżetowy 1936/37, zaś - 1 koń został zabity przez właściciela, jako nieuleczalny i mało wartościowy.-

Wścieklizna psów i kotów, zarazę tę stwierdzono w roku sprawozdawczym w 27 powiatach, w 204 miejscowościach, w 193 zagrodach, zachorowało 260 psów i 7 kotów. Zabito chorych i podejrzanych 183 psów i 7 kotów, padło chorych i podejrzanych 77. psów, zabito podejrzanych o zarażenie się 1.540 psów i kotów, oraz walęsających się - 507 psów i 23 kotów. Szczepienie ochronne przeprowadzono u 7 psów. Szczepienia te przeprowadzono na Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie.

Wścieklizna oprócz psów i kotów : zarazę tę stwierdzono w roku sprawozdawczym w 7-miu powiatach u 5-ciu koni, 9 sztuk bydła rogatego i 2 świń. Tytułem odszkodowania, względnie zapomogi za te zwierzęta wypłacono ze Skarbu Państwa kwotę 1.162 zł. 50 groszy.

Ospa owcza : zarazę tę stwierdzono w 1 powiecie, u 36 sztuk owiec, po zastosowaniu leczenia wszystkie owce wyzdrowiały.-

Różyczka świń : zarazę tę stwierdzono w roku sprawozdawczym w 26 powiatach u 1080 sztuk, z czego wyzdrowiało 397 sztuk, padło 509 sztuk, dorżnięto 174 sztuk. Szczepienie ochronne przeciw różycowce przeprowadzono w 27 powiatach u 8.828 sztuk, z konieczności, 940 sztuk, leczniczo 327 sztuk. Zleczniczo zaszczepionych świń padło 17 sztuk.

Cholera drobiu stwierdzono w roku sprawozdawczym w 7 powiatach, 10 gminach, w 69 zagrodach, gdzie zachorowało 1.146 sztuk, padło 930 zabito chorych 16 szt. a podejrzanych 200 sztuk.

Z pośród chorób nieobjętych ustawą, zwalczano w roku sprawozdawczym białą biegunkę niskłąt zapomocą badania- krwi kur w kurniach zarodowych i wyeliminowano od wylęgania jaj pochodzących od kur zarażonych.-

W okresie sprawozdawczym, z powodu zmniejszonych budżetów rzeźni publicznych wykonano tylko częściowo adaptacje i rekonstrukcje w poszczególnych rzeźniach, zainicjowane przez Oddział weterynaryjny już w latach poprzedzających.

Z powodu obniżenia opłat targowych od zwierząt, poczyniono małe adaptacje tylko na niektórych targowicach zwierzęcych. Spędy zwierząt na targi z powodu dozwolonego ogólnego handlu domokrażnego zwierzętami, były nadal słabe.

Stan grzebowisk zwierzęcych jest w przeważnej części zadawala -- jacy.

Urzędowe badanie zwierząt rzeźnych i mięsa. wykonywane jest w rzeźniach miejskich, oraz większych publicznych przeważnie przez lekarzy weterynaryjnych. Lekarze weterynaryjni, którzy osiągnęli 60 rok życia zostali na skutek inicjatywy Wojewódzkiego Inspektora weterynaryjnego - usunięci.

Kontrolę urzędowego badania w bekoniarniach wykonał inspektor ustanowiony przez Związek Bekonowy.

Praca społeczna : Powiatowi lekarze weterynaryjni w dalszym ciągu uświadamiali ludność rolniczą o przyczynach powstawania chorób zwierzęcych i o sposobach ratowania zwierząt w nagłych wypadkach, oraz o chronieniu zwierząt od chorób zaraźliwych. Nadto udzielali powiatowi lekarze weterynaryjni biednej ludności rolniczej, w czasie wykonywania nadzoru weterynaryjnego nad targami zwierzęcymi i w miejscu siedziby, bezpłatnych porad weterynaryjnych.

Ważniejsze zamierzenia na przyszłość : Dalsze kontynuowanie walki z chorobami zaraźliwymi zwierząt, w celu ich ograniczenia, zwłaszcza węglik i wścieklizny.

Dążenie do uporządkowania rzeźni i targowic zwierzęcych, tudzież należytego usprawnienia wykonywania i urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, przez usuwanie nieudolnych i mało wyszkolonych oglądaczy mięsa i stopniowe powierzenie tej czynności we wszystkich rzeźniach publicznych lekarzom weterynaryjnym. Na pierwszy plan wysuwa się sprawa zwalczania wścieklizny, której zwalczanie w roku przyszłym oparte zostanie na jednolitej akcji, uzgodnionej z Ministerstwem Rolnictwa i Reform Rolnych, a zastosowanej na terenie całego Województwa.-

Zwalczanie zaś tego rodzaju chorób zaraźliwych, jak węglik i szelstnica, odbywać się będzie - w okresie najbliższym, głównie za pośrednictwem masowych szczepień ochronnych, które przynoszą jak najlepsze rezultaty, a nie pociągają dużych wydatków ze Skarbu Państwa.-

IV. Sprawy Urzędzeń Rolnych.

Scalenie gruntów według zatwierdzonego planu prac scaleniowych na rok 1935/36 było kontynuowane w 6 wsiach / Besko, w pow. sanockim,

Polany i Olchowiec, w pow. krośnieńskim, Koropuż i Romanówka, w pow. rudeckim oraz Polana, w pow. leskim / na łącznym obszarze 9667 ha o 2106 gospodarstwach. Rozpoczęto zaś scalenie w 5 wsiach / Łupków, w pow. leskim, Einsiedel, w pow. lwowskim, Wodniki, w pow. bóbreckim, Uherce Niezabitowskie, w pow. gródeckim i Ciechania, w pow. krośnieńskim / o łącznym obszarze 3605 ha o 861 gospodarstwach.

W roku więc budżetowym 1935 /36 przeprowadzano scalenie w 11 wsiach / ale tylko w 10 obiektach scaleniowych, wieś bowiem Romanówka włączona została do obszaru scalenia wsi Koropuż / o łącznym obszarze 13. 272 ha i 2967 gospodarstwach.

Z tego miano wykonać 2536. 2 ha obliczeniowych, wykazujących stosunek wykonać się mającej pracy do całości. Wykonano zaś 2593.7 ha obliczeniowych t.j. 102.3 % planu. Z powyżej wyszczególnionych 10 obiektów scaleniowych zakończono ostatecznie scalenie w 1 obiekcie - Besko, w pow. sanockim, na obszarze 2592 ha o 820 gospodarstwach i 1950 uczestnikach scalenia, na gruncie zaś zakończono prace scaleniowe również w 1. obiekcie - Einsiedel, w pow. lwowskim, na obszarze 390 ha, o 146 gospodarstwach i 211 uczestnikach scalenia.

W 1936/37 roku budżetowym prowadzi się na gruncie dalsze prace scaleniowe w pozostałych 8 obiektach / a w 9 wsiach / na obszarze 10399 ha o 1990 gospodarstwach oraz rozpoczęto na gruncie w 3 nowych obiektach / Ostrów, w pow. lwowskim, Leśniowice w pow. gródeckim i Hyrowa, w pow. krośnieńskim / o łącznym obszarze 2675 ha i 694 gospodarstwach. W 2 obiektach / Iwla i Mszana, w pow. krośnieńskim / o łącznym obszarze 2464 ha i 341 gospodarstwach / nie można było dotychczas rozpocząć prac scaleniowych na gruncie z powodu przeszkód administracyjno- formalnych, mimo objęcia ich planem prac scaleniowych na rok 1936/37, wedle którego miało prowadzić się prace razem w 14 obiektach na obszarze 15928 ha o 3171 gospodarstwach.

Z tego ma się wykonać w bieżącym roku budżetowym 4732.6 ha obliczeniowych.

Prace sędziowskie przy scaleniu gruntów, obejmujące ustalenie tytułów własności, posiadania i obciążenia gruntów przed scaleniem oraz uregulowanie stanu hipotecznego po scaleniu łącznie z opracowaniem nowych ksiąg gruntowych względnie sprostowaniem starych, wykonywało 4-ech sędziów, dwóch na terenie, należącym do Sądu Apelacyjnego we Lwowie, a dwóch na terenie Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Przy ustaleniu tytułów własności, posiadania i obciążenia przed scaleniem w 1935/36 r. prowadzone były i ukończone w 4-ech obiektach / Polana, Ciechania, Łupków i Einsiedel /, kontynuowane w 1 obiekcie / Uherce Niezabitowskie / oraz rozpoczęte również w 1 obiekcie / Wodniki /.

Uregulowanie stanu hipotecznego po scaleniu ukończono w scalonych wsiach : Koziarnia, w pow. niskim / 751 ha /, Książyce / 325 ha / i Łętownia / 295 ha / w pow. przemyskim, Niewistka w pow. brzozowskim / 4846 ha / oraz Ostrowy Kolonja, w pow. kolbuszowskim / 191.3 ha /. Łącznie więc w 5 wsiach o obszarze 2046.9 ha należących do 868 gospodarstw.

W 1936/37 roku budżetowym prowadzone były i zakończone prace sędziowskie przy ustaleniu tytułów własności, posiadania i obciążenia przed scaleniem we wspomnianych już obiektach /Uherce Niezabitowskie i Wodniki / tudzież rozpoczęte zostały w 3 nowych obiektach / Ostrów, Leśniowice i Hyrowa /. Przy pracach tych pracuje obecnie tylko 3 sędziów- 2 na terenie Sądu Apelacyjnego lwowskiego i 1 na terenie Sądu Apelacyjnego krakowskiego.

Podział wspólnot oraz likwidacja serwitutów i danin nie była prowadzona w roku budżetowym 1935/36 z powodu tego, że obowiązujące dotychczas przepisy austr. patentu cesarskiego z r.1853, ustawy krajowej z r. 1899 i ustawy kraj. z 1873 r. są przestarzałe i zbyt formalistyczne, oraz wymagają bezwzględnie nowelizacji.

Wykup gruntów dzierżawionych przez drobnych dzierżawców rolnych.

Do dnia 31.3. 1936 r. wniesiono do Starostw podania o wykup gruntów w 226 obiektach, na rzecz 6170 dzierżawców. Obszar podlegający wykupowi wynosi około 4545 ha ziemi. Znamienne jest, że drobne dzierżawy rolne znajdują się przeważnie w powiatach zachodnich województwa.

Akcja wykupowa prowadzona przeważnie w trybie przymusowym miała na zadanie w okresie sprawozdawczym 1935/36, wykonanie przede wszystkim czynności przygotowawczych. Przeprowadzono dochodzenia na gruncie, oraz ustalono uprawnienia dzierżawców w 32. obiektach na obszarze 1090 ha gruntów dzierżawionych przez 1700 dzierżawców. W tym samym czasie zarządzone zostało przeprowadzenie pomiarów na obszarze 852 ha w odniesieniu 1289 dzierżawców, przy czym pomiary z urzędu przez personel własny przeprowadzano na obszarze 180 ha. Celem ustalenia ceny wykupu gruntów, przeprowadzoną została klasyfikacja gruntów na obszarze 408 ha w 8 obiektach. Dowody pomiarowe złożone zostały do Starostw przez strony w odniesieniu 8 obiektów na obszarze 234 ha dzierżawionym przez 349 dzierżawców. W tym samym okresie sprawozdawczym Starostwa wydały orzeczenia, a mianowicie 1/ przyznające wykup gruntów 53 dzierżawcom na obszarze 22 ha, 2/ rozwiązujące stosunek dzierżawiony za odprawą co do 3 dzierżawców na obszarze 5 ha, oraz 3/ odmawiające prawa wykupu 8 dzierżawcom z powodu braku wymogów ustawowych.

W okresie budżetowym 1936/37 zamierzone jest wydanie orzeczeń przyznających wykup gruntów na obszarze około 1000 ha.

Parcelacja prywatna. za czas od dnia 1.IV. 1935 r. do dnia 31.3. 1936 r. rozparcelowano 2758.58 ha z czego utworzono : a/ 88 gospodarstw samodzielnych o obszarze łącznym 653.50 ha, b/ 23 parcel robotniczo- rzemieślniczych o obszarze łącznym 19.85 ha. c/ 10 kolonij specjalnych o łącznym obszarze 97. 79 ha. d/ 1395 parcel dodatkowych o łącznym obszarze 1907. 78 ha. Ponadto 37 instytucji społecznych, samorządowych i innych nabyło łącznie 74. 66³ ha.-

Ogółem nabywców ziemi było 1516 w czym ca 93 % miejscowych /adacentów /. Plan parcelacyjny wyznaczony na rok 1936 w ilości 8000 ha został wykonany w 1935 r. tylko częściowo. Niedobór wynosił 4295 ha, wobec czego obszar ten został wstawiony do wykazu imiennego na rok 1936 i przez Radę Ministrów ustalony / Dz. U. Nr. 11 poz. 108/ 936 /.

Odwołań od decyzji Starostów Powiatowych wpłynęło w okresie sprawozdawczym a/ w 2 sprawach parcelacji prywatnej i b/ w 2. sprawach nieparcelacyjnego obrotu ziemią.

Uregulowanie stanu hipotecznego rozparcelowanych gruntów. Regulacja hipoteczna parcelacji na zasadzie ustawy z dnia 23/3 1929 r. prowadzona była w roku budż. 1935/36 nadal w dość znacznych rozmiarach.

Wstępne dochodzenia zmierzające do zebrania potrzebnych materiałów przeprowadzono w 65 obiektach obejmujących łącznie 3057 ha rozparcelowanych. W tym samym czasie przesłane zostały do właściwych sądów wnioski regulacyjne na 73 obiektów rozparcelowanych na obszarze 3002 ha na rzecz 1895 nabywców.-

Sądy załatwiły definitywnie wnioski odnośnie 29 obiektów wydając postanowienia przepisania tytułów własności w stanie bezciężarowym na rzecz 659 nabywców / posiadaczy / na obszarze 1002 ha.

W planie prac na rok budżetowy 1936/37 przewiduje się przygotowanie i wniesienie do sądów wniosków regulacyjnych odnośnie rozparcelowanych gruntów na obszarze 4500 ha.

Parcelacja gruntów państwowych. W 1935/36 roku przeprowadzono parcelację 95.64 ha gruntów we wsi Sarzyna, w pow. Łańcuckim, przy czym utworzono 42 działki o łącznym obszarze 89.19 ha, 4.44 ha pozostawiono Państw.Zarządowi Wodnemu w Rzeszowie jako pas ochronny brzegów Sanu, nareszcie zaś t.j. 2.01 ha utworzono drogi dojazdowe.

Grunty przeznaczone zostały dla miejscowej ludności na uzupełnienie posiadanych gospodarstw, cena zaś szacunkowa pozbytych gruntów ustalona została na 18. 511 zł.

Działki wydzielone zostały wydzierżawione zatwierdzonym nabywcom, ponieważ nie można było oddać ich w posiadanie z powodu licznych sporów sądowych z bezprawnymi zawłaszczycielami znacznej przestrzeni gruntów.

W 1936/37 roku kontynuowano dalej spory ze wspomnianymi zawłaszczycielami, grunta zaś odebrane tym ostatnim oddano w posiadanie zatwierdzonym nabywcom. Sprawy te sądowe nie zostały dotychczas zakończone i z tego powodu nie wszyscy zatwierdzeni nabywcy weszli w posiadanie przyznanych im działek.

Ponadto przystąpiono do parcelacji gruntów przymusowe wykupionych z maj. Hermanowa Górna i Dolna, w pow. rzeszowskim, o obszarze około 207 ha, przyczym Starostwo miejscowe opracowało już projekt parcelacji i zakwalifikowało kandydatów na nabywców. Po oszacowaniu działek będzie można przystąpić do dalszych czynności.

Przymusowy wykup. Z powodu nie wykonania przez kilku właścicieli majątków obowiązku rozparcelowania obszarów wyszczególnionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5. stycznia 1927 r.o ustaleniu na rok 1927 wykazu imiennego nieruchomości ziemskich podlegających wykupowi przymusowemu, przystąpił Urząd Wojewódzki lwowski do przymusowego wykupu : około 207 ha gruntów z maj. Hermanowa Górna i Dolna , w pow. rzeszowskim, własność Witolda Uznańskiego, około 30 ha gruntów z maj. Luteza , w pow.rzeszowskim i około 87 ha gruntów z maj. Łęki cz. II, w pow. krośnieńskim, obu własności poprzednio Chaskela Wallacha, ostatnio Goldy Willnerowej, Jenny Zuckerowej, Henny Laksowej oraz Marii Schiffowej.

Cena wykupu ustalona została :

w maj. Hermanowa / wraz z budynkami / na 218.225. 72 zł.
w maj. Lutecha na 13.886.- zł. zaś w maj. Łęki, cz. II. na 56.398 zł.
Po złożeniu do depozytu sądowego, z powodów obciążeń hipotecznych,
I raty t.j. 75 % wynagrodzenia za przymusowe wykupywane grunty
we wszystkich 3 wspomnianych majątkach, grunty wykupione zostały
objęte w posiadanie przez Skarb Państwa w dniu 30. grudnia 1935 r.

W 1936/37 roku przeprowadza się dalsze czynności, grunty zaś ob-
jęte przez Skarb Państwa, zostały wydzierżawione częściowo poprzed-
nim właścicielom, a mianowicie grunty obsiane w ich zarządzie
jeszcze przed przejęciem, częściowo zaś miejscowej ludności.
W maj. Hermanowa przystąpiono ponadto do parcelacji gruntów wy-
kupionych, jak o tem mowa w ustępie o parcelacji rządowej.

W dwóch innych majątkach nie wszczęto jeszcze parcelacji wyku-
pionych gruntów z powodu zamierzonego przeprowadzenia w odnośnych
wsiach równoczesnego scalenia gruntów. Prace w tym kierunku w to-
ku.

Budownictwo. Wypożyczona przez Urząd Wojewódzki lwowski dachów-
czarka, pracowała w okresie sprawozdawczym w scalonej wsi Besko ,
pow. Sanok.-

Uczestnicy scalenia wyrobili 1000 dachówek.

Sprawy finansowe. Na zrealizowanie prac, opłacanych z Funduszu
Obrotowego Reformy Rolnej, Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych
przydzieliło do dyspozycji Urzędu Wojewódzkiego w okresie budż.
1935/36 kredyty na :

1/ prace scaleniowo- regulacyjne	zł.156.827.-
2/ na wypłatę należności gotówkowych za majątki wy- kupione w drodze przymusu	" 43.382.-
3/ na parcelację rządową	" 1.986.-
4/ na uregulowanie stanu hipotecznego dawnych parce- lacji prywatnych	" 8.120.-
5/ na koszt nadzoru nad parcelacją prywatną	" 4.647.-
6/ na prace meljoracyjne i hydrotechniczne	" 11.940.-
7/ na koszty ogólne, tj. zakup inwentarza technicz- nego, konserwacja tegoż, druki księgi itp.	" 23.227.-

Razem: zł. 250.129.-

Ponadto w listach 3% Państw. Renty Ziemskiej jako należność za
przymusowo wykupione grunty zł. 173. 000.-

W zakresie należności Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej,
Referat Finansowy Oddziału Urządzeń Rolnych prowadził administra-
cję należności z tytułu :

1/ zwrotu zaliczkowo pokrytych świadczeń przy scaleniu gruntów w 4 gromadach	zł.15.542.-
2/ nabywcy gruntów państwowych i dzierżawcy	" 24.860.-
3/ zwrotu kosztów uregulowania stanu hipotecznego dawnych parcelacji prywatnych	zł.28.220.-
4/ opłat za nadzór nad parcelacją prywatną	" 204.950.-

Razem zł.273.572.-

Z należności tych wpłynęło w okresie budż.1935/36 do Funduszu
Obrotowego Reformy Rolnej :

1/ z tytułu zwrotu zaliczkowo pokrytych świadczeń przy scaleniu gruntów w 4 gromadach	zł. 1.853.-
2/ od nabywców gruntów państw. i dzierżawców "	3.227.-
3/ z tytułu zwrotu kosztów uregulowania stanu hipotecznego dawnych parcelacji prywatnych "	8.458.-
4/ z tytułu opłat za nadzór Urzędu i Starostw Powiatowych. nad parcelacją prywatną	42.809.-
Razem: zł. 56.347.-	

Na akcję kredytową Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych otwarło akredytywę w Oddziale Państwowego Banku Rolnego, Oddział we Lwowie, na sumę 14.100 złotych. Pozostałość kredytu z okresu budżet. 1934/35 wynosi zł. 4.300.-

W okresie sprawozdawczym Urząd Wojewódzki lwowski wydał orzeczenie przyznające drobne pożyczki nie przekraczające 300 zł. 91 uczestnikom scalenia gruntów, na częściowe pokrycie kosztów przeniesienia i przebudowy budynków na nowowydzielonych działkach po scaleniu, na łączną sumę 18.200 złotych.-

Na akcję Łącarską prowadzoną przez Lwowską Izbę Rolniczą, polegającą na udzielaniu pożyczek w nawozach sztucznych i nasionach na uprawę łąk o obszarach nie przekraczających 5 ha na 1 gospodarstwo, która w okresie sprawozdawczym objęła ok. 450 gospodarstw, Urząd Wojewódzki lwowski przekazał wspomnianej Izbie Rolniczej na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, zaliczkę w wysokości 25.000 złotych.

Z kredytów tych Izba Rolnicza we Lwowie wylicza się wobec Urzędu Wojewódzkiego lwowskiego skryptami dłużnymi pożyczkobiorców. Administrację należności wynikających ze skryptów dłużnych, prowadzi Referat Finansowy w Oddziale Urządzeń Rolnych.

W zakresie akcji oddłużeniowej w rolnictwie, prowadzonej dodatkowo na podstawie art. 16 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. w należnościach F.O.R.R. / Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 842 / z kredytu 30-to Miljonowego, Pan Minister Rolnictwa i Reform Rolnych / pod koniec okresu budżet. 1935 /36 / rozdzielnikiem z dnia 27. lutego 1936 r. upoważnił P. Wojewodę do udzielenia dalszych ulg i umorzeń w ramach 850.000 złotych.

Ulg i umorzenia stosowane będą indywidualnie na pisemne prośby przede wszystkim do tych dłużników, których obciążenie w należnościach Fund. Obrot. Ref. Rolnej i kredytach Państwowego Banku Rolnego we Lwowie, przekracza od 350.- 600 zł. na 1 hektar posiadanego gruntu, w zależności od okoliczności, w którym okręgu ekonomicznym gospodarstwo dłużnika się znajduje.-

V. Pomiary Rolne. Zakres czynności w tym dziale obejmował w pierwszym rzędzie techniczne wykonanie prac pomiarowych, związanych z przebudową ustroju rolnego, zgodnie z planem prac zatwierdzonym przez Ministerstwo na rok 1935/36 i omawianym szczegółowo w sprawozdaniu z działu Urządzeń Rolnych. W szczególności :

1/ wykonywanie prac pomiarowo-scaleniowych na terenie powiatów bóbreckiego, gródeckiego, krośnieńskiego, leskiego, lwowskiego, rudeckiego i sanockiego, łącznie w 10 obiektach na obszarze

13.272 ha, 2/ wykonywanie prac pomiarowych związanych z przymusowym wykupem oraz parcelacją rządową w 1 obiekcie w powiecie rzeszowskim na obszarze 207 ha, 3/ wykonywanie prac pomiarowych związanych z przymusowym wykupem w powiecie krośnieńskim i rzeszowskim łącznie w 2 obiektach na obszarze 117 ha, i 4/ wykonywanie prac pomiarowych związanych z wykupem drobnych dzierżaw w 1 obiekcie w powiecie rzeszowskim na obszarze 169 ha dla 164 nabywców.

Równocześnie współpracując z Oddziałem Urzędzeń Rolnych i Starostwami w zakresie regulacji stanu hipotecznego na zasadzie ustawy z 23/III. 1929 r. wykupu drobnych dzierżaw, przewłaszczeń i działów majątności, oraz parcelacji prywatnej - sprawowano nadzór techniczny nad wiążącymi się z tymi pracami pomiarowymi, wykonanymi przez mierniczych przysięgłych.

Z tytułu tego nadzoru przeprowadzono rewizje kameralne operatów technicznych i wydano opinie stanowiące między innymi podstawę do wydawania orzeczeń z zakresu : a/ regulacji stanu hipotecznego w 94 obiektach na obszarze 1252 ha, b/ wykupu drobnych dzierżaw w 8. obiektach na obszarze 166 ha, c/ obrotu ziemią w 4 obiektach na obszarze 470 ha i d/ parcelacji prywatnej w 149 obiektach na obszarze 2479 ha.

W skład dalszych czynności Oddziału wchodziły jeszcze sprawy organizacyjno- pomiarowe, przeprowadzenie inspekcji technicz. odnośnie prac wykonyw. w terenie, prowadzenie składnicy instrumentów i przyrządów mierniczych oraz biblioteki pomocy technicznej, prowadzenie archiwum planów obejmujących czasokres od chwili wejścia w życie ustawy o reformie rolnej służące celom ewidencyjnym, wreszcie sporządzenie odrysów i wyciągów z planów i operatów pomiarowych bądź dla celów przeprowadzenia regulacji hipotecznej, bądź dla użytku innych władz i stron zainteresowanych.

VI. Sprawy wodno- melioracyjne. W okresie budżetowym 1935/36 prowadzono budowę w 30 publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych za pośrednictwem pięciu Państwowych Kierownictw Melioracyjnych, a mianowicie we Lwowie, Rzeszowie, Krystynopolu, Samborze, Tarnobrzegu oraz Ekspozytury Państwowego Kierownictwa Robót Melioracyjnych w Drohobyczu, a także melioracje szczegółowe w związku z przebudową ustroju rolnego.

W szczególności wykonano następujące roboty w okresie sprawozdawczym: P.K. R. M. Lwów.

- 1/ Regulacja rzeki Pełtwi i melioracja jej doliny. :
Przebudowano łącznie 221. 993. 16 zł. Za tę kwotę wykonano 1.756 km. uregulowanego koryta rzeki Pełtwi 4.141 km. rowów i kanałów
4.161 " wałów
10 szt. szluz
8 " mostów rurow.
50 mb. krytego kanału betonowego.
- 2/ Regulacja Kanału Bucowskiego. Przebudowano łącznie 14,759.43 zł.
Wykonano : 1.370 km. uregulowanego koryta kanału 1.59 km. rowu od Poździacza, 395 mb. drenów faszynowych dla ustalenia skarp, 140 mb. ścieków bocznych, 1 most drewniany 13.5 m. światła, 2 stopnie faszynowe i 3 przepusty rurowe.
- 3/ Konserwacja regulacji Przegnojówki i Dumnego,
- 4/ Studia i pomiary dla projektu regulacji Białki.

P.K. R. M. Rzeszów.

1/ Regulacja Mleczki. Przebudowano łącznie 32,872.71 zł. Wykonano 0.526 km. uregulowanego koryta, oraz przeprowadzono konserwację budowli regulacyjnych na długości 0.546 km.

2/ Regulacja Dolnej Czarnej. Przebudowano łącznie 22,124.44 zł. Wykonano 1.313 km. uregulowanego koryta, 3 poidła, 8 progów, 1 most oraz konserwację na długości 820 mb.

3/ Osuszenie gruntów nad Wisłoczyskiem w Krasnem. Przebudowano łącznie kwotę 8,410. 69 zł. Wykonano 0.633 km. uregulowanego koryta potoku Kąty, 1 mostek oraz konserwację rowów na długości 3.302 km.

4/ Regulacja Wisłoka i Pielnicy. Wydatkowano łącznie kwotę 4,148. 50 zł. Wykonano 6.050 km. podczyszczenia koryt potoków i rowów.

5/ Osuszenie bagien rzeszowskich. Przebudowano łącznie kwotę 2,671. 94 zł. Wykonano 0.740 km. koryt potoków i rowów.

P.K. R. M. Krystynopol.

1/ Regulacja Raty i dopływów. Przebudowano łącznie kwotę 66.115.43 zł. Wykonano 1.782 km. uregulowanego koryta Raty, oraz 1.46 km. kinety koryta Raty, ponadto przeprowadzono konserwację na 125 km. potoków i rowów.

2/ Regulacja Sołokii z dopływami. Przebudowano łącznie kwotę 49.477. 54 zł. Wykonano pogłębienie rozpoczętych jeszcze przed wojną koryt rzeki i kanału Tehlowskiego na łącznej długości 6.521 km. ubezpieczono koryto rzeki na długości 2.798 km. przeprowadzono konserwację budowli regulacyjnych na długości 5.169 km.

3/ Regulacja potoku Kijowskiego. Przebudowano łącznie 13.210.91 zł. Wykonano ubezpieczenie rowów płotkami na długości 2.786 km. 1 most drewniany 5 m. światła, 1 szluzę drewnianą 1.5 m. światła, 6 stopni faszynowych, podczyszczenie koryt potoku i rowów na długości 18.650 km.

4/ Konserwacja regulacji Błotni z dopływami. Przebudowano łącznie kwotę 14,940. 13 zł. Wykonano 7002 km. płotków, 207.m opasek, 16.342 m² darniowania, naprawiono 3 szluzy, 8 stopni betonowych 20 przepustów, podczyszczono 126 km. potoków i rowów.

5/ Konserwacja regulacji Pustej. Przebudowano łącznie 20.845.72 zł. Wykonano 1 przepust 5 m. światła, 1 szluzę 16.133 km. płotków, naprawiono 24 przepustów, 3 poidła, 1 szluzę, 16.133 km. płotków i podczyszczono 146 km. potoków i rowów.

6/ Ponadto wykonano pomiary i zdjęcia dla projektu regulacji Lubaczówki, na długości 30 km, regulacji Wareżanki, na długości 29 km. i osuszenie bagien Stojanowskich, na długości 8 km.

P.K. R. M. Sambor.

1/ Kolmatacja bagien Naddniestrzańskich. Przebudowano łącznie kwotę 34.329. 43 zł. Wykonano 3.93 km. rowów głównych i kanałów.

2/ Regulacja rzeki Wereszycy z dopływami. Przebudowano łącznie kwotę 61.716. 13 zł. Wykonano 4.09 km. uregulowanego koryta rzeki.

3/ Regulacja Błóżewki z dopływami. Przebudowano ogółem kwotę 11.408 zł. Wykonano 2.50 km. koryt rzeki i kanałów.

4/ Lasy funduszowe w Gwóźdźcu i Niedzielnej. Wycięto 449.m3 drzewa.

P.K.. R. M. Tarnobrzeg.

1/ Podwyższenie wałów Wisły w pow. Tarnobrzeskim. Ogółem przebudowano 109.138. 57 zł. Wykonano 5.341 km. podwyższenia wałów.

2/ Osuszanie bagien w Nisku. Ogółem przebudowano 26.084.86 zł. Wykonano 1.748 km. kanału uregulowanego.

3/ Zabudowanie górnego Łęgu. Ogółem przebudowano 24.841.42 zł. Wykonano 2.105 km. uregulowanego koryta Łęgu i 1 stopień faszynowy.

4/ Osuszenie bagien w Grębowie i Zabrze. Przebudowano ogółem 7,943.72 zł. Wykonano 3.98 m. rowów ,oraz 29 mostków rurowych. Cała robocizna wykonana została na poczet dat-ków konkrecyjnych.

5/ Regulacja górnej Trześniówki. Ogółem przebudowano 16.092.26 zł. Wykonano konserwacje na długości 240 km. potoków i rowów, rekonstrukcję koryt na długości 5.277 km.

6/ Konserwacja wałów Wisły i Sanu. Ogółem wydatkowano 30.161.31 zł. Stan udziału Państwowego Funduszu Melioracyjnego wyniósł 11,950 zł. reszta pochodzi z dochodów własnych i pozostałości kasowych.

7/ Konserwacja Dolnego Łęgu. Ogółem wydatkowano 11.450.03 zł. w tym udział Państwowego Funduszu Melioracyjnego wyniósł 4.400 zł. zaś Spółki wodnej 2,207.60 zł. Wykonano 194 mb. opasek, 1.29 ha obsiewów.

8/ Konserwacja dolnej Trześniówki. Wydatkowano ogółem 5.657.91. zł. w tym udział Państwowego Funduszu Melioracyjnego 4.000 zł. zaś stron 539.24 zł. / materiały /.

Wykonano 55 mb. opasek i 0.278 ha obsiewu.

P.K.R.M. w Drohobyczu. 1/ Regulacja Tyśmienicy ustawowej. Przebudowano łącznie 170.885.71 zł. Wykonano 2.85 km. uregulowanego koryta Tyśmienicy, 2.796 km. uregulowanego koryta potoku Letnianki, 2.32 km. obwałowania Tyśmienicy, konserwację robót faszynowych, na długości 10.7 km. oraz 327 mb. tamy kamiennej.

2/ Lokalna regulacja Tyśmienicy w Borysławiu. Ogółem przebudowano kwotę 79.161. 25 zł. Wykonano 0.866 km. uregulowanego koryta rzeki Tyśmienicy z obustronnymi opaskami faszynowymi i progami i przygotowano wykonanie bulwarów betonowych.

Referat melioracyjny w związku z przebudową ustroju rol. Wydatkowano ogółem 17,114. 29 zł. Wykonano 6 ekspertyz na łącznym obszarze 3,693 ha, 4 projekty melioracyjne na łącznym obszarze 950 ha.

Z robót wykonawczych wykonano regulację potoków na długości 1.3 km. rowów osuszających 0.85 km. oraz czyszczenie ścieków na długości 5.100 km.

Udział zainteresowanych w kosztach robót wykonawczych wyniósł 45 %.

Ogółem przy powyższych przedsiębiorstwach melioracyjnych zatrudniano w okresie budowlanym przy największym nasileniu robót przeciętnie około 3000 robotników.

Przy powyższych robotach melioracyjnych stosowany był odróbkę zaległych datków konkurencyjnych w wysokości od 10% do 50%.

Działalność Izby Rolniczej w zakresie spraw melioracyjnych.

W okresie sprawozdawczym dział melioracyjny Izby Rolniczej lwowskiej znajdował się w stadium organizacyjnym- przy Izbie utworzony został referat melioracyjny, który miał za zadanie przygotować organizację przyszłego biura melioracji rolnych. Właściwe prace melioracyjne Izba Rolnicza podjęła dopiero w roku 1936. Zatem okres sprawozdawczy dla Izby Rolniczej w dziale melioracji rolnych w zakresie prac technicznych przypadnie dopiero na rok 1936/37.

Akcja finansowa. Zamknięcie rachunkowe wykazuje następujące obroty :

A/ Regulacja w toku budowy :		
Przychody : 1/ Zapasy kasowe z ub. roku	zł. 110.397.50.-	
Fundusz Melior.	139.400 zł.	
2/ Fund. Pracy dotacja	407.000 zł.	
z budż.par.wydat.		
bezpośrednie	80.120." 64 gr.	626.520.64 gr.
3/ Udział zainteresowanych		246.191.79 gr.
Różne dochody		39.373.55 "
Niedobór końcowy		952.42 gr.
		Razem zł. 1,025.435.90.-
<u>Rozchody :</u> Wydatki na budowę	zł. 989.641.02.-	
" inne / zwrot pożycz.	" 5.130.-	
Zapasy kasowe z końcem roku	" 30.664.88.-	
		razem: zł. 1,025.435.90.-

B/ Przedsiębiorstwa w stanie konserwacji.

<u>Przychody :</u>	Zapasy z ub. roku	zł. 8,514.88
	Państw. Fund.Melior.	" 38.950.-
	datki konkurencyjne	" 13.202.59
	Z budż.par.wydat.bezpośrednie	" 7.341.61
	Dochody własne	" 17.959.58.-
	Niedobór końcowy	" 256.37.-
		Razem " 86.225.03.
<u>Rozchody :</u>	Wydatki na konserwację	zł. 72.444. 23
	Zapasy końcowe	" 13.780.80

Razem 86.225.03.-

Zaległości datków konkurencyjnych po 31.III.1935 na wszystkich przedsiębiorstwach melioracyjnych wynosiły 2.315.290.17, z czego odrobiono w okresie sprawozdawczym 94.074.62 zł.

G. ADMINISTRACJA PRZEMYSŁOWA.

Rok sprawozdawczy był jednym z bardziej intensywnych okresów prac Wydziału przemysłowego, zarówno w związku z wprowadzaniem w życie nieurtartych jeszcze przepisów noweli do prawa przemysłowego, regulującej odmiennie niż dotychczas wiele zagadnień z dziedziny administracji przemysłowej, odnoszących się do nabywania uprawnień przemysłowych, do nabywania praw, związanych z wykonywaniem tych uprawnień, urządzania zakładów przemysłowych, form zrzeszenia się osób prowadzących przedsiębiorstwa przemysłowe, handlowe lub rzemieślnicze, śledzenia prac organizacji samorządu gospodarczego - jak też - a zwłaszcza pod koniec drugiej połowy - przejawiał się w szeregu specjalnych pracach i elaboratach, poświęconych dziedzinie zagadnień gospodarczych sensu stricto, które z natury rzeczy wysuwały się na plan pierwszy.

Oficjalne komunikaty i sprawozdania o układzie stosunków gospodarczych Polski w r. 1935 - stwierdzają, że w dziedzinie produkcji przemysłowej nastąpiła pewna poprawa, pewne ożywienie, że zaznaczył się silniejszy wpływ inicjatywy publicznej i prywatnej, dążącej do powstrzymania zgubnych oddziaływań kryzysu na nasze życie gospodarcze.

Fakta te wywarły z natury rzeczy silniejszą reakcję ze strony sfer gospodarczych, które na częstszych zjazdach i konferencjach - wspólnie z przedstawicielami Rządu starały się podjąć inicjatywę w kierunku uaktywnienia naszego życia gospodarczego. Przygotowanie materiałów i współpraca w tym kierunku absorbowała w dużej mierze Wydział przemysłowy, który wziął między innymi udział w konferencji gospodarczej, zwołanej przez Pana Wojewodę lwowskiego w październiku ub. r. i przygotował obszerny referat, w którym poddał analizie zarówno stan obecny życia gospodarczego we wszystkich jego przejawach i ze specjalnym uwzględnieniem warunków naszego terenu, jak też zobrazował pewne zamierzenia na przyszłość i postulaty w kierunku wyzyskania i poprawy naszych możliwości ekonomicznych.

Pozatym wziął Wydział przemysłowy czynny udział w konferencji w listopadzie ub. r. zwołanej przez instytucje samorządu gospodarczego dla zorientowania zarówno ogółu, jak i sfer rządowych z potrzebami naszego życia w ramach t.zw. planu martinowskiego. Śledzenie prac organizacji samorządu gospodarczego, zmontowanego w nowym składzie w r. 1934 - znalazło swój wyraz zarówno w udziale Wydziału przemysłowego w konferencjach, ankietach, czy zjazdach, jak i w należytym oświeceniu i popieraniu słusznych wniosków natury bądź ogólnogospodarczej, bądź w konkretnych wypadkach specjalnych zagadnień przedstawianych przez Izbę Przemysłowo-Handlową i Rzemieślniczą. Praca tych organizacji obracała się w okresie sprawozdawczym również w sferze poważnych zagadnień i problemów, oddziałujących pośrednio, czy bezpośrednio na nasze życie gospodarcze.

I tak : Izba Przemysłowo-Handlowa zajmowała się ^{całym} szeregiem doniosłych prac z zakresu obrotu wewnętrznego, jak i zagranicznego, komunikacyjnych, podatkowych, socjalnych, administracyjno-samorządowych, regionalnych, branżowych, celnych, wystaw i targów - a w szczególności zorganizowaniem XV. Międzynarodowych Targów

Wschodnich i wielu innymi kwestiami, które wynikają z własnego lub poruczonego ustawą, bądź statutem zakresu działania.

Dużą aktywność wykazała również Izba Rzemieślnicza, w związku ze zmianą całego szeregu przepisów prawa przemysłowego, odnośnie spraw rzemieślniczych. Ponadto i niezależnie od normalnych prac wydała Izba Rzemieślnicza w okresie sprawozdawczym szereg opinii, odnośnie spraw obrotu wewnętrznego i zagranicznego, spraw podatkowych i socjalnych, szkolnictwa zawodowego itp.

Nowo utworzony przy Izbie Rzemieślniczej referat informacyjno-handlowy, mający za zadanie podejście do rzemiosła od strony jego interesów gospodarczych, zajmował się informowaniem rzemieślników i ich organizacyj o przetargach i dostawach, pomagał w organizowaniu i zakładaniu spółdzielni rzemieślniczych wytwórczych, handlowych i towarowych. - Wreszcie Izba Rzemieślnicza zajęła się zorganizowaniem Targów Rzemiosła na XV. Targach Wschodnich, oraz urządzeniem " Wystawy Wnętrz " w Muzeum Przemysłu Artystycznego we Lwowie.

Jeśli chodzi o położenie gospodarcze, handlu, przemysłu i rzemiosła - to jak już poprzednio zaznaczono, pewna poprawa stosunków gospodarczych wywołała oddźwięk, objawiający się we wzroście produkcji i stanu zatrudnienia przeciętnie o 7.6 % , w stosunku do roku 1934. Odbudowa rynku wewnętrznego, wysunięta z natury rzeczy na plan pierwszy przejawiała się w zwiększonej liczbie wykupionych świadectw przemysłowych / na terenie Izby Przemysłowo- Handlowej we Lwowie wykupiono w okresie sprawozdawczym 67.144 świadectw przemysłowych, podczas gdy w roku 1934- 63.983/- a co zatem idzie we wzroście warsztatów pracy.-

Jeśli chodzi o warsztaty rzemieślnicze, to ogólna ilość wzrosła na terenie Województwa lwowskiego z cyfry 23.277 w r. 1934 do 24. 728 w roku sprawozdawczym- przyczem największy wzrost wykazały grupa skórzana i spożywcza. Najliczniejszymi cyfrowo rzemioskami były w r. 1935 : szewstwo, krawiectwo, rzeźnictwo, kowalstwo i stolarstwo.

Wzrosła również w okresie sprawozdawczym ilość uczniów, zapisanych do nauki rzemiosła. Wedle rejestru, prowadzonego przez Izbę Rzemieślniczą- zapisano w r. 1935 do nauki rzemiosła łącznie 1.285 uczniów, podczas, gdy w roku 1934 zarejestrowano 777 uczniów.

Z zagadnień natury administracji przemysłowej należy zanotować między innymi- uregulowanie sprawy taryf kominiarskich w budynkach rządowych :państwowych i samorządowych w wysokości 75 % ogólnych stawek, przewidzianych za czynności kominiarskie, uregulowanie sprawy prowadzenia przemysłu okrężnego w granicznym pasie celnym, postawienia na właściwej platformie- spraw przemysłowego wytłaczania oleju, jako kwestii ważnej zarówno z punktu widzenia interesów rolnictwa, jak i przemysłu.

Z bieżących prac zatwierdzono 2 zakłady przemysłowe, podlegające kompetencji Urzędu Wojewódzkiego, wydano 16 dyspens w przemyśle koncesyjnym, 61 w przemyśle rzemieślniczym / mularstwo i cie-sielstwo / nadano dwa uprawnienia na targi gminne.-

Pozatym zarejestrował Urząd Wojewódzki jedną nową firmę, eksportującą jaja kurze za granicę, a skreśleniu uległo osiem, przeważnie z powodu niewykupienia świadectw przemysłowych, względnie utraty innych warunków.

Zaświadczenia, stwierdzające potrzebę wyjazdu zagranicę były wydawane kupcom i przemysłowcom udającym się za granicę w zasadzie z tytułu przedsięwziętych czynności eksportowych, a pozatym w tych wypadkach, gdzie interes gospodarczy kraju tego wymagał.

Ogółem wydano 322 zaświadczeń, odmówiono udzielenia w 16 wypadkach.

Sprawy elektryfikacji : w okresie sprawozdawczym czynnych było na terenie tutejszego Województwa 343 elektrowni.

Ogólna moc zainstalowana wynosiła - 58941 kW. z których

Dział I. obejmujący zakłady elektryczne z wytwórniami powyżej 1000 KW. posiadał 6 zakładów o mocy 45952 kW.co stanowi 78 %.

Dział II. obejmujący zakłady elektryczne o mocy od 101 do 1000 kW. posiadał 28 zakładów o mocy 8.254 kW, co stanowi 14 %.

Dział III. obejmujący zakłady elektryczne o mocy poniżej 100 kW. posiadał 309 zakładów o mocy 4.735 kW. co stanowi - 8 %.

Ogólna wytwórczość energii elektrycznej wynosiła ca 79,4 mil. kWh, z których zakłady Działu I. wytworzyły ca 62,9 mil.kWh,co stanowi 79.2 %, " II. " ca 12,4 " " " " stanowi 15.6%.

" III. " ca 4.1 " " " " stanowi 5.2 %.

Przytym zaznacza się, iż Lwów wytworzył ca 38 mil. kWh.

Przemysł " ca 2.8 " "

Zagłębie -

Borysławskie

z Drohobyczem ca 25 mil. kWh.

Zagłębie Krośnień-

skie ca 4.5 " "

inne zakłady 9.1 " "

Zakładów elektrycznych, posiadających uprawnienie rządowe było 33, z których 3 sieci okręgowe wysokiego napięcia.

Wybudowano tras wysokiego napięcia 27 km. i niskiego napięcia 45 km. Akcja obniżki cen prądu dała dodatnie wyniki. Cena prądu obniżyła się o ca 5-8 % we wszystkich uprawnionych zakładach elektrycznych.

Ponadto dokonano z urzędu 19 inspekcji, celem przeprowadzenia kontroli nad wykonaniem warunków uprawnień rządowych, dokonania pomiarów spadku napięcia sieci rozdzielczych i sprawdzenia stanu technicznego urządzeń elektrycznych.

W najbliższej przyszłości zamierzone są dążenia firm " Zakład Elektryczny Okręgu Lwowskiego S.A " i " Podkarpackie Towarzystwo Elektryczne S.A. " do uzyskania uprawnienia rządowego na szereg centralnych powiatów Województwa lwowskiego z miastem Przemyśłem w środku.

W dziale nadzoru nad kotłami parowymi wydano w roku sprawozdawczym 31 pozwoleń na ustawienie względnie odbiór techniczny kotłów ze względu na bezpieczeństwo zarządzono wstrzymanie pracy 17 kotłów zaś przy 16 kotłach zarządzono zmniejszenie ciśnienia roboczego.

Ogółem było czynnych na terenie Województwa 1139 kotków-z tego 1042 członkowskich, 67 zleconych rządowych i kotków wojskowych, 3 zlecone prywatne.

Spośród znajdujących się na tutejszym terenie kotków parowych było czynnych : w rolnictwie - 307, w przemyśle chemicznym - 85, w przemyśle metalowym - 15, w przemyśle naftowym - 742, w przemyśle spożywczym - 277, w przemyśle drzewnym - 256, w przemyśle mineralnym - 43, w zakładach użyteczności publicznej - 97- reszta kotków czynnych przypada na inne rodzaje przemysłów, słabo reprezentowane na tutejszym terenie : jak garbarski, włókienniczy, konfekcyjny, papierniczy, graficzny, budowlany i.t.d.

Sprawa unieruchamiania kotków parowych, na skutek zrzeczenia się nadzoru przez Stowarzyszenie Dozoru kotków, przedstawia się zupełnie podobnie jak w latach poprzednich. Przeważna część kotków parowych unieruchamiana jest w rolnictwie z powodu zalegania właścicieli kotków z opłatami na rzecz Stowarzyszenia Dozoru Kotków w Warszawie.

Akcja Przystosowania Gospodarczego. o ile chodzi o ilość praktyk pozyskanych dla młodzieży przez Wydział przemysłowy w okresie ubiegłym, uległa wprawdzie w cyfrach pewnemu zmniejszeniu, jednak w okresie tym pozyskiwaniem praktyk wakacyjnych dla młodzieży zajmował się także Wydział samorządowy, działając wyłącznie na terenie instytucji samorządowych i rządowych. Stwierdzić można, że naogół ilość praktyk pozyskanych dla młodzieży na terenie województwa uległa nieznacznej tylko obniżce, natomiast ilość praktyk niewykorzystanych przez młodzież wykazuje o wiele większy procent, jak w latach ubiegłych. Głównie, a właściwie prawie wyłącznie, niewykorzystane zostały praktyki zgłoszone jako bezpłatne względnie bardzo nisko płatne. W ubiegłych latach praktyki tego rodzaju były w pełni niemal wykorzystywane przez kierowaną z Ministerstwa Przemysłu i Handlu- akcją Przystosowania Gospodarczego, w ramach działania której Rejonowa Komisja we Lwowie zorganizowała 4 obozy. W obozach tych znajdowali pomieszczenie i wyżywienie wszyscy praktykanci, zarówno pozostający na praktykach płatnych, jak i bezpłatnych. Wynagrodzenia wpłacane były za wszystkich praktykantów zatrudnionych przez firmy w danej miejscowości do kasy tego obozu i po potrąceniu kosztów wyżywienia i utrzymania obozu, reszta wpływów była dzielona między uczestników danego obozu w pewnym stosunku uwzględniającym ilość lat studiów.-

W obecnym roku z najrozmaitszych przyczyn, niezależnych ani od Urzędu Wojewódzkiego, ani od Rejonowej Komisji Przystosowania Gospodarczego, został otwarty i obsadzony przez uczestników drużyn Przystosowania Gospodarczego na terenie tutejszego Województwa tylko jeden taki obóz w Drohobyczu. Praktyki w innych ośrodkach były obsadzane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, któremu zebrane praktyki zostały przekazane za pośrednictwem Ministerstwa Przemysłu i Handlu. W obozie P. G. w Drohobyczu, pomieszczonym w pięknym budynku szkoły na terenie Państw. Fabryki Olejów Mineralnych " Polmin ", brało udział w obecnym roku 39 uczestników.- W latach ubiegłych znajdowało pomieszczenie w 4 obozach, przeciętnie 160 praktykantów. -

.

Agendy Wojewody / Wydział Pracy i Opieki / dzielią się na trzy zasadnicze działy :

- I. Sprawy opieki, ochrony pracy oraz emigracji,
- II. Orzecznictwo w sprawach ubezpieczeń społecznych,
- III. Sprawy inwalidów wojennych.

I. Sprawy Opieki Społecznej i Pracy.

W tej dziedzinie działalność polegała na :

1. sprawowaniu nadzoru nad działalnością samorządów w zakresie wypełniania przez nie obowiązków, wynikających z ustawy o opiece społecznej z 16. sierpnia 1923 r.
2. nadzorowaniu w II. instancji i koordynowaniu działalności zakładów opiekuńczych, organizacji społecznych i instytucyj, których celem było wykonywanie opieki społecznej we wszelkich jej przejawach,
3. udzielaniu im pomocy finansowej z funduszków przyznawanych na ten cel przez Ministerstwo Opieki Społecznej, o ile własne środki materialne tych instytucyj oraz pomoc samorządu nie były wystarczające,
4. nadzorowaniu i usilnym dążeniu do usprawnienia działalności opiekunów społecznych i komisyj opieki społecznej na całym obszarze Województwa,
5. czuwaniu nad należytą i celową organizacją kolonii i półkolonii letnich i zimowych dla dzieci i młodzieży i odpowiednim rozdziałem subsydiów państwowych na te cele,
6. walce z żebractwem i włóczęgostwem,
7. organizowaniu należytej ujętej opieki domowej nad dziećmi i młodzieżą,
8. organizowaniu celowej opieki nad dziećmi i młodzieżą w rodzinach zastępczych,
9. organizowaniu pogotowia opiekuńczych dla dzieci i młodzieży,
10. dążeniu do zorganizowania na obszarze Województwa łwowskiego koniecznych zakładów specjalnych dla dzieci i młodzieży.
11. dążeniu do rozbudowy opieki otwartej nad dziećmi i młodzieżą,
12. udzielaniu pomocy indywidualnej w postaci zapomóg doraźnych, osobom ubogim i mającym tytuł do pomocy z funduszków państwowych.
13. opiece nad repatriantami,
14. załatwianiu spraw związanych z emigracją kontynentalną i opiece nad rodzinami emigrantów i nad reemigrantami,
15. ochronie rynku pracy,
16. nadzorze nad działalnością społecznych i zarobkowych biur pośrednictwa pracy,
17. akcji zatrudnienia bezrobotnych pracowników umysłowych.

18. dążenie do rozbudowy sieci domów ludowych,
19. instruowaniu organów podległych, nadawaniu kierunku w zakresie spraw wyżej wymienionych oraz sprawdzaniu przez bezpośrednie inspekcje należytego wykonania zarządzeń Urzędu Wojewódzkiego.

20. dokształcaniu pracowników społecznych i prowadzeniu niektórych akcji społecznych.

21. współpracy z Funduszem Pracy.-

1. Nadzór nad związkami samorządowymi.

Nadzór polegał na czuwaniu, by do budżetów samorządowych wstawiano odpowiednie sumy konieczne dla należytego wypełnienia ustawowych obowiązków w zakresie opieki społecznej, kontroli nad istotnym wykonaniem budżetu w powyższym zakresie, rozstrzyganiu sporów na tle ro-szczeń wzajemnych związków samorządowych w związku z zastępczo sprawowaną opieką społeczną oraz zażaleń i skarg na związki samorządowe z powodu niewypełniania obowiązków opiekuńczych.-

2. Nadzór nad działalnością zakładów

instytucyj i stowarzyszeń o celach opieki społecznej.

Nadzór w II. instancji w powyższym zakresie opierał się na rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z 22.kwietnia 1927.r o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucyj opiekuńczych Dz. U. R.P. Nr. 40 poz. 354 i rozporządzeniach wykonawczych.-

W roku sprawozdawczym zatwierdzono 6 regulaminów zakładów opiekuńczych, czuwano ,by kierownicy i personel wychowawczy wszystkich zakładów posiadali odpowiednie kwalifikacje, przejrzano i poddano ścisłej analizie sprawozdania z działalności wszystkich zakładów, instytucyj i stowarzyszeń opiekuńczych za rok 1934/35.

Ponadto przeprowadzono na całym obszarze Województwa 37 bezpośrednich lustracyj zakładów opiekuńczych i wydano szereg zarządzeń zmierzających do podniesienia poszczególnych placówek opieki społecznej na wyższy poziom pod względem wychowawczym, higienicznym i gospodarczym.-

Zaznacza się, że w r. 1935/36 znajdowało się na obszarze Województwa 130 zakładów opiekuńczych rozmaitego typu dla dzieci i młodzieży, 47 zakładów dla dorosłych oraz około 250 stowarzyszeń w zupełności lub częściowo o celach opieki społecznej.

3. Subsydowanie zakładów, instytucyj i stowarzyszeń o celach opieki społecznej.

W roku sprawozdawczym udzielono tytułem subwencji na pokrycie najpilniejszych potrzeb :

a/ zakładom, instytucjom i stowarzyszeniom opiekującym się dziećmi i młodzieżą łącznie 77. 240 zł.

b/ zakładom, instytucjom i stowarzyszeniom opiekującym się dorosłymi 1.000 zł.

Instytucje, którym udzielono subsydiów przedkładały szczegółowe sprawozdania ze zużycia subwencji.-

4. Opiekunowie społeczni i komisje opieki społecznej.

Na mocy postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 6. marca 1928 r. o opiekunach społecznych i o komisjach opieki społecznej, działało na obszarze Województwa 670 komisji opieki społecznej z 2.505 opiekunów społecznych. -

Przy dokonanych w ciągu roku sprawozdawczego wyborach nowych komisji opieki społecznej i nowych opiekunów społecznych powołano na odnośne stanowiska obywatelskie ludzi o wyższym poziomie inteligencji, co usprawniło działalność omawianych organów komunalnych opieki społecznej. -

5. Kolonie i półkolonie.

W roku 1935/6 - 67 organizacji i stowarzyszeń przystąpiło do zorganizowania kolonii letnich dla dzieci i młodzieży. - Zorganizowano 285 punktów kolonijnych : w tym 67 kolonii wypoczynkowych, 15 obozów, 2 kolonie lecznicze i 201 półkolonii. Ogółem korzystało : z kolonii wypoczynkowych i obozów 5.956 dzieci, z kolonii leczniczych 326 i z półkolonii 12.464 dzieci razem 18.746 dzieci. -

W okresie sprawozdawczym zwrócono uwagę na bezwzględną konieczność organizowania półkolonii dla dzieci wiejskich na wsi. Akcja ta, przeprowadzona przez T.S.L. Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, Związek Kół Gospodyń Wiejskich i Towarzystwo Ridna Szkoła ", dała w okresie wakacyjnym 1935 r. bardzo piękne rezultaty. Kolonie wypoczynkowe pomieszczone były w okolicach górskich i podgórskich, lecznicze w miejscowościach leczniczych względnie uzdrowiskowych, półkolonie, które stanowiły właściwie dalszy etap dożywiania dzieci, pomieszczone w szkołach na peryferiach miasta Lwowa i Borysławia w pobliżu parków, ogrodów i boisk sportowych. Na wniosek Wojewódzkiej Komisji do spraw kolonii letnich rozdzielił Pan Wojewoda tytułem subsydiów na częściowe pokrycie kosztów urządzenia i prowadzenia kolonii i półkolonii letnich :

a/ z kredytów Ministerstwa Opieki Społecznej	49.800 zł.
b/ z Funduszu Pracy w gotówce	15.000 "
i w naturze / cukier i mieszanka kawowa /	8.136 "

razem: 72.936 zł.

Na podstawie przedłożonych sprawozdań i przeprowadzonych lustracji stwierdzono, że dzieci i młodzież miały w czasie pobytu na koloniach i półkoloniach jaknajlepsze warunki zdrowotne, odżywiania i higieniczne i że dzięki sprężystej i celowej organizacji odniosły maksimum korzyści.

6. Walka z żebractwem i włóczęgostwem.

Podobnie jak w latach poprzednich Urząd Wojewódzki czuwał by:
a/ Władze powiatowe wstrzymywały napływ żebraków i włóczęgów ze wszystkich okolic do większych miast,
b/ Zarządy miast wydzielonych, powiatowe związki komunalne i zarządy gmin udzielały dostatecznej opieki kalekom, ułomnym, i bezrobotnym, odciągając ich tym samym od żebractwa i włóczęgostwa. -

c/ Władze instancji I. surowo karały notorycznych i zawodowych żebraków i włóczęgów i odsyłały do miejsc stałego zamieszkania.

7. Opieka domowa nad dziećmi i młodzieżą.

Dla odciążenia zakładów opiekuńczych zamkniętych i objęcia większej ilości dzieci skuteczną opieką przy pomocy tych samych środków materialnych, zalecono samorządom wzmożenie opieki domowej nad dziećmi i młodzieżą to jest udzielanie pomocy materialnej najuboższym rodzinom, nie mogącym własnymi środkami wychować własnych dzieci, a zwłaszcza póksierót.- Zalecono zorganizowanie odpowiedniej kontroli nad celowością zużycia asygnowanych na powyższy cel zasiłków przy pomocy opiekunów społecznych, duchowieństwa, nauczycielstwa, wójtów i sołtysów.

W roku sprawozdawczym objęto opieką domową 3.264 rodzin, a w nich 6.312 dzieci. Na wzmożenie i udoskonalenie tej formy opieki asygnowano samorządom łącznie 27.500 zł.

8. Opieka nad dziećmi i młodzieżą w rodzinach zastępczych.

W okresie sprawozdawczym kładzino także poważny nacisk na wprowadzenie i stosowanie przez samorzady, przy zachowaniu odpowiednich środków ostrożności, opieki nad dziećmi w rodzinach zastępczych, to znaczy umieszczania za odpowiednią opłatą i przy odpowiedniej kontroli sierót zupełnych i dzieci opuszczonych u rodzin obcych. -

Zalecono dla uniknięcia wyników ujemnych odpowiedni dobór rodzin, umieszczanie w opiece zastępczej dzieci nadających się do tej formy opieki i stosowanie odpowiednio zorganizowanej i możliwie najwszechstronnejszej kontroli.

W roku sprawozdawczym było umieszczonych u 788 rodzin obcych 955 dzieci.-

9. Pogotowia opiekuńcze dla dzieci i młodzieży.

Dla skutecznego zwalczania włóczęgostwa i żebractwa nie letnich dążono do utworzenia, przynajmniej we Lwowie, stacji przejściowych czyli tak zwanych pogotowii opiekuńczych dla opuszczonej młodzieży.-

Na skutek tych zabiegów Wojewódzka Komenda Policji Państwowej zorganizowała we Lwowie izbę zatrzymań dla żebrzącej młodzieży, Miejski Komitet Opieki Pozaszkolnej zamienił na pogotowie opiekuńcze dla chłopców swe Schronisko dla nieletnich w Zamarstynowie, a T.O.M. przy pomocy Zarządu Miejskiego we Lwowie zobowiązało się kreować we Lwowie pogotowie opiekuńcze dla dziewcząt.

10. Zakłady specjalne dla dzieci i młodzieży.

Ponieważ na obszarze Województwa lwowskiego dawał się odczuwać brak zakładu specjalnego dla chłopców trudnych do prowadzenia, udzielono O.O. Seletynom subwencji w kwocie 5.000 zł. na kreowanie takiego zakładu w Rzeszowie w obszernym gmachu,

darowanym na ten cel przez ks. Łukaszkiwicza.-

Zakład S.S. Rodziny Marii w Żonnej przeniesiono na zakład dla dziewcząt trudnych do prowadzenia przez zatwierdzenie odpowiedniego, nowego regulaminu. Miejskiemu Komitetowi Opieki Pozaszkolnej we Lwowie udzielono subwencji w kwocie 6.000 zł. na wewnętrzne urządzenie Prewentorium / szkoły leśnej / w Brzuchowicach dla najuboższych dzieci zagrożonych gruźlicą.

Zakład SS. Miłosierdzia w Kruheli Wielkim, przeznaczony dla dziewcząt trudnych do prowadzenia, przeniesiono na zakład prewencyjno- rehabilitacyjny dla dziewcząt upadłych przez zatwierdzenie nowego regulaminu zakładowego. Zatwierdzono wreszcie regulamin Schroniska im. św. Katarzyny w Brzuchowicach pod Lwowem, przeznaczony dla dziewcząt upadłych. -

11. Opieka otwarta nad dziećmi i młodzieżą.

Na wzmożenie opieki otwartej nad dziećmi i młodzieżą rozdzielono 70.000 zł. przyznanych przez Ministerstwo Opieki Społecznej na pomoc odzieżową, zakup książek szkolnych i dożywianie dzieci.

Sumę tę rozdzielono za pośrednictwem Wydziałów Powiatowych a we Lwowie Kół Rodzicielskich, Miejskiego Komitetu Opieki Pozaszkolnej i instytucyj oraz organizacyj społecznych sprawujących opiekę otwartą nad dzieckiem.-

Ponieważ poważną tę sumę rozdzielono w ostatnim miesiącu okresu sprawozdawczego, bliższe dane dotyczące sposobu jej zużycia i ilości dzieci objętych akcją, będą podane w sprawozdaniu z działalności za rok 1936/37.

Ponad to rozdzielono na dożywianie najuboższych dzieci 40.250 zł. Dożywianych było w okresie sprawozdawczym 37.809 dzieci w 193 punktach dożywiania, z czego przypada na miasto Lwów 115 punktów / 24.864 dzieci / , na teren powiatów 78 punktów / 12.945 dzieci /.

Dożywiane dzieci otrzymywały w mieście Lwowie w szkołach 2 śniadanie, a w ochronkach i kuchniach M.K.O.P. także obiady. Na terenie powiatów otrzymywały dzieci 2 śniadania złożone ze szklanki mleka i chleba, a w Drohobyczu i Borysławiu około 1.000 dzieci otrzymywało obiad dzięki pomocy materialnej Polmina i Zarządu Miejskiego w Borysławiu.-

12. Pomoc indywidualna.

Wchodziły tu w grę :

- a/ pomoc indywidualna na wychowanie dzieci,
- b/ pomoc indywidualna dla dorosłych i rodzin,
- c/ pomoc w wypadkach klęsk żywiołowych,
- d/ pomoc dla inwalidów pracy
- e/ opieka nad więźniami i ich rodzinami,

ad a/ na zapomogi indywidualne na wychowanie dzieci przyznało Ministerstwo Opieki Społecznej w kilkudziesięciu wypadkach łącznie 4.600 zł.

ad b/ na zapomogi indywidualne dla dorosłych i rodzin niezdolnych do pracy i zupełnie ubogich wydano 11.482 zł. na specjalną pomoc dla uchodźców śląskich 500 zł. na pomoc dla uchodźców

śląskich 500 zł. na pomoc dla uchodźców z Czechosłowacji
1.000 zł. na pomoc dla reemigrantów 350 zł.

ad c/ na pomoc doraźną dla poszkodowanych skutkiem klęsk
elementarnych / pożary, gradobicie / rozdzielono 7.820 zł.
na dożywianie ludności głodującej w powiatach podgórskich
2.800 zł.

ad d/ na zasiłki dla invalidów pracy w powiecie drohobyckim
wydatковано 14.400 zł. Rozdziału zasiłków dokonywał Staro-
sta powiatowy drohobycki, a sprawozdania przedkładał Urzędo-
wi Wojewódzkiemu.

ad e/ na pomoc dla więźniów i ich rodzin wypłacono do rąk
" Patronatu " Towarzystwo Opieki nad Więźniami i ich rodzi-
nami we Lwowie 2.300 zł. -

13. Opieka nad repatriantami.

Na utrzymanie 4 dzieci pozostających w opiece Ministerstwa
Opieki Społecznej asygnowano łącznie 2.193 zł.

Poza tym rozpatrzono kilkanaście wniosków placówek zagranicz-
nych na repatriację obywateli polskich do kraju.-

W większości wypadków wyrażono zgodę na repatriację a po jej
dokonaniu opiekowano się w odpowiedni sposób repatriowanymi.-

14. Emigracja kontynentalna i opieka nad rodzinami emigrantów reemigrantami.-

W tym dziale działalność Wydziału P.O. polegała na :

- 1/ udzielaniu porad o możliwościach i warunkach emigracji,
- 2/ załatwianiu spraw, związanych z uzyskaniem paszportów emi-
gracyjnych do krajów kontynentalnych,
- 3/ udzielaniu porad i pomocy doraźnej reemigrantom,
- 4/ sprawowaniu nadzoru nad działalnością społecznych towa-
rzystw opieki nad emigrantami,
- 5/ prowadzeniu walki z pokątnym pośrednictwem i nielegalnymi
pośrednikami emigracyjnymi.

ad 1/ Wydział P.O. udzielał porad o możliwościach i warunkach
emigracji wszystkim zainteresowanym, którzy pragnęliby wy-
jechać zagranicę. Zgłoszeń takich wpływa masowo, a to z powo-
du bezrobocia w kraju.-

ad 2/ W okresie sprawozdawczym udzielono zaświadczeń na otrzy-
manie paszportów emigracyjnych dla 355 osób, do różnych kra-
jów jak : Anglia, Austria, Belgia, Czechosłowacja, Chiny, Da-
nia, Francja, Hiszpania, Holandia, Jugosławia, Niemcy, Portu-
galia, Rumunia, Rosja Sowiecka, Szwajcaria, Tunis Kolonie
Francuskie w Półn. Afryce, Włochy, Węgry. Największa ilość
emigrantów wyjechała do Francji bo aż 127 osób, którzy za
pośrednictwem swych krewnych czy znajomych otrzymali kon-
trakty pracy. -

Udzielono również zezwoleń na wyjazd do Francji za pośredni-
ctwem stacji zbornej w Myskowicach dla 68 osób, które otrzy-
mały wezwania imienne przez Generalne Towarzystwo Imigracyj-
ne, z siedzibą w Myskowicach ,jako pośredniczące między

pracodawcą a pracownikiem.-

ad 3/ Na teren Województwa lwowskiego w okresie sprawozdawczy powróciło z zagranicy reemigrantów przymusowo wydalonych, przeważnie z Francji i Czechosłowacji około 2.500 osób, z których część otrzymała pomoc doraźną w formie zasiłków pieniężnych, inni natomiast zgłaszający się do Wydziału bezpłatny przejazd kolejną do miejsc z których wyemigrowali.-

Udzielano reemigrantom zasiłki były niekiedy jedyną podstawą egzystencji do czasu znalezienia pracy. - Na powyższy cel wydano 2.400 zł.

ad 4/ Towarzystwa społeczno emigracyjne znajdujące się we Lwowie, polskie, ruskie i żydowskie zespolone na terenie Domu Emigracyjnego w formie Związku Społecznych Organizacji Opieki nad Emigrantami, pracują głównie w zakresie poradnictwa i pomocy charytatywnej, oraz zajmują się pracą oświatowo-kulturalną na rzecz emigrantów i reemigrantów.-

Działalność społecznych organizacji opieki nad emigrantami Wydział P.O. popierał czynnie, asygnując w okresie sprawozdawczym kwotę 4.800 złotych subwencji, stojąc na stanowisku, że działalność ta przez prowadzenie biur informacyjnych, jest potrzebna i pożyteczna.

ad 5/ Pokątno pośrednictwo emigracyjne, z którego nielegalnie pośrednicy tak krajowi jak i zagraniczni czerpali kolosalne zyski, żerując na tutejszym terenie wśród chętniej do emigracji ludności, przy współpracy Syndykatu Emigracyjnego i towarzystw społecznych zostało niemal w zupełności opanowane.-

15. Ochrona rynku pracy.

Stan zatrudnienia pracowników cudzoziemskich na tut. terenie po przeprowadzeniu rejestracji a specjalnie po kontroli zakładów pracy zmienił się na korzyść, a to na skutek wydanych zarządzeń wszystkim Starostwom, zmierzających do stałej kontroli pracodawców, po założeniu ściśle czynnej ewidencji.

W okresie sprawozdawczym wydano 19 zezwoleń na zatrudnienie obcokrajowców. Ogólna ilość zatrudnionych cudzoziemców na terenie Województwa wynosiła w roku 1935/36- 382 pracowników, w tem 19 na podstawie zezwoleń wydanych przez Wydział, a reszta to przebywający stale na obszarze Rzeczypospolitej przynajmniej od 1. stycznia 1921 r. względnie zatrudnieni w chwili wejścia w życie przepisów o ochronie rynku pracy.-

16./ Nadzór nad działalnością społecznych i zarobkowych biur pośrednictwa pracy.

Na obszarze Województwa działały oprócz Biur Pośrednictwa Pracy Funduszu Pracy 3 zarobkowe biura pośrednictwa pracy na terenie miasta Lwowa 15 społecznych biur we Lwowie i 2 w Przemyślu. Nadzór nad zarobkowymi i społecznymi placówkami pośrednictwa pracy sprawował w II instancji Urząd Wojewódzki. Ścisłą ewidencję społecznych i zarobkowych biur pośrednictwa pracy i kontrolę ich działalności prowadzą Władze I. instancji.-

17./ Akcja zatrudnienia bezrobotnych pracowników umysłowych.

Na zatrudnienie bezrobotnych pracowników umysłowych zużyto, z sum budżetowych Ministerstwa Opieki Społecznej 5.348 zł. z sum asygnowanych przez Fundusz Pracy 4.000 zł.-

Dzięki powyższym sumom znalazło zatrudnienie 10 osób z po-
śród bezrobotnych pracowników umysłowych.

18. Domy ludowe.

Dążąc konsekwentnie do rozbudowy sieci domów ludowych w ośrodkach wiejskich i małomiejskich udzielono tytułem subsydiów na wewnętrzne urządzenie kilku nowopowstałych placówek tego rodzaju łącznie 1.100 zł. Poza tym poczyniono kroki, by Państwowy Bank Rolny przyszedł również domom ludowym z pewną pomocą materialną z własnych funduszy.-

19. Nadzór nad organami podległymi.

Dla usprawnienia działalności referatów opieki społecznej przy Władzach I. instancji opracowano i rozesłano szczegółową instrukcję określającą obowiązki odnośnych referentów oraz zbiór przepisów obowiązujących w zakresie opieki społecznej. Ponadto dokonano kilku bezpośrednich inspekcji tych referatów w terenie.-

20. Doksztacanie pracowników społecznych. akcje społeczne

Dla doksztacenia czynnych działaczy społecznych i oświatowo-kulturalnych oraz kierowników i wychowawców zakładów opiekuńczych a także przygotowania nowych kadr pracowników z powyższych dziedzin, zorganizowano we Lwowie specjalne roczne Studium Pracy Społecznej prowadzone przez Komitet Organizacyjny Kursów Pracy Społecznej pod nadzorem Ministerstwa Opieki Społecznej, Urzędu Wojewódzkiego i Kuratorium O.S.L. Na Oddział dla kierowników i wychowawców zakładów opiekuńczych uczęszczało 68 osób, na oddział dla pracowników kulturalno- oświatowych 51 osób. W roku sprawozdawczym prowadził Wydział 2 akcje społeczne.

W styczniu 1936 r. zorganizowano Wojewódzki i Powiatowe Komitety Pomocy powodziannom na Polesiu. Sprawozdanie z wyników przeprowadzonej zbiórki złożone będzie w roku 1936/37.

Zorganizowano również Wojewódzki i Powiatowe Komitety Obywatelskie Zbiórki na rzecz Szkolnictwa Polskiego za granicą. Odnosna akcja wszczęta w roku sprawozdawczym omówiona będzie w sprawozdaniu za rok przyszły. - Prowadzono wreszcie prace likwidacyjne Wojewódzkiego i Powiatowych Komitetów Pomocy Ofiarom Powodzi.

21. Współpraca z Funduszem Pracy i działalność tego funduszu.

Wydział Pracy i Opieki współpracował ściśle z Wojewódzkim Biurem Funduszu Pracy w akcji zwalczania bezrobocia i jego skutków oraz w akcji zbiórkowej na rzecz bezrobotnych, przeprowadzonej w okresie zimowym roku 1935/36. Działalność Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy w okresie sprawozdawczym, w krótkim zarysie przedstawia się następująco:

Akcja zatrudnienia. Stan bezrobotnych robotników oraz pracowników umysłowych wynosił w okresie najsilniejszego zatrudnienia t.j. w sierpniu i wrześniu 1935 około 10.000 osób, w okresie zimowym styczeń - marzec 1936 stan zarejestrowanych wynosił od 20.000 - 21. 000 osób. Cyfry te nie dają prawdziwego

obrazu bezrobocia, obejmują one bowiem 1/ tylko bezrobotnych miejskich z pominięciem dużego bezrobocia na wsi, 2/ obejmują tylko ośrodki większe, gdyż w mniejszych rejestracji nie prowadzi się, 3/ obejmują tylko bezrobotnych, którzy zostali zarejestrowani, a wiadomym jest, że wiele osób nie rejestruje się, nie widząc w tym żadnej korzyści dla siebie oraz, że nie rejestruje się także młodzież, wzmacniająca rok rocznie szeregi bezrobotnych. Stosunek procentowy zarejestrowanych bezrobotnych fizycznych wynosi 85 % ogółu, pracowników umysłowych 15 %. Spadek cyfry zarejestrowanych bezrobotnych w okresie letnim dotyczy przede wszystkim robotników fizycznych, możliwości bowiem zatrudnienia pracowników umysłowych są stosunkowo nie wielkie. Zwalczanie bezrobocia odbywa się głównie przez zatrudnianie ich na robotach publicznych. W roku sprawozdawczym wydano na ten cel z kredytów F.Pr. oraz z wpływów z pożyczki inwestycyjnej 3.896.100 zł. z kredytów Min.Op. Społ. 82.340 zł. razem 3.978.440 zł. Kredyty powyższe były przeważnie dotacjami, pożyczkami, były jedynie kredyty na roboty rentujące się. O ile chodzi o procentowy rozdział kredytów F. Pr. na poszczególne kategorie robót, to 48 1/2 % poszło na drogi i mosty, 14 % na meliorację, 34 % na urządzenia miejskie / kanały, ulice w miastach, hale targowe, stadiony / 2 % na budowę 1 1/2 % na roboty wodne. Kredyty Ministerstwa Op. Społ. wydawane były prawie w całości na roboty drogowe, bardzo mały odsetek na bezpośrednią akcję żywnościową dla bezrobotnych. Z kredytów F. Pr. korzystali: miasto Lwów i powiat lwowski w 40 %, Borysław i Drohobycz w 14 %, Przemyśl w 11 %, Sanok w 8 %, inne mniejsze miasta ośrodki wiejskie w 27 %. W miastach wydano 43 % kredytów na budowę kanalizacji, 32 % na budowę trwałych nawierzchni ulic, 15% na wodociągi i 6 % na budowę. -

Przeciętny stan zatrudnienia na robotach F.Pr. wynosił na koniec miesiąca w maju 828 osób, w czerwcu 1831 w lipcu 3.973 rob. w sierpniu 4.923 rob. we wrześniu 4.878 rob. w październiku 5. 177 rob, w listopadzie 2.924. -

Akcja Pomocy Doraźnej. Akcja Pomocy Doraźnej bezrobotnym na całym terenie województwa lwowskiego w okresie sprawozdawczym dysponowała ogółem sumą zł. 1.108.337.29.

Na sumę tę składały się :	
remanent w produktach z roku 1934/35 na kwotę..	zł. 45.048.74
" w gotówce " " " " "	39.806.79
dochody własne Komitetów lokalnych Fr.Pr.	
w produktach na kwotę	" 74.923.93
w gotówce	435.907.04
przydział z Biura Głównego F.Pr.	
w produktach na kwotę	234.628.75
w gotówce	278.022.04
Razem :	
1.108.337.29	

W ciągu okresu sprawozdawczego na akcję pomocy doraźnej wydatkowano razem : zł. 1.029. 344. 60
koszty administr. " 17. 401.47 zł. 1.046.746.07

Pozostałość na rok
1936/37 zł. 61.591.22.

Z pomocy doraźnej w ciągu całego okresu sprawozdawczego korzystało w miesiącach zimowych / od listopada do marca włącznie / przeciętnie około 35.000 osób, w miesiącach letnich / od kwietnia do października włącznie / około 18.000 osób.

Akcję pomocy doraźnej Wojewódzkie Biuro prowadziło przez swoje organa, Komitety Lokalne F. Pr. oraz częściowo przez stowarzyszenia i organizacje opiekuńcze. -Wszyscy ubiegający się o objęcie ich tą akcją bezrobotni, poddawani są szczegółowej kontroli i dopiero w zależności od jej wyników pomoc ta jest im udzielana.

Pomoc doraźna bezrobotnym udzielana była w naturze w formie surowych produktów dla bezrobotnych prowadzących gospodarstwa domowe oraz w formie obiadów dla bezrobotnych samotnych. Ta forma pomocy doraźnej dokonywana była na podstawie bonów żywnościowych, które bezrobotni realizują we właściwych punktach wydawania żywności. Wartość udzielanej pomocy doraźnej w zależności od poszczególnych warunków lokalnych kształtowała się w granicach :

dla osób samotnych	od zł. 3.50	zł. do zł. 6.60	mies.
" rodzin małych	" 5.50	" " 8.00	"
" rodzin średnich	" 6.00	" " 9.50	"
" rodzin dużych	" 8.50	" 11.00	"

Makę na wypiek chleba otrzymywały Komitety lokalne z centralnego zakupu, a częściowo zakupywały same.

Wpływy w naturaliach za zaległe podatki wyniosły zł.

136.950. 42. Przeważnie składało się na to : drzewo, kamień, szuter i spłata w formie robocizny konnej / furmanki /. Kosztów przewozu produktów nie było. Strat również.

Ogródki Działkowe. W okresie sprawozdawczym Wojewódzkie Biuro subwencjonowało 4 Towarzystwa Ogródków Działkowych : Borysławiu, w Drohobyczu, we Lwowie i w Przemyśle. Rozprowadzono kwotę 30.000 - z czego na Borysław przypadło zł. 1.500.- na Drohobycz zł. 6.500, - na Lwów zł. 21.500.- i na Przemyśl zł. 500.- Poza tym Towarzystwa te korzystały z pomocy F.Pr. w formie przydziału pracy bezrobotnych, odpracowujących świadczenia z pomocy doraźnej.

Akcja Towarzystw Ogródków Działkowych rozwija się pomyślnie. W Przemyśle akcja ta została dopiero w okresie sprawozdawczym zapoczątkowana. Działkowcami są w 60 - 70 % bezrobotni.

Kolonie i półkolonie letnie dla dzieci bezrobotnych. Kolonie i półkolonie letnie dla dzieci Wojewódzkie Biuro subwencjonowało kwotą 15.000- w gotówce i zł. 8.136 w produktach w porozumieniu z Urzędem Wojewódzkim lwowskim, dysponującym kredytami Ministerstwa Opieki Społecznej na ten sam cel. Ogólny koszt prowadzenia akcji kolonii i półkolonii letnich wyniósł kwotę zł. 332.996.57 procentowo zatem udział Funduszu Pracy w kosztach stanowi 6. 95 %.

Z Kolonii korzystało 18.746 dzieci, z czego 8.016 dzieci zarejestrowanych bezrobotnych t.j. 42.76 %.

Subwencja Funduszu Pracy odpowiadała więc w zupełności swemu celowi t.j. opiece nad dzieckiem bezrobotnych, stwierdzić jednak trzeba, że gdyby pomoc F. Pr. objąć miała wszystkie dzieci bezrobotnych - subwencja musiałaby być znacznie większa. W roku sprawozdawczym gros dzieci bezrobotnych umieszczono na koloniach Letnich ze środków pochodzących ze źródeł poza Funduszem Pracy. -

Akcja kulturalno- oświatowa. Na akcję kulturalno-oświatową Wojewódzkie Biuro dysponowało kredytem w kwocie zł.5.000. Akcja była prowadzona za pośrednictwem organizacji społecznych, działających na terenie miasta Lwowa. Organizacje te prowadziły świetlice, zaopatrzone w czasopisma, gdzie gromadzili się w większości bezrobotni. Urządzano dla świetliczan odczyty, czasem ilustrowane przeźroczkami, po których częstokroć miała miejsce dyskusja. Przy czynnym udziale samych świetliczan organizowano obchody świąt państwowych. Tworzono własne orkiestry, chóry itp. W świetlicach - czynnych z reguły w godzinach popołudniowych - wydawano podwieczorki.

Subwencje Wojewódzkiego Biura wynosiły :

dla Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, prowadzącego 2 świetlicezł. 2.500.-
dla Robotniczego Instytutu Oświaty i Kultury im. St. Zeromskiego / 1 świetlica / 1.650.-
dla Organizacji Młodzieży Pracującej500.-

Resztę wydatkowano na koszt przedstawienia dla dzieci bezrobotnych oraz na zakupno ramek do czasopism, które zostały umieszczone w poczekalni dla poszukujących pracy w Oddziale Pośrednictwa Pracy Wojew. Biura przy ul.Świętokrzyskiej.-

Poza rozdzieloną kwotą zł. 5.000 Wojewódzkie Biuro udzieliło pomocy w naturze / węgiel, chleb, mieszanka, cukrowo- kawowa / organizacjom, prowadzącym świetlice. -

Subwencje Funduszu Pracy zostały zużyte zgodnie z przeznaczeniem, organizacje które z nich korzystały wywiązały się bardzo dobrze ze swego zadania. Akcję kulturalno- oświatową wśród bezrobotnych należy prowadzić nadal, stanowi bowiem ona jedną z form tak dziś potrzebnej akcji przeciwdziałania propagandzie antyspołecznej i antypaństwowej. -

II. Sprawy Ubezpieczeń Społecznych.

Do działalności Wydziału Pracy i Opieki należy orzecznictwo w zakresie ubezpieczeń społecznych w I. względnie II.instancji. Odnosnie do spraw załatwianych na zasadzie ustawodawstwa o ubezpieczeniu społecznym przed 1. stycznia 1934 r. Wydział Pracy i Opieki orzeka w I-szej instancji :

a/ W sprawach ubezpieczenia od wypadków w sporach : o uznanie przedsiębiorstw za podlegające obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, o klasyfikację tych przedsiębiorstw oraz wysokość składek za ubezpieczenie od wypadków.

W okresie sprawozdawczym załatwiono 1.626 spraw z tego działu.

b/ W sprawach ubezpieczenia emerytalnego i na wypadek braku pracy pracowników umysłowych w sporach : o uznanie obowiązku ubezpieczenia pracowników umysłowych i wysokość wymierzonych

składek miesięcznych za ubezpieczenie pracowników umysłowych.

W okresie sprawozdawczym załatwiono 607 spraw tego działu.

c/ W sprawach ubezpieczenia na wypadek choroby w sporach :
o uznanie obowiązku ubezpieczenia na wypadek choroby, o zaliczenie pracowników do odpowiednich grup zarobkowych, o wysokość wymierzonych składek ubezpieczeniowych i dodatkowych należności, o zwrot składek i rozrachunku części składek pomiędzy pracodawcą a pracownikiem, o ile spory te zawisły po 29 października 1934 r. t.j. po dniu wejścia w życie rozporządzenia Prezyd. R.P. z dnia 24. X. 1934 r. - o zmianie ustawy z dnia 28. III. 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym / Dz. U. R.P. Nr. 95 poz. 855 / w przeciwnym razie w II-giej i ostatniej instancji. -

W okresie sprawozdawczym załatwiono 336 tych spraw. Odnosnie spraw załatwianych na zasadzie postanowień ustawy z dnia 28. III. 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym / Dz. U. R.P. Nr. 51 poz. 911/ Wydział Pracy i Opieki orzeka zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Prezydenta R.P. z dnia 24. października 1934 r. / Dz. U. R.P. Nr. 95 poz. 855 / wyłącznie w I-szej instancji w sprawach ubezpieczenia społecznego :

1/ na wypadek choroby i macierzyństwa,
2/ na wypadek niezdolności do zarabkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej.

a/ wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej,

b/ wskutek wszelkich przyczyn.

W okresie sprawozdawczym załatwiono 705 spraw z tego działu.

d/ stosownie do postanowień rozp. Prez. Rz.P. z 24. X. 1934 r. / Dz. U. R.P. Nr. 94 poz. 849 / o połączeniu Funduszu Bezrobocia z Funduszem Pracy oraz rozp. Min. O.S. z dnia 23. V. 1935 r. / Dz. U. R.P. Nr. 41 poz. 280 / o postępowaniu odwoławczym od decyzji Wojewódzkich Biur Funduszu Pracy i ich ekspozytur Wydział Pracy i Opieki załatwił w postępowaniu odwoławczym w okresie sprawozdawczym 504 spraw.-

III. Sprawy inwalidów wojennych, wojskowych, cywilnych i inwalidów ukraińskich.

Ten trzeci bardzo ważny odcinek działalności Wydziału Pracy i Opieki obejmuje : 1/ wykonywanie ustawy z dnia 17. marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkim w zakresie, należącym do właściwości władz administracji ogólnej, 2/ przyznawanie ustawowych zasiłków dla inwalidów cywilnych oraz dla wdów i sierót po nich, 3/ opieka nad uczestnikami powstań narodowych i ich rodzinami. -

Sprawy związane z wykonaniem ustawy z dnia 17. marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkim, były załatwiane w I-szej instancji przez podległe Wydziałowi Pracy i Opieki referaty spraw inwalidzkich Starostw powiatowych : we Lwowie, Przemyślu i Rzeszowie. Wspomniane referaty spraw inwalidzkich kontynuowały prace, związane z rejestracją osób, które zgłosiły roszczenia inwalidzkie na zasadzie ustawy z dnia 7 marca 1929 r. o dodatkowej rejestracji która jest na ukończeniu, rejestrowały roszczenia do zaopatrzenia zgłoszone ze strony osób, zwolnionych obecnie z wojska Pol. a poszkodowanych na zdrowiu w tej służbie, roszczenia do zaopatrzenia po osobach zaginionych na terenie i w czasie działań wojennych oraz roszczenia, zgłoszone ze strony inwalidów ukraiń -

skich na zasadzie art. 69 ustawy z dnia 17. marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkim. Ponadto referaty spraw inwalidzkich prowadziły ewidencję tych osób, załatwiały sprawy, związane z leczeniem i protezowaniem inwalidów, dostarczaniem ociemniałym inwalidom narzędzi pomocniczych i psów- przewodników.-

Przy referatach spraw inwalidzkich były czynne inwalidzkie Komisje rewizyjno- lekarskie, które orzekają o stopniu utraty zdolności zarobkowej oraz o związku uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową osób, roszcujących pretensje do zaopatrzenia inwalidzkiego. - W roku sprawozdawczym powyższe komisje rozpatrzyły 2.824 spraw o przyznanie zaopatrzenia inwalidzkiego. - Ponadto inwalidzkie komisje rewizyjno- lekarskie przeprowadzały rewizję dawnych prawomocnych orzeczeń komisji rewizyjno- lekarskich w sprawach inwalidów, zarządzoną przez Ministra Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu na podstawie ustępu ostatniego art. 7 ustawy inwalidzkiej z dnia 17. marca 1932 r. i w roku sprawozdawczym poddały rewizji 564 prawomocnych orzeczeń, przy czym u 229 osób uznano związek uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową za nieudowodniony, 30 osobom odmówiono wogóle związku cierpienia ze służbą wojskową, a 10 osób uznano za zdolne do zarobkowania. -

Wydział Pracy i Opieki jako organ II-giej instancji nadawał kierunek pracy i instruował podległe referaty spraw inwalidzkich przy Starostwach Powiatowych, wykonywał nadzór ogólny nad działalnością tych referatów i nad działalnością inwalidzkich komisji rewizyjno- lekarskich, czynnych przy tych referatach i rozpatrywał odwołania od orzeczeń wspomnianych referatów.-

W zakresie opieki nad inwalidami wojennymi i wojskowymi Wydział P.O :

a/ w porozumieniu z Izba Skarbowa w Krakowie zezwolił na skapitalizowanie rent inwalidzkich i udzielanie inwalidom zaliczek na renty w 7 wypadkach na łączną kwotę 15.469 zł. 80 gr.

b/ udzielał inwalidom i wdowom woj. zapomóg doraźnych ze szczególnym uwzględnieniem tych inwalidów i wdów, którym zawieszono wypłatę renty z dniem 31. III. 1934 r. Ogółem udzielono zapomóg doraźnych na łączną kwotę 70.565 zł.-

c/ decydował o przyjęciu inwalidów do Domu Inwalidów we Lwowie i prowadził jego administrację. W domu Inwalidów przebywało przeciętnie 54 inwalidów, otrzymując tam całkowite zaopatrzenie t.j. utrzymanie, mieszkanie i odzież oraz leczenie. Na utrzymanie ich wydatkowano 86.863 zł.

d/ prowadził schronisko przejściowe dla inwalidów, w którym przebywało w okresie sprawozdawczym 719 inwalidów przez 821 dni kosztem 756 zł. 90 gr. - Przy Urzędzie Wojewódzkim była czynna Inwalidzka Komisja Odwoławcza do rozpatrywania odwołań stron od orzeczeń inwalidzkich komisji rewizyjno-lekarskich, przy referatach spraw inwalidzkich.- Komisja ta rozpatrzyła w roku sprawozdawczym 1.474 odwołań, a ponadto dokonała ona w 101 wypadkach rewizji dawnych prawomocnych orzeczeń inwalidzkich komisji odwoławczych, zarządzanej przez Ministra Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu, przy czym u 48 osób uznała związek uszkodzenia zdrowia ze służbą wojskową za nieudowodniony, 3 osobom odmówiła wogóle związku cierpienia ze służbą wojskową, a 4 osoby uznała za zdolne do zarobkowania. -

Na wypłatę ustawowych zasiłków dla inwalidów cywilnych t.j. osób cywilnych, poszkodowanych na zdrowiu wskutek bezpośredniego oddziaływania wydarzeń wojennych, oraz wdów i sierót po nich wydano 58.352 zł.-

Na zapomogi doraźne dla uczestników powstania narodowego 1863/4 r. i ich rodzin wydano 6.090 zł.-

IV. Sprawy ogólne.

W Wydziale Pracy i Opieki zatrudnionych było 16 urzędników referujących i 5 sił kancelaryjnych. Poza pracą w biurze urzędnicy referujący pracowali społecznie, należąc do szeregu organizacji społecznych i biorąc czynny udział w ich pracy. -

Ponadto niektórzy urzędnicy byli łącznikami między którąś z większych organizacji społeczno- opiekuńczych, a Władzą Nadzorcą. Kilku urzędników wygłaszało wykłady z zakresu opieki społecznej na Studium Pracy Społecznej, a wszyscy służyli radą i fachową pomocą wszelkim organizacjom i instytucjom społecznym, ilekroć zaszczyt tego potrzeba. -

Zamierzenia na przyszłość.

W zakresie opieki społecznej będzie Urząd Wojewódzki dążył do :

- 1/ dalszego wywierania nacisku na samorządy powiatowe i gminne, by wskutek wzmagających się potrzeb wstawiały do swych budżetów w miarę możliwości wyższe kwoty, konieczne dla normalnego wypełniania obowiązków ciążących na nich w myśl ustawy o opiece społecznej z 16. sierpnia 1923 r. -
- 2/ dalszego usprawnienia działalności opiekunów społecznych i komisji o celach opieki społecznej na całym obszarze Województwa,
- 3/ rozszerzenia i pogłębienia akcji opieki domowej nad dziećmi i młodzieżą,
- 4/ rozszerzenia i pogłębienia opieki nad dziećmi w rodzinach zastępczych,
- 5/ ostatecznego uruchomienia w Rzeszowie specjalnego zakładu dla chłopców trudnych do prowadzenia.
- 6/ uruchomienia we Lwowie pogotowia opiekuńczego dla dziewcząt,
- 7/ skoordynowania opieki otwartej nad dziećmi i młodzieżą na całym obszarze Województwa,
- 8/ wzmożenia walki z żebractwem i włóczęgostwem w miastach i we wsiach.
- 9/ wzmożenia lustracji wszystkich zakładów i instytucji opieki społecznej na całym terenie Województwa,
- 10/ stopniowej likwidacji małych zakładów opiekuńczych i zbędnych oraz nie przejawiających żadnej albo nieproduktywnej działalności stowarzyszeń o celach opieki społecznej,-
- 11/ kontynuowanie Studium Pracy Społecznej we Lwowie.-

.

J. SPRAWY KOMUNIKACYJNO-- BUDOWLANE.

I. Sprawy drogowe.

Administracja dróg państwowych, wojewódzkich i powiatowych poruczona jest w 1-oj instancji powiatowym związkom komunalnym, które za pośrednictwem 26 powiatowych Zarządów Drogowych zarządzają tymi drogami jak również nadzorują drogi gminne.

Kierownikami Powiatowych Zarządów Drogowych są zasadniczo inżynierowie na etacie Skarbu Państwa, podlegli służbowo właściwemu Wydziałowi Powiatowemu.

W miarę potrzeby i czasowo kreowane są specjalne kierownictwa budowy dróg względnie mostów dla większych robót wymagających stałego nadzoru technicznego.-

W okresie sprawozdawczym były 4 kierownictwa budowy.

Służba drogowa. Ilość służby drogowej podlegała Kierownikom Powiatowych Zarządów Drogowych wynosiła z końcem okresu sprawozdawczego :

- a/ nadzorców drogowych na etacie państwowych 23, w tym 3 sekretarzy technicznych pełniących funkcje nadzorców,
- b/ nadzorców drogowych na etacie samorządowym 59, w tym 10 techników drogowych pełniących funkcje nadzorców,
- c/ droźników państwowych 303,
- d/ droźników powiatowych 373,

Ilość dróg, gęstość i obciążenie ruchu. Województwo lwowskie posiada dróg publicznych ~~określenie~~ 21.000 km, z czego przypada na drogi bite 6600 km, a na drogi gruntowe 14.400 km. Województwo to zajmuje pod względem długości dróg bitych trzecie miejsce wśród 16 województw w Polsce, po województwie poznańskim i krakowskim.

Pod względem gęstości sieci drogowej w odniesieniu do powierzchni albo też w stosunku do ilości mieszkańców zajmuje województwo lwowskie siódme miejsce w Polsce.

Gęstość sieci dróg bitych województwa lwowskiego wyrazi się cyfrą 16.3 km. na 100 km². powierzchni, przy średniej gęstości sieci w Polsce 12. 1 km. na 100 km².

W odniesieniu do zaludnienia przypada na 100.000 mieszkańców 14.7 km. dróg bitych. Z podanej wyżej sieci drogowej województwa lwowskiego utrzymuje Państwo ogółem 2.350 km. dróg / około 11 % /, w czym dróg bitych 2.300 km. samorząd powiatowy 3.770 km./około 18 % /, w czym bitych 2.600 km. i wreszcie samorząd gminny 14.910 km. / 71 % / w czym dróg bitych około 1.800 km.

W takiej kolejności idzie i ważność dróg. Drogi utrzymywane przez Państwo są z natury rzeczy drogami mającymi szczególniejsze znaczenie gospodarcze dla województwa, a niektóre z nich posiadają znaczenie państwowe. Drogi te są silniej obciążone ruchem, stąd narażone są na większe zniszczenie, niż pozostałe drogi.

Według statystyki z r. 1930 Województwo lwowskie znajduje się na czwartym miejscu pod względem obciążenia dróg państwowych ruchem kołowym. Badania ruchu wykazały w województwie lwowskim obciążenie 554 ton na dobę.

Obciążenie przeciętne dla całej Polski wyniosło w r.1930 482 ton, zaś dla najbardziej obciążonego ruchem województwa łódzkiego 749 ton na dobę.

Przeprowadzone w r. 1934 pomiary stwierdziły wzrost ruchu na drogach państwowych województwa lwowskiego do przeciętnej wysokości 585 ton na dobę ,czyli o 6 %.

Warunki gospodarki drogowej. Nawierzchnia dróg bitych województwa lwowskiego jest w przeważającej większości nawierzchnią szutrową / tłuczniową /, z kamienia najróżnorodniejszych gatunków i rozmaitego pochodzenia. Mamy na drogach obok bazaltu i granitu / materiałów pochodzenia wulkanicznego/, słabe piaskowce i wapniowce / materiały pochodzenia osadowego/, a obok kamienia łamego w kamieniołomach. mamy żwirry rzeczne. Jednak przeważająca długość dróg województwa lwowskiego wykonana jest ze słabych gatunków piaskowca.

Innych rodzajów nawierzchni posiadamy znikomą ilość. Są to przeważnie bruki na odcinkach dróg przechodzących przez miasta, lub też asfalty w miastach lub pod miastami. Ilości te są tak drobne, że niemal żadnego wpływu nie wywierają na stan sieci dróg kołowych województwa.

Zaznaczyć trzeba, że na ogół warunki gospodarki drogowej w województwie nie należą do pomyślnych. Składa się na to :
a/ duży stosunkowo ruch kołowy,
b/ duża ilość dróg tłuczniowych, zbudowanych ze słabego kamienia i niczem nie wzmocniona,
c/ brak doborowych materiałów kamiennych, a nawet zupełny brak kamienia na niektórych częściach województwa, szczególnie w części północnej.

W tych warunkach utrzymanie dróg w dobrym stanie wymaga większych kosztów, niż w innych województwach posiadających dobry kamień na miejscu.

Konserwacja i przebudowa na ulepszone nawierzchnie dróg państwowych i przez Państwo utrzymywanych.

Zapoczątkowana w r. 1934/35 i na szerszą skalę zakrojona naprawa dróg państw. zrealizowana była w dalszym ciągu w r. 1935/36. Na konserwację i naprawę 2350 km. dróg państwowych i przez Państwo utrzymywanych oraz na budowę ulepszonych nawierzchni na odcinkach 5 km. pod Lwowem w kierunku na Kulików i 4 km. pod Drohobyczem / w kierunku na Stryj / wydatkowano / bez budowy większych mostów / 6, 464.457 zł. czyli na 1 km. około 2.750 zł. co w porównaniu z rokiem ubiegłym stanowi zwiększenie dotacji o przeszło 100 %.

Z ogólnej sumy wydatków przypada na Państwowy Fundusz Drogowy:

a/ gotówka asygnowana Urzędowi Wojewódzkiemu	779.897 zł.
b/ " wypłacona przez Min. Komunikacji	87.994 "
c/ na warunkach kredytowych / kamień i drzewo / łącznie z przewozem kolejowym	2.160.744 "
	Razem: 3.028.635 zł.

Fundusz Pracy :

a gotówka asygnowana Urzędowi Wojewódzkiemu	1,576.052 zł.
b/ " wypłacona bezpośrednio przez F.P.	42.176 "
c/ materiały kamienne z państwowych kamieniołomów w Janowej	

./.

Dolinie i Zagnańsku - 263.142 zł. Razem : 1,881.370 zł.

Państwowa Pożyczka Inwestycyjna :

a/ gotówka asygnowana Urzędowi Wojewódzkiemu . . .369.003 zł.
b/ " wypłacona bezpośrednio przez Ministerstwo Komunikacji 78.000 zł. - razem 447.003 zł.
Inne kredyty z dyspozycji Min. Komunikacji7.680 zł.
Fundusze samorządowe312.094 zł.

Świadczenia w naturze :

a/ za zaległe podatki państwowe i samorządowe . . . 82.135 zł.
b/ za produkty żywnościowe i inne660.606 zł.

Razem 742.741 zł.

Różne44.934 "

Ogółem : 6,464.457 zł.

Ponadto wydatkowano w roku sprawozdawczym na budowę większych mostów kwotę 126.955.00 zł. z której to kwoty przypada na :

Państwowy Fundusz Drogowy :

na warunkach kredytowych8.813.00 zł.

Fundusz Pracy :

a/ gotówka asygnowana Urzędowi Wojewódzkiemu . . 83.794.00 zł.

b/ " wypłacona bezpośrednio przez Fundusz

Pracy / cement /3.150.00 zł.

Pożyczka Inwestycyjna :

gotówka asygnowana Urzędowi Wojewódzkiemu . . .31.198.00 zł.

Razem :126.955.00 zł.

Ogółem wydatkowano na naprawę dróg, budowę ulepszonych nawierzchni oraz budowę większych mostów 6,464.457 zł.+ 126.955 zł. = 6,591.412 zł.

Z kwoty tej wydano :

1/ na niższą służbę drogową około400.000 zł.

2/ na materiały do utrzymania i przebudowy dróg / tłuczeń, żwir, bruk, asfalty / około 3500.000 zł.

3/ na drobne naprawy jezdni oraz uporządkowanie poboczy około430.000zł.

4/ na pogrubienie jezdni / odnowę/ około . . . 1.100.000 zł.

5/ na wykonanie nawierzchni ulepszonych około 550.000 zł.

6/ resztę około485.000 zł.

na naprawę i przebudowę przepustów, mostów, kupno

i naprawę maszyn i narzędzi drog. znaki drog.

ostrzegawcze, poręcze, skupki, naprawę domków

drog. zadrzewienie dróg i.t.p. razem 6,465.000 zł.

na budowę większych mostów około 127.000 "

ogółem około 6,592.000.00 zł.

Za fundusze te :

dostarczono : a / kamienia na bruki 6.400 m3,

b/ " " tłuczeń, tłucznia

gotowego i żwiru rzeczno zastępującego tłuczeń 197.466 m3,

c/ kamienia łamanego na podłoże 28.404 m3,

d/ piasku 20.765 m3,

e/ grysłu 3.318 m3,

f/ żwirku 198 m3,

g/ asfaltu 1.200 t.

wykonano :

a/ nawierzchni z bruku / pod Lwowem na dż. 3.5 km.

pod Drohobyczem na dż. 1.5 "

b/ nawierzchni z asfaltu pod Drohobyczem na dż. 2.2 "

c/ pogrubienie jezdni/ odnowy na dż. 218.5 km. przy użyciu 79.227 m3

kamienia czyli 360 m3 km.

./.

- d/ naprawy jezdni / łatania/ na dług. 1448 km.przy użyciu 64303 m³ kamienia czyli 45 m³ km.
e/ nowych mostów a to :
1/ budowę przyczółków betonowych mostu na Sołokiji w Krystynopolu oraz częściowo budowę ustroju niosącego żelaznego 30 m. rozpiętości,
2/ częściowo budowę przyczółków betonowych mostu na Wiarze w Podmojskach dla konstrukcji żelaznej 50 m. rozpiętości,
3/ wykończono budowę ustroju niosącego mostu na Trzebośnicy w Rudzie 40 m. rozpiętości / systemem kredytowym /,
4/ wymieniono dyliny na chodnikach mostu żelaznego na Sanie w Przemyśle,
5/ wybudowano około 170 mb. mniejszych mostów drewnianych,
f/ nowych przepustów 15 sztuk,
g/ naprawiono i przebudowano mostów i przepustów o dług. w św. 5 mb. nadto h/ zasadzono drzew i kołków 28.726 sztuk.

Konserwacja dróg powiatowych. Na konserwację i naprawę 3770 km. dróg powiatowych bitych i gruntowych wydatkowano / bez budowy większych mostów / - 2,018.078 zł. czyli średnio na 1km. około 534 zł.

Na ukończenie budowy mostu na Sanie w Kuryłówce -206.481 zł. razem 2,224.559 zł.

Z ogólnej sumy wydatków na konserwację i naprawę dróg przypada na : fundusze samorządowe 1,535.393 zł.
Fundusz Pracy 39.982 "
Państwową Pożyczkę inwestycyjną 24.237 "
Świadczenia w naturze a/ za zaległe podatki . . .131.094 zł.
b/ za produkty żywnościowe 436.724 zł.

Różne / np. udziały Zarządów miejskich, gminnych, stron prywatnych 157.934 zł.

Na budowę mostu na Sanie w Kuryłówce : fundusze samorządowe 87.692 zł. Państwowy Fundusz Drogowy - 118.789 zł.

Za fundusze te wykonano : a/ bruku na dł. około ... 1.5 km.
b/ pogrubienia jezdni / odnowy/ 73 km. przy użyciu 25280 m³. czyli około 350 m³ km.

c/ łatania jezdni 1647 km.ppzy użyciu 72422 m³.czyli 44m³ /km.

d/ przebudowano mostów drewnianych o dług.w świetle 283 mb.

e/ przebudowano przepustów 45 sztuk,

f/ naprawiono i zbudowano mostów i przepustów o dług.w świetle 263 mb. nadto g/ zasadzono drzew i kołków 16.900 sztuk.

Z kwoty 2,018.078 zł. wydano na niższą służbę drogową 502.682 zł.

Konserwacja i budowa dróg gminnych. Podobnie jak w latach ubiegłych konserwację i budowę dróg gminnych uskutecznilo szarwarkiem przy pomocy subwencji Wydziałów Powiatowych zwyczajnie w formie materiałów budowlanych i nadzoru technicznego.

Na większą skalę kontynuowano rozpoczęte w latach ubiegłych budowy dróg gminnych na Żemkowszczyźnie w powiatach Lesko, Sanok i Krosno przy pomocy subwencji państwowej 70. 000 zł.

Głównie przy pomocy tej subwencji i przy pomocy wojskowych oddziałów saperów i pionierów budowano w dalszym ciągu drogi

Cisna- Łupków, Bóbrka- Rajske i Komańcza- Jaślicka, oraz cały szereg mostów drewnianych w ciągu tych dróg.

W roku sprawozdawczym wykonano na drogach gminnych szarwarkiem robót na kwotę około 1,500.000 zł. przy użyciu około 630.000 dniówek dziennych i 180.000 dniówek ciągłych.

Większą ruchliwość w tej dziedzinie wykazują powiaty łańcucki, który przyjął dla każdej gminy zbiorowej jednego technika i samborski utrzymujący specjalnie dla dróg gminnych nadzorcę drogowego.

Zaznacza się, że wobec ukazania się rozporządzenia wykonawczego o szarwarku Urząd Wojewódzki w ciągu zimy opracuje niezbędne normy i wskazówki, celem należytego zorganizowania robót drogowych w latach przyszłych.

W roku 1936/37 fundusze na naprawę dróg zmniejszyły się znacznie. Kredyty z Państwowego Funduszu Drogowego wynoszą około 1,200.000 zł. Ogólna kwota kredytów z dotacjami z Funduszu Pracy świadczeniami różnego rodzaju nie przekroczy 3,000.000 zł. co w porównaniu z rokiem sprawozdawczym stanowi zmniejszenie o przeszło 50 %.

Poza nieodzowną konserwacją wymienić należy z ważniejszych robót, które są w toku :

- 1/ zakończenie przebudowy drogi państwowej Nr. 9 pod Lwowem na długości 1.5 km. na nawierzchnię kostkową,
- 2/ kontynuowanie prac w miarę posiadanych kredytów przy remoncie kapitalnym dróg,
 - a/ Lwów- Rawa Ruska- Bełżec,
 - b/ Lwów- Gródek Jag. - Mościska - Przemyśl,
 - c/ Lwów- Bóbrka - Strzeliska,
 - d/ Lwów- Kamionka Strumiłowa,
 - e/ Lwów- Janów- Jaworów,
 - f/ Zółkiew - Mosty Wielkie.

3/ ukończenie budowy mostu na Wiarze w Podmojskach oraz na Sokoliji w Krystynopolu, a ponadto naprawa mostu na Sanie w Zarzeczcu. na które to roboty przewidziany jest kredyt w łącznej wysokości 195.000 zł.

Wydatki na drogi powiatowe w r. 1936/37 będą mniej więcej w wysokości roku sprawozdawczego i poza budową odcinka drogi Opólsko- Waręż w powiecie sokalskim i odcinka drogi Rudki- Dmytrowice w powiecie mościskim, ograniczają się zasadniczo do konserwacji.

Odnosnie robót przy budowie większych mostów przewidziane jest wzmocnienie filara Nr. III mostu na Sanie w Kuryłowie, oraz rozpoczęcie budowy mostu na Sanie w Ubieszynie.-

Ważniejsze zamierzenia na przyszłość .

Drogi państwowe i przez Państwo utrzymywane. Na rok budżetowy 1937/38 przedłożony został Ministerstwu Komunikacji program robót drogowych w którym przewidziana jest z robót inwestycyjnych :

- 1/ przebudowa dróg tłuczniowych na ulepszone nawierzchnie:
 - a/ z kostki pod Lwowem / km.5/ w dalszym ciągu w kierunku na Kulików,
 - b/ z kostki pod Lwowem /km.7/ od rogatki Łyczakowskiej do Winnik,

c/ z asfaltu betonu / limbit/ pod Drohobyczem /km.5/ w kierunku na Sambor. razem 16 km. kosztem łącznie około 2,500.000 zł.

2/ budowa nowych dróg państwowych :

a/ grunto/nego odcinka państw. Nr. 7/1 Włodzimierz Wołyński Sokal od km. 37.5 do km. 42. 5 5 km.

b/ grunto/nego odcinka drogi państw. Nr. 8/1 Krystynopol Lubycza królewska od km. 1.5 do km. 6.5. 5 km.
razem 10 km. kosztem około 500.000 zł.

3/ budowa większych mostów :

a/ na Borze w Liszni rozpiętości 26.00 m. w ciągu drogi państw. Nr. 9/9 kosztem 50.000 zł.

b/ na Tyśmienicy w Raniowicach 30.0 m. rozp. w ciągu drogi państw. 9/11 kosztem 80.000 zł.

c/ na Wereszycy pod Domażyrem 25.0 m rozp. w ciągu drogi państw. Nr. 9/7 kosztem 80.000 zł.

d/ na Ośławie w Zagórzu o rozp. 3 x 24 = 72.0
w ciągu drogi państw. Nr. 10/2 kosztem 164.000 zł.

e/ wzmocnienie konstrukcji niosącej środkowego przęsła mostu na Sanie w Przemyślu w ciągu drogi państw. Nr. 10 kosztem 47.000 zł.

f/ na Dniestrze w Zaleszczach rozp. 2 x 50 + 60 m. w ciągu drogi wojewódz. / podpory / kosztem 200.000 zł.
razem : 621.000 zł.

Budowa nowych dróg powiatowych.

w powiecie drohobyckim - Borysław - Nahujowice
" jarosławskim i lubaczowskim Krakowiec- Lubaczów,
" lwowskim - Krasów - Polana,
" mościskim - Mościska- Biskowice,
" sokalskim - Opólsko- Wareż i Beż- Mosty Wielkie.

Budowa nowych dróg gminnych, dalsze kontynuowanie budowy dróg na Lemkowszczyźnie w miarę otrzymania subwencji państwowej i drogi Tustanowice - Orów w powiecie drohobyckim/ organizacja na nowych zasadach ustawy szarwarkowej.

Poza tym program konserwacyjny obejmuje : remont kapitalny / odnowę / 500 km. dróg istniejących z nawierzchnią tłuczniową, remont jamkowy / drobne naprawy / 1650 km, konserwację mostów , inne roboty jak rowy, znaki drogowe, sadzenie drzew, naprawa domków drog. maszyn, narzędzi i inne kosztem około 7,500.000 zł.

Jednakowoż środki jakimi województwo dysponuje obecnie w r. 1936/37 znowu zmniejszyły się i dalekie są od funduszy potrzebnych dla zaspokojenia potrzeb w dziedzinie najważniejszych dróg województwa. Rok 1935/36 uważać należy za jeden z lepszych, a przygotowanymi względnie przydzielonymi przez Ministerstwo Komunikacji w tym roku materiałami kamiennymi, które jeszcze w dużej części z powodu braku odpowiednich kre-

dytów nie zostały wyrobione, będzie można doprowadzić do porządku wiele odcinków dróg w okolicach Lwowa w r. 1937.

Lustracje. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 5 szczegółowych inspekcji agend Powiatowych Zarządów Drogowych i 138 wyjazdów w sprawach drogowych i mostowych.

Państwowy Fundusz Drogowy.

W okresie sprawozdawczym nastąpił dalszy wzrost wpływów P.F.D. który z dniem 31. marca 1936 osiągnął kwotę . . . 5.310.406.52 zł czyli w porównaniu do roku 1934/35 wpływy te wzrosły o kwotę 167.039. 42 zł.

Szczegółowo stan wymiarów i wpływów za okres sprawozdawczy przedstawia się następująco :

1/ Zaległość początkowa z dn. 1/4 1935	923.403.71 zł.
2/ Wymiary ogółem	5.426.671.11 "
3/ Umorzenia	162.623.24 "
4/ Uiszczono	5.310.406.52 "
5/ Zaległość końcowa 31.III 1936	878.941.14 "

Przedewszystkiem znacznie wzrosły wpływy w §. 2 t.j. opłaty materiałów pędnych, natomiast zmniejszeniu uległy wpływy w §.1 i 2 w opłatach od ciężaru, oraz od miejsc w autobusach.

Zmniejszenie to uzasadnione jest przedewszystkiem wycofywaniem pojazdów na okres zimowy, oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21. VIII. 1935 / Dz. U. P.P. Nr. 65/ którem opłaty od miejsc zmniejszono o przeszło 60 %.

Zmniejszeniu uległa również kwota ogólnych zaległości o kwotę 44.912. 57 zł. co jednak stanowi zaledwie około 5 % całkowitych zaległości.

Powodem powyższego stanu sprawy jest to, iż akcja ściągania zaległości od opornych płatników- pomimo kroków egzekucyjnych przez tut. Urząd - nie dała dotychczas pomyślnego wyniku, głównie z powodu ubóstwa właścicieli pojazdów, oraz rozłożenia tych zaległości na bardzo małe raty miesięczne.

Zaznacza się, iż w roku sprawozdawczym związki zawodowe rozpoczęły starania, celem wyjednania umorzenia tych zaległości, które dały wynik dodatni w obecnym roku budżetowym.

Kontrolę ruchu na drogach wykonuje 2 kontrolerów, a nadto na skutek zarządzenia Ministerstwa Komunikacji przeprowadzono przeszkolenie służby drogowej we wszystkich powiatach Województwa, oraz celem usprawnienia akcji udzielono mandatu karnego kontrolerowi ruchu Zakuskiemu.

Nadto wydano szereg zarządzeń, celem przypomnienia organom przeprowadzającym kontrole- odnośne obowiązujące przepisy.-

W szczególności według przedłożonych sprawozdań kontrolerzy ruchu w okresie sprawozdawczym :

1/ ścignęli dowodów rej. z powodu niewyrównania należytości na rzecz P.F.D.	363 szt.
2/ zagarażowali pojazdów z powodu złego stanu, oraz braku dokumentów	78 .
3/ ścignięto kart rowerowych	321.
4/ uskuteczniiono doniesień karnych	708.

Koncesjonowany przewóz osób i towarów. Na zarządzenie Ministerstwa Komunikacji z dnia 16. maja 1935 r. L. DR. 146- 2/3 Urząd Wojewódzki przeprowadził akcję scaleniową przedsiębiorstw auto-

busowych na poszczególnych liniach autobusowych, wskutek czego ilość koncesyj zmniejszyła się do 20.

Akcja powyższa na terenie tut. Województwa nie natrafiła na znaczniejsze trudności, przeprowadzona została za zgodą poszczególnych przedsiębiorstw autobusowych, oraz w skutkach okazała się bardzo korzystną, gdyż wobec usunięcia niezdrowej konkurencji na poszczególnych liniach autobusowych, oraz obniżenia opłat od miejsc / \$. 2 / przyczyniła się do wzmożenia finansowego przedsiębiorstw, co objawiło się w renowacji taboru autobus. W szczególności akcja scaleniowa objęła następujące linie autobusowe :

1/ Niemirów- Zólkiew- Lwów,	5/ Rozwadów-Rudnik-Sokołów-Rzeszów
2/ Sokal- Zólkiew - Lwów,	6/ Kolbuszowa-Głogów-Rzeszów,
3/ Lubaczów-Jaworów- Lwów,	7/ Błażowa-Tyczyn-Rzeszów,
4/ Borysław- Drohobycz,	8/ Sambor- Lwów.

Przedsiębiorstwom scalonym przedłużono koncesje na lat 4, - w terminie renowacji taboru autobusowego do dnia 31. III. 1937 r. Koncesji nowej na zarobkowy przewóz osób w roku sprawozdawczym nie wydano ani jednej, ograniczając się jedynie odnośnie do przedsiębiorstw niescalonych do przedłużenia koncesji na okres nie dłuższy, jak 1 rok z bezwzględnym wygaśnięciem prawa kursowania starych autobusów z dniem 31. marca 1937 r.

Koncesji towarowych wydano w okresie sprawozdawczym nowych obszarowych 2, czyli razem do dnia 31. marca 1936 wydano 7, z czego 3 koncesje obszarowe oraz 4 koncesje liniowe.

Z ilości powyższej - z powodu nieopłacalności - zrezygnowało 2 koncesjonariuszy z czego 1 obszarowa oraz 1 liniowa. Akcja Ministerstwa Komunikacji, mająca na celu uporządkowanie ruchu mechanicznego towarowego, uzgodnienia z ruchem kolejowym, oraz wprowadzenia ścisłej ewidencji przewożonych towarów przez zakładanie w ośrodkach przemysłowych biur spedycyjnych i związków właścicieli koncesjonowanego przewozu towarów - nie dała dotychczas pozytywnego wyniku, wobec czego terminy udzielanych koncesyj były nadal bardzo krótkie, co ujemnie wpłynęło na rozwój przedsiębiorstw przewozu towarów pojazdami mechanicznymi, oraz renowację taboru opóźnia.

Prócz koncesji udzielonych przez tut. Województwo, wykonują zarobkowy przewóz osób i towarów nadto przedsiębiorstwa, które uzyskały koncesję w innych Województwach, których stan co do ilości nie uległ zmianie i pozostał taki sam, jak w poprzednim roku sprawozdawczym.

Maksymalna długość linii autobusowej wynosiła . . .	100 km.
Najkrótsza linia autobusowa wynosiła	9 km.
Długość linii obsługiwanej przez wszystkie koncesjonowane przedsiębiorstwa autobusowe wynosiła	1576 km.
Czynnych autobusów było	53 "
Rozerwowych	6 "
Dzienny przebieg autobusów	4823 km.
Dzienny przebieg średnio na 1 autobus wynosił	91 km.

Referat samochodowy. Z dniem 31. marca 1936 zarejestrowanych było :

1/ samochodów osobowych prywatnych	847,
2/ " " zarobkowych	347,
3/ " ciężarowych prywatnych	178,

4/ samochodów zarobowych ciężar.	38	
5/ autobusów	70	
6/ samochodów specjalnych/pożar.itp./	98	- 1578,
7/ Motocykli z wózkiem	139	
8/ " bez wózka	340	- 479

Razem : 2057.

Zwolnionych z opłat samochodów.	227,	
Motocykli	20	247,
Z Premji korzystało samochodów :		38,
Zarejestrowano w roku sprawozdawczym nowych samoch.		47,
" " " " motocykli		17,
" " " " autob.P.Fiat 11, -75,		
Dopuszczono do egzaminu na kierowców pojazdów mech. ogółem		1180
Złożyło egzamin z wynikiem dodatnim		1102,
" " " ujemnym		51;
Nie zgłosiło się do egzaminu		2,
Wydano pozwoleń w okresie sprawozdawczym amatorskich/ zielo- nych / 1025, zarobkowych / czerwonych/77, - ogółem do dnia 31.3. 1936 wydano pozwoleń - 12441.-		

II. Sprawy Wodne.

Do zakresu działania Oddziału Wodnego należał, stosownie do re-skryptu Ministerstwa Komunikacji z dnia 3.I. 1933 r./ ogłoszo-nego w Monitorze Polskim z dnia 6.IV. 1933 r. Nr. 80/ zarząd rzek :

A. żeglownych : 1/ Sanu od Dynowa do ujścia potoku Bukowej po-niżej Rozwadowa, 2/ Bugu od ujścia rzeki Raty pod Krystynopo-lem do ujścia potoku Wareżanki pod Starogrodem.

B. spławnych : 1/ Sanu od Soliny do Dynowa, 2/ Wisłoku od ujścia potoku Pielnicy do ujścia do Sanu pod Tryńczą, 3/ Tanwi na ob-szarze Województwa lwowskiego i lubelskiego, 4/ Bugu od ujścia rzeki Raty pod Krystynopolem do Buska, na obszarze Województwa tarnopolskiego,

C. niespławnych i potoków górskich :

- 1/ Wisłoki górnej, powyżej Jaska / na obszarze Województwa krakowskiego /,
- 2/ Ropy / na obszarze Województwa krakowskiego /,
- 3/ Jasiołki / częściowo przy ujściu do Wisłoki pod Jaskiem, na obszarze Województwa krakowskiego /,
- 4/ Wiaru,
- 5/ Wyrwy,
- 6/ Olszanki,
- 7/ Drohobyczki,
- 8/ Dylągówki,
- 9/ Łętowianki,
- 10/ Skopowa,-

Czynność powyższą spełniał Oddział Wodny za pośrednictwem Państwowych Zarządów Wodnych w Przemyślu i Rzeszowie, zaś Zarząd rzeki Bugu spełniał sam bezpośrednio.-

Wobec bardzo szczupłych kredytów budowlanych musiano roboty ograniczyć do najkonieczniejszych, a to do konserwacyjnych, dla

ochrony dawniej wykonanych budowli przed zniszczeniem, oraz do tych nowych robót, które okazały się niezbędne dla ochrony zagrożonych dróg, komunikacji, osiedli, domostw i zrywanych urodzajnych gruntów.-

W szczególności wykonane zostały następujące roboty regulacyjne : 1/ na rzekach żeglownych / San od km. 24.5 do 235.0 i Bug od km. 635.0 do 687.0 / ,
a/ roboty nowe : wykopów ziemnych 19.396 m³, tam faszynowych podłużnych i poprzecznych 3.910 mb. opasek brzegowych 2.103 mb. obitek brzegu 1.555 mb, obsadzenie odsypisk 2.ha,
b/ roboty konserwacyjne : tam faszynowych podłużnych i poprzecznych 195 mb. zamulników faszynowych 283 mb.

Ogółem koszt wykonania robót na rzekach żeglownych wyniósł 216.372 zł. 71 gr.

2/. Na rzekach spławnych / San od km.235.0- 301.0, Wisłok od km. 0.0- 116.0, Tanew od km. 0.0 - 68.0, Bug od km.687.0- 759. 0 / ,

a/ roboty nowe : wykopów ziemnych 29.218 m³, tam faszynowych podłużnych i poprzecznych 1.699 mb. opasek brzegowych 1.098 mb. koronek 139 mb. narzutów kamiennych 135 m³,
b/ roboty konserwacyjne : tam faszynowych podłużnych i poprzecznych 351 mb. narzutów kamiennych, 3.078 mb. uzupełnienie obsadzonych odsypisk 1.40 ha,

Razem koszt wykonania robót na rzekach spławnych wynosił 134.504 zł. 74 gr.

3/, na rzekach niespławnych i potokach górskich / Wisłoka górna od km. 104.0- 152.0, Ropa od km. 0.-52, Jasiołka od km.0- 46, Wiar od km. 0-59, Wyrwa od km. 0- 23, Olszanka, Drohobyczka, Dylągówka, Skopów /.

a/ roboty nowe : wykopów ziemnych 24.691 m³, tam faszynowych podłużnych i poprzecznych 6.627 mb. opasek brzegowych 2460 mb. materaców 332 m³, budowli siatkowych 734 mb. koronek 2.502 mb. obsadzenie odsypisk 6.23 ha, narzutów kamiennych 474 m³.

b/ roboty konserwacyjne : tam faszynowych podłużnych i poprzecznych 141 mb. materaców faszynowych 26 m³, naprawy progów drewnianych na dzikich potokach 216 mb. naprawa zapory ,uzupełnienie obsadzonych odsypisk 0.70 ha.

Razem koszt wykonania robót na rzekach niespławnych i potokach górskich wyniósł 144.705 zł. 47 gr. Szczegółowy przegląd powyższej budowlanej działalności Oddziału Wodnego, daje załączony tabelaryczny wykaz.

Ponadto zaznaczyć należy, że w roku sprawozdawczym przeprowadzono następujące kolaudacje robót wykonanych w poprzednich latach : na Sanie żeglownym / od Dynowa do ujścia Wisłoka / i na Sanie spławnym powyżej Dynowa za rok 1928/29, na Wiarze za lata 1919 do 1927 /28, na Wyrwie za lata 1925- 1927/28, na Oleszance za lata 1918- 1927/28, na Dylągówce za lata 1921- 1927/28, na Drohobyczce za lata 1920 - 1927/28 , na Tarnawce z r. 1927/ 28, na Sanie żeglownym / od ujścia Wisłoka do ujścia Bukowej i na Tanwi za r. 1933/34, na Ropie, Jasiołce i Wisłoce górnej za lata 1932/ 33- 1933/ 34.

W zakresie studjów i pomiarów rzecznych :

a/ wykonano generalny projekt regulacji rzeki Stryja od Synowódzka do ujścia na kwotę 8.500.000 zł. i przedłożono go Mini-

sterstwu Komunikacji do zatwierdzenia.-

b/ prowadzono, w związku z reskryptem b. Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 14. X. 1932 L. K. W. 4/4/2 - 1932 o rewizji generalnych projektów rzek, obserwacje na 5-ciu stacjach dla badania namoku rzeczno, a to na Sanie w Olechowcach i Przemyśle, na Wisłoku w Rzeszowie oraz na Bugu w Sokalu i Kamionce Strumiżowej. Nadsyłane z tych stacji obserwacyjnych próbki badano w podręcznym laboratorium Oddziału Wodnego ;

c/ opracowano projekt sygnalizacji powodziowej i regulamin pogotowia powodziowego ;

d/ na terenie Państwowych Zarządów Wodnych w Przemyśle i Rzeszowie, oraz w ramach Zarządu rzeki Bugu zaczęto stosować z dużym powodzeniem lekkie typy budowli wodnych,- rejestrując zebrane doświadczenie.

Ponadto Oddział Wodny wraz z Państwowymi Zarządami Wodnymi wydał w roku sprawozdawczym 199 opinii dla innych Wydziałów i Oddziałów Urzędu Wojewódzkiego względnie dla Starostw, a urzędnicy wzięli udział w 28. dochodzeniach wodno-prawnych jako rzeczoznawcy techniczni.-

W przyszłych latach zamierza Oddział Wodny wykonywać w dalszym ciągu- w miarę będących do dyspozycji funduszków- najkonieczniejsze roboty regulacyjne zarówno nowe jak i konserwacyjne, w celu zabezpieczenia zagrożonych dróg komunikacyjnych, osiedli, zrywanych urodzajnych gruntów, a szczególnie uszplaknienia względnie użeglowania większych rzek oraz ochrony przed zniszczeniem pozostałych jeszcze budowli wodnych, oraz rozpocząć budowę zapór na górskich dopływach jako podstawę planowej regulacji rzek.

III. Sprawy budowlane.

Ogólne prace techniczne. Jednym z najważniejszych zadań było opracowanie projektu preliminarza państwowego dla potrzeb budowlanych wszystkich Ministerstw resortowych na r. 1936/37.-

Preliminarz ten obejmuje opracowany ogólny program budowlany na terenie całego Województwa lwowskiego. Potrzebne na ten cel kredyty obliczone na podstawie ówczesnych cen rynkowych przedstawiają się dla każdego resortu następująco:

na nowe budowle i do-	na kapitalne
kończenie budów już	remonty i ro-
rozpoczętych :	boty konserwac

1/ Ministerstwo Spraw Wewnętrznych łącznie z Policją i Grobownictwem Wojennym	115.537 zł.	581.895 zł.
2/ Ministerstwo Skarbu	357.397 "	78.780 "
3/ Ministerstwo Sprawiedliwości	3131.566 "	309.957 "
4/ Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego	7650.571 zł.	1.653.034 zł.

./.

5/ Ministerstwo Przemysłu i Handlu 6.000 zł. 4.140 zł.

Ogółem potrzeba na nowe budowle i dokończenie budów już rozpoczętych kredytu : 11,261.071 zł. na kapitalne remonty i roboty konserwacyjne kredytu : 2,627.806 zł.

Realizacja powyższego programu budowlanego następuje w miarę przyznawanych kredytów.

Referaty nowych budowli i remontów. W okresie sprawozdawczym w granicach przekazanych kredytów przez Ministerstwa resortowe przeprowadzano przetargi publiczne na wykonanie robót budowlanych i instalacyjnych w gmachach państwowych, zawierano umowy z przedsiębiorcami, sprawowano nadzór i kontrolę wykonywanych robót, zaś po ukończeniu robót przeprowadzano kołaudacje tychże.- W szczególności z kredytów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wykonano większe roboty remontowe i konserwacyjne :

- 1/ w gmachu Województwa i w Pałacu kosztem . . . 18.787 zł.
- 2/ w budynkach Starostw " 13.617 "
- 3/ w budynku woj.Komendy Pol.P.we Lwowie kosztem 43.852 zł.
- 4/ wybudowano budynek gospodarczy przy domu urzędniczym w Rawie Ruskiej kosztem 5.500 zł.

Kontynuowano remont gmachów zabytkowych a to :

- 5/ Zamku król. w Zólkwi kosztem 5.875 zł.
- 6/ Zamku król. w Sanoku " 1.054 zł.

- 7/ Wykonano dalszą część robót dla urządzenia przeciwgazowego w gmachu Województwa kosztem . . 5.000 zł.

- 8/ W związku z zarządzeniem gmachów państwowych przeprowadzono szereg remontów lokali mieszkaniowych i budynków nieprzekazanych kosztem . . 22.109 zł.

Z kredytów Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ.

- 1/ Wykonano pierwszą serię wymiany zniszczonych stropów drewnianych na żelbetowe w budynkach Politechniki lwowskiej kosztem 38.330 zł.
- 2/ Wykonano instalację centralnego ogrzewania w Zakładzie Farmakologii Uniwersytetu Jana Kazimierza kosztem 18.680 zł.
- 3/ Wykonano budowę garażu Kuratorium Okręgu Szkolnego we Lwowie kosztem 5.000 zł.
- 4/ Przeprowadzono roboty fasadowe w Państwowym Gimnazjum w Brzozowie kosztem 19.615 zł.
- 5/ Z kredytów Kuratorium Okręgu Szkolnego lwowskiego / taksy szkolne / przeprowadzono szereg remontów w szkołach średnich zawodowych na terenie całego Województwa łącznym kosztem 30.000 zł.

Z kredytów Ministerstwa Sprawiedliwości : wykonano roboty remontowe 1/ w gmachu Sądu Apelacyjnego i Prokuratury Okręgowej we Lwowie kosztem 5.015 zł.

- 2/ w gmachu Sądu Okręgowego we Lwowie ul. Rutowskiego 13 kosztem 4.184 zł.

- 3/ w budynku Sądu Grodzkiego miejskiego we Lwowie kosztem 925 zł.

- 4/ w budynku Sądu grodzkiego w Bóbrce kosztem 788 zł.

- 5/ " " " w Szczercu " 10.000 zł.

- 6/ Wykonano rozbudowę więzień przy Sądach grodzkich w Krakowcu, Niżankowicach, Dubiecku ogólnym kosztem 30.000 zł.

7/ Wykonano ponadto mniejsze roboty remontowe w budynkach sądowych na terenie całego Województwa kosztem 5.000 zł.

Z kredytów Ministerstwa Skarbu :

1/ Wykończono w poprzednich latach rozpoczęte budynki koszar Centralnej Szkoły Straży Granicznej w Rawie Ruskiej kosztem 45.400 zł. oraz przeprowadzono rozrachunki kolaudacyjne z poszczególnymi przedsiębiorcami budowlanymi i instalacyjnymi za roboty poprzednio wykonane w powyższej szkole za ogólną sumę 645.000 zł.

Ponadto współdziałano przy robotach budowlano- instalacyjnych w gmachach Tymczasowego Wydziału Samorządowego / Kulparków/ oraz udzielano pomocy technicznej Departamentowi Fundacyjnemu, wszystkim Wydziałom Urzędu Wojewódzkiego i innym władzom resortowym.-

Zamierzenia w zakresie budownictwa w najbliższym sezonie budowlanym :

Z kredytów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przewiduje się :

- 1/ rekonstrukcję schodów w klatkach schodowych w gmachu Województwa,
- 2/ rekonstrukcję stropów w pałacu Wojewódzkim oraz,
- 3/ najpilniejsze remonty ratownicze w gmachach Urzędu Wojewódzkiego i Starostw ogólnym kosztem 50.000 zł.

Z kredytów Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przewiduje się :

- 1/ drugą serię wymiany stropów w głównym gmachu Politechniki we Lwowie kosztem 110. 000 zł.
- 2/ generalny remont " Wallachówki " budynku Kuratorium Okręgu Szkolnego lwowskiego we Lwowie przy ul. Karmelickiej kosztem 50.000 zł.
- 3/ Naprawa dachów i centralnego ogrzewania w budynku Uniwersytetu Jana Kazimierza przy ul. Marszałkowskiej kosztem 50.000 zł.
- 4/ Szereg remontów ratowniczych w granicach przekazanych kredytów.
- 5/ Wykończenie części środkowej Kliniki Neurologicznej we Lwowie.

Z kredytów Ministerstwa Sprawiedliwości przewiduje się :

- 1/ rozpoczęcie budowy nowego gmachu sądowego w Przemyśle na pomieszczenie Sądu Okręgowego, Sądu Grodzkiego i Prokuratury o kubaturze 44.800 m³ ogólnym kosztem 1,792.000 zł. Projekt szczegółowy opracowany przez Prof. Politechniki inż. Minkiewicza jest w trakcie zatwierdzenia przez Władze Centralne.
- 2/ rozpoczęcie nadbudowy Sądu Grodzkiego w Winnikach kosztem 34.000 zł.
- 3/oraz szereg remontów objętych tutajszyn preliminarzem budowlanym w miarę przyznanych kredytów.

Z kredytów Ministerstwa Skarbu przewiduje się :

- 1/ odnowienie fasad budynku Izby Skarbowej we Lwowie wraz z budową nowych klozetów kosztem - 25.000 zł.
- 2/ oraz szereg remontów objętych preliminarzem w granicach przekazanych kredytów.
- 3/ w koszarach Centralnej Szkoły Straży Granicznej w Rawie Ruskiej przewiduje się :

- a/ wykonanie kolektora kanalizacji do rzeki Raty kosztem 26.000 zł
- b/ dokończenie regulacji terenu i ścieków oraz przebudowa jezdni i placów kosztem 7.500 zł. w Zakładzie tresury psów :
- c/ wykończenie wykonanego w r. 1933 w surowym stanie budynku mieszkalnego kosztem 176.000 zł.
- d/ budowę kanalizacji zewnętrznej całego kompleksu z oczyszczalnią kosztem 16.000 zł.
- e/ urządzenie wodociągowe wewnętrzne kosztem .6.500 zł.
- f/ ogrodzenie całego terenu 16.500 zł.
- g/ uzupełnienie dróg i dziedzińców " . . 10.000 zł.

Na strzelnicy do strzelań ostrych na Wołkowicy,
h/ dokończenie remontu urządzeń strzelnicy jak schronów, tarczociągów, kulochwyków, wałów ziemnych i ogrodzenia terenu kosztem - 19.000 zł.

Zarząd gmachów państwowych :

Inwentaryzacja ogólna na terenie całego Województwa wykazuje :
Ilość budynków państwowych . . .462 o kubaturze. . 32.036.864 m3.
Powierzchnia parcel państwowych. . . 6,035.807 m2.
Ogólna wartość nieruchomości państw. według ostatniego oszacowania - 116.799.482 zł.

W budynkach państwowych przypada na :			
a/ lokale urzędowe . . .	7.000 izb o powierzchni	236.849.89 m2.	
b/ mieszkania słuźbowe . .	1.408 "	"	29.145.61 "
c/ " normalne . .	755 "	"	21.432.14 m2.
razem		9.163 izb	287.427.64 m2.

Wartość czynszowa lokali urzędowych wynosi. . 2,197.547.92 zł. rocznie. Roczny dochód czynszowy za mieszkania słuźbowe normalne oraz parcele wynosi : 130. 932.22 zł. + 99.397.81 zł. + 3.794 .21 zł. = 234.124.24 zł. Idealna wartość dochodowa roczna 2,431.672. 16 zł.

Koszt administracji z kredytów Ministerstwa Spraw Wewn. 7.856.30 zł.

Koszt drobnego remontu 22.109.39 zł.

" inwentaryzacji budynków państwowych . . 5.462.31 zł.

Ogólne koszty administracji budynków państwowych 35.428.00 zł.

Inwentaryzacja szczegółowa : jest w dalszym ciągu w opracowaniu. W roku sprawozdawczym sporządzono: 1/ zdjęcia i sondowanie gruntu, przeznaczonego pod budowę Sądu w Przemyśle,

- 2/ operaty dla katastru budynków państwowych,
 - a/ P. Gimnazjum w Sanoku,
 - b/ P. Seminarium Nauczycielsk. w Samborze,
 - c/ Starostwa Pow. w Drohobyczu,
 - d/ Więzienia w Drohobyczu.

Na przyszłość w dziale Zarządu gmachów państwowych zamierza się kontynuować dalsze prace nad inwentaryzacją nieruchomości państwowych, jakoteż remontem mieszkań w budynkach państwowych w mia przyznawanych na ten cel kredytów.

Inspekcja budowlana. W okresie sprawozdawczym w wykonaniu :Prawa Budowlanego i zabudowania Osiedli / rozp. Prezydanta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. / wydano 379 opinii technicznych z dziedziny budownictwa prywatnego z powodu odwołań od orzeczeń

Władz I. instancji oraz udzielono 194 opinii technicznych dla
 innych Wydziałów Urzędu Wojewódzkiego, zaś w wykonaniu Prata
 Budowlanego / art.384 / rozpatrzone w okresie sprawozdawczym
 160 projektów budynków użyteczności publicznej w tem :

kościółów	21 projektów,
cerkwi	32 "
szkół	43 "
domów ludowych, bud.kooperatyw	52 projektów
pomników, tablic pamiątkowych	12 . "

Uprawnienia budowlane.

Komisje egzaminacyjne powołane na zasadzie postanowień rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 17 lipca 1930 r. / Dz. U. R.P. Nr. 53 poz. 452 / przy Urzędzie Wojewódzkim lwowskim dla osób zamieszkałych na obszarze województw : lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i wołyńskiego, odnośnie egzaminów przewidzianych w artykułach 361, 362, 363, i 364 pkt.1 i 2- oraz dla osób zamieszkałych na obszarze województwa krakowskiego odnośnie egzaminów przewidzianych w artykułach 361, 362, i 363 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli / Dz. U. R.P. Nr. 23 poz. 202/, przeprowadziły :

a/	w terminie wiosennym 1935 r.	egzamina z 27	kandydatami
b/	" " jesieniowym 1935 r.	" " 13	" "

Na podstawie tych egzaminów Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udzieliło uprawnień do kierowania robotami budowlanymi i do sporządzania projektów / planów / robót budowlanych, 36 kandydatom, z czego przypada :

na województwo	krakowskie	-	7 inżynierów,
"	lwowskie	-	20 inżynierów i 5 budowniczych,
"	stanisławowskie	-	3 inżynierów,
"	tarnopolskie	-	1 inżynier.-

W ciągu roku 1935 zanotowano w urzędowych rejestrach uprawnień do kierowania robotami budowlanymi oraz do sporządzania projektów / planów / robót budowlanych, 143 osób zamieszkałych na terenie Województwa lwowskiego.

Ponieważ w ciągu lat 1933 i 1934 zarejestrowano 200 osób, przeto od założenia rejestrów po koniec roku 1935 zarejestrowano

łącznie 343 osób uprawnionych, zamieszkałych na terenie województwa lwowskiego.-

W ciągu roku 1935 skreślono z rejestrów 13 osób, z powodu śmierci lub przesiedlenia się poza obręb województwa lwowskiego. Ostateczny stan w dniu 31 grudnia 1935 r. wynosił 330 osób, uprawnionych, zamieszkających na terenie województwa lwowskiego.-

Urbanistyka. Udzielano samorządom miejskim porad i informacji w sprawach wykonywania planów zabudowania zgodnie z rozporządzeniem Prezydanta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 lutego, 1928 / Dz. U. R.P. Nr. 23 poz. 202/. Wydawano decyzje w sprawie scalania i przekształcania działek budowlanych. Kontrolowano sposób wprowadzenia w życie planów zabudowania i opiniowano potrzeby subwencji ze Skarbu Państwa na sporządzenie planów zabudowania dla gmin słabszych finansowo.

Wydawano opinie pod względem technicznym odwołań od orzeczeń władz I instancji w sprawach regulacyjnych, parcelacyjnych i scaleniowych.

Prace dotyczące planów zabudowania są obecnie w takim stanie, iż miejscowości położone na terenie województwa lwowskiego bądź nie posiadają dotychczas prawomocnych planów zabudowania, bądź też posiadane przez nich plany nie są kompletne i zgodne z wymaganiami polskiego prawa budowlanego. W celu poddania rewizji dotychczasowych planów i sporządzenia ich dla reszty miejscowości, zamierza się utworzyć w myśl postanowień noweli prawa budowlanego, Komisję Planu Regionalnego z biurem planu regionalnego jako jej organem technicznym. W roku 1936/37 zorganizuje się wspomniane biuro narazie dla miasta Lwowa i osiedli podmiejskich. Biuro to rozszerzyłoby stopniowo swoją działalność i na inne regiony jak borysławski, rzeszowski, przemyski i t.d. przyczem poczynione będą starania, aby Lwów, posiadający wyższe uczelnie oraz instytucje naukowe, gospodarcze i zawodowe, których zasięg działania wykracza poza granice, Województwa, stał się ośrodkiem organizacyjnym planowania regionalnego dla całej Małopolski Wschodniej.

Pomiary . Opiniowano umowy zawierane przez związki samorządowe o pomiary z mierniczymi przysięgłymi a w szczególności o odgraniczenia gruntów gminnych i przeprowadzano kontrolę tych prac wykonywanych również dla celów państwowych. Prowadzono ewidencję znaków pomiarowych założonych dla pomiaru Państwa, wydawano zarządzenia w sprawie ich ochrony i utrzymania w należytym stanie. Utrzymywano w ewidencji znaki nivelacyjne państwowe i samorządowe i wydawano zarządzenia dla ich ochrony. Prowadzono ewidencję znaków granicznych Państwa, granicy Polsko-Czechosłowackiej na terenie powiatów krośnieńskiego, sanockiego, leskiego i turczańskiego, naprawiano ich uszkodzenia, odnawiano lakierowanie kamieni granicznych i ich onumerowanie oraz kontrolowano odpowiednie zużycie asygnowanych na te cele kredytów.

Wydano 6 dekrétów na mierniczych przysięgłych, utrzymywano rejestry mierniczych przysięgłych i ich praktykantów wraz z ewidencją zmian ich siedzib. Wykonano kontrolę biur i czynności zawodowych 3 mierniczych przysięgłych oraz przeprowadzono 9 dochodzeń przeciw mierniczym przysięgłym za nieprawidłowe wykonywanie przez nich zawodowych czynności i wydano orzeczenia karne.-

Pilnowano sprawy hipotek nieruchomości państwowych w ogólności a szczególnie w wypadkach rekonstrukcji względnie zakładania nowych ksiąg gruntowych, zniszczonych w czasie wojny.-

Sprawy techniczno- sanitarne. Na obszarze Województwa znajdują się następujące urządzenia techniczno- sanitarne : Wodociągi publiczne w miastach : Lwowie, Przemyśle, Drohobyczu i Rzeszowie. W sierpniu 1936 r. uruchomiono częściowo wodociąg m. Sanoka, ukończenie całej miejskiej sieci wodociągowej w Sanoku spodziewane w listopadzie 1936 r. Nadto istnieją wodociągi, o charakterze lokalnym lub dla poszczególnych obiektów w Borysławiu, Żółkwi , Bóbrce.

Urządzenia kanalizacji publicznej wedle planu jednolitego wykonane są względnie wykonuje się w dalszym ciągu w miastach: Lwowie, Przemyśle, Rzeszowie, Borysławiu oraz kanalizacje lokalne dla poszczególnych dzielnic lub większych obiektów w innych miejscowościach.

Działalność referatu obejmowała następujące czynności :

1/ Ogólny nadzór techniczny i administrację jakoteż inspekcje

lokalne nad robotami przy budowie i utrzymaniu urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych wykonywanych przez samorządy.

2/ Kierownictwo względnie pomoc techniczna nad analogicznymi robotami wykonywanymi przez władze państwowe,-

3/ Prace przy układaniu przepisów miejscowych i taryf wodociągowo-kanalizacyjnych.

4/ Założenie ewidencji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na obszarze Urzędu Wojewódzkiego.

5/ Sprawozdanie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie akcji przeciw zanieczyszczaniu rzek.

6/ Udział w komisjach wodociągowych w zakresie j.w.

Ważniejsze zamierzenia na przyszłość : Spowodowanie jakoteż pomoc techniczna i administr. w przeprowadzaniu następujących robót przez odnośne czynniki.

Wykonanie wodociągów użyteczności publicznej w Borysławiu, gdzie dotychczas tylko część miasta posiada zaopatrzenie we wodę i to jakości nieodpowiedniej. Wobec niemożności finansowej miasta wykonania obecnie wodociągów powstał projekt wykonania urządzeń prowizorycznych przez firmę prywatną w celu odpłatnego dostarczania odpowiedniej wody dla użytku ludności miejskiej. Odnośny projekt zatwierdził Urząd Wojewódzki. Budowę urządzeń ma firma rozpocząć w jesieni 1936 r.

Zdrój Truskawiec przedłożył projekt wykonania wodociągu użyteczności publicznej. Projekt ten Zarząd Truskowca czasowo wycofał w celu poczynienia uzupełnień. Po zatwierdzeniu projektu przez Urząd Wojewódzki budowa wodociągu zostanie rozpoczęta / przypuszczalnie z wiosną 1937 r. /.

Założenie sieci kanalizacyjnej w Państwowym Zakładzie Umysłowo Chorych w Kulparkowie z nawiązaniem do kanalizacji miejskiej. Wykonanie przez Gminę m. Lwowa oczyszczalni wód kanałowych przy ujściu ich do rzeki Pełtwi.

Wykonanie kanalizacji publicznej w Rawie Ruskiej. Spowodowanie opracowania przez Zarząd Miejski w Jarosławiu projektów wodociągów i kanalizacji miasta. Wystąpienie do władz centralnych o ustanowienie we Lwowie Międzywojewódzkiej Komisji spraw zanieczyszczenia rzek z planówką badawczą dla rzeki Pełtwi i Tyśmienicy / w Zagłębiu Drohobycza /.-

Grobownictwo Wojenne., W okresie sprawozdawczym przeprowadzono następujące czynności :

Era światowa.

1. Komasacja cmentarzy wojennych. Skasowano 12 cmentarzy wojennych w pow. Sokal przy założeniu 1 skomasowanego cmentarza w Sokalu, skasowano cmentarz wojenny w gromadzie Ostrów pow. jarosławskiego przy założeniu skomasowanego cmentarza w Radymnie, skasowano cmentarz wojenny w Grodowicach pow. dobromilskiego przy założeniu skomasowanego cmentarza wojennego w Chyrowie Bąkowicy, skasowano 4 cmentarze wojenne w m. Turka n/ Str. przy założeniu 1 skomasowanego cmentarza w Turce n/ Str.- skasowano 7 grobów wspólnych na polach i lasach w okolicy Szczerca przy założeniu 1 masowej mogiły na cmentarzu

ewangelickim w Szczercu Rosenberg, skasowano 7 grobów pojedynczych na polach i lasach w pow. mościskim a szczątki pogrzebano ponownie na cmentarzach wojennych,

2. ekshumowano :

grobów pojedynczych 4.074
grobów masowych 613,
w tem zwłok 7.703,

3. zremontowano :

we Lwowie skomasowany cmentarz pola " 79 " cment. Łyczakowskiego grobów pojedynczych 38 masowych - 8,
we Lwowie cmentarz wojenny od ul. Cetnarowskiej grob. w poj. 1.065; w pow. lwowskim w Lesienicach grob. poj. 12 masow. 3,
w pow. drohobyckim w Bolechowcach grob. pojed. 139 grob. mas. 30,
w pow. jarosławskim w Radymnie grob. poj. 380, grob. mas. 12,
w pow. dobromilskim w Chyrowie grob. poj. 15, grob. mas. 26,
w Sokalu grobów poj. 598, grob. mas. 22,
w Przemyśle grob. poj. 460. mas. 8,
w Jarosławiu na 3 cment. wojen. grob. poj. 638, grob. mas. 98,

4. prostowano i remontowano krzyże na grobach wojennych :

na cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie 965 krzyży betnowych
na polu "79 " cment. Łyczak. we Lwowie 46 krzyży betnowych,
w Sokalu ustawiono zremontowanych 620 krzyży drewnianych,
w Przemyśle prostowano 196 krzyży betonowych,
w Jarosławiu " 180 " "
w Radymnie ustawiono 265 tablic ceglanych z napisami żołn. niem.
w Bolechowcach pow. Drohobycz prostowano 80 krzyży drewn.

5. stawianie pomników :

w gminie Rosenberg- Szczercz , pow. lwowskiego ustawiono na grobie nieznanym poległym pomnik z kamienia / koszt prywatny Jan Jakobi /, w Sokalu przeniesiono ze skasowanych cmentarzy wojennych i ustawiono na skomasowanym cmentarzu wojennym 5. pomników z kamienia.

6. naprawa ogrodzeń : we Lwowie od ul. Cetnarowskiej,
w Przemyśle na Lipowicy, w Radymnie, w Monasterzyskach pow. Jarosław, w Kamionce-Lipniku pow. Rawa Ruska, ..
ogólnym kosztem zł. 10. 381. 49 .

Era polska.

1. komasacja cmentarzy wojennych : na janowskim cmentarzu skasowano 2 działnice cmentarza wojennego, żołnierzy polskich a po założeniu trzech taras i splantowaniu terenu założono 1 działnicę wojenną żołnierzy polskich, z Malechowa pow. Lwów ekshumowano 2 groby wojenne a szczątki pochowano ponownie na działnicy żołnierzy polskich na janowskim cmentarzu.-

2. ekshumowano :

grobów pojedynczych 683,
grobów masowych 5,
w tem zwłok 685.

3. zremontowano :

we Lwowie grobów pojedynczych 685,
w Jarosławiu " " 78 grob. mas. 3,
w Przemyśle " " 125 " " 6,

w Gródku Jagiell. grobów pojedynczych . . . 252 grob. mas. --
w Jaworowie " " " " " " " " 2 " " " 1.
w Sokalu pomnik poległych.

4. prostowano i remontowano krzyże :

na janowskim cmentarzu we Lwowie 120 krzyży żelaznych,
w Przemyśle 46 krzyży betonowych.

5. stawianie pomników :

na cmentarzu janowskim we Lwowie ustawiono ramę betnową^o na grobie pojedynczym z napisem,
w Bełzie ustawiono na 6 grobach żołnierzy ukraińskich ramy betonowe z krzyżami beton. / kosztem Towarzystwa Opieki nad Mogiłami filia w Bełzie /.

6. krzyże :

zakupiono 100 sztuk krzyży żelaznych na kwaterę żołnierzy polskich na janowskim cmentarzu we Lwowie oraz przeprowadzono różne drobne prace remontowe na cmentarzach wojennych w Rawie Ruskiej, Samborze i Przemyśle, ogólnym kosztem zł. 1,759.23.-

Zamierzenia na przyszłość .

Komasacja cmentarzy wojennych w pow. samborskim, rudeckim i sanockim, remont cmentarzy wojennych we Lwowie, Przemyśle i pow. rawskim.

Akcja kredytowa Komitetów rozbudowy miast.

Na terenie Województwa lwowskiego istnieją we wszystkich większych miastach Komitety Rozbudowy działające w myśl rozporządzenia Prezydanta Rzeczypospolitej z dnia 22-go kwietnia 1927 r. o rozbudowywaniu miast / Dz. U. R.P. Nr. 42 poz. 372 / w kierunku poprawy stosunków mieszkaniowych.

Nad działalnością tych ~~mx~~ komitetów Rozbudowy względnie w mniejszych miastach magistratów, sprawuje nadzór właściwa rządowa władza nadzorcza, przez swoich delegatów.

Kontyngenty kredytowe dla poszczególnych miast udzielone 1935 r. przez Bank Gospodarstwa Krajowego przedstawiają się następująco :

Lwów	1,728.600
Borysław	61.400,
Bóbrka	14.000,
Chodorów	30.800,
Chyrów	12.000,
Cieszanów	4.900,
Dobromil	29.500,
Drohobycz	117.400,
Drohobycz - Truskawiec	45.000,
Gródek Jagiell.	62.700,
Janów	9.500,
Jarosław	105.500,
Jaworów	18.000,
Kolbuszowa	11.000,
Krosno	102.800,
Lesko	7.000,
Łożajsk	14.500,

Lubaczów	22.800,
Łańcut	27.200,
Mosty Wielkie	16.500,
Niemirów	8.600,
Nisko	22.000,
Przemyśl	177.500,
Przeworsk	18.000,
Radymno	5.000,
Rawa Ruska	40.000,
Rozwadów	12.000,
Rudki	4.000,
Rudnik	11.000,
Rymanów	15.500,
Rzeszów	124.000,
Sambor	20.000,
Sanok	27.500,
Sokal	37.000,
Tarnobrzeg	5.500,
Turka	26.600,
Winniki	20.700,
Zółkiew	14.600,
Uzdrowiska/Niemirów, Szkło, Horyniec /	50.200,

Łącznie udzielone przez
Bank Gospodarstwa Kraj.
kredyty budowl. w 1935 r. 3,080.800.

IV. Kultura i sztuka.

W dziedzinie opieki nad zabytkami sztuki i kultury, wykonano w okresie sprawozdawczym następujące roboty, mimo ciężkich warunków finansowych i minimalnych tylko dotacyj ze Skarbu Państwa.

Odrestaurowano fasadę od strony rynku Zamku Żółkiewskich i Sobieskich w Żółkwi, z równoczesną rekonstrukcją pierwotnego szczytu wieży i uzupełnieniem brakujących renesansowych obramień okiennych, w głównym zaś skrzydle budynku wykonano dębową klatkę schodową, utrzymaną w charakterze epoki. Dokończono odbudowę kościoła parafialnego w Magierowie w XVII wieku, ^{którego} zrujnowane w czasie wojny wnętrze zostało wyprawione, a zawalone sklepienia odtworzone w pierwotnym kształcie. W Dobromilu podjęto gruntowną restaurację fasad zewnętrznych, kościoła parafialnego z XVI. wieku, fundacji Herburtów z pomocą udzielonego zasiłku w kwocie 500 zł. w Przemyślu zaś odnowiono piękną dzwonnice z XVIII wieku obok katedry Łacińskiej. Poza tem na uwagę zasługuje odbudowa zniszczonego w czasie wojny pięknego pałacu Strachockich i Chłonińskich w Rudnikach w pow. mościskim z pocz. XIX. wieku, który zaadaptowany został na szkołę powszechną oraz odnowienie empirowego teatru w Horyńcu, znajdującego się obok pałacu Ponińskich. Następnie kontynuowano dalej staraniem Władz Wojskowych podjęte prace około odtworzenia dawnego wyglądu baszt obronnych b. Klasztoru PP. Benedyktynek w Jarośławiu z pocz. XVII wieku oraz usunięto późniejszą przybu-

dówkę, która szpeciła cenną, renesansową fasadę kamienicy Orsettich. Zatwierdzono projekt restauracji uszkodzonej kaplicy św. Huberta w Mikocinie koło Rzeszowa, interwenjowano w sprawie ochrony starego dworu z XVIII w. w Łodzinie w pow. sanockim, oraz wydano polecenie doprowadzenia do należytego stanu cennej synagogi w Przeworsku.

W końcu prowadzono dalej rozpoczętą w poprzednich latach akcję, zmierzającą do usunięcia nieestetycznych portali sklepowych i sztyldów, szpecących wygląd zabytkowych domów we Lwowie, a nadto podjęto analogiczne prace w Jarosławiu i Żółkwi.

W zakresie budownictwa drzewnego zanotować należy szereg robót subwencjonowanych częściowo przez tutejszy Urząd, które dotyczyły konserwacji starych cerkwi w Siankach i Sokolikach górskich w pow. turczańskim, w Nowosiółkach dydyńskich, w podobromilskim, Parypsach w pow. rawskim oraz rekonstrukcji pięknej dzwonnicy drewnianej w XVIII w. obok cerkwi parafialnej w Laszkach Gościncowych w pow. mościskim, na który to cel przyznano zasiłek w kwocie 300 zł. Ponadto udzielono pozwolenie na rozszerzenie cerkwi drewnianych w Lubelli i Reklincu w pow. Żółkiewskim, oraz na odbudowanie kościoła parafialnego w Kosinie w pow. Żańcuckim, z pocz. XVIII. wieku, który przeniesiony zostanie niebawem do Rogóżna.

W końcu wydano pozwolenie na rozbiórkę starej, opuszczonej cerkwi z r. 1728 w Płazowie w pow. lubaczowskim, z powodu zupełnego zniszczenia materiału drzewnego, pod warunkiem przeniesienia cennego ikonostasu do nowej murowanej cerkwi.-

Na oddzielną wzmiankę zasługuje następnie podjęcie gruntownej konserwacji interesujących fresków z r. 1741 w kościele parafialnym w Siemianówce koło Szezerca, którym groziła zupełna zagłada. W roku sprawozdawczym odnowiono polichromię nawy głównej i prezbiterjum, z pomocą udzielonej subwencji w kwocie 2.000 zł. przyznanej przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W tym czasie zbadano wreszcie szereg odkrytych mogił przedhistorycznych i grodzisk, a mianowicie : w Bekzie w pow. sokalskim, Grzascie w pow. przeworskim, Hartfeldzie w pow. Gródeckim, Antoniowie i Sobowie w pow. Tarnobrzescim, Koropużu w pow. rudeckim, Krasowie w pow. lwowskim, Przędzeli w pow. niżańskim, Sarnikach w pow. bóbreckim i Rzeplinie w pow. jarosławskim.-

W końcu zaopiniowano, 26 projektów nowych budowli, herbów miast i pomników, wydano 7 orzeczeń konserwatorskich oraz opracowano 60 kart do katalogu zabytków, obejmujących powiaty bóbrecki, gródecki, leski i sokalski.

.

Tabelaryczne przedstawienie działalności za

rok budżetowy 1935/36.

L. p.	U r z ą d	Nazwa rzeki względnie potoku	D o c h o d y :					Wykonano roboty nowe :								Wykonano roboty konserwacyjne :					koszty wykonania robót	opracowano projektów	wydano opinij technicznych	wzięto udział w docho- dzeniach wodno-prawnych								
			Kredyty asygnowane			i n n e	r a z e m	z i e m n e	tamy faszynowe podłużne	tamy faszynowe poprzeczne	opaski brzegu	obitki brzegu	materace faszyn.	roboty siatkowe	k o r o n k i	s a d z o n k i	roboty kamienne	tamy faszynowe podłużne	tamy faszynowe poprzeczne	materace faszyn.						zamulniki	progi drewniane przy korekcji	roboty kamienne	z a p o r y	s a d z o n k i		
			z budż. Mstwa Komuni- kacji	z Fundu- szu In- westy- cyjne- go	z Fun- duszu Pracy																										zł.	zł.
1.	Państwowy Zarząd Wodny w Rzeszowie	San żegl. km.24+5-90.5/	1.584.15	-	50.000	x/ 6030306	111887.21	16167	.	1758	1346	1555	.	.	.	2.00	.	.	155	.	.	.	.	.	.	109.708.39	opracowa- no	P.Z.W. Rzeszów	P.Z.W. Rzeszów	x/udział stron interesowanych w materj.i roboc.oraz wart.na pniu materj.włas.i mater.z ub.r.	budż.	
2.		Wiśłok dolny /km.0.0-116.0/	11267.00	34076	.	x/ 57583.37	102926.37	9490	1019	341	883	.	.	.	139	.	135	72	65	.	.	.	2865	.	.	100.509.16	5 projek- tów na łączną	dla Starostw 4 opinie	8	j.w.		
3.		Wiśłok górny /km.116-158/	1894.00	.	.	718.33	2612.33	189	.	126	84	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2.612.33				x/wartość materiału z ubiegłego budżetu		
4.		R o p a	1400.00	33.820	.	x/ 4850.57	40070.57	9825	988	915	1062	.	254	93	2502	2.94	.	110	31	26	.	.	.	.	.	.	40.057.65	kwotę			x/ udział stron interesowanych mater.oraz wart.na pniu mater. włas.i mater.z ub. roku budż.	
5.		Jasiołka	700.00	40.111	.	x/ 4937.40	45748.40	5786	780	1608	458	.	78	373	.	3.29	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	45.745.52	kosztorys.	P.Z.W.	P.Z.W.	j.w.	
6.		Wiśłoka górna	2408.17	18.606	.	x/ 856.61	21.870.78	7330	323	945	187	.	.	263	.	.	80	.	.	.	.	.	.	.	.	.	21.870.46	737.072 zł.Przemysł	Przemysł		x/ wartość materj.na pniu i ma- terj. z ub. roku budż.	
7.		T a n e w	391.83	.	.	.	391.83	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x/ 388.72	.	/ dla Starostw /	12.	x/ podatki gruntowe itp.		
8.		San żeglowny /km.905.-235.0/	18.500.00	62.000	.	x/ 15700.83	96200.83	.	1185	597	631	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	94.584.37	opracowano	3 opinie		x/ udział stron interesowanych mater.i robociznie, oraz wartość mater.włas.i mater.z ub.r.budż.	
9.		San spławny /km.235.0-280.0/	12.489.08	.	.	x/ 3746.22	16235.30	.	.	202	126	.	.	.	.	.	.	.	135	.	.	.	85	.	1.40	15.806.93	19 projek.	Oddział Wodny U.W.	Oddział	x/ wartość mater.z kęp własnych i mater.z ub. roku budż.		
10.		San spławny /km.280.0-301.0/	1.561.23	.	.	x/ 2222.14	3783.37	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	128	.	.	3.783.37	na łączną	Oddziałów	Wodny	j.w.		
11.		W i a r	2.995.44	22.00	.	x/ 1536.67	26532.11	838	481	121	349	.	.	.	.	.	394	.	.	.	.	.	.	.	0.50	20.580.71	kwotę	wzł. Wydziałów	U.W.	j.w.		
12.		W y r w a	162.01	16.000	.	x/ 1065.87	17247.88	723	.	360	320	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	10.984.78	kosztorys.	Urzędu Wojew. /	8	j.w.		
13.		Olszanka	999.59	.	.	.	999.59	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	90	.	.	0.20	983.87	1,322.400	zł.opinii				
14.		Drohobyczka	125.92	.	.	.	125.92	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	125.92						
15.		Dylągówka	1507.40	.	.	.	1507.40	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	126	.	.	.	1.507.40						
16.		Skopów	159.33	.	.	x/ 17.50	236.83	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	x/ 236.83				x/ dozór baraku i ubezpieczenie od ognia oraz zużycie inwentarza.		
17.		Bug żeglowny /km.685- 687/	.	.	6.541	x/ 6366.61	12.907.61	13229	.	370	126	.	.	.	.	.	.	.	40	.	283	.	.	.	.	12.079.95	opracowano 11 proj.			x/ wartość materiałów z kęp włas. i mater. z ub. roku budż.		
18.		Bug spławny /km.687-759 /	.	.	8.459	5.614.73	14.073.75	19728	.	137	89	454	.	.	.	.	.	.	79	.	479	.	.	.	.	14.016.56	na łączną kosztorys. 94.000 zł.			j.w.		
	Urząd Wojew. Państwowy Zarząd Wodny w Przemyślu	O g ó ł e m	58145.15	226.613	65.000	16559993	15358.08	73305	4756	7480	5661	2009	332	734	2641	8.23	609	182	505	26	762	216	3.078	1	2.10	495.582.92	35	199	28			

II. ADMINISTRACJA NIEZESPOLONA.

.....

A. Administracja Szkolna	str.	1	-	do	16
B. Administracja Skarbowa	"	17		do	21
C. Dyrekcja Cei	"	22		do	24
D. Administracja Miar	"	25		do	27
E. Administracja Lasów Państwowych"		28		do	33
F. Administracja Kolei Państwowych"		34		do	38
G. Administracja Poczty i Telegrafów		39		do	42
H. Inspekcja Pracy	"	43		do	44. -

---ooo000ooo---

A./ ADMINISTRACJA SZKOLNA.

I. Szkolnictwo powszechne.

Na terenie Województwa lwowskiego w okresie budżetowym 1935/36 było czynnych 2442 publicznych, 70 prywatnych i 5 specjalnych szkół powszechnych.

W tym czasie zorganizowano 26 nowych publ.szkół powszechnych likwidując w ten sposób tereny bezszkolno.

Liczba dzieci w wieku szkolnym uczęszczających :

- 1/ do publ. szkół powsz. wynosiła 401.930,
- 2/ do pryw. szkół powsz. 6.536,
- 3/ do szkół innego typu 2.981
- 4/ uczyło się w domu 587

Oprócz tego do specjalnych szkół publicznych uczęszczało dzieci 253.

Stan dzieci w publicznych szkołach powszechnych pod względem wyznania przedstawiał się następująco :

- 193.134 rzym. kat. obrządku,
- 167.389 gr. kat. "
- 38984 wyznania mojżeszowego,
- 1883 innego wyznania.

Stan istniejących na terenie Województwa lwowskiego szkół powszechnych przedstawiał się wówczas następująco :

Publicznych :		Prywatnych :	
1- kl.	949		23
2- kl.	607		----
3- kl.	363		3
4- kl.	155		4
5- kl.	84		4
6- kl.	48		20
7- kl.	236		11

W tym czasie zatrudnionych było sił nauczycielskich w publicznych szkołach powszechnych 6610.

Sal szkolnych w publicznych szkołach powszechnych było 5561 własnych i 1098 wynajętych.

Na ogólną liczbę 6659 izb lekcyjnych było 2352 sal o przestrzeni poniżej 40m2, które z uwagi na swój wymiar, nie odpowiadają minimalnym potrzebom szkolnym.

W okresie budżetowym 1935/36, na terenie Województwa lwowskiego wzniesiono w obwodach Inspektoratów Szkolnych:

	budynków szkolnych	w tem sal szk.
Gródek Jagielloński . . .	15	26
Jarosław	10	59
Krosno	4	12
Lwów- powiat	13	43
Lwów-miasto /nadbudowa II piętra w budynku szk.im.Zimorowicza/		
Nisko	1	2
Przemysł	13	16
Rawa Ruska	9	16
Rzeszów	5	10
Sambor	8	10
Sanok	21	26
Turka	7	9

Jak z powyższego zestawienia wynika, akcja budowy publicznych szkół powszechnych zyskała nieco na nasileniu. Obecnie spodziewać się należy, że akcja ta jeszcze bardziej się wzmoże a to dzięki pomocy Skarbu Państwa, jaką utrzymują samorządy gminne w budowie publicznych szkół powszechnych. Pomoc ta ujawnia się w formie dostarczania samorządom gminnym przez Dyrekcję Lasów Państwowych materiału budowlanego / budulca / po znacznie niższej cenie / 33 % poniżej cen / i to na spłaty w ciągu 5 lat po uiszczeniu przy odbiorze materiału 10 % ceny kupna. Byłoby wielce pożądanym, ażeby samorządy powiatowe przy obecnej konjunkturze - mając na oku dobro szkoły oraz dbając o rozwój fizyczny młodzieży, zachęcały i nakłaniały samorządy gminne do możliwie szybkiego likwidowania nieodpowiednich sal szkolnych / t.j. sal nie posiadających ustawowo wymaganej przestrzeni a przynajmniej nie posiadających 35 m². / Z powodu braku odpowiedniego pomieszczenia w szkołach, nie można kompletować odpowiedniej ilości dzieci szkolnych w klasach a tym samym, nienależycie też są wykorzystywane siły nauczycielskie.

Dzieci, które pozostają przez kilka godzin w ciasnych, ciemnych i trudnych do przewiewu salach, pozbawione powietrza i swobody ruchów, należycie nie rozwijają się i zapadają na zdrowiu. - Nauczycielstwo zaś w takich wypadkach ma utrudnione warunki pracy.

Pozatym wymagany jest nacisk ze strony samorządów powiatowych na samorządy gminne, aby realizowały w przepisanych terminach budżety gminne na cele szkolnictwa powszechnego a w szczególności. 1/ zabezpieczały w odpowiednim czasie opał na zimę dla szkół, nie dopuszczając do zawieszenia z tego powodu nauki szkolnej, 2/ dostarczały funduszy na utrzymanie czystości i porządku w szkole, oraz 3/ czuwały, aby przy każdej szkole były odpowiednie i w dostatecznej ilości wychodki, gdyż zdarzają się jeszcze wypadki, że młodzież szkolna z powodu braku odpowiedniej ilości wychodków, zaspakaja swoje potrzeby na wolnym miejscu.

W celu ułatwienia dzieciom, zamieszkałym w obwodach szkół niżej zorganizowanych, ukończenia nauki w szkołach wyższego stopnia, dążą władze szkolne do tego, by w gminach wiejskich / zbiorowych / istniały szkoły wyżej zorganizowane / Stopień organizacji szkoły, uzależniony jest od ilości dzieci w wieku szkolnym, korzystających z nauki w danej szkole /.

Cel ten osiąga się przez łączenie / komasację / sąsiednich szkół niższego stopnia w jedną wyżej zorganizowaną szkołę, tworząc dla tych miejscowości, w których istniały takie szkoły jeden obwód szkolny, oczywiście przy zachowaniu ustawowych warunków i możliwości terenowych. Niestety w tych dążeniach władze szkolne natrafiają na pewne trudności ze strony miejscowej ludności, która nie doceniając znaczenia wyżej zorganizowanej szkoły, broni się przed likwidacją niżej zorganizowanej szkoły, która dotychczas istnieje na terenie ich miejscowości. Zaznaczyć trzeba, że i względy budżetowe gmin wzgl. gromad przemawiają za komasacją szkół, gdyż otrzymanie jednej wyżej zorganizowanej szkoły nie pochłania tyle wydatków ile pochłania więcej szkół. W tym wypadku jest bardzo pożądana pomoc ze strony Samorządów powiatowych w uświadamianiu ludności o korzyści wyżej zorganizowanej szkoły.

II. Szkoły średnie ogólnokształcące.

Gimnazja państwowe. Na terenie województwa lwowskiego istniało w r. 1935/36 - 37 państw. gimnazjów, czego 19 typu humanist. 12 klasycznego i 6 matemat. przyrodniczego. Wszystkie one przekształcają się na 4- klasowe gimnazja nowego ustroju i posiadały w r. 1935/36 klasy I - III nowego ustroju oraz VI - VIII starego typu. Męskich gimnazjów było ogółem 24, koedukacyjnych 12, żeńskich tylko jedno we Lwowie. Zeńskie seminaria we Lwowie i Przemyślu przekształcają się na gimnazja nowego ustroju. Gimnazjów z ruskim jęz. nauczania było 3, zresztą polskie. 9 gimnazjów mieści się w budynkach wynajętych, które przeważnie słabo odpowiadają celom szkolnym / zwłaszcza w Leżajsku, we Lwowie IX, X i XII /. Inne gimnazja mieszczą się w budynkach, będących własnością Skarbu Państwa lub zarządów miejskich, które na ogół słabo wywiązują się ze swego obowiązku świadczenia na remonty / we Lwowie Magistrat zupełnie nie świadczy /.

Skarb Państwa w miarę możliwości pokrył sam na utrzymywanie tych budynków w stanie używalności.

Seminaria państwowe. W roku sprawozdawczym istniało na terenie województwa lwowskiego 10 seminariów naucz. 1 Wyższy Kurs Nauczycielski i 1 seminarium ochroniarskie. Z tych zakładów 2 miały język nauczania ruski; 5 było męskich, 6 żeńskich i 1 koedukacyjny. Seminaria miały w r. szk. 1935/36 już tylko V-te / ostatnie / kursy; we Lwowie i Jaworowie istniały nadto jeszcze IV-te kursy dla repetentów. Połowa zakładów mieściła się w budynkach wynajętych.

Gimnazja prywatne. Gimnazjów prywatnych istniało na terenie województwa 41, z czego humanist. 34, klasycznych 6 i wyłącznie nowego ustroju 1. Humanistyczne i klasyczne przekształcają się na nowoustrojowe analogicznie do zakładów państwowych. Gimnazjów polskich było 30, ukraińskich 6, ewangelickich / z niemieckim jęz. naucz. / 1 i żydowskich / z pol. jęz. naucz. / 4. -

Pod względem płci młodzieży znaczną przewagę miały zakłady żeńskie / 23 / koedukacyjnych było 15, a męskich tylko 3. - Pełne prawa miało 17 gimnazjów, niepełne 13, bez praw było 11.

Seminaria prywatne. Seminariów prywatnych było ogółem 15 / w tym 2 ochroniarskie /. Polski jęz. naucz. obowiązywał w 11 zakładach, ukraiński w 4. W 14 kształciła się młodzież żeńska, w 1 była koedukacja, 6 seminariów przekształca się na gimnazja nowego ustroju, inne ulegają całkowitej likwidacji i miały w roku sprawozdawczym już tylko kursy ostatnie / V. /

Statystyka młodzieży. a/ w gimnazjach państwowych było w r. 1935/36 - 13.949 dzieci, z tego 11,688 chłopców i 2,261 dziewcząt. Wedle wyznania rzym. kat. było 9,437, gr. kat. 2,133, mojżesz. 2,218 i innych 61, b/ w seminariach państw. było ogółem 479 wychowanków t.j. 215 chłopców i 264 dziewcząt. Rzym. kat. było 366, grecko- kat. 104, mojżesz. 6, innych 3. c/ w prywatnych gimnazjach polskich było 6.650 dzieci, a w tym 1.223 chłopców i 5.427 dziewcząt, rzym. kat. 4.653, gr. kat. 279,

możesz. 1694 i innych 24, w ukraińskich gimnazjach było 1.061 dzieci, a to 266 chłopców i 795 dziewcząt - wszystko prawie wyłącznie gr. kat. wyznania; w gimnazjach żydowskich było 1.020 młodzieży, chłopców 496, dziewcząt 524.-

d/ w seminariach pryw. było 313 wychowanków - w tym tylko 18 chłopców. Rzym. kat. było 246, gr.kat. 65, 2 żydów.
e/ klasy gimnazjalne przy państw. seminariach liczyły 450 dzieci / dziewcząt / a to 430 rzym. kat. 2 gr.kat. i 18 żydówek.

W klasach gimnazjalnych przy prywatnych seminariach było 323 dzieci / w tym tylko 35 chłopców/ a to rzym.kat.127, gr.kat. 192 i żydów 4.-

III. Szkoły zawodowe.

W szkołach zawodowych wzrosła frekwencja uczniów dość znacznie, i tak : w handlowych o około 10%, w rolniczych około 15%. Podobny wzrost daje się zaobserwować w szkołach technicznych, rzemieślniczo-przemysłowych i żeńskich szkołach zawodowych. Dla potrzeb szkół konieczne są kredyty na budowę szkół, na rozbudowę pomieszczeń, burs, internatów, na dokupienie ziemi, inwentarza oraz pomocy naukowych. Poważnie wzrosła również akcja dokształceniowa. Uruchomiono szereg kursów handlowych, dla sklepikarzy wiejskich, pracowników kółek i sklepów rolniczych, dla pracowników instytucji państwowych z zakresu np. księgowości. Kursy były organizowane przy współpracy Małopolskiego Towarzystwa Rolniczego, które w tej dziedzinie wykazuje duże zrozumienie potrzeb gospodarczych terenu oraz współpracy ze szkolnictwem handlowym. Prócz tego organizowano kursy kroju, bieliźniarstwa, szycia, tkactwa lnianego i gospodarstwa domowego, kierowców samochodowych, gorzelnicze, językowe, kosmetyczne itp.

Szkoły Rolnicze. Oprócz pracy szkolnej wszystkie szkoły rolnicze, mleczarskie i ogrodnicze pracują społecznie. Męskie szkoły rolnicze uczestniczą w akcji przysposobienia rolniczego/kursy przodowników w szkołach /- pokazy P.R. w szkołach, kontrola zespołów przez personal naucz. w klasyfikacji gruntów w pracach rolniczo- hodowlanych i ogrodniczych samorządów powiatowych i O.T.R. Zeńskie szkoły rolnicze urządziły jesienią 1935 / X- XII / 6 kursów gospodarstwa domowego na terenie swych powiatów / Krosno, Łańcut, Przemyśl / a ponadto szkoły w Korczyźnie i Albigowej pracują w organizacji Kół Gospodyń Wiejskich. Wszystkie szkoły rolnicze ze swych gospodarstw udzielają nasienia czyszczonego, młodzieży hodowlanej, jaj zarodowych, rozsady warzyw itd. Podobną działalność prowadzą w swych specjalnościach Szkoła Mleczarska w Rzeszowie i Szkoła Ogrodnicza w Wólce Kapitańskiej. W szkołach rolniczych i pokrewnych dąży się obecnie do zwiększenia nastawienia handlowego tak w czasie nauczania jak i przy okazji rozwiązywania niektórych zagadnień gospodarczych.

Szkoły Techniczne. Państwowa Szkoła Tkacka w Krośnie, jako jedyna szkoła w Państwie o kierunku lnianym, wymaga rozbudowy gmachu i innych urządzeń, gdyż jest to ważny odcinek naszego życia gospodarczego. W trudnych warunkach lokalowych znajduje się Szkoła Rzemiosł w Rzeszowie, wskutek czego naturalny rozwój szkoły jest zahamowany.

Szkoły Handlowe. W większości wypadków szkoły handlowe nie posiadają zupełnie wystarczających pomieszczeń. Lepiej przedstawia się sprawa wyposażenia szkół w pomoce naukowe. W roku sprawozdawczym zostały szkoły Państwowe we Lwowie i Przemyśle przeorganizowane na gimnazja kupieckie, których program został zbudowany pod kątem widzenia interesów sfer kupieckich i potrzeb rynku. W następnych latach pozostałe szkoły prywatne zostaną sukcesywnie objęte nową organizacją szkół handlowych. Pomyślnie rozwija się akcja kursowa, której celem jest dokształcanie czynnych pracowników handlowych i drobnych sklepikarzy wiejskich. Współdziałanie szkół handlowych ze sferami gospodarczymi rozciąga się na organizację kursów wystaw, odczytów, pogadanek, praktyk sklepowych nauczycieli uczniów itp. Poważną troską szkół jest dążenie do zatrudnienia absolwentów szkół w przedsiębiorstwach handlowych, sklepach itp. oraz wysiłek w kierunku stwarzania dla absolwentów nowych warsztatów pracy.

Szkoły Zawodowe Żeńskie. Opłakanie przedstawia się pomieszczenie Państwowej Szkoły Zawodowej we Lwowie, skutkiem czego nauka nie może odbywać się normalnie, również w Rawie Ruskiej i Drohobyczu lokale nie są przystosowane do potrzeb szkoły. Silna frekwencja młodzieży spowodowała konieczność wydatnego uzupełnienia pomocy naukowych, co przy b. niskiej płatności uczenie da się uskutecznić jedynie w szkołach finansowo silniejszych, natomiast szkoły w Rawie Ruskiej, Drohobyczu i Zółkwi bez wydatnej pomocy finansowej nie będą mogły prowadzić nauki w wymaganych warunkach. Szkoły rozwijają żywą działalność w kierunku usamodzielniania absolwentek organizując spółdzielnie pracy, które już dziś znalazły czynne oparcie o organizacje społeczne.

Statystyka szkół zawodowych : Na terenie Województwa w okresie sprawozdawczym były czynne 2 szkoły handlowe Państwowe, 16 szkół handlowych prywatnych, 2 szkoły zawodowe żeńskie państwowe, 12 szkół zawodowych żeńskich prywat., 13 szkół technicznych, rzemieślniczo-przemysłowych i mistrzowskich państwowych, 3 szkoły techniczne i rzemieślniczo-przemysłowe, prywatne, 5 szkół państwowych rolniczych i pokrewnych, 2 szkoły rolnicze i pokrewne publiczno-samorządowe, 3 szkoły rolnicze i pokrewne prywatne oraz 55 publicznych i 7 prywatnych szkół zawodowych dokształcających.

IV. Oświata pozaszkolna.

Praca oświatowo- pozaszkolna na terenie woj. lwowskiego była prowadzona w okresie sprawozdawczym pod opieką i przy wydatnej pomocy Obwodowych Instruktorów Oświaty Pozaszkolnej. We wszystkich Obwodach Szkolnych stanowiska Instruktorów O.P. były obsadzone. Obwodowi Instruktorzy O.P. sprawowali w obwodach szkolnych opiekę i kontrolę nad pracami oświatowymi. Wyjazdy ich w teren w okresie sprawozdawczym wyrażają się cyfrą: 1074 dni w 1069 miejscowościach. Stanowisko Obwodowych instruktorów O.P. ulega z każdym rokiem wzmocnieniu, ze względu na przekonanie się społeczeństwa i organizacji do tego stanowiska urzędowego, które pozwala uzyskać fachową pomoc, a nawet i zastępczą kontrolę komórek organizacyjnych, nie mówiąc o nadawaniu zdecydowanego kierunku w pracach O.P. W dziedzinie koordynacji pracy Towarzystw i Organizacji okazali instruktorzy wydatną i skuteczną pomoc. Instruktorzy O.P. współpracowali z Samorządami Pow. w Powiat. Komisjach O.P. których przewodniczącymi byli Pp. Starostowie. O pracy powiat. Komisji O.P. trudno powiedzieć, ażeby wszystkie P.K.O.P. pracowały z jednakowym zrozumieniem swego stanowiska. Praca Towarzystw w Pow. Kom. O.P. była nieraz minimalna, redukując się często do omawiania tylko własnych/Twa/ bolączek

bez ujmowania zagadnień oświatowych w skali państwa.-

Celem ożywienia pracy w Powiatowej Komisji O.P. zostały zaproponowane do realizowania w powiatach pewne konkretne sprawy. Dla realizacji nakreślonych programów prac O.P. utworzono w Pow. Kom. O.P. - sekcje mniej więcej żywotne.-

Możliwości rozwoju pracy oświatowej pozaszkolnej zależały od budżetów na oświatę pozaszkolną, posiadanych przez samorządy. Aczkolwiek prawie wszystkie prace są wykonywane przez pracowników oświatowych / przeważnie nauczycielstwo / zupełnie darmo- to jednakże są konieczne pewne, choćby minimalne sumy na zaspokojenie świadczeń natury materialnej- jak światło, prenumerata czasopism, zakup bibliotek, urządzenia dla świetlic i.t.p. Wykonanie budżetu na O.P. w roku 1935 oraz preliminarz na rok 1936/37 przedstawiają się w sposób następujący :

Obwód szkolny:	Powiat :	Łącznie z Towarzystw.	w tem z samorządu powiatowego	Preliminarz na rok 1936/37	w tem z samorządu powiatowego.
Gródek Jagiell.	Gródek Jagiell.	517.-	517.-	1450.-	850.-
	Jaworów	306.30	294.-	890.-	790.-
	Mościska	144.-	144.-	720.-	500.-
Jarosław	Jarosław	1776.20	1111.26	2523.11	2000.-
	Łańcut	771.75	735.45	1500.-	1500.-
	Przeworsk	244.-	244.-	1392.33	1300.-
Krosno	Krosno	1367.55	1200.-	1031.80	900.-
	Brzozów	400.-	400.-	300.57	300.-
Lwów-m.	Lwów-miasto	---	---	2000.-	2000.-
Lwów-pow.	Lwów-powiat	1786.89	1380.82	600.-	600.-
	Bóbrka	791.35	478.80	544.97	500.-
	Zółkiew	280.-	280.-	765.-	200.-
Nisko	Nisko	200.32	200.-	405.-	300.-
	Tarnobrzeg	352.31	350.-	514.-	500.-
Przemyśl	Przemyśl	5298.84	805.-	5834.16	2300.-
	Dobromil	685.11	68.11	1140.-	300.-
Rawa Ruska	Rawa Ruska	1255.38	895.38	1460.-	810.-
	Lubaczów	757.82	520.-	704.81	500.-
	Sokal	826.37	805.-	1310.38	1200.-
Rzeszów	Rzeszów	1859.60	1600.-	2215.-	1600.-
	Kolbuszowa	407.96	400.-	640.-	600.-

Obwód szkolny	Powiat :	Łącznie z towarzystw.	w tem z samorządu pow.	Preliminarz na rok 1936/37	w tem z samorządu powiatowego.
Sambor	Sambor	1316.50	1316.50.-	2112.87	2100.-
	Drohobycz	1130.50	796.70.-	1500.-	1500.-
	Rudki	140.82	140.82	300.-	300.-
Sanok	Sanok	2523.56	991.38	3900.-	1350.-
	Lesko	2116.63	899.-	2701.-	1100.-
Turka n/ Str.	Turka	588.90	126.40	2285.-	1020.-

Celem zapoznania się z pracami na miejscu delegaci Kuratorium O.S.Lw. brali udział w posiedzeniach Pow. Kom.O.P. nadto przeprowadzali lustrację prac O.P. w połączeniu z instruowaniem w czasie specjalnych wyjazdów, względnie w czasie prowadzenia w powiatach kursów dla pracowników oświatowych.

W dziedzinie pracy oświatowej postawiono sobie jako zagadnienie do intensywnego realizowania :

- 1/ sprawa przygotowania odpowiednich kadr pracowników oświatowych,
- 2/ ożywienie pewnych form pracy oświatowej, jak kursy, świetlice, biblioteki,
- 3/ dalsze wprowadzanie nowych form oświatowych / N. U. L./ oraz zespołów samokształceniowych n.p. przysposobienia spółdzielczego.

W związku z przygotowaniem kadr pracowników, z poza nauczycielstwa, organizowano na terenie województwa lwowskiego konferencje i kursy dla przodowników oświatowych z pośród członków takich organizacji jak : Z. S., T.S.L. Zw. Młodej Wsi, Ziem. połud.-wschodnich, Z. P. O. K. specjalne konferencje dotyczyły szczególnie zakresu systematycznego kształcenia pracy na Niedzielnym Uniwersytecie Ludowym, częściowo takich działów pracy, jak bibliotekarstwo, teatr, chór, spółdzielczość i.t.p. Organizowane były również wspólne konferencje t.n. dla nauczycielstwa i tych z pośród przodowników przeszkolonych, którzy nie tylko okazywali zainteresowania w wymienionych wyżej zagadnieniach, lecz przedewszystkiem posiadali z tych działów dostateczne przygotowanie.

Program tych kursów, oraz konferencyj był realizowany przez Kierownika Oddziału O.P. w Kuratorjum O.S.Lwow. przez Okręgowych Instruktorów O.P. oraz Obwodowych Instruktorów O.P.

Przeszkoleni przodownicy, otoczeni opieką przez Organizacje, oraz przez Okręgowych Instruktorów O.P. przy okazywanej im stałej pomocy przy samo-kształceniu, przedstawiają element coraz bardziej wartościowy, oraz zaznaczają się w charakterze pomocników dla właściwych pracowników oświatowych, t.j. przeważnie nauczycielstwa, które obciążone pracą zawodową musi znaleźć pomocników, odciażających ich w pewnym minimalnych, choćby zakresie.

W dziale przygotowania pracowników oświatowych należy podkreślić jeszcze, że dla absolwentów / tek / zakładów kształcenia nauczycieli na terenie wojew. łwowskiego organizowano 2 dniowe konferencje informacyjne, by w ten sposób zorientować wstępujących w życie kandydatów na nauczycieli o sposobach prowadzenia pracy oświatowej.

Formy pracy oświatowej. Kursy wieczorowe : Z pośród różnych form pracy oświatowej należy zwrócić uwagę na kursy wieczorowe Oświaty Pozaszkolnej dla młodzieży poszkolnej i dorosłych, których stan w okresie sprawozdawczym przedstawia się następująco :

Kursy wieczorowe Oświaty Pozaszkolnej :

Kursów	I	101	
stopnia	II	310	Ogólna ilość dni nauki
	III i innych	175	
	ogółem	586	na kursach ... 21561.
Ilość osób uczących			
na kursach:	ogółem	1098	Ogólna ilość godzin nauki
	mężczyzn	426	
	kobiet	487	na kursach . . 59092.
Liczba szkół	mężczyzn		
chaczy które	rz.kat.	4876	
zakończyły	gr.kat.	3198	
na kursach	innych	117	
	kobiet		
	rz.kat.	2745	
	gr.kat.	1280	
	innych	90	
Podział szkół	rolnicy	3174	
chaczy które	robotnicy	494	
zakończyły	rzemieślnicy	276	
na kursach, po-	przy ro-		
dług zatrud-	dzicach	8143	
nień	inne za-		
	wody	219.	

Powyższe dane wskazują, że kursy wieczorowe przyjęły się w terenie, że spełniają swe zadanie i są etapem przygotowawczym do organizowania Kół samokształceniowych, Niedzielnych Uniwersytetów Ludowych, świetlic powszechnych.

W związku z kursami należy podkreślić zupełnie bezinteresowną ofiarną pracę nauczycielstwa szkół powszechnych, które obciążone swymi obowiązkami zawodowymi poświęca swój wolny czas na pracę na kursach wieczorowych Oświaty Pozaszkolnej / 59092 godzin /.

Praca na kursach była otoczona specjalną opieką ze strony władz szkolnych, które starały się pomóc nauczycielstwu przez dostarczenie odpowiedniej ilości książek, broszur, map, śpiewników i.t.p.

Samorządy gminne przychodziły w tej akcji z pomocą przez zwrot poniesionych przez nauczycielstwo wydatków na światło dodatkowy opał, sprząatanie, i.t.p.

Zrozumienie dla tej akcji, budzi się w Samorządach coraz bardziej, co wyraża się ze strony Samorządów w staraniu się o przyjsie z pomocą w pewnych potrzebach rzeczowych związanych z prowadzeniem kursów.

Świetlice :

----- Ogólna ilość świetlic :

polских	1.510
ruskich	674
żydowskich	60
niemieckich	11

ogółem : 2.255

Przynależnych organizacyjnie do :

Z.S.	676
T.S.L. i Z.S.	77
T.S.L.	194
Z.P.O.K.	51
Zw.M.L.i R.	146
Pow.Kom.O.P.	17
Zw.M. Kat.	216
Innych	880.

Ilościowy rozrost świetlic na terenie Województwa, jest dowodem, że ludność przekonała się co do tej formy pracy, że znajduje tam zaspokojenie swoich potrzeb duchowych, że zajęcia prowadzone w świetlicach odpowiadają zainteresowaniom ludności.

W pracy świetlicowej zaczynają zaznaczać się przeszkoleni na kursach przodownicy. Świetlice stają się coraz częściej ogniskami, skupiającymi młodzież i starsze społeczeństwo, porządkują się coraz bardziej i pod względem zewnętrznego wyglądu. Coraz częściej zdarza się, że świetlice na własny koszt prenumerują czasopisma, bądź informacyjne, bądź gospodarcze.

Biblioteki i czytelnictwo :

Ogółem :	1772,
Central.Pow.Bibl.ruchomych	
społecznych :	
liczba central.	38,
" bibliot.ruch.	603.

Bibliotek stałych :

samorządowych	4,
społecznych	1127

w tem : polskich	581
innych	546.

Liczba tomów : ogółem - 566034

ogółem : w bibliotekach :
samorządowych 1892
społecznych 564142

Liczba czytelników :

ogółem 75425
w bibl.samorz. 199
" społecz. 75326

Liczba wypożyczonych tomów:
ogółem 892889
w bibl.samorząd. 1406
" społecznych 891483

Sprawozdaniem objęte są tylko biblioteki oświatowe, publiczne / dostępne dla wszystkich / a także biblioteki organizacji społeczno- oświatowych / polskich, ruskich, żydowskich, niemieckich, innych / przeznaczone dla członków tych organizacji.

Biblioteki były organizowane przeważnie przez Towarzystwa. Na pierwszy plan wysunęło się w tej dziedzinie Towarzystwo Szkoły Ludowej, organizując centrale powiatowe i przeprowadzając biblioteki czyteln i kół do tego rodzaju central.

Przeorganizowanie to ma tę dobrą stronę, że księgozbiory są częściej wymieniane i że łatwiej można centrale zaopatrzyć w nowe książki. W dziedzinie akcji czytelnictwa należy uwzględnić konkursy dobrego czytania.

Akcja konkursów dobrego czytania rozwija się przez udostępnienie ze strony Kuratorium O.S.lwów. odpowiedniej literatury dla prowadzących ten dział pracy, przez wydanie szczegółowej instrukcji, oraz zaopatrzenie konkursów w odpowiednie druki, formularze i.t.p.

Braku książek do czytania nie udało się jeszcze całkowicie zaspokoić, nawet przy współudziale Towarzystwa Szkoły Ludowej. Należy jednak stwierdzić duże zainteresowanie się książką.

Poza konkursami dobrego czytania, organizowane były konkursy poprawnego czytania a mianowicie :

Obwód :	Ilość zespołów :	Ilość uczestników	Uwagi :
Gródek Jagiell.	2	21	
Krosno	16	203	
Nisko	13	145	
Przemyśl	7	40	
Rawa Ruska	38	412	
Rzeszów	18	152	
Sanok	27	247	
Razem :	121	1220	

Teatr ludowy. W tej dziedzinie dużą pomoc okazuje rozchodzący się na terenie województwa miesięcznik "Teatr Ludowy". Znaczną pomoc okazują w tej dziedzinie przeszkoleni Kierownicy reżyserzy zespołów teatralnych, oraz przodownicy pracy oświatowej.

Zespoły otrzymują odpowiednie materiały teatralne i inscenizacyjne w dostarczanych im materiałach w miesięcznych "Programach Pracy", Z.S. i T. S. L.

Wśród istniejących zespołów należy rozróżnić zespoły stałe i dorywcze. Ostatnie powstają dorywczo z okazji akademii, uroczystości państwowych i narodowych i.t.p.

Zestawienie zespołów teatralnych na terenie wojew. lwowskiego przedstawia się następująco :

Lp.	Obwód /powiat/	T e a t r l u d o w y						
		Ilość zespołów teatr.					Biblioteka teatr.	
		stałych	dorywczych	ogółem	Ilość scen stałych	Ilość scen ru- chomych.	ilość dzieł	Ilość pre- num. egz. Teatru Ludowego.
1.	Gródek Jag.	6	12	18	5	13	-	-
2.	Jaworów	5	14	19	3	16	-	-
3.	Mościska	5	17	22	2	20	-	-
4.	Jarosław	20	35	55	23	28	330	2
5.	Zańcut	18	23	41	14	11	-	1
6.	Przeworsk	19	20	39	12	10	-	1
7.	Krosno	5	46	51	24	27	308	6
8.	Brzozów	2	22	24	12	12	157	4
9.	Lwów-miasto	25	.	.	.	.	5629	.
10.	Lwów-powiat	.	.	46	30	8	.	.
11.	Bóbrka	.	.	31	10	.	142	.
12.	Zółkiew	.	.	23	5	.	.	.
13.	Nisko	2	14	16	6	8	.	4
14.	Tarnobrzeg	3	18	21	8	5	.	3
15.	Przemysł	27	40	67	34	7	268	4
16.	Dobromil	11	22	33	10	5	275	5
17.	Rawa Ruska	8	26	34	29	5	40	6
18.	Lubaczów	6	33	39	9	3	.	1
19.	Sokal	10	28	38	16	2	54	4
20.	Rzeszów	23	36	59	18	20	370	4
21.	Kolbuszowa	11	17	28	7	8	.	2
22.	Sanok	34	21	55	30	5	126	6
23.	Lesko	23	15	38	18	3	126	4
24.	Turka	44	.	44	27	7	197	.

Chóry ludowe.

L. p.	Obwód / powiat /	Ogólna ilość chorów ludow.						w tem jest					
		polskich	ruskich	żydowskich	ogółem	stałych	niestałych	Rodzaj Z podziałem chorów lud. na głosy					
								męskich	żeńskich	niezanych	jednogłosow.	dwugłosow.	wielogłos.
1.	Gródek Jag.	16	24	.	40	14	26	32	2	6	26	.	14
2	Jaworów	19	24	.	43	11	26	30	3	10	26	.	17
3	Mościska	17	28	.	45	16	29	34	.	11	26	.	19
4	Jarosław	19	10	.	29	18	11	3	5	21	9	.	20
5	Łańcut	13	1	.	14	14	.	2	3	9	5	.	9
6	Przeworsk	14	1	.	15	15	.	2	3	10	3	8	4
7	Krosno	28	2	.	30	9	21	5	3	22	2	19	9
8	Brzozów	10	4	.	14	5	9	4	2	8	1	8	5
9	Lwów- miasto	4	.	.	4	4	.	4	.	.	4	.	.
10.	Lwów- powiat	25	.	.	25	.	.	3	1	21	.	5	20
11	Bóbrka	15	.	.	15	.	.	4	1	10	.	6	9
12	Zółkiew	9	.	.	9	.	.	4	2	3	.	6	3
13	Nisko	6	1	.	7	7	.	4	.	3	1	2	4
14	Tarnobrzeg	13	.	.	13	13	.	3	.	10	.	2	11
15	Przemyśl	25	34	2	61	29	32	17	21	23	40	15	6
16	Dobromil	12	16	.	28	19	9	18	.	10	15	10	3
17	Rawa Ruska	12	16	.	28	8	20	12	.	16	16	10	2
18	Lubaczów	7	5	.	12	3	9	2	.	10	9	2	1
19	Sokal	8	19	.	27	10	17	10	.	17	12	14	1
20	Rzeszów	23	2	.	25	25	.	6	.	19	.	8	17
21	Kolbuszowa	3	3	.	3	3	.	.	.	3	.	1	2
22	Sambar	19	72	.	91	56	45	75	.	16	28	28	35
23	Drohobycz	18	44	.	62	31	31	56	3	1	15	25	22
24	Rudki	18	32	.	50	24	26	50	.	.	28	10	12
25	Sanok	22	7	.	29	19	10	12	2	15	8	8	13
26	Lesko	23	4	.	27	16	11	15	.	12	10	8	9
27	Turka	11	18	.	29	22	7	24	.	5	5	.	24

-13 -
D o m y l u d o w e ,

L. Obwód p. /powiat/	Ogólna ilość Domów ludowych					Przynależnych organizacyjnie do											
	polskich	ruskich	żydowskich	innych	ogółem	T. S. L.	TSL. i Z.S.	Z. S.	Kółek Rolnicz.	Sokoła	Proświty	Kooperatywy	gminy	innych org.i tow.	Domów Ludow.w budowie	na ukończeniu	zamierzonych do budowy.
1.Gródek Jag.	11	26	.	.	37	5	.	1	4	1	14	12	.	.	3	1	2
2.Jaworów	10	34	.	2	46	4	.	2	3	1	20	14	.	2	.	.	1
3.Mościska	17	20	.	.	37	3	1	1	9	1	11	9	2	.	.	.	2
4.Jarosław	22	9	1	.	32	4	.	.	.	3	6	.	9	10	3	4	.
5.Łańcut	20	1	.	.	21	1	.	.	1	1	1	1	13	3	3	.	.
6.Przeworsk	16				16				1				10	5	3	1	.
7.Krosno	42	9	1		52			1	8	2	2	4	21	14			1
8.Brzozów	29	5			34				6	2	3	.	18	5			1
9.Lwów-m.	7				7	6	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10.Lwów powiat	38	35	1	2	76	15			5	1				55			
11.Bóbrka	18	59			77	8			1	2	27	4	26	9			
12.Zółkiew	19	57	1	1	78	4			2	1	12	15	23	20			
13.Nisko	6				6					1	1		2	2			
14.Tarno- brzeg	7				7						4			3		1	3
15.Przemyśl	38	40	1	.	79	5	.	1	5	1	32	2	18	15	3	1	2
16.Dobromi	13	41			54	3	1	1	3	1	10		5	30	2	.	2
17.Rawa R.	16	34	1	.	51	8	2		3	.	15	20	.	2	2	2	1
18.Lubaczów	7	4	.	1	12	3	.		1	1	2	2	1	2	1	1	2
19.Sokal	8	43	1		52	6	.	2	.	.	30	13	.	1	2	1	1
20.Rzeszów	22	2	1		25	.	.	.	2	4	2		12	3	2	9	6
21.Kolbusz wa	9				9			1	4	2			1	1	1		
22.Sambor	29	64	.	1	94	2	.	2	20	2	21	32	9	6	2	.	.
23.Droho- bycz	16	64	.	2	82	8		3	2	2	25	24	8	10	.	.	.
24.Rudki	25	46	.	.	71	3	.	.	13	2	14	21	9	9	.	.	.
25.Sanok	26	15			41	2		1	8	3	6	3	10	8	2	3	4
26.Lesko	21	12			33	4		6	4	1	7	5	3	3	2	1	3
27.Turka n/Str.	6	26			32	1		4	1	1	23	.	.	3	2	.	2

Należy stwierdzić, że nie wszystkie Domy Ludowe są w należyty sposób wykorzystane, jednakże Towarzystwa których własność stanowią Domy Ludowe, podejmują akcję celem poprawy tego stanu.- , Domy Ludowe stanowią bardzo poważną pozycję i ogniskują życie kulturalne wsi. Oprócz prac oświatowych znajdują często pomieszczenie w Domach Ludowych szkoły, sklepy, mleczarnie, kasy Stefczyka i.t.p. Często mieszczą się w Domach Ludowych świetlice, przeznaczone nie tylko dla członków danej organizacji, ale ściągające i inną ludność. Domy ludowe poza tym ułatwiają organizowanie obchodów, uroczystości przedstawień i.t.p. Pęd do budowy Domów Ludowych, mimo nawet trudnych warunków materialnych nie ustaje, jak świadczą dane cyfrowe pomieszczone w rubrykach : w budowie na ukończeniu i zamierzonych do budowy.

Odczyty. W dziedzinie odczytowej należy podkreślić coraz większe aktualizowanie tematów, oraz sprawniejszą organizację. Istniejące po powiatach specjalne sekcje odczytowe funkcjonują coraz sprawniej, obsługując coraz więcej miejscowości, a jednocześnie posyłają one prelegentów z tematami aktualnymi, żywotnymi, co wzbudza większe zainteresowanie. Brak funduszy na środki lokomocji nie pozwala nieraz na dotarcie do bardziej oddalonych punktów.

Ilość odczytów wygłoszonych w okresie sprawozdawczym wynosi 2491.

Pomoce przedstawiają się następująco :

38 aparatów projekcyjnych,
14 aparatów filmowych,
1449 przeźroczy,
131 filmów.

Należy podkreślić z uznaniem, że^w akcji odczytowej biorą coraz liczniej udział ludzie z poza nauczycielstwa, a więc sędziowie, lekarze, adwokacie, pracownicy samorządowi, instruktorzy rolni, L.O.P.P. Straży Pożarnych i.t.p.

Niedzielne Uniwersytety Ludowe. Z pośród form nowych, ostatnio wprowadzonych, należy wymienić Niedzielne Uniwersytety ludowe. Ogółem na terenie wojew. lwowskiego Niedzielnych Uniwersytetów Ludowych było : 35/powiaty : /

Gródek Jagiell	1
Jarosław	3
Krosno	2
Lwów- Powiat	13
Nisko	3
Przemyśl	1
Rawa Ruska	3
Rzeszów	3
Sambor	2
Sanok	4

Przepracowano na N. U. L. . . 444 dni. Przeciętna frekwencja 34, Celem N.U.L. było : kształcenie systematyczne i oddziaływanie wychowawcze. W dalszym ciągu kształcenie przodowników życia wiejskiego, organizowanie z uczestników N.U.L. Kół samokształceniowych.

Słuchacze często dochodzili z dalszych okolic w promieniu kilku kilometrów.

Niezawsze dobór uczestników był celowy, zbyt duże były różnice poziomu umysłowego, co przeszkadzało w ustaleniu programu i metod pracy jednak rezultaty są lepsze aniżeli w roku ubiegłym, co pozwala wierzyć, iż w roku 1936/37 ta forma pracy na podstawie doświadczeń z lat ubiegłych nie będzie napotykać na większe trudności.

Uwzględniając całokształt prac oświatowych na terenie województwa lwowskiego należy ogólnie stwierdzić, że sprawy oświatowe znajdują dosyć duże zrozumienie u wszystkich zainteresowanych czynników, organizacyj, towarzystw i.t.p.

Niewątpliwie zaznacza się znaczny postęp w pracach oświatowych. Jako postulat zasadniczy wysuwa się zagadnienie większych dotacyj ze strony samorządu powiatowego na cele Oświaty Pozaszkolnej, oraz uaktywnienie tych komórek towarzystw i organizacji, które jeszcze nie przejawiają większej żywotności.

.

L. p.	O b w ó d / powiat /	Dane statystyczne odnośnie do ludności na podstawie spisu z r. 1931.												
		Obszar w km. 2	Ogólna ilość mieszkańców	W tem P o l a c y	%	I n n i	%	Ogólna ilość analfabetów w wieku powyżej 10. lat	% analfabetów w stosunku do o- gółu ludności.	Ogólna ilość ludności wsi	Ogólna ilość analfabetów na wsi - w wieku po- wyżej 10 lat.	% analfabetów w stosunku do ogółu ludn. wsi	Ogólna ilość lud- ności wsi w wie- ku powyżej 10. lat.	% analfabetów.
1.	Gródek Jagiell.	889	85007	33228	39.0	51779	61.0	20162	23.0	69521	18401	26.6	49455	37.0
2.	Jaworów	977	86762	26938	30.9	60145	69.1	24455	28.0	74395	22883	30.7	54086	42.1
3.	Mościska	755	89262	49943	56.0	39319	44.0	21279	23.9	79455	19909	25.1	57999	34.3
4.	Jarosław	1316	148028	120329	81.3	27699	18.7	23798	16.2	121646	21200	17.4	89563	23.5
5.	Łańcut	889	97679	91084	94.6	6595	5.4	15932	16.1	84573	15022	17.8	62490	23.9
6.	Przeworsk	415	61389	58644	95.8	2745	4.2	6622	10.8	52022	5993	11.5	38076	15.7
7.	Krosno	934	113387	93691	82.6	19696	17.4	14126	12.4	99140	13224	12.2	72958	18.1
8.	Brzozów	684	83205	68149	81.6	15056	18.4	11696	14.2	78957	11394	14.4	58347	17.0
9.	Lwów- miasto	63	312231	198212	63.5	114019	36.5	22774	7.3					
10.	Lwów-powiat	1276	142800	80712	56.5	62088	43.5	15523	10.8	133517	14174	10.6	98573	14.9
11.	Bóbrka	890	97124	30762	31.5	66362	68.5	13107	13.6	84146	11760	14.0	61324	18.4
12.	Zółkiew	1111	95507	35816	37.5	59691	62.5	19976	20.9	77437	17386	22.4	58497	29.7
13.	Nisko	973	64233	60602	94.4	3631	5.6	8811	14.5	54826	7964	14.5	39723	20.0
14.	Tarnobrzeg	958	73297	67624	92.4	5673	7.6	9249	12.5	62417	8245	13.2	46537	17.6
15.	Przemysł	986	162544	86393	52.8	76151	47.2	26732	16.4	111506	22515	20.1	83302	27.0
16.	Dobromil	995	93970	35945	38.2	58025	61.8	24903	26.5	84533	24068	28.5	60444	38.4
17.	Rawa Ruska	1401	122072	27376	22.5	94696	77.5	32000	26.6	103727	29632	28.5	75497	38.8
18.	Lubaczów	1146	87266	43294	49.6	43972	50.4	16723	19.2	78042	15677	20.1	57471	27.2
19.	Sokal	1324	109111	42851	39.3	66260	60.7	15815	14.5	92247	14335	15.5	70030	20.7
20.	Rzeszów	1263	185106	183156	98.9	1950	1.1	27191	14.6	145039	23469	16.2	105954	22.1
21.	Kolbuszowa	873	69565	65361	96.9	4204	5.9	12231	17.5	62800	11601	18.4	45389	25.5
22.	Sambar	1101	134814	56818	42.1	77996	57.9	26653	19.7	107036	23806	22.2	79142	22.8
23.	Drohobycz	1341	174456	91935	52.6	82511	47.4	41837	21.5	120699	33514	27.7	88758	37.3
24.	Rudki	670	79170	25347	31.9	53923	68.1	18334	23.1	69907	17280	25.0	50845	33.8
25.	Sanok	1282	114195	67955	59.5	46240	40.5	21450	18.8	96057	20001	20.8	68726	28.8
26.	Lesko	1832	111575	31840	28.5	79735	71.5	44510	3.9	103663	43436	41.9	72391	59.4
27.	Turka	1829	114457	26083	22.9	88374	77.1	44575	38.8	104376	42265	40.5	72902	57.1
R a z e m :		28165	3108212	1799987	57.6	1308225	42.4	580464	18.5	2351674	509152	21.6	1718479	29.7

B./ ADMINISTRACJA SKARBOWA.

Uwagi ogólne.

Stosunki gospodarcze okręgu cechowała w ubiegłym roku gospodarczym pewna stabilizacja w zakresie produkcji oraz w wymianie dóbr społecznych. Stwierdzono także lekką poprawę sytuacji w rolnictwie, zwłaszcza jeśli idzie o włościństwo, wzgl.o ma-
korolnych.-

Zaznaczył się u ludności wiejskiej pewien wzrost konsumpcji bezpośredniej, niezbędnych artykułów gospodarstwa domowego, osobistego użytku, oraz przedmiotów, używanych przy uprawie roli / narzędzi pracy, nasion, nawozów sztucznych i.t.p. /

Przyczyny tego zjawiska dopatruje się Izba Skarbowa w oddzieleniu rolnictwa dekretami Rządu, w podniesieniu rentowności gospodarstw rolnych przez przejście do hodowlanej produkcji, oraz w lepszej organizacji zbytu sprzedawanych produktów we własnych spółdzielniach rolniczo- handlowych.

Nie małą rolę odegrała tu polityka Rządu, która idąc po linii obniżenia cen skartelizowanych artykułów, przyczyniła się tym samym do obniżenia się cen towarów nieskartelizowanych, co wpłynęło w sposób bezpośrednio dodatni na zwiększenie się zakupów całego szeregu niezbędnych oraz zasadniczych artykułów gospodarstwa rolnego.-

Z dobrodziejstwa akcji interwencyjnej Rządu przeciwko kartelom korzystała także i ludność miejska. Wypłacalność rolników z grupy małorolnych była w okresie sprawozdawczym zdecydowanie lepsza, co zaobserwowano także w resorcie skarbowym, gdyż co raz większa ilość płatników podatku gruntowego z grupy poniżej 500 zł. rocznego przypisu opłacała ten podatek d o b r o w o l n i e , bez stosowania przeciw nim środków egzekucyjnych.

W mniej korzystnym świetle przedstawia się w tym samym czasie wywiązywanie się z obowiązków względem Skarbu Państwa, z tytułu zaległych podatków bezpośrednich przedstawicieli większej własności.

W dziedzinie handlu i przemysłu również zaobserwowano pewne oznaki poprawy sytuacji gospodarczej właśnie w związku z poprawą sytuacji rolnictwa. Wypłacalność kupiectwa była w okresie sprawozdawczym na ogół lepszą aniżeli w roku 1934/35. W dziedzinie ustawodawstwa podatkowego wymienić należy :

- 1/ dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14. listopada 1935 o specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych Dz. U. R.P. Nr. 82 poz. 503,
- 2/ dekret Prezydanta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 o podatku od lokali Dz. U. R.P. Nr. 82 poz. 505,
- 3/ rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15. listopada 1935 w sprawie zniesienia nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych Dz. U. R.P. Nr. 85 poz. 524,
- 4/ dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. listopada 1935 w sprawie zmiany ustawy o państwowym podatku dochodowym Dz. U. R.P. Nr. 85 poz. 518 ;
- 5/ dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 o podatku od nieruchomości Dz. U. R.P. Nr. 3 poz. 14.

6/ dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14. stycznia 1936 w sprawie zmiany niektórych przepisów, dotyczących państwowego podatku przemysłowego i opłat stemplowych- Dz. U. R.P. Nr. 3 poz. 14,

7/ dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14. stycznia br. o zmianie ordynacji podatkowej - Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 13,

8/ rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28 stycznia br. o obliczeniu i poborze nadzwyczajnej daniny majątkowej w I. grupie kontyngentowej w r. 1936 - Dz. U. R.P. Nr. 10 poz. 97,

9/ rozporządzenie Ministra Skarbu z 10 lutego br. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o zryczałtowaniu podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw- Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 98.

Powołane przepisy stanowią małą reformę ustawodawstwa w znaczeniu materialnym i formalnym. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej o specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszów publicznych nakłada na świat pracy poważne obciążenia w interesie równowagi budżetowej Państwa, inne powołane dekrety bądź to nowelizują ustawy, dotyczące realnych podatków, zwiększając świadczenia właścicieli większych nieruchomości w gminach miejskich tytułem państwowego podatku od nieruchomości, bądź też zmieniają w sposób zasadniczy postanowienia innych ustaw.

Ustawa o podatku dochodowym podwyższa skalę podatku dochodowego dla dochodów fundowanych oraz obniża minimum dochodu z uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wolne od podatku z kwoty 2.500 zł. na kwotę 1.500 zł. przy równoczesnym podwyższeniu stopy procentowej płaconego podatku od tych uposażeń.

Ustawa o państwowym podatku przemysłowym w znowelizowanym tekście wprowadza zmianę stawek procentowych podatku od obrotu, podnosząc te stawki dla pewnych kategorii przedsiębiorstw.

Zmieniona ordynacja podatkowa rozszerza znacznie zakres osobowej i rzeczowej odpowiedzialności za podatki oraz normuje zasady przedawnienia wymagalności należności Skarbu Państwa.

W zakresie ulg podatkowych aktualne były w roku 1935/36 generalne ulgi z rozporządzenia Ministra Skarbu z 15. kwietnia 1935 Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 225.

Na zasadzie powołanego rozporządzenia płatność całego szeregu zaległości podatkowych z dawniejszych lat odroczonej została do 31 marca 1938, nadto pod pewnymi warunkami zaległości pochodzące z okresu przed 1. kwietnia 1933 uległy umorzeniu, na zasadzie §. 3 rozporządzenia.

Z ulgi we formie odroczenia płatności do 31. marca 1938- korzystała znaczna ilość płatników, zwłaszcza z grupy większej własności ziemskiej.

Powołane rozporządzenie przewiduje nadto bonifikaty we formie częściowego umorzenia odroczonej zaległości dla tych płatników, którzy w okresie odroczenia dawniejszych zaległości spłacać je będą częściowo w sposób dobrowolny.

Dane statystyczne.

Przypisy, uiszczenia i zaległości podatkowe za rok 1935/36

dla Województwa lwowskiego :

	Przypisy:	Uiszczenia:	Zaległości:
Podatek gruntowy	6,487.200 zł.	5,349.900 zł.	7,287.500 zł.
" od nieru- chomości	8,257.300 "	7,166.300 "	7,877.800 "
świadcstwa przem.	. . . 1,720.900 "	1,535.000 "	675.800 "
Podatek przemysł. od obrotu	 10,877.200 "	10.274.900 "	17.772.400 "
Podatek dochod.			
dział I.	. . . 12,260.900 "	10.040.200 "	22,146.800 "
" II.	 9,391.900 "	9.413.000 "	422.200 "
Podatek majątkowy	 37.200 "	1,451.700 "	4,258.800 "
Danina majątkowa	. . . 1,911.800 "	1,597.000 "	902.000 "
Inne podatki	. . . 4,123.700 "	3,705.300 "	13,687.700 "
Odsetki i koszty egzekuc.	4,530.900 "	4,398.700 "	274.600 "
Razem	:59,599.000 zł.	54.932.000 zł.	75,305.600 zł.

Z powyższych danych wynika, że wpływy podatkowe osiągnęły w omawianym okresie budżetowym 92.1 % rocznych przypisów, oraz że zaległości wynosiły 126. 4 % tych przypisów.

Do osiągnięcia stosunkowo korzystnych wyników akcji poborowej podatków przyczyniły się głównie wpłaty w państwowym podatku od nieruchomości; w podatku przemysłowym od obrotu, oraz w podatku dochodowym.

Wynika z tego, że w okręgu Województwa lwowskiego większe pozycje wpływów podatkowych osiągnął Skarb Państwa w sprawozdawczym okresie ze świadczeń ludności miejskiej.

Jeśli idzie o stan zaległości podatkowych, zaznacza się, że zaległości te największe w podatku przemysłowym i dochodowym, dotyczą bądź to przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych z likwidowanych w latach kryzysu gospodarczego, bądź też właścicieli większych majątków ziemskich, korzystających obecnie z generalnych ulg podatkowych, nie podlegających tym samym egzekucji.-

Wyniki akcji wymiarowej podatków bezpośrednich.

W okręgu Województwa lwowskiego wykupiono na rok kalendarzowy 1935 - ogółem 48.217 świadectw przemysłowych, a to : 40.060 rocznych i 8.157 półrocznych oraz 1789 kart rejestracyjnych / w tym 1709 rocznych i 80 półrocznych /.

Wymiarów podatku przemysłowego od obrotu na ogólnych zasadach uskuteczniiono po dzień zredagowania niniejszego sprawozdania 35.251 na kwotę podatku 3.800.468 zł. Dalsza akcja wymiarowa jest w toku.-

Spodziewana kwota wymierzonego podatku na ogólnych zasadach wynosi 6,500.000 zł. nie licząc wpływów z scalonego podatku przemysłowego, pobieranego od całego szeregu artykułów u źródła produkcji / od cukru, wódek, spirytusu, piwa, zapalek, drożdży, cementu, i.t.d. /.

Wymiarów zryczałtowanego podatku przemysłowego uskuteczniiono 17.064 na kwotę podatku 1.324.739 zł.

Wymiarów podatku dochodowego wedle działu I. ustawy uskutecz-
niono na rok 1935 - 34.889, kwota wymierzonego podatku wyno-
siła 5,439.614 zł. bez dodatku kryzysowego.

Nadmienia się że na ogólną ilość 3.130.130 mieszkańców
Województwa ilość 34.889 płatników podatku dochodowego sta-
nowi tylko 1.1 %. Przeciętne obciążenie płatnika podatkiem
dochodowym wynosi 156 zł. zaś 1 mieszkańca 1 zł. 70 gr.
Ilość słuźbodawców. opłacających podatek dochodowy od upo-
sażeń 1543, ilość pracowników, którym potrącono podatek
18.302.

Kwota potrąconego podatku od pborów pracowników prywat-
nych instytucyj wynosi 2.541.045 zł. zaś kwota podatku wymierzo-
nego z urzędu 157.185 zł.

Kwota podatku potrąconego urzędnikom państwowym, urzędnikom
instytucyj państwowych, oraz urzędnikom samorządowym wynosiła
6,850 855 zł- razem podatek dochodowy od uposażeń, potrącony
przy wypłacie wynosił 9.391.900 zł.

Wpływy ze specjalnego podatku pobieranego od pracowników,
zajętych w instytucjach publicznych wynosiły za czas od 1.
grudnia 1935 do 31. marca 1936 łączną kwotę 7.055.800 zł.

Ilość płatników podatku od nieruchomości 78.548, suma wy-
mierzonego podatku 8.257.300 zł. Ilość płatników podatku od
lokalii 156.923, suma wymierzonego podatku 6,400.707 zł.
Ilość płatników podatku od placów budowlanych 4.269, kwota
wymierzonego podatku 104.779 zł.

Opłaty stemplowe.

Wymiarów doraźnych na podstawie zgłoszonych dokumentów
o transakcjach gospodarczych dokonano dla okręgu Województwa
lwowskiego - 2501, wymiarów nakazowych / na podstawie wyni-
ków kontroli 12.806, wymiarów z rejestru uiszczeń bezpośrednich
2282.

Kontroli stemplowych / zakres działania urzędów skarbowych
i Izby Skarbowej łącznie / przeprowadzono 10.486- z wynikiem
gotówkowym 132.356 zł. w opłatach pojedynczych.

Wpływy z opłat stemplowych wyniosły 6,296.626 zł. Zale-
głości wynosiły z dniem 31. marca 1936 - 2,303.299 zł.

Wymiarów podatku spadkowego uskuteczniiono 399, suma wymierzo-
nego podatku wynosiła 582.592 zł.

Wymiarów podatku od darowizn uskuteczniiono 166 na kwotę
80.932 zł. Zalogłość w podatku spadkowym i od darowizn wyniosła
3,168.557 zł.

Podatki konsumcyjne :

Przedsiębiorstw wytwarzających przedmioty, podlegające po-
datkom konsumcyjnym było w okresie sprawozdawczym 280, w tym
169 gorzełń rolniczych oraz 2 przemysłowych, dwie cukrownie.

Wpływy z podatków pośrednich wraz z 10% dodatkiem wynosiły
w roku budżetowym 1935 / 36 :

Podatek od cukru	7,428.238 zł.
" " " skrobiów.	32.766 "
" od piwa	1,397.098 "
" " drożdży	2,076.806 "

Podatek od wina i miodu	317.502 zł.
" od olejów mineralnych . .	15,906.387 "
" od kwasu węglowego	150.931 "
" od tłuszczów roślinnych . . .	12.844 "
Wpływy z patentów akcyzowych . . .	221.548 "
Odsetki zwłoki	70.588 "

R a z e m : 27,614.702 złotych.

.

C. DYREKCJA CEŁ .

Zakres działania Dyrekcji Ceł we Lwowie jako władzy II. instancji rozciąga się na obszar Województw: lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, wołyńskiego oraz krakowskiego z wyjątkiem pow. białskiego, chrzanowskiego i żywieckiego.

Jako władze I. instancji do wymiaru i poboru należności celnych, wykonywania wszelkich czynności urzędowych związanych z odprawą celną towarów; wykrywania przestępstw skarbowych i prowadzenia dochodzeń, oraz do orzecznictwa w sprawach karnych skarbowych, powołane są Urzędy celne, ustanawiane i znoszone przez Ministra Skarbu.

Organizacja Urzędów Celnych opiera się na rozp. Min. Skarbu z dnia 27. listopada 1934 r. o organizacji i zakresie działania Urzędów / Podurzędów / celnych i posterunków celnych.

Urzędy Celne, stosownie do zakresu działania dzielą się na urzędy celne pierwszej klasy nieograniczone ilością i jakością towaru odprawionego tak w przywozie jak i przy wywozie, oraz urzędy celne drugiej klasy uprawnione do odprawy celnej pewnych tylko towarów, oraz osób i pojazdów wszelkich.

Ponadto dla wykonywania pewnych tylko czynności celnych Min. Skarbu ustanawia podurzędy celne, a przy drogach kołowych - przecinających granicę celną- przeznaczonych dla ruchu mieszkańców pasa pogranicznego bez towarów, posterunki celne.

Na terenie Województwa lwowskiego znajdują się wewnętrzne U.C. we Lwowie i Przemyśle, oraz graniczne U.C. w Barwinku Łupkowie i Siankach, oraz posterunek celny w Siankach. Nadzór nad posterunkiem celnym sprawuje Straż Graniczna. Obsada personalna tych urzędów wynosi 49 urzędników oraz 27 niższych funkcjonariuszów. W okresie budżetowym urzędnicy przepracowali 19.193 aktów, 11781 poz. rejestrów przywozowych oraz 1.453 poz. rejestrów wywozowych.

Jeżeli chodzi o ruch osobowy i towarowy to w okresie sprawozdawczym odprawiono :

Przywóz 1/ na 1.854 osób przybyłych do kraju
a/ w ruchu kolejowym . . . 1.012 osób
b/ " lotniczym . . . 578 "
c/ " granicznym . . . 264 "

2/ a/ pociągów osobowych 730 t.j. 2 pociągi dziennie
b/ samolotów 130 samolotów pasażerskich,
c/ samochodów 26 pojazdów mechanicznych,

3/ a/ pociągów towarowych .730 t.j. 2 dziennie,
b/ przesyłek całowagonowych 1.565 wag. o wadze towaru 15.417.806 kg.

4/ przesyłek tranzytowych
a/ całowagonowych 1.288 wagon.o wadze towaru 19.611.518 kg.
b/ drobnicowych 25 szt. o wadze towaru : 7220 kg.

5/ Odpraw celnych dokonano :

- a/ całowagonowych . . .661 o wadze towaru 6,084.532 kg.
na sumę cła zł.320.707.95,
- b/ drobnicowych 6.720 o wadze towaru 3,892.598 kg. na
sumę cła 1;130.935. 88
- c/ pocztowych 27.385 o wadze towaru 171;215 kg. na sumę
cła zł.575.096.35.
- d/ lotniczych : 34 o wadze towaru 221 kg. na sumę cła
zł.2,901.80.
- e/ w ruchu drogowym granicznym 212 o wadze towaru
4.678 kg. na sumę cła zł. 12.60.

Razem odpraw celnych 35.012 o wadze towaru 10,153.244 kg.
na sumę cła zł. 2,029.654.78.

6/ Wpływów niecelnych było na kwotę zł. 520.936. 47,

7/ Przestępstw skarbowych popełniono w 971 wypadkach na sumę
uszczuplonych należności celnych zł. 93.676.20.

Wywóz.1/Na 1.248 osób wyjeżdżających zagranicę , odprawiono:

- a/ w ruchu kolejowym440 osób,
- b/ " lotniczym525 "
- c/ " granicznym283 "

- 2/ a/ pociągów osobowych 730 t.j. 2 pociągi dziennie,
- b/ samolotów : 129 samolotów pasażerskich,
- c/ samochodów : 22 pojazdów mechanicznych,

- 3/ a/ pociągów towarowych 730 t.j. 2 dziennie,
- b/ przesyłek całowagonowych 616 wag.o wadze towaru
8,559.582 kg.

4/ przesyłek tranzytowych :

- a/całowagonowych 221 wag. o wadze towaru 1,437.993 kg.
- b/ drobnicowych 13 szt. o wadze towaru 4.353 "

5/ Odpraw celnych dokonano :

- a/ całowagonowych 632 o wadze towaru 9,376.796 kg. na sumę
cła zł. 1,182.95.
- b/ drobnicowych 896 o wadze towaru 61.793 kg. na sumę cła
zł. 1,033.15.
- c/ pocztowych 1.238 o wadze towaru 3.560 kg. bez cła
- d/ lotniczych 41 o wadze towaru 5.018 kg. bez cła.

Razem odpraw 2.807 o wadze towaru 9,447.167 kg. na sumę cła:
zł. 2.216.10.

6/ Wpływów kasowych nie celnych było 37 - zł. 2,216.10.

7/ Przestępstw skarbowych było 12 wypadków, na sumę uszczuplo-
nych należności celnych zł. 811.80.

Jak z powyższego zestawienia wynika U.C. mimo słabej obsady
personalnej, wykonały bardzo dużą pracę ,szczególnie jeżeli
chodzi o odprawę celną towarów wynoszących w sumie :45.038.472
kg, co czyni na jednego urzędnika rocznie 219.152 .50 kg.
dziennie , zaś 2,518.23 kg.

Stale zwiększające się zakazy przywozów towarów, ze względów gospodarczych, handlowych zmniejszają bardzo wydatnie dochody z ceł przywozowych, które w stosunku do ubiegłego roku spadły o około 56 %, zaś ograniczenia importowe innych państw sprawiają to, że dochody z ceł wywozowych są minimalne.

Od towarów przewożonych przez polski obszar celny nie pobiera się żadnych ceł, przeto ruch tranzytowy towarów nie przynosi żadnych dochodów.

Wpływy ze sprzedaży druków celnych, znaków stemplowych statystycznych i innych, tj. niecelne wyniosły w okresie sprawozdawczym kwotę zł. 520.973.47.-

Przestępstw skarbowych było : 983 wypadków na kwotę zł. 94.488 co w stosunku do ubiegłego okresu sprawozdawczego wykazuje obniżkę o około 27 %.

Lustracji U.C. dokonywują Dyrektor Ceł, Naczelnicy Wydziałów oraz Kierownik Oddz. Inspekcyjnego do obowiązków którego należy : szczególnie dokonywanie rewizji wszelkich czynności U.C. instruowanie Urzędów oraz bezpośredni nadzór nad wymiarem i poborem należności celnych i innych.

Pewne niedomagania natury służbowej zamierza Dyrekcja Ceł usunąć w miarę możliwości budżetowych przez dobór i selekcję personelu oraz poprawę warunków urzędowania w związku z czem zamierza w przyszłym roku wybudować nowy budynek dla Urzędu Celnego w Barwinku.

.

D./ ADMINISTRACJA MIAR.

Na terenie województwa lwowskiego, w okresie sprawozdawczym, czynne były cztery miejscowe urzędy miar we Lwowie, Przemyśle, Rzeszowie i Drohobyczu. Okręgowy urząd miar z siedzibą we Lwowie, jako władza zwierzchnia oraz w czasie od 29. kwietnia do 18 października 1935 trzy objazdowe urzędy miar, które objechały 14 powiatów: bóbrecki, dobromilski, drohobycki, kolbuszowski, leski, lwowski, łańcucki, mościcki, niżański, rudecki, rzeszowski, samborski, tarnobrzewski, turczański, zatrzymując się w 48 miejscowościach, jako czasowych siedzibach urzędu w celu dokonania okresowej legalizacji / sprawdzenia i odczechowania / narzędzi mierniczych, stosowanych w obrocie publicznym.

Cecha legalizacyjna na narzędziach mierniczych najczęściej stosowanych w obrocie publicznym, ważna jest w ciągu 2 lat i w związku z tym objazdowe urzędy miar uruchamia się w każdym powiecie raz na 2 lata / w roku 1936 objazdowe urzędy miar dokonują objazdu pozostałych 13 powiatów województwa lwowskiego.

Po za tym czynności legalizacyjne na narzędziach mierniczych dokonywane były okresowo bądź przez delegatów wymienionych miejscowych urzędów miar, bądź lwowskiego okręgowego urzędu miar na 26 prywatnych punktach legalizacyjnych a mianowicie: w elektrowniach i zakładach wyrobu liczników energii elektrycznej we Lwowie, Borysławiu, Samborze, Przemyśle, Rzeszowie - w zakresie legalizacji liczników energii elektrycznej, w gazowniach we Lwowie i Borysławiu - w zakresie legalizacji gazomierzy, w zakładach wodociągowych we Lwowie w zakresie legalizacji wodomierzy, w wytwórniach węgla we Lwowie w zakresie legalizacji rozmaitych wag; w browarach w Busku, Dobromilu, Dzikowie, Lwowie, Łańcucie, Nisku, Medenicach, Przemyśle, Rzeszowie i Zarszynie, w zakresie legalizacji beczek do przewozu piwa.

Legalizacja liczników energii elektrycznej wykonywana była zastępczo imieniem urzędu miar, również przez Elektrownię Miejską we Lwowie na mocy specjalnego upoważnienia w tym kierunku przez Dyrektora Głównego Urzędu Miar.

Personel Okręgowego urzędu miar i wymienionych miejscowych / stałych / urzędów składał się z 31 urzędników i 9. niższych funkcjonariuszy, zaś objazdowych urzędów miar z 6-ciu urzędników i 3 niższych funkcjonariuszy, wyznaczonych częściowo z urzędów miar położonych poza terenem województwa lwowskiego.

Lwowski Okręgowy Urząd Miar mieści się w budynku skarbowym przy ulicy Strzała 12. Miejscowy Urząd Miar we Lwowie w lokalu dzierżawionym przy ulicy Kościuszki L.8, Miejscowy Urząd Miar w Przemyśle - w budynku skarbowym - przy ul. św. Jana 39, Miejscowy Urząd Miar w Rzeszowie - w gmachu skarbowym przy ul. Zamkowej L.8, Miejscowy Urząd Miar w Drohobyczu - w lokalu dzierżawionym przy ul. Stryjskiej 17.

a/ Wynik działalności technicznej. Ogółem na terenie województwa lwowskiego, w okresie sprawozdawczym sprawdzono 437.987 sztuk narzędzi mierniczych.

b/ Koncesjonowanie wyrobu, naprawy i sprzedaży narzędzi mierniczych.

Na terenie województwa lwowskiego, w okresie sprawozdawczym było :

zakładów wyrobu narzędzi mierniczych	47
zakładów naprawy	65
przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż narzędzi mierniczych	453

c/ Nadzór nad przestrzeganiem prawa o miarach i sprawy karno- administracyjne.

Ilość protokołów kontroli narzędzi mierniczych sporządzonych przez	Urzędy Miar	Policję Państw. i inne władze	Ilość spraw karno-administracyjnych	Wymierzono grzywien zł.
670	2.289	3.225	21.372.	

d/ Opłaty na rzecz administracji miar.

Łączna suma wpływów na rzecz administracji miar / opłaty legalizacyjne i karno- administracyjne / z terenu województwa lwowskiego, w roku 1935, wyniosły
zł. 308.074.64.-

e/ Zestawienie ogólne.

na 1.000 mieszkańców wypada przeciętnie :

T e r e n	Sprawdzonych narzędzi mierniczych sztuk	Opłaty legalizacyjne zł.	Grzywny zł.
na całym obszarze Państwa	80	87	6.60
na obszarze Lwowskiego Okręgu Administracji Miar /cała Małopolska/	87	62	5.90
na obszarze Województwa lwowskiego	140	92	6.80

Z uwagi na okoliczność, że tereny działania miejscowych urzędów miar nie pokrywają się z granicami województw, powyższe dane statystyczne są tylko przybliżone, jednakowoż dostatecznie ścisłe dla zobrazowania działalności administracji miar na terenach poszczególnych województw. -

• • • • •

E./ ADMINISTRACJA LASÓW PAŃSTWOWYCH.

Stan posiadania. Ogólna powierzchnia lasów państwowych na terenie Województwa łódzkiego wynosi :27270.60 ha.

Z powierzchni powyższej przypada:

1/ na powierzchnię leśną	25577.24 "
2/ " " nieleśną	1693.36 "

Razem: 27270.60 ha.

Występowanie powierzchni lasów państwowych w poszczególnych powiatach przedstawia się następująco :

1/ Dobromil	14.556.24 ha.
2/ Drohobycz	12.648.34 "
3/ Przemyśl	51.77 "
4/ Lubaczów	12.69 "
5/ Lwów- miasto	1.56 "

Razem: 27.270.60 ha.

Pod względem administracyjnym lasy te dzielą się na 8 nadleśnictw państwowych : 1/ Berehy, 2/ Dobrohostów, 3/ Dobromil, 4/ Drohobycz, 5/ Kruhelnica, z siedzibą w Nuhujowicach/, 6/ Michowa, 7/ Starzawa, 8/ Tustanowice.

Prócz tego mały obiekt leśny / o pow. 12.64 ha./ Hruszów podlega wprost Dyrekcji Lasów Państwowych we Lwowie.

Powierzchnia poszczególnych N-ctw waha się w granicach od 2125 ha do 4190 ha.

W okresie sprawozdawczym przekazano pod zarząd Ministra Spraw Wojskowych tereny leśne o powierzchni 217.99 ha, w Nadleśnictwach Dobromil, i Michowa, przy czym czynności gospodarcze na tych terenach sprawują n-ctwa w porozumieniu z D.O.K. X. w Przemyśle.

W stanie posiadania nie zaszkły większe zmiany, poza zmianą, względnie sprzedażą drobnych obiektów nieleśnych.

Prace urządzeniowe. Na prace urządzeniowe, wykonane w roku budżetowym 1935 / 36, przypada dokończenie prac urządzeniowych, rozpoczętych w roku 1934/35 a mianowicie :

a/ dokończenie wyznaczenia przecięcia i utrwalenia nowego podziału powierzchniowego w Nadleśnictwach Berehy, Michowa, na ogólnej powierzchni4566.67 ha.

b/ dokończenie prac taksacyjnych / opisu drzewostanów i siedlisk, oraz pomiaru podziału pow. i wyłączeń / w Nadleśnictwach :

1/ Berehy, 2/ Michowa na pow. - 3617.35 ha.

Prócz tego dokonano odgraniczenia drobnych obiektów rolnych, leżących poza obrębem kompleksów leśnych w Nadleśnictwach Dobromil, Michowa.

Na pokrycie wyżej wymienionych prac urządzeniowych wydatkowała Dyrekcja z kredytu rzeczowego 7.765 zł.

W kwocie tej mieszczą się wydatki na wynagrodzenie pomocniczego personelu sezonowego, koszty robocizny i materiałów. Do prac urządzeniowych Dyrekcja używała miejscowego robotnika, przy czym przeciętna stawka za dniówkę była nie-jedno-

krotnie większa od cen miejscowych, a to ze względu na charakter robót.

Następne prace urządzeniowe w lasach państwowych na terenie Województwa lwowskiego zostaną przeprowadzone w N-ctwach: 1/ Drohobycz, 2/ Dobrohostów, 3/ Kruhelnica; 4/ Tustanowice, w miarę ekspiracji planów gospodarczych t.j. począwszy od roku 1938.

Prace urządzeniowe projektowane w tym czasie będą miały na celu, poza opracowaniem planów gospodarczych na następny okres gospodarczy przede wszystkim ustalenie granic w terenie i uzgodnienie stanu posiadania z katastrem i hipoteką. Pod tym kątem widzenia są przewidziane prace odgraniczeniowe w lasach państwowych na terenie Dyrekcji Lwowskiej.

Jeśli chodzi o wykupno enklaw, to sprawa ta napotyka na znaczne trudności, gdyż właścianie niechętnie pozbywają się enklaw położonych wśród lasów, ze względu na ogólny brak geuntów pod produkcją rolną.

Zmiana rodzaju użytkowania. W roku obr. 1935/36 wylesiono w lasach państwowych na terenie Województwa lwowskiego 135.68 ha.

Z powyższej powierzchni przypada 134.80 ha pod obóz dywizyjny i strzelnicę, 0.84 ha pod budowę drogi, 0.04 ha pod zbiorniki wody przy szybie naftowym.

Odnowienie lasu. Na terenie 8-miu Nadleśnictw, leżących w obrębie Województwa lwowskiego, wydatkowała Administracja L.P. w roku 1935/36 na cele odnowieniowe kwotę 75.201 zł.

Z tego zużyto :

1/ na założenie i utrzymanie 980.31 ar. szkółek	13048.65 zł.
2/ na zalesienie a/ sadzeniem 738.35 ha kosztem	43400.36 "
b/ siewem 51.84 ha kosztem	2358.07 "
3/ na pielęgnowanie gleby, kultur i młodników	13991.87 "
4/ na doraźne zabiegi melioracyjne w celu umożliwienia kultur na terenach zabagnionych	45.-- "
5/ na budowę dróg i ścieżek, umożliwiających dostęp do upraw i młodników powierzchni	214.-- "
6/ na kupno inwentarza i narzędzie hodowlanych, oraz na ozdobienie urzędów leśnych rozchodowano	2143.-- "

Do powierzchni zalesionej w ciągu roku sprawozdawczego, wymienionej powyżej w punkcie 2, dodać należy jeszcze 72.15 ha odnowionych w drodze naturalnej bez kosztów. Na cele odnowieniowe zużyto 7573.50 kg. nasion różnych rodzaj drzew.

Zauważyć należy, że wraz ze wzrostem rozchodowanych kwot na cele odnowieniowe lasów państwowych, daje się stwierdzić nie tylko z roku na rok większy obszar zalesionych powierzchni lecz w parze z tym również co raz to doskonalszy stan wykonywanych upraw pod względem technicznym i hodowlanym, tak, że potrzeba poprawek na zakulturowanych przestrzeniach stopniowo się zmniejsza. Już obecnie % koniecznych poprawek w nowych uprawach maleje.

Przypisać to należy do pewnego stopnia tej okoliczności że narzędzia hodowlane zostają wykonywane według indywidualnych wymagań siedliska odnośnych grup Nadleśnictw, a powtórę,

co jest najważniejsze, do kultur używany jest robotnik do pewnego stopnia kwalifikowany, bo przed rozpoczęciem prac odnowieniowych kładzie się nacisk na odpowiednie przeszkolenie i zatrudnia się corocznie tych samych robotników.

Na rok przyszyły 1936/37 zaprojektowano do zalesienia na terenie Dyrekcji Lwowskiej tj. w Województwach lwowskim, Stanisławowskim i Krakowskim łączny obszar wyż 6800 ha, na wykonanie którego i zabiegów z hodowlą związanych wydatkowaną będzie kwota 592 tys. zł. Otrzymane w spadku po rządach austriackich drzewostany świerkowe na żyznych, nieodpowiadających mu siedliskach, zostają stopniowo zamieniane na drzewostany jodłowe.

Tymczasem jednak trwać jeszcze musi walka z inwazją różnych szkodników, ze świata owadziego i pasożytniczego, zwierzęcego i roślinnego, które atakują drzewostany wprowadzone na niewłaściwych siedliskach. Walkę tę prowadzi się systematycznie zarówno przez zwalczanie samych szkodników, jak też przez opiekę nad ptactwem.

Na cele ochrony lasu w 8-miu Nadleśnictwach Wojew. lwowskiego wydano w r. 1935/36 kwotę 8153.40 zł.

Z tego wydatkowano :

- a/ na ochronę granic 4893.50 zł.
- b/ " " przeciw pożarom 467.30 "
- c/ " walkę z owadami szkodliwymi 171.60 zł.
- d/ na inne zabiegi z działu ochrony lasu : jak ochrona w kultur przeciw zwierzynie, walka z osutką, grzybami i pasożytami, tępienie ostu i berberysu i.t.d. 1621 zł.

Jak z powyższego zestawienia widać, bardzo poważną rubryką w dziale ochrony lasu stanowią rozchody na ochronę granic. Kwota ta znajduje swoje uzasadnienie w braku poszanowania dla wszelkiej własności a miejscowej ludności.

Mieszkaniec sąsiadujący z lasem wioski, już tradycyjnie nie omieszka żadnej sposobności przywłaszczenia sobie na wszelki wypadek kawałka drewna z lasu skarbowego, czy też zabrania skrawka gruntu z lasu skarbowego.

Sprzyjają temu rozciągłe granice lasów państwowych z obcymi posiadłościami, istnienia enklaw i półenklaw, drogi publiczne przechodzące przez środek lasów państwowych, a w wielu wypadkach serwitut przechoду, przejazdu i przepędu bydła, oraz przewlekły wymiar sprawiedliwości.

Wszystkie te czynniki wielce utrudniają ochronę dobra państwowego. Stan omówiony jest zjawiskiem nagminnym, a w szczególności odnosi się do lasów, położonych w zagłębiu naftowym.

Na rok gosp. 1936/37 wysokość preliminowanych wydatków na cele ochrony lasu na całym obszarze lwowskiej Dyrekcji wyraża się kwotą 54.987 zł.

Dział techniczny. Tak samo jak i w ubiegłym okresie sprawozdawczym ograniczyła się Dyrekcja- na terenie Nadleśnictw Państwowych Województwa Lwowskiego- jedynie do uskutecznienia najpotrzebniejszych **remanentów** osiedli personelu leśnego, oraz drobnych napraw istniejących już dróg, łączących ośrodki produkcji drewna z centrami handlowymi. Koszt wykonania tych napraw wyniósł 40.000 zł. Fakt ten jakkolwiek na pozór drobny posiada jednak doniosłe znaczenie dla miejscowej ludności, pozbawionej- zwłaszcza w ośrodkach podgórskich-możliwych

środków komunikacyjnych.

Ponadto prowadzi Dyrekcja w dalszym ciągu pertraktacje w sprawie odebrania od firmy "Zagroda" dzierżawionego przez nią tartaku w Starzawie. Tartak ten jest już od 1929 r. nieczynny a uruchomienie i rozbudowanie tej ważnej placówki przemysłowej, da zatrudnienie szerokim rzeszom robotniczym i przyczyni się niezawodnie do podniesienia dobrobytu okolicznej ludności.

Eksploracja. Przy sprawozdaniu z działalności w dziedzinie eksploatacji i zbytu drewna za rok 1935/36 oraz projekcie zamierzeń na rok 1936/37 w Nadleśnictwach Województwa lwowskiego - Dyrekcja donosi co następuje :

W roku gospod. 1935/36 Dyrekcja wyrobiła w N-ctwach Województwa lwowskiego następujące ilości drewna : drewno użytkowe św.-jo. około 72.000 m³, buk. 1.300 m³; dąb 4.700 m³, inne 460 m³, drewna opałowego 55. 000 mp. Z powyższych ilości sprzedano drewna użytk. św.-jo. w sprzedaży hurtowej 86.100 m³, drobnej około 14.000 m³.

Ponadto wyrobiono podkładów dębowych normalno- torowych 5.300 szt. wąskotorowych 14.600 szt.

Hurtownie sprzedaje Dyrekcja drewno przeważnie pobliskim prywatnym drzewnym zakładem przemysłowym.

Sprzedaż drobną uskutecznia Dyrekcja miejscowej ludności na własne potrzeby. W bieżącym roku wszczęta została akcja sprzedaży budulcu z lasów państwowych po cenach zniżonych i na długoterminowe spłaty do / 5 lat /- urzędowi gminnym na budowę szkół, mostów, budynków administracyjnych oraz użyteczności publicznej. Akcja ta rozwija się bardzo intensywnie. Ponadto Dyrekcja dostarcza Wydziałom Powiatowym na rachunek Państw. Funduszu Drogowego drewno do budowy mostów. W roku gosp. 1935/36 dostarczyła Dyrekcja na terenie Województwa lwowskiego na powyższy cel 1.953 m³ drewna użytkowego okrągłego św.-jo. 6 m³ drewna okrągłego dębowego, 892 m³ tarcicy, św.-jo. i 311.m³ tarcicy dębowej.

Drewno opałowe dostarcza Dyrekcja jak w latach ubiegłych, przede wszystkim bezpośrednio konsumentom, a to w pierwszym rzędzie instytucjom państw. i samorządowym, szkołom, jak również funkcjonariuszom państw. i samorz. na warunkach ratalnych. W okresie sprawozdawczym prowadzone były na terenie Woj. lwowskiego składnice drewna opałowego we Lwowie i Dobromilu

Dla Saliny w Lacku Dyrekcja dostarczyła 10.500 mp.opału. Podkłady dębowe normalno- torowe eksportowano do Belgii i Holandii, wąskotorowe zużyto dla własnych kolei leśnych.

W roku gosp. 1935/36 wszczęta została na terenie tartaków i nadleśnictw państwowych akcja bezpieczeństwa pracy robotników. W tym celu zawiązane zostały przy tartakach i nadleśnictwach państw. miejscowe Koła bezpieczeństwa pracy pod kierownictwem odnośnych kierowników jednostek administracyjnych. Do ogólnego kierownictwa i nadzoru nad akcją bezpieczeństwa pracy, powołani są inspektorzy bezpieczeństwa.

W nadchodzącym roku gosp. zamierza Dyrekcja utworzyć na terenie n-ctw kadry stałych robotników leśnych. Z robotnikami tymi zawierane byłyby umowy, przewidujące obowiązek zgłaszania się robotników do pracy na każde wezwanie odnośnego

n-ctwa za wynagrodzeniem obowiązującym w danym nadleśnictwie. Dla powyższych robotników zamierza Dyrekcja pobudować domki robotnicze, jak również przydzielić im pewien obszar gruntu rolnego za niewielkim czynszem dzierżawnym.

W roku gosp. 1936/37 projektuje Dyrekcja wyrobić w nadleśnictwach Województwa lwowskiego następujące ilości drewna: drewna użytkowego sw.-jo. około 78.000 m³ dębowego ok. 5.700 m³ bukowego 2.000 m³, innych liściastych 30 m³, drewna opałowego 53.000 mp.

Z powyższej ilości drewna użytkowego przeznacza Dyrekcja do przetarcia na własnych tartakach około 1.700 m³, na sprzedaż hurtową 73.000 m³, na sprzedaż detaliczną 6.400 m³. oraz projektuje wyrobić papierówki św.-jo. ok. 3.000 mp. podkładów dębowych normalnotorowych 3.000 szt. wąskotorowych 7.300 szt.

Ogólne zasady polityki handlowej Dyrekcji pozostaną te same jak w roku 1935/36. Główną wytyczną jest nadal docieranie bezpośrednio do konsumenta z wyeliminowaniem pośrednictwa.

W najbliższym czasie zamierza Dyrekcja uruchomić składnicę drewna opałowego w Drohobyczu. Państwową składnicę drewna we Lwowie oddała Dyr. z dniem 1. X. 1936 r. Polskiej Agencji Drewna "Paged" która jest komisentem lasów państwowych w sprzedaży drewna na rynku krajowym.

Użytki uboczne. Zbieranie owoców i jagód leśnych traktowane jako częściowe źródło zarobku ludności najbiedniejszej odbywało się w roku sprawozdawczym 1935/36 dorywczo bez właściwego zorganizowania tego działu na większą skalę.

W przyszłości zamierza Dyrekcja tą gałąź odpowiednio zorganizować celem osiągnięcia większych korzyści przy umożliwieniu nawet pokaźniejszych zarobków dla zainteresowanych.

Nasiennictwo. W roku sprawozdawczym z powodu pomyślnego urodzaju nasion drzew leśnych Dyrekcja zebrała w dużej ilości które po zaspokojeniu własnych potrzeb, przeznaczyła znaczną ilość do uzupełnienia brakujących w innych Województwach. Pozostałą część nasion drzew dzikich jak jabłoni, gruszy, czereśni, śliwek, Dyrekcja zebrała w dość znacznej ilości, które sprzeda zainteresowanym Firmom.

Przy pozyskaniu nasion znalazła miejscowa ludność zarobek.

Pastwiska i trawozbiory. Za pośrednictwem Nadleśnictw Dyrekcja udzieliła miejscowej ludności prawo wypasu bydła i koni na pow. w nieleśnych, za opłatą wg. obowiązujących stawek cennika w danym N-ctwie, udzielając zainteresowanym pewnych zniżek, oczywiście na to zasługującym.

W braku pastwisk zezwalały N-ctwa biednej ludności na zbieranie trawy sierpem, również na pow. leśnych, pobierają za to minimalne opłaty. Ponadto, doceniając znaczenie udziału administracji leśnej w zaspakajaniu potrzeb ludności wiejskiej wogóle, a w dziedzinie wyżywienia bydła stanowiącego podstawę egzystencji drobnego włościanstwa w szczególności, a jednocześnie mając na uwadze zapewnienie dochodowości gospodarstwa łakowego, Dyrekcja wydała zarządzenie jakim mają N-ctwa kierować się przy sprzedaży trawozbiorów na łakach.

Ustalona została forma, termin i technika sprzedaży. Szczególnie chodziło Dyrekcji, by przy zapewnieniu Skarbowi Państwa dochodów wyeliminować w sprzedaży trawozbiorów na łakach

umowy bogatszych gospodarzy, a przez to zastosować sprawiedliwe uwzględnianie potrzeb i życzeń miejscowej ludności.

Szkółki handlowe dla produkcji drzewek do obsady dróg.

W związku z zapoczątkowaną akcją obsadzania dróg publicznych przez Urząd Wojewódzki na zasadzie porozumienia Ministerstwa Komunikacji z Ministerstwem Rolnictwa i Ref. Roln. Dyrekcja przyjęła na siebie obowiązek dostarczania co roku na powyższy cel odpowiednich drzewek stosownych wymiarów. W tym celu dążąc do pokrycia w możliwie krótkim czasie całkowitego rocznego zapotrzebowania drzewkami wyhodowanymi w szkółkach - Dyrekcja założyła w N-ctwie Dobromil szkołkę handlową służącą wyłącznie produkcji drzewek liściastych przeznaczonych do obsady dróg publicznych.

Z braku materiału szkółkowego dostarczyła Dyrekcja odpowiednim Wydziałom Powiatowym sadzonek pochodzenia nalotowego.

Wstęp do lasów. W związku z nową metodą wychowywania młodzieży która ma na celu szczególną uwagę zdrowia fizycznego i duchowego przez budzenie poczucia obywatelskiego w młodym pokoleniu przez poznawanie kraju i jego bogactw naturalnych, Dyrekcja chcąc temu zadaniu iść na rękę wydała za wiedzą swej władzy przełożonej odpowiednie zarządzenie N-ctwom normujący ruch wycieczkowy w lasach państwowych.

Łowiectwo. Tereny łowieckie utworzone jako obwody łowieckie Skarbu Państwa, są częściowo wydzierżawione osobom postronnym, częściowo prowadzone we własnej administracji. W prowadzonych we własnej administracji użytkowanie polega na sprzedaży odstrzału i organizowaniu polowań zbiorowych.

Na terenie powiatu dobromilskiego wprowadziła Dyrekcja hodowlę muflonów, które obecnie zostały wypuszczone na wolność. Pomysłny rozwój tego gatunku i coroczny przyrost, uzasadnia nadzieję, że w krótkim czasie będzie można zaliczyć muflony do zwierzyny łownej i uzyskać z odstrzału dochody. Zwalczanie kłusownictwa i należyta hodowla zwierzostanu umożliwiła podniesienie dotychczasowego stanu zwierzyny. Rozpoczęta w 1934/35 r. akcja jednolitego zagospodarowania wszystkich obwodów łowieckich jest dalej prowadzona.

Rolnictwo. Na terenie Województwa w posiadaniu Dyrekcji znajduje się jedyny większy obszar rolny o folwarku Malchowice, o pow. około 80 ha w powiecie Przemyśl. Folwark ten przez parę dziesiątek lat był w dzierżawie, a wskutek nieracjonalnej gospodarki obniżała się z biegiem lat produktywność gleby i niszczyły się budynki gospodarcze. Od roku 1933 folwark jest we własnej administracji zagospodarowany.

Gospodarstwo rolne nastawione jest na hodowlę zarodowego bydła rasy "simentalerów" i produkcję mleka. Począwszy od r. 1936/37 zwierzęca produkcja hodowlana ulegnie stopniowej modyfikacji na korzyść hodowli nasion i ziemniaków dla celów kłesno-łowieckich, jak uprawy krzycy, żubinu trwałego, topinamburu oraz roślin miododajnych dla celów pasiecznictwa stałego i wędrownego.

F./ ADMINISTRACJA KOLEI PAŃSTWOWYCH.

Ruch pasażerski. Ogólna ilość pociągów pasażerskich na liniach, leżących na terenie Województwa lwowskiego w okresie budżetowym 1935/1936 uległa zmianie, gdyż ilość wykonanych pociągokilometrów ruchu osobowego wzrosła. Idąc po linii życzeń społeczeństwa oraz w dążeniu do usprawnienia komunikacji pasażerskiej, uruchomiono dwie pary pociągów motorowych z szybkością 90 kilometrów pomiędzy Lwowem a Boryskawiem, oraz jedną parę poc. motorowych pomiędzy Lwowem i Tarnopolem przez co uzyskano nowe połączenia w stacjach węzłowych. W zamierzeniach na przyszłość projektowane jest dalsze ulepszenie komunikacji pasażerskiej przez zwiększenie szybkości i skrócenie postojów, co jednakże zależne będzie przede wszystkim od uzyskania kredytów, potrzebnych do utrzymania i wzmocnienia nawierzchni.

Przez organizowanie przy współudziale Ligi popierania turystyki poc. wycieczkowych, ruch osobowy w roku 1935/1936 znacznie wzrósł.

Ruch towarowy. W okresie sprawozdawczym uruchomiono osobny pociąg towarowo- pospieszny między Lwowem i Warszawą, dla usprawnienia przewozu w wymienionej relacji. Pociąg ten skomunikowano bezpośrednio z pociągami dowozowymi z linii zbiegających się w węzle lwowskim, wobec czego przesyłki dla Warszawy i przyległych odcinków zyskały od 12- 20 godzin na czasie trwania przewozu. -

Przełożeniem trasy pociągu towarowo- pospiesznego dla Gdyni i Gdańska, usprawniono przewóz do tych portów i zapewniono odejście przesyłek nadchodzących do węzła lwowskiego ze wszystkich linii.

Dla przyspieszenia wywozu ze Lwowa owoców w sezonie oraz opłaconych taryfowo przesyłek z żywym bydłem i trzodą do Katowic i poza Katowice, uruchomiono w razie potrzeby osobny pociąg osobowy, który służył do przewozu wymienionych przesyłek w powyższej relacji. Ze względu na skąpy naładunek na liniach Lwów- Podhajce, Lwów- Stojanów, Lwów- Sambor, utrzymano na tych liniach w dalszym ciągu, jak w okresie ubiegłym, pociągi towarowe co drugą dobę i taką ilość pociągów przewiduje się również na rok przyszły, ze względu na to, że stosunki handlowe, na tych liniach nie zdradzają tendencji poprawy.-

Budownictwo kolejowe. W roku budżetowym 1935 zostały wykonane następujące większe roboty w obrębie Województwa lwowskiego: Wykupiono grunta, potrzebne do rozszerzenia stacji Persenkówka, Wykonano urządzenia potrzebne dla zaprowadzenia prawostronnego ruchu pociągów na linii Lwów- Złoczów. Przebudowano ogółem dwanaście mostów, w tym cztery na liniach pierwszorzędnych, w 5 mostach na linii Rzeszów- Lwów, przebudowano przyczółki, wzmocniono konstrukcję żelazną 6 mostów prowizorycznych na linii Lwów- Rawa Ruska, oraz wymieniono żelazne konstrukcje w 4 większych mostach.

W budynku głównym na gł. dworcu we Lwowie przystąpiono do wykonania odwodnienia części hali peronowej nad tunelem dla przesyłek pospiesznych.

Wymieniono pokrycia dachowe w miejsce zniszczonego nad znaczną ilością budynków stacyjnych i warsztatowych. Przemieniono dawną naprawnię wagonów w rejonie Parowozowni Lwów- Zachód na motowagonownię. W bieżącym okresie budżetowym 1936 prowadzi się następujące roboty większe :

Dalszy ciąg wykupna gruntów, potrzebnych dla rozszerzenia stacji Persenkówka słabych mostowych konstrukcji nośnych na płyty szynobetonowe względnie dźwigarobetonowe, przebudowa jedenastu mniejszych mostów oraz przebudowa przyczółków w 6. mostach. W okresie budżetowym 1937 przewiduje się następujące większe roboty :

Przebudowa osiemnastu mostów, głównie na linii Lwów- Śniatyn- Załucze, dokończenie przebudowy trzech mostów na linii Rzeszów- Lwów, ułożenie płyt szynobetonowych względnie dźwigarobetonowych w 32 mostach na linii Przeworsk - Rozwadow, linii Jarosław- Sokal- Włodzimierz Wołyński / 18 / linii Lwów- Śniatyn /6/ linii Chyrów- Stryj / 4 /, budowa przyczółków dla mostu nad rzeką Trudnicą na linii Chyrów- Stryj.

Budowa poczekalni w stacji Zimnawoda.

Odwodnienie dalszej części hali peronowej na gł. dworcu we Lwowie. Przedłużenie sortowni na dworcu tow. Lwów I. Budowa magazynu na przechowanie sprężonego tlenu i acetylenu w rejonie Magazynu Zasobów na st. we Lwowie.

Dalsza rozbudowa motowagonowni na st. we Lwowie.

Odbudowa magazynu cłowego na st. we Lwowie.

Odbudowa murowanej nastawni na st. Borysław.

Skablowanie węzła lwowskiego dla zabezpieczenia ruchu.

Wykonanie zabezpieczenia torów magazynowych za pomocą wykolejnik. Rozpoczęcie budowy zabezpieczenia stacji Chodorów.

W roku budżetowym 1935/36 zaprowadzono instalację elektrycznego oświetlenia na stacji PKP. Lubień Wielki, wskutek czego liczba stacji oświetlonych elektrycznie powiększyła się do 36.

W roku budżetowym 1936/37 jest zamierzone wykonanie instalacji elektrycznego oświetlenia na stacjach PKP. Chodorów, Rzęsna Polska, Sichów i Winniki, które dotychczas oświetlane są naftą.

Z miejskimi Zakładami Elektrycznymi we Lwowie zostanie zawarta dodatkowa umowa, celem obniżenia wysokich kosztów na zużycie dla gmachu Dyrekcji O.K.P. energii elektrycznej. Przy rocznym zużyciu w gmachu z górą 40.000 Kwh. energii zostanie ustalona odpowiednia korzystniejsza dla PKP. taryfa blokowa.

W następnym okresie budżetowym 1936/37 przewidziane jest całkowite uruchomienie wagonów motorowych na liniach Lwów- Tarnopol, i Lwów - Borysław / Ruch wagonów motorowych na tych odcinkach podjęto 14/9 br. /.

Stan przewozów i polityka taryfowa. W roku budżetowym 1935/36 istniał znaczny popyt prywatnych firm na najem placów i magazynów kolejowych. Wspomniane obiekty wynajmowano w wielkiej ilości co przyczyniło się w dużej mierze do ożywienia przewozów, zwłaszcza drzewa, zboża, oraz jego przetworów.

Kupcy drzewni nadając masowo materiał drzewny, przeznaczony przeważnie do wywozu za granicę, nie mieli możliwości załadowania go na rampach i placach ogólnie ładunkowych ze względu na szczupłą ich powierzchnię. Dla ułatwienia firmom drzewnym prac ładunkowych wynajmowano im wolne place, na których czasowo składały swe towary i stopniowo ładowały do wagonów, unikając w ten sposób znacznych opłat składowego. W wielu wypadkach zezwolono odnośnym najemcom na przecieranie i obróbkę materiału drzewnego na wynajętych placach, drzewa bowiem zwiezione z lasu wprost na składowisko kolejowe nie można było w tym stanie nadawać do przewozu. Za wykonywanie opisanej manipulacji pobierano od najemców specjalną opłatę. Z pośród instytucji państwowych wynajęto kilka placów na składowiska drzewa Nadleśnictwom państwowym.

Kupcom zbożowym i spółdzielniom spożywczym wynajmowano magazyny kolejowe na skład zboża lub też udzielano im zezwoleń na budowę własnych magazynów na gruntach kolejowych. Najem magazynów kolejowych względnie budowa prywatnych ułatwiły zainteresowanym firmom dogodną sprzedaż produktów rolnych, a tym samym przysporzyły dochody ludności wiejskiej. Odnośni najemcy bowiem rozporządzając odpowiednimi obiektami zakupywali u rolników masowo zboże i inne płody rolne, które przychowywali w wynajętych lub zbudowanych magazynach, skąd je następnie w miarę uzyskiwania rynków zbytu nadawali do przewozu koleją.

W szeregu stacyj wynajęto Wydziałom Powiatowym place o znacznej powierzchni pod składowiska kamienia dla budowy dróg publicznych. Najem placów ułatwił Wydziałom Powiatowym ich prace oraz umożliwił zatrudnienie bezrobotnych. Powiatowe Zarządy drogowe bowiem, prowadząc na wielką skalę w 1935 r. roboty inwestycyjne po drogach sprowadzały kamień w dużych składach pociągowych, których wyładowanie na rampach i placach ogólnie ładunkowych okazało się niewykonalne. Wynajęcie zatem placów kolejowych poza rampą umożliwiło wyładowanie tam olbrzymich ilości kamienia, który czasowo przychowywano na odnośnych składowiskach a następnie stopniowo rozwożono w okolice, przeznaczone do budowy dróg.

Wydziałom powiatowym obniżano przy wynajmowaniu placów pod składowiska kamienia dla budowy dróg publicznych czynsz najmu o 50 %. Innym najemcom udzielono zniżek tylko wyjątkowo, a to z uwagi na wzmożony popyt dla obiekty kolejowe.

W kampanii buraczanej wynajęto szereg placów na składowiska buraków cukrowych dla miejscowych firm, przede wszystkim dla cukrowni w Przeworsku.

Warunki bezpieczeństwa przewozu przesyłek polepszyły się w stosunku do ubiegłego czasokresu. Dzięki przeprowadzonym konsekwentnie zarządzeniom wydanym w kierunku możliwie najlepszego zabezpieczenia przewozu zmalała liczba kradzieży kolejowych. Do tego rezultatu przyczyniła się również działalność organów policyjnych, dzięki której zdołano w kilku wypadkach zlikwidować szajki złodziei kolejowych. Zdarzają się wypadki sporadycznych kradzieży popełnianych zwłaszcza na odcinkach leżących bezpośrednio przy dalszych peryferiach

Lwowa jednak częstotliwość tych wypadków nie zaznacza się w tak ~~x~~ zatrważający sposób jak w okresach ubiegłych. Jeżeli mimo tego stanu rzeczy ilość zgłoszonych roszczeń o odszkodowanie zwiększyła się w stosunku do ubiegłego czasokresu, należy to przypisać znacznemu wpływowi reklamacji o bardzo drobne kwoty odszkodowania. Zjawisko to należałoby przypisać wzrastającej pauperyzacji kupiectwa, względnie osób korzystających z usług kolei.

Ogólne położenie gospodarcze uzasadniało potrzebę poczynienia wszelkich możliwych ulg taryfowych. Idąc po tej linii wprowadziło Ministerstwo Komunikacji w roku budżetowym 1935/36 cały szereg taryf dostosowanych do istniejącej sytuacji gospodarczej w poszczególnych województwach.

Z taryf interesujących specjalnie Województwo lwowskie wspomnieć należy o taryfach na drzewo, zboże i kamienie. Skutkiem spadku cen rynkowych na drzewo zauważono spadek przewozów wewnątrz kraju oraz na wywóz. Wystąpiono przeto do M.K. z całym szeregiem wniosków o obniżenie taryf na drzewo, które w większości uwzględniono. Odnośnie do przewozów wewnątrz kraju wspomnieć należy o niskiej taryfie na drzewo opałowe wprowadzonej celem umożliwienia zaopatrzenia się w tani opał przez ubogą ludność.

Również celem zwiększenia konsumpcji węgla przez ludność wiejską udzielono specjalnych ulg przewozowych dla węgla przeznaczonego dla województw wschodnich. Te ostatnie przewozy dokonuje kolej poniżej własnych kosztów.

W związku z wprowadzeniem przez koleje niemieckie ulgowej taryfy na przewóz drzewa przez terytorium niemieckie weszła w życie specjalna ulgowa taryfa, która przyczyniła się w znacznym stopniu do obniżenia stawek dla przesyłek drzewa wywożonego przez porty Gdynia i Gdańsk.

Celem przyjsścia z pomocą rolnictwu przy sprowadzaniu maszyn i narzędzi rolniczych wprowadzono specjalne ulgi dla drobnych przesyłek tych towarów.

Ze względu na rozwój niektórych gałęzi przemysłu w województwie lwowskim jak przenysł kamieniarski, garbarski, zachodziła potrzeba włączenia całego szeregu stacji i artykułów do poszczególnych taryf wyjątkowych. Przedstawione M.K. odpowiednie wnioski zostały w całości uwzględnione.

Celem ułatwienia zbytu zboża i produktów rolnych wprowadzono specjalne ulgi dla przewozów dokonywanych z wschodnich województw rolniczych do zachodnich przemysłowych.

Ratownictwo kolejowe i higiena. Każdy pociąg osobowy posiada skrzynkę sanitarną wyposażoną w najkonieczniejsze środki lecznicze i nosze, taki sam sprzęt ratunkowy jest w każdej stacji kolejowej, oraz we wszystkich miejscach pracy fizycznej jak w warsztatach, parowozowniach, magazynach itp. W każdej chwili jest do dyspozycji w razie katastrof kolejowych specjalnie urządzony sanitarny wagon ratowniczy.

Ponieważ drogi kolejowe mogłyby być rozsadnikami i roz-
nosicielami chorób z jednego krańca granic na drugi, przeto
lekarze kolejowi mają obowiązek przynajmniej raz w miesiącu
przyglądać podległym im w rejonie teren kolejowy i stwierdzić
czy stan sanitarno- higieniczny jest odpowiedni :

1/ w miejscach dojazdowych, 2/ w poczekalniach, 3/ w ustę-
pach, fryzjerniach, bufetach i restauracjach, 4/ peronach,
5/ studniach; 6/ biurach, 7 pokojach noclegowych, 8/ domach
mieszkalnych, 9/ kąpieliskach, 10/ taborze kolejowym.

W razie obawy przed epidemią lub jej pojawieniem, lekarze
wykonują częstszą kontrolę i to zastrzoną.

Wszelkie spostrzeżone usterki anti- sanitarne poleca się
z miejsca usunąć i uwiadomić się zaraz Dyrekcję kolejową
/ Wydział sanitarny /, ze swych obiażdów lekarze rejonowi
zdają Wydziałowi Sanitarnemu pisemny raport.

Lekarze Wydz. Sanit. od czasu do czasu przeprowadzają
kontrolę o stosunku sanitarnym panujących na terenie kolejo-
wym. Szczególniejszą uwagę zwracają lekarze kolejowi na stan
studzien i wartość wody, którą poddaje analizie bakteriolo-
giczno- chemicznej. Częstej kontroli podlegają bufety i re-
stauracje.- Zamiarem Dyrekcji na przyszłość jest otworzyć
poradnię przeciwgruźliczą we Lwowie i w Przemyśle.-

.

G./ ADMINISTRACJA POCZT I TELEGRAFÓW.

Sieć pocztowo- telekomunikacyjna na terenie Województwa lwowskiego wynosi ogółem 385 placówek pocztowych a to : 109 urzędów, 233 agencji, 41 pośrednictw i 2 urzędy rejonowe telefoniczno-telegraficzne oraz Okręgową Składnicą Materiałów pocztowych i okręgową Składnicą Materiałów teletechnicznych.

Ponadto celem umożliwienia publiczności korzystania z usług przedsiębiorstwa P.P.T. i T. Dyrekcja Okręgu urządziła szereg placówek bądź na stałe bądź też na pewien określony czas i tak:

1. Urząd pocztowy Lwów " Targi Wschodnie " czynny w czasie trwania imprezy Targów Wschodnich.

2. agencję pocztową Niemirów Zdrój czynną w czasie sezonu letniego w Niemirowie od 1 czerwca do 30 września każdego roku.

3. stałą pocztę peronową na głów. dworcu we Lwowie i w Przemysłu,

4. stałą pocztę autobusową we Lwowie,

5. listonoszy wiejskich : a/ w Jarosławiu dla przedmieścia Dolnego Leżajskiego i gromad Misztala oraz Graborze, b/ w Kolbuszowej dla Kolbuszowej Górnej i Dolnej, c/ na Zniesieniu we Lwowie dla Zboisk Malechowa i Laszek Murowanych oraz d/ w Przemysłu dla gromady Lipowica.

W związku z utworzeniem gmin zbiorowych-Dyrekcja Okręgu poczyniła liczne zmiany w sieci pocztowo- telekomunikacyjnej, celem zapewnienia administracji ogólnej sprawnej obsługi pocztowej - a to przez kreowanie nowych placówek pocztowych w siedzibach gmin zbiorowych a mianowicie :

- 1/ w powiecie Samborskim kreowano agencje pocztowe wzgl. pocztowo- telekomunikacyjne w gminach zbiorowych :

Barańczyce / poczt. /

Błażów / p.t. /

Biskowice / p.t. /

Horodyszcze / poczt. /

Dorożów / p.t. /

przy równoczesnym zwinięciu agencji pocztowych Łące k. Sambora i w Czerchawie w miejsce których pozostawiono placówki niższego urzędu t.j. pośrednictwa pocztowe wzgl. pocztowo- telekomunikacyjne.

- 2/ We Lwowie uruchomiono Urząd pocztowy na Persenkówce zaś w powiecie lwowskim agencję pocztowo- tel. Krasów przy równoczesnym zwinięciu agencji poczt. w Brodkach.

- 3/ w powiecie leskim- uruchomiono agencje poczt. tel. w gminach zbiorowych Wołkowyja , Stuposiany, Polana k. Ustrzyk, Zatwarnice

- 4/ w Powiecie tarnobrzelskim uruchomiono agencję poczt. w gromadzie Dęba k. Tarnob.

- 5/ w powiecie sokalskim przeniesiono agencję Ulwówek do siedziby gminy zbiorowej w Skomorochach i zaprowadzono w niej służbę telekomunikacyjną.

- 6/ w powiecie turczańskim uruchomiono agencje pocztowo-tel. w gminach zbiorowych Matków i Tarnawa niżna oraz agencję pocztową w gminie Zawadka pod Turką,

- 7/ W powiecie rudeckim uruchomiono agencje w gminach Kupnowice Nowe / p.t. i Podzwierzyniec / p. /.

- 8/ W powiecie dobromilskim uruchomiono agencję pocztowo- tel. w gminie zbiorowej Nowosiółki Dydyńskie przy równoczesnym zwinięciu agencji pt. w miejscowości Kalwaria Paćkawska w miej.

sce której pozostawiono pośrednictwo p.t.

9/ w powiecie jarosławskim uruchomiono agencję poczt. w gromadzie Cieplice.

10/ W powiecie Mościskim uruchomiono agencję pocztową w Małnowie.

Oprócz wyżej wymienionych placówek Dyrekcja Okręgu zamierza w najbliższym czasie uruchomić następujące placówki :

1/ w powiecie dobromilskim agencja poczt. w gminach Zohatyn i Kuźmina,

2/ w powiecie jaworowskim agencję pocztową w gminie Bruchnał

3/ w powiecie Łańcuckim agencję poczt. w gromadzie Ruda przy równoczesnym zwinieciu agencji p.t. w Sarzynie.-

4/ w powiecie żółkiewskim agencję w gminie Butyny,

5/ w powiecie Drohobyckim pośrednictwo pocztowe w Wołoszczy.

W roku budżetowym 1937/38 Dyrekcja Okręgu zamierza uruchomić na terenie województwa lwowskiego placówki pocztowe w następujących miejscowościach.-

1/ Agencję poczt. w Siemianówce pow. Lwów,

2/ " " w Łukawicy pow. Lesko

3/ " " w Łukowem pow. Lesko

4/ " " w Kalnicy " "

5/ " " w Bruckenthal " Rawa Ruska

6/ " " w Racławówce " Rzeszów,

7/ " " w Świleczy " "

8/ pośredn. " w Skocinie " "

9/ agencję poczt. w Czarnej " Łańcut

10/ " " w Dydiatyczach " Mościskach,

11/ " " w Trzcieńcu " "

12/ " " w Radawie " Jarosław

13/ " " w Sośnicy " "

14/ " " w Łozinie " Gródek Jagiell.

15/ " " w Stawczanach " " "

16/ pośredn. " w Wołczuchach " " "

17/ " " w Bartatowie " " "

18/ " " w Majdanie Wereszycy " " "

19/ " " w Wielopolu " " "

20/ agencję poczt. w Gródku Jagiell. w Rynku

21/ Urząd poczt. we Lwowie przy ul. pod Dębem

22/ " " " " ul. Grochowskiej,

Dyrekcja Okręgu wprowadziła od 1. X. 1935 w całym jej okręgu / a więc na terenie wszystkich trzech województw/ lwowskiego, stanisławowskiego i Tarnopolskiego / sprzedaż czasopism przez Urzędy i agencje pocztowe.- Oprócz kwestii dochodowości Przedsiębiorstwa wprowadzona nowość ma bardzo wielkie znaczenie tak kulturalne jak i społeczne.

Umożliwiając bowiem mieszkańcom miejscowości położonych zdala od większych ośrodków kulturalnych łatwe nabywanie na miejscu wszelkiego rodzaju pism przyczynia się wybitnie do zwiększenia czytelnictwa w danych miejscowościach a tym samym rozszerza krąg zainteresowań ich obywateli do spraw ogólnospołecznych i ogólnopaństwowych a zatem wydatnie przyczynia się do ich wyrobienia tak kulturalnego jak i politycznego.

Również w ramach działalności administracji Państwa należy umieścić akcję zwalczania nielegalnego przewozu czasopism i korespondencji, która dąży do wytepienia tego rodzaju uszczupień dochodów Przedsiębiorstwa P.P. i T. i T. a zatem i dochodów Skarbu Państwa.

W tym celu Dyrekcja Okręgu zorganizowała w okresie budżetowym 1935 - 1936 w porozumieniu z organami Policji Państw. szereg jednoczesnych a niespodziewanych rewizji na całym terenie Okręgu Dyrekcji w wyniku których nielegalny przewóz korespondencji i czasopism autobusami i t.p. środkami przewozowymi w Okręgu Dyrekcji zupełnie ustał.

Zdarzają się natomiast jedynie sporadyczne wypadki przewozu korespondencji na kolejach dokonywane przez podróżnych jednakże i takie wypadki zdarzają się co raz rzadziej, a to dzięki wzmórzonej działalności posterunków policyjnych.

Według stanu z dnia 1 kwietnia 1936 r. długość sieci pocztowej w Województwie lwowskim wynosiła łącznie 1946 km. Dzienny obieg poczty wynosił około 2750 km. z czego samochodami 542 km. końmi 1.459 km. i posłańcami 741 km.

Czynnościami tymi było zatrudnionych 7 przedsiębiorstw samochodowych 104 przedsiębiorstw konnych oraz 145 posłańców pieszych.

W porównaniu ze stanem z dnia 1 kwietnia 1935 długość sieci pocztowej zwiększyła się o około 50 km. ilość zaś przebytych kilometrów końmi wzrosła o około 250 km. głównie kosztem kilometrów przebytych posłańcami.

O ile chodzi o połączenia pocztowe między poszczególnymi placówkami poczt. to w tym kierunku zaszła wyraźna poprawa. W dniu 1 kwietnia 1935 r. istniało 158 urz. poczt. utrzymujących połączenie pocztowe tylko sześć razy w tygodniu 7 mających połączeń tylko 3 razy w tygodniu i 6 o połączeniu 4 razy w tygodniu.

W końcu okresu budżetowego 1935/36 powyższe cyfry spadły do 48 placówek o połączeniu 6 razy w tyg. i po jednej placówce o połączeniu 3 wzgl. 4 razy w tygodniu. Zamierzeniem Dyrekcji na najbliższą przyszłość jest wykorzystanie w szerszym zakresie autobusów do przewozu poczty.-

W tym kierunku wprowadzono już pewne innowacje przez zainstalowanie skrzynek listowych na autobusach, co umożliwia szybsze przesłanie zwykłej korespondencji. Innowację tę zaprowadzono na traktach Lwów- Sokal, Sanok-Brzozów, Sanok- Lesko.

W dziale eksploatacji telekomunikacyjnej było dnia 1/4 1935- 304 placówek wykonujących służbę telekomunikacyjną i stan ten nie uległ zmianom do dnia 1/4 1936,

z tego pełniło służbę w zakresie :

" N " 13

" N/2 " 5

" C " 41

" L " 245

Stacjy telefonicznych czynnych było dnia 1.4.1936-1230 st. gł. 272 dod.

Radjo : Dnia 1/4 1935 w 26 miastach powiatowych było zarejestrowanych radjoabonentów . . . 27693
zaś dnia 1/4 1936 " 30965.

Oddział budowy i konserwacji tut. Dyrekcji Okręgu wykonał względnie wykonuje w bieżącym roku budżetowym na terenie Województwa lwowskiego następujące prace :

1/ Skablowanie gołych przewodów teletechnicznych w sieciach Chodorów - Gródek Jagiell, Iwonicz i Jarosław.

2/ Urządzenie nowych central telefonicznych w miejscowościach : Barańczone, Grabowa, Horodyszcze k.Sambora, Małków

oraz w innych agencjach pocztowych, które nie posiadają jeszcze urządzeń telekomunikacyjnych i włączenie tych central do sieci międzymiastowej.

3/ Budowę międzymiastowych przewodów telefonicznych Sanok-Ustrzyki Dolne, Sanok / przez Birczę / Przemyśl, Lwów-Brzuchowice, Lwów- Zimna Woda, Lwów- Lubień Wielki, Lwów- Barszczowice, Przemyśl - Krasieczyn i stworzenie połączeń kombinowanych przez przeplecenie obwodów macierzystych z na odcinkach Lwów- Złoczów i Drohobycz - Sambor.

4/ Ubrązowienie przewodu telefonicznego Lwów- Żamość na odcinku Lwów- Bełżec.

5/ Budowę połączeń telefonicznych dla posterunków Policji Państwowej Bratkówka, Cmolas, Czarna, Jarocin, Kalnica, Łobozew, Mokratyn, Nozdrzec, Orzechowce, Racławówka, Rosochy Świlcza, Tarnoszyn, Węglówka, Wierzbiany, Wołkowyja, Wola Wysocka, Wróblaczyn i Zapałów.

W następnym roku budżetowym ze względu na usprawnienie komunikacji teletechnicznej projektuje się :

a/ Ułożenie kabla międzymiastowego Lwów- Kraków i Lwów- Warszawa.

b/ Przystosowanie istniejących połączeń telefonicznych do systemu sieci gwiazdzystej, stosownie do wskazań Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego przewidujących skasowanie połączeń okólnikowych i łączenie central miejskich z właściwymi centralami końcowymi i końcowych ze zbiorczymi.

c/ Wymianę stopniową ważniejszych międzymiastowych przewodów wykonanych z drutu stalowego / żelaznego / na drut brązowy.

d/ Ujednostajnienie przewodów telef. międzymiastowych pod względem średnic.

e/ Przeniesienie poza rowy przydrożne tych linii teletechnicznych, które biegną na głównych drogach bankietem i przeszkadzają zadrzewieniu tych dróg.

f/ Skablowanie przewodów gołych w sieciach i na doprowadzeniach do Urzędów pocztowo- telekomunikacyjnych.

g/ Zmodernizowanie central międzymiastowych w większych urzędach p.t.

h/ Wyposażenie dalszych agencji pocztowych które jeszcze nie posiadają służby telekomunikacyjnej w połączenia telefoniczne

Zauważa się jednak, że zrealizowanie wyszczególnionych robót jest zależne od przyznania przez Ministerstwo P.i T. potrzebnych na ten cel kredytów i przydziału materiałów przy czym niektóre z tych robót ze względu na ich rozmiar i związane z tym koszty oraz całokształt zagadnień telekomunikacji będą wykonywane stopniowo i przez przeciąg kilku okresów budżetowych. -

.

H./ INSPEKCJA PRACY.

W podziale terytorjalnym Urzędów Inspekcji Pracy nie zaszła w roku sprawozdawczym żadna zmiana, a także i obsada tych Urzędów pozostała ta sama, tak że w 3-ch Obwodach Inspektoratów Pracy na terenie Województwa lwowskiego urzędowało 4-ch tylko inspekcyjnych urzędników t.j. 3-ch inspektorów i 1 podinspektor pracy, przy Lwowskim Obwodowym Inspektoracie.

Rejestry Obwodowych Inspektoratów Pracy wykazywały w roku sprawozdawczym na terenie Województwa 2520 czynnych przemysłowych zakładów pracy z 49.223 robotnikami przy czym tymi rejestrami były objęte tylko zakłady zatrudniające ponad 5-ciu robotników, a z mniejszych tylko te, które ze względu na niebezpieczne sposoby produkcji lub zastosowanie niebezpiecznych mechanicznych urządzeń wymagają specjalnego nadzoru. Powyższe cyfry wskazują, że na jednego inspekcyjnego urzędnika przypadło przeciętnie około 1230 zakładów przemysłowych wymagających nadzoru.

Prócz tego zarejestrowali Inspektorzy Pracy 1297 folwarków ponad 50 hektarów w których zatrudnionych było 12025 stałych robotników, nie wliczając w to robotników dniówkowych i sezonowych przyjmowanych na pewne okresy zwiększonego zapotrzebowania rak roboczych.

Wizytacji zakładów przemysłowych przeprowadzili Inspektorzy Pracy 845, przy czym zwiedzili 751 zakładów z 19613 robotn. gdyż niektóre z tych zakładów były wizytowane 2 i 3-krotnie.

W roku sprawozdawczym ilość przeprowadzonych wizytacji zakładów spadła w stosunku do roku poprzedniego o około 12.5 %, a inspektorzy pracy zwizytowali zaledwie około 30 % wszystkich zakładów przemysłowych istniejących na terenie Województwa, co jest wynikiem słabego wyposażenia Urzędów Inspekcji Pracy w personel inspekcyjny, przy równoczesnem rozrastaniu się agend tych urzędów w związku z wzrostem zatargów indywidualnych i zbiorowych pomiędzy pracodawcami a robotnikami wzrostem ilości spraw rozpatrywanych na Komisjach Rozjemczych dla robotników rolnych, wzrostem ilości rozpraw karnych o niewypłacanie zarobków pracownikom nieprzestrzeganie ustaw społecznych itp. Omawiane powyżej wizytacje przeprowadzone celem stwierdzenia czy przedsiębiorcy stosują się do obowiązujących przepisów dotyczących ochrony pracy, wykazywały liczne wadliwości, dla uchylenia których Obwodowi Inspektorzy Pracy wydali 2182 zleceń / w tym 711 zleceń w formie nakazów / w zakresie higieny pracy i warunków zdrowotnych robotników, 2802 zleceń / w tym 1040 zleceń w formie nakazów / w zakresie bezpieczeństwa pracy, oraz 1037 zleceń / w tym 295 zleceń w formie nakazów / w zakresie czasu pracy, ewidencji pracujących itp.

Przy sposobności tych wizytacji stwierdzono, że pracodawcy wykonali 3549 zleceń udzielonych im w poprzednim okresie sprawozdawczym.

O ile się rozchodzi o protokolarnie stwierdzone wykroczenia zarządów zakładów pracy przeciwko obowiązującym przepisom prawnym, to na ogólną ilość tych wykroczeń 5621, w 1280 wypadkach ukarali inspektorzy pracy odnośnych przedsiębiorców administracyjnie, w 142 wypadkach skierowali sprawę do sądów

ogólnych, zaś w 72 wypadkach do Sądów Pracy.

Wykonując ustawowe postanowienie w przedmiocie udziału inspektorów pracy przy otwieraniu i przebudowie zakładów przemysłowych, brali oni udział w 196 komisyjnych dochodzeniach na miejscu, podając do protokołu tych dochodzeń warunki i zastrzeżenia, którym dany zakład pracy powinien odpowiadać, by nie narażał zatrudnionych w nim robotników na niebezpieczeństwa dla zdrowia, czy też życia. Ponadto w 38 wypadkach podano władzom przemysłowym odnośną opinię pisemnie bez schodzenia na miejsce komisyjnych dochodzeń.

Działalność pośrednicząca w zatargach pomiędzy pracownikami przemysłowymi a pracodawcami, wykazuje 2398 zatargów z poszczególnymi robotnikami, które inspektorzy pracy rozpatrzyli i w których załatwieniu pośredniczyli oraz 204 zatargów zbiorowych, które również były likwidowane przy udziale inspektorów pracy. Z tych 204 zatargów zostało zlikwidowanych bez strajku 135, zaś 69 zatargów doprowadziło do strajków, po czym dopiero było możliwe doprowadzanie stron do zawierania ugód. Zatargami zbiorowymi było objętych 578 zakładów pracy z 9112 robotnikami.

O ile się rozchodzi o rolnictwo, to zatargów w roku sprawozdawczym nie było i była nadzieja, że do zatargów nie dojdzie, zwłaszcza, że Okręg VIII był jedynym ze wszystkich Okręgów Inspekcji Pracy w Polsce w którym zawarte zostały w roku sprawozdawczym polubownie umowy zbiorowe, regulujące warunki pracy i płacy robotników rolnych, gdy tymczasem wreszcie Państwa do takich umów nie doszło, tak, że Nadzwyczajna Komisja Rozjemcze musiały narzucić stronom orzeczenia regulujące te sprawy.

Niestosowanie się niektórych pracodawców rolnych do postanowień obowiązujących umów zbiorowych powodowało skargi wnoszone przez poszczególnych robotników do Komisji Rozjem. dla spraw robotników rolnych urzędujących we wszystkich powiatach pod przewodnictwem właściwych Obwodowych Inspektorów Pracy. Takich skarg wniesiono w roku sprawozdawczym 992, z czego rozpatrzono 630 na 49 posiedzeniach Komisji.

Warunki pracy dozorców domów we Lwowie, Drohobyczu, Przemyślu, Jarosławiu, Samborze i Rzeszowie były również uregulowane umowami zbiorowymi przy czym odnośne skargi i nieprzestrzeganie tych umów rozpatrywały we Lwowie i Drohobyczu istniejące w tych miastach Sady Pracy, w innych zaś z wymienionych powyżej miast Komisje Rozjemcze analogicznie jak dla robotników rolnych. Te Komisje Rozjemcze dla spraw dozorców domów rozpatrzyły na 16 posiedzeniach 448 spraw.

Celem wykonania czynności urzędowych a zatem wizytacji, komisyjnych dochodzeń, udziału w Komisjach Rozjemczych interwencji w zatargach itp. po za swymi urzędowymi siedzibami, zużyli inspektorzy pracy 374 dni podróży.

Pod koniec roku sprawozdawczego, a zwłaszcza po 1 stycznia 1936 dało się zauważyć wzmożone ożywienie na odcinku zatargowym tak, że na czoło zajęć inspektorów pracy wysuwała się konieczność interwencji zmierzających do likwidacji tych zatargów, to też w miarę zbliżania się pory wiosennej i realizowanego rozpoczęcia prac przy robotach publicznych na budowach itp. należy się spodziewać takiego zaabsorbowania wszystkich urzędników inspekcyjnych akcją rozjemczą, że wykonywanie innych ważnych czynności urzędowych a zwłaszcza czynności wizytacyjnych przy słabej obsadzie Obwodów musi doznać dalszych ograniczeń.-

III. TYMCZASOWY WYDZIAŁ SAMORZĄDOWY

w likwidacji.

Skorowidz działu III-go.

Tymczasowy Wydział Samorządowy w likwidacji.

Część ogólna.....	Str. 1.
A. Zarząd Centralny.....	" 3.
B. Szpitalnictwo i Okręgowa Służba Zdrowia.....	" 7.
C. Agendy fundacyjne.....	" 24.

C Z E Ś Ć O G Ó L N A.

T. Wydział Samorządowy we Lwowie, utworzony ustawą z 30. stycznia 1920., jako instytucja sukcesyjna po b. Wydziale krajowym we Lwowie, jest na zasadzie rozp. P. Prez. Rzp. P. z 16. stycznia 1928 r. zarządzany przez Wojewodę lwowskiego, jako likwidatora tych działów, które w myśl zarządzeń Władz Naczelnych zostały przeznaczone do likwidacji, oraz jako szefa administracyjnego tych działów, które Władze Naczelne dotychczas utrzymują w stanie aktywnym.

Do tych działów aktywnych należą, podobnie jak w poprzednim roku sprawozdawczym:

- 1./ sprawy sanitarne / szpitalnictwo i lek. służba okręgowa/.
- 2./ sprawy fundacyjne / zarząd i nadzór nad fundacjami / oraz
- 3./ cały szereg drobniejszych spraw, będących żywotnymi je-

szcze pozostałościami po b. Wydziale krajowym względnie T. Wydziale Samorządowym.

Kompetencja terytorjalna T. Wydziału Samorządowego w likw. rozciąga się, w granicach jego właściwości rzeczowej, na obszar 4-rech Województw małopolskich i stanowi organiczną całość. Z tego powodu wyodrębnienie sprawozdawcze agend T. Wydziału Samorządowego dla zasięgu tylko Województwa lwowskiego ma charakter teoretyczny i z konieczności nie wyklucza wzmianek o całej działalności tego Urzędu.

Pod względem gospodarczym stanowi T. Wydział Samorządowy w likw. jednostkę mającą własny budżet, zatwierdzany corocznie przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu. Budżet ten nie wchodzi w skład budżetu państwowego i korzysta z nieznacznej tylko dotacji /3,000.000 zł. rocznie/ z nadzwyczajnego budżetu Ministerstwa Skarbu.

System gospodarstwa T. Wydziału Samorządowego jest - zgodnie ze swą genezą samorządową - oparty głównie na źródłach dochodowych, mających charakter samorządowy, a więc na udziale w dodatkach komunalnych do państw. podatku gruntowego i podatku od nieruchomości oraz do podatku przemysłowego / od obrotu i świadectw przemysłowych / na udziale w dochodach monopolu spirytusowego, oraz na specjalnych dopłatach na szpitalnictwo, wreszcie na rozmaitych dochodach własnych / zwroty, kupony od papierów wartościowych, opłaty administracyjne od podań i tp. / tudzież na zwrotach kosztów leczenia.

Z e s t a w i e n i e

dochodów i wydatków T. Wydziału Samorządowego
według budżetu na rok 1935/36.

§. D o c h o d y :

<u>Suma dochodów:</u>	12.288.129.--
2. Zwroty różnych wydatków osobowych.....	280.--
4. Pomieszczenie.....	35.000.--
8. Szupaśnictwo.....	1.918.--
11. Opłaty konsumcyjne.....	1.500.--
12. Sanitarne.....	4,587.281.--
13. Różne.....	142.150.--
14. Dodatki do podatków.....	4,520.000.--
15. Niedobór.....	3,000.000.--

§. W y d a t k i :

<u>Suma wydatków:</u>	12,288.129.--
1. Uposażenie.....	223.483.--
2. Różne wydatki osobowe.....	9.688.--
3. Podróże służbowe i przesiedlenia....	5.000.--
4. Pomieszczenie.....	38.300.--
5. Wydatki biurowe.....	16.000.--
6. Inne wydatki.....	360.--
7. Remont i konserwacja budowli.....	14.600.--
8. Szupaśnictwo.....	75.000.--
9. Długi krajowe.....	220.000.--
10. Renty wdowie i sierocie.....	2.337.--
11. Opłaty konsumcyjne.....	200.--
12. Sanitarne.....	11.650.381.--
13. Różne.....	32.780.--

Jak okazuje się z powyższego zestawienia, główną część wydatków / globalnie 11,650.000 na 12.288.000 / ponosi T. Wydział Samorządowy na szpita lnictwo i sprawy sanitarne.

W T. Wydziale Samorządowym w likw. pracuje 50 urzędników i 6 niższych funkcjonarjuszów.

A. Zarząd centralny.

1. Sprawy budżetowe Tymcz. Wydziału Samorządowego w likw.

obejmowały w roku sprawozdawczym, podobnie jak poprzednio, realizację opracowanego przez T. Wydział Samorządowy w likw. i zatwierdzonego przez Min. Spr. Wewn. w porozumieniu z Min. Skarbu planu gospodarczego tego Urzędu na r. 1935/36, prowadzenie księgowości, sporządzanie zamknięć rachunkowych, bezpośrednie wykonawcze czynności kasowe i gospodarcze, wreszcie opracowanie preliminarza budżetowego na bieżący rok budżetowy 1936/37.

2. Administracja nieruchomości państwowych.

które były poprzednio własnością b. galic. funduszu krajowego, a wskutek ustawy z 30. stycznia 1920. Dz. ust. Nr. 11. poz. 61. przeszły na własność Skarbu Państwa.

W roku sprawozdawczym 1935/36 ilość tych nieruchomości wynosiła 21, z czego 7 na terenie Województwa lwowskiego. Znajdują się one w najmie względnie dzierżawie, a dochód z nich - po pokryciu kosztów konserwacji - wpływa do funduszu specjalnego T. Wydziału Samorządowego w likw.

3. Administracja funduszy propinacyjnego i solnego oraz depozytów.

W zarządzie Tymcz. Wydziału Samorządowego w likw. pozostają fundusze propinacyjny i solny, ulokowane w papierach procentowych podlegających wylosowaniu, mianowicie przede wszystkim w obligacjach 5% pożyczki konwersyjnej z r. 1924., oraz w listach zastawnych i obligacjach komunalnych i kolejowych Banku Gospodarstwa krajowego. W dniu 31/3 1936. fundusz propinacyjny wynosił 2,660.597.14 zł., a fundusz solny 1,282.275.59 zł.

T. Wydział Samorządowy w likw. utrzymuje w ewidencji ruch tych papierów i kieruje ich fruktyfikacją.

Z tytułu nadzoru nad ciałami samorządowymi przechowywał T. Wydział Samorządowy depozyty, będące własnością poszczególnych powiatów i gmin, złożone z papierów procentowych. Ponadto dysponował depozytami złożonymi w Banku Gospodarstwa krajowego i Tow. kredyt. ziemsk. Dział ten został w r. poprzednim i sprawozdawczym uporządkowany i w znacznej mierze zlikwidowany przez wydanie części depozytów powiatom oraz Zarządom miastdzielonych

W ewidencji T. Wydziału Samorządowego w likw. pozostają kaucje, złożone przez strony na zabezpieczenie dotrzymywania zobowiązań, wynikających z umów zawartych z Tymcz. Wydziałem Samorządowym wzgl. z b. Wydziałem krajowym. Kaucje te po zwaloryzowaniu wydaje się interesowanym w miarę zgłoszeń.

4. Zarząd stałych funduszy przemysłowych.

Według bilansu na 31/12 1935. funduszowi temu przysługują, z tytułu udzielonych pożyczek, wierzytelności do 33 dłużników, a w tem 17 na terenie Województwa lwowskiego.

Fundusz na udziały w 7 przedsiębiorstwach na sumę 76.900 zł. oraz akcje Azotu, Rakszawy i Pol. Tow. handlowego na sumę 1.014.20 zł. według kursu giełdowego.

Gotówka funduszu, ulokowana w Banku Gosp. krajowego na rachunek czek. i na książeczkach wkładowych, wynosiła 31/12 1935. sumę 300.968.80 zł.

W r. 1935. ściągnięto od dłużników tytułów rat w kapitale i odsetkach sumę 16.055.91 zł. Ściąganie tych należności doznawało znacznego utrudnienia wskutek ogólnej pauperyzacji, zmniejszenia się obrotów handlowych i ciasnoty gotówkowej. W licznych wypadkach udzielano więc dłużnikom odroczeń terminów spłaty rat.

Z funduszu przemysłowego, wskutek zarządzenia Władz Naczelnych, nie udzielał T. Wydział Samorządowy w likw. od r. 1930. żadnych pożyczek. Rozporządzeniem Rady Ministrów z 24. sierpnia 1931 r. Dz. ust. Nr. 85. poz. 670. został powyższy fundusz przekazany Ministrowi Przemysłu i Handlu do dyspozycji na wspieranie przedsięwzięć pożytecznych dla rozwoju przemysłu krajowego przez udzielanie pożyczek na ten cel na obszarze 4-rech Województw południowych. Realizacja tego rozporządzenia nastąpiła dopiero w roku bieżącym przez formalne utworzenie "Małopolskiego Funduszu Przemysłowego" / rozp. Min. Spr. Wewn. z 13. maja 1936. Dz. ust. Nr. 42. poz. 311 / i przekazanie go w administrację Bankowi Gospodarstwa krajowego.

5. Likwidacja b. Kraj. Patronatu Spółdzielni Rolniczych we Lwowie

została ukończona w roku sprawozdawczym przez przekazanie i oddanie w sierpniu 1935 r. majątku b. Krajowego Patronatu Spółdzielni Rolniczych, obejmującego wytwórnię maszyn i naczyń mleczarskich w Krakowie, realność we Lwowie przy ul. Króla Leszczyńskiego 28. oraz wierzytelności Skarbu Państwa do sukcesyjnego a również zlikwidowanego Stowarzyszenia "Patronat Spółdzielni Rolniczych we Lwowie" Państwowej Radzie Spółdzielczej do użytkowania na cele ruchu spółdzielczego.

6. Likwidacja kraj. Patronatu rękodzieł i drobnego przemysłu we Lwowie.

Po zniesionym na podstawie rozporządzenia Rady Min. z 19/6 1931. dz. u. Nr. 56. poz. 450. kraj. Patronacie rękodzieł i drob. przemysłu pozostał w zarządzie T. Wydziału Samorządowego majątek, składający się z inwentarza szkoły garbarsko-białoskórniczej, maszyn krawieckich, warsztatów tkackich i kilinkarskich oraz pretensyj do różnych osób / fizycznych i prawnych / z tytułu udzielonych pożyczek z kraj. Funduszu Rękodzieł.

Maszyny z inwentarza szkoły garbarsko-białoskórniczej, wynajęte w r. 1935. Małop. Towarzystwu rolniczemu we Lwowie, służą nadal celom odnośnej produkcji. Maszyny krawieckie i warsztaty tkalniane wypożycza Tymcz. Wydział Samorządowy w likw. organizacjom społecznym bezpłatnie z obowiązkiem utrzymania ich własnym kosztem w dobrym stanie.

Ściąganie pożyczek udzielonych z Funduszu Rękodzieł natrafia na duże trudności. Przeważna część kas rękodzielniczych, które przed rokiem 1918. otrzymały pożyczki, straciła wskutek dewaluacji cały majątek i zaprzestała statutowej działalności. Również znaczna część rękodzielników, będących dłużnikami Funduszu Rękodzieł, znajduje się w niepomyślnym położeniu materialnym i nie spłaca długów. W ciągu r. 1935/36 ściągnięto od dłużników Funduszu Rękodzieł łączną sumę 8.777.33 zł.

Rozporządzalna gotówka Funduszu Rękodzieł, ulokowana w Banku Gosp. Krajowego, wynosiła w dniu 31/12 1935 r. kwotę 4.484 zł. na rachunku czekowym, oraz kwotę 10.075.55 zł. na książeczce wkładowej.

7. Sprawy kosztów szupasowych.

Do czynności T. Wydziału Samorządowego w likw. należy sprawdzanie rachunków kosztów szupasowych, nadsyłanych na zasadzie ustawy z 15. XI. 1874. Dz. U. kr. Nr. 65. przez gminy, będące stacjami szupasowymi i przeprowadzanie rozrachunków z należnych z tego tytułu zwrotów.

Na pokrycie kosztów należnych stacjom szupasowym wydano w r. 1934/35 - 76.363.05 zł.

8. Likwidacja zaległości z tytułu opłat szynk. i opłat konsum. od piwa.

W ewidencji Tymcz. Wydziału Samorządowego w likw. pozostają zaległości z tytułu opłat szynkarskich, pobieranych po koniec r. 1923. na podstawie ustawy kraj. z 20/12 1905. Dz. u. Nr. 11. ex 1906. i opłat konsum. od piwa, pobieranych na podstawie ust. z 13/2 1903. dz. ust. Nr. 24. na terenie b. Galicji. W r. 1934/35 ściągnięto łącznie

428.87 zł.

9. Likwidacja kosztów utrzymania Policji Państw.

Akcja ściągania od samorządów na rzecz Skarbu Państwa 1/4 części kosztów utrzymania Policji Państwowej po rok 1924. została w ciągu roku sprawozdawczego niemal zupełnie ukończona dzięki skierowaniu tych pretensyj na tory akcji rozrachunkowej względnie oddłużeniowej.

10. Likwidacja spraw drogowych i melioracyjnych.

Po dokonanych w r. 1919 - 1931 przekazaniu administracji drogowej i melioracyjnej organom rządowym, pozostaje w ewidencji Tynecz. Wydziału Samorządowego w likw. fundusz pożyczkowy b. Wydziału kraj. na cele melioracyjne. Gotówka tego funduszu, ułożona w Banku Gospodarstwa kraj. wynosiła w dniu 31/12 1935... 207.362.07 zł., zaś wierzytelności tego funduszu z tytułu udzielonych pożyczek 323.938.50 zł.

Na poczet przyznanej w r. 1934. pożyczki z tego funduszu na regulację Tyśmienicy i Kłodnicy w kwocie 30.000 zł. wypłacono w r. 1934/35 zaliczkę 10.000 zł. a w r. 1935/36 dalszą zaliczkę w kwocie 14.000 zł. Prócz tego na wniosek Urzędu Wojewódzkiego lwowskiego przyznano i wypłacono z tego funduszu 2 nowe pożyczki w r. 1935/36 a to Spółce wodnej dla regulacji Sołokii w kwocie 30.000 zł. i Spółce wodnej dla regulacji Raty w kwocie 44.119.80 zł.

W bieżącym roku 1936. przyznano i częściowo wypłacono z tego funduszu cały szereg pożyczek dla Spółek wodnych dla regulacji rzeki Wereszycy, Łęgu, Raty, Pełtwi, potoku Dumnego, kanału Bucowskiego, Górnej i Dolnej Trześniówki oraz osuszenia bagien w powiecie niżańskim.

Tynecz. Wydział Samorządowy załatwia również likwidacyjnie sprawy osobowe personelu technicznego b. Biura drogowego i melioracyjnego Wydziału krajowego.

Wreszcie Tynecz. Wydział Samorządowy w likw. przeprowadza likwidację 4 tomowego wydawnictwa Tynecz. Wydziału Samorządowego " Roboty wodne i melioracyjne w południowej Małopolsce ", w opracowaniu inż. A. Kędziora. W r. 1935. ściągnięto za sprzedane egzemplarze wydawnictwa kwotę 2.011 zł., a pozostała jeszcze do ściągnięcia suma 3.000 zł.

B. Szpitalnictwo i Okręgowa Służba Zdrowia.

Szpitale państwowe

położone na terytorium Województwa lwowskiego.

Państw. Szpital powszechny we Lwowie.

Ilość łóżek etatowych w roku sprawozdawczym wynosiła, jak w r. 1934/35., na oddziałach szpitalnych 1.062, a na oddziałach klinicznych 544 tj. razem 1.606 łóżek.

Faktyczny stan łóżek wynosił jednak 1.786, był zatem wyższy o 180 łóżek.

Znaczna przewyżka ilości obłożonych łóżek ponad stan etatowy wskazuje na konieczną potrzebę zwiększenia, względnie rozbudowy niektórych oddziałów szpitalnych, a przede wszystkim chirurgicznego, wewnętrznego, skórno-wenerycznego i nerwowego. Brak jednak potrzebnych kredytów i niezbędnej gotówki nie pozwolił w roku sprawozdawczym na częściową choćby rozbudowę tych oddziałów.

Liczba chorych leczonych na oddziałach szpitalnych wynosiła 19.397 osób, a na oddziałach klinicznych 6.141, razem 25.538 osób, w porównaniu zatem z ubiegłym rokiem budżetowym była wyższa o 387 osób.

Dni leczenia było na oddziałach szpitalnych i klinicznych ogółem 453.778, tj. więcej niż w r. ub. o 9.115 dni.

Średni czas leczenia wynosił na oddziałach szpitalnych 17.4 dnia, a na oddziałach klinicznych 18.9 dnia. Liczba zmarłych wynosiła na oddziałach szpitalnych 1.085 osób, na oddziałach klinicznych zaś 178 osób, co stanowi 5.4% śmiertelności, w szpitalu, a 9% śmiertelności na klinikach. Procent śmiertelności był w porównaniu z ub. rokiem budżetowym nieznacznie niższy.

Szczegółowy obraz ruchu chorych, kosztów utrzymania i leczenia w okresie sprawozdawczym oraz w ubiegłym roku budżetowym przedstawia się następująco:

	Rok 1934/35.	1935/36.
<u>Ilość łóżek etatowych:</u>		
oddziały szpitalne:---	1.062	1.062
" kliniczne:	544	544
<u>Faktyczna ilość łóżek:</u>		
oddziały szpitalne:---	1.242	1.242
" kliniczne:	544	544
<u>Ilość chorych:</u>		
oddziały szpitalne:	18.613	19.397
" kliniczne	6.538	6.143

<u>Ilość dni leczenia:</u>		
oddziały szpitalne	322.888	337.638
" kliniczne	121.775	116.140
<u>Przeciętna dzienna ilość chorych:</u>		
oddziały szpitalne	888	894
" kliniczne	333	324
<u>Sredni czas leczenia chorego:</u>		
oddziały szpitalne	17.5	17.4
" kliniczne	18.6	18.9
<u>Ilość zmarłych:</u>		
oddziały szpitalne	1.051	1.085
" kliniczne	191	178
<u>Procent śmiertelności:</u>		
oddziały szpitalne	5.6%	5.4%
" kliniczne	2.9%	2.9%
Koszt całej kuracji jednego chorego	94.42 zł.	92.21 zł.
" jednego dnia leczenia	5.34 "	5.19 "
" jednego dnia żywienia	0.56 "	0.60 "
" leków i środków sanit.na jeden dzień	0.668 "	0.62 "

Taksy szpitalne pozostały niezmiennione jak w roku 1934/35.
a mianowicie:

na klasie I.	14 zł.
" " II.	11 "
" " III.	5 " 60 gr.

Sprawy personalne.

W roku sprawozdawczym 1935/36. personel lekarski składał się z dyrektora, 14 ordynatorów, 39 lekarzy asystentów i hospitantów, oraz około 100 bezpłatnych praktykantów lekarskich, tj. razem 154 lekarzy.

Kliniki pozostające pod administracyjnym zarządem Szpitala mają odrębny personel lekarski, podległy Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Urzędników posiadał Szpital 36, w tej ilości 4 kapelanów 6 farmaceutów i 26 urzędników wszelkich kategorii.

Stan ten był niższy w porównaniu z etatem preliminowanym o 5 osób i został uzupełniony w ciągu roku 1936.

Funkcjonariuszy niższych było 428 osób; w tem służby pielęgniarskiej 218, pielęgniarek zawodowych 40, rzemieślników 46, służby administracyjnej i gospodarczej 124 osób.

Ponadto pracuje w Szpitalu 131 S.S. Miłosierdzia w służbie pielęgniarskiej, administracyjnej i gospodarczej.

W stosunku do ilości chorych, jak również z uwagi na wysoki poziom naukowy szpitala i konieczność prowadzenia licznych pracowni naukowych i ambulatoriów, liczba lekarzy płatnych jest zbyt mała. Również ilość zawodowej służby pielęgniarstwa jest niewystarczająca, brak bowiem rezerw na wypadek chorób i urlopów.

Ogólne zestawienie personelu płatnego uwidocznione jest w tabeli poniżej podanej :

Nazwa	G r u p a								ry- czałt	Razem
	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.		
Lekarze	1	6	3	-	11	26	1	-	1	54
Urzednicy	-	-	1	7	9	10	9	-	-	36
Pielęgniarki za- wodowe						6	-	27	4	37
Dozorcy i dozorc- zynie chorych						1	4	34	179	218
Akuszerki							1	2	-	3
Profesjoniści					1	10	12	18	5	46
Funkcyj. niżsi						5	14	49	56	124
Siostry zakonne									131	131
R a z e m	1	6	9	7	21	58	41	130	376	649

Sprawy finansowe.

Stan finansowy szpitala przedstawia się w roku budżet. 1935/36. następująco :

Wydatki w okresie od 1.IV.1935. do 31.III.1936.	wynosiły	2,307.707 zł.
po doliczeniu niezapłaconych rachunków do- stawców w kwocie		525.600 "
	razem	2,833.307 zł.
w porównaniu z kredytem preliminowanym w kwocie		2,437.184 "
wydatki były pozornie większe o		396.123 zł.
z powodu pozostałych z r.1934/35. niewyrównanych rachunków w kwocie 468.556 zł.		

Wykazane wyżej zadłużenie Szpitali w kwocie 525.600 zł. mogłoby być w całości usunięte, a nawet Szpital dysponowałby znaczną nadwyżką, o ile by zostały Szpitalowi wyrównane następujące należności z tytułu zwrotu kosztów leczenia :

1/ od Ministerstwa Opieki Społecz. za leczenie funkcjonariuszów państw./w kwocie	574.310 zł.
2/ od Ubezpieczalni Społecznych	58.542 "
3/ od Dyrekcji Kolei państw.	14.932 "
4/ od gmin poza małopolskich	87.574

tj. razem 735.358 zł.

Dochody wynosiły 1.346.644 zł.
w porównaniu z kredytem preliminowanym w kwocie 1.508.606 "

były mniejsze o kwotę 161.962 zł.

z powodu niewyrównania przez Min. Opieki Społ. należności przypadających za kosztów leczenia funkcj. państwowych.

W szczególności wpływy z kosztów leczenia wynosiły w r.1935/36. kwotę 1.041.125 zł.
w porównaniu z dochodami preliminowanymi 1.204.400 "

były mniejsze o 163.275 zł.

Nadwyżka wydatków w roku budżetowym 1935/36. została pokryta dotacją Tymcz.Wydziału Samorządowego w łącznej kwocie 961.063 zł.

Najważniejsze wykonane i projektowane

roboty rekonstrukcyjne.

Do najpoważniejszych robót konserwacyjnych, wykonanych w szpitalu w roku sprawozdawczym, zaliczyć należy gruntowne odnowienie kliniki ocznej i sali operacyjnej na oddziale nerwowo-umysłowym, oraz rekonstrukcję kliniki wewnętrznej i nadbudówkę kliniki usznej. Nadbudówkę powyższą ukończono dopiero w r. budż. 1936/37.

Najważniejsze projektowane roboty

na rok 1936/37.

1/ Budowa domu administracyjnego na terenie szpitala.

Potrzebę wybudowania domu administracyjnego uzasadniono już w sprawozdaniu za r.1934/35. W szczególności przez wybudowanie tego domu zwolni się budynek główny od wszelkich ambulatoriów, ponadto znajdujące się w budynku głównym biura szpitalne i mieszkania S.S. Miłosierdzia, zostaną przeznaczone wyłącznie na potrzeby szpitalne.

2/ Nadbudowa III. piętra na budynku oddziału chorób nerwowych i umysłowych w celu pomieszczenia oddziału dla chirurgji mózgu.

3/ odnowienie i rekonstrukcja ambulatorium oddziału chirurgicz-

nego.

4/ rekonstrukcja oddziału skórno-żeńskiego, który z powodu szczupłości nie może pomieścić stale zwiększającej się ilości chorych.

Plany i kosztorysy tej rekonstrukcji zostały już sporządzone, a roboty przedwstępne rozpoczęto w bież. roku budżet. 1936/37.

5/ rekonstrukcja i rozszerzenie piekarni szpitalnej.

.....

Państwowy Zakład dla umysłowo chorych

w Kulparkowie.

W roku sprawozdawczym posiadał Zakład kulparkowski, jak w roku 1934/35, - 1.111 łóżek etatowych, faktyczny jednak stan łóżek wynosił 1.940.

Liczba chorych leczonych w Zakładzie wynosiła 2.865 osób, w porównaniu zatem z r.1935/36 było więcej o 26 chorych.

Stosownie do wzrostu liczby chorych, zwiększyła się również ilość dni leczenia o 13.545 dni w stosunku do ilości z r.1934/35 i wynosiła 734.761 dni.

Liczba zmarłych wynosiła 159 co stanowi 5.5% śmiertelności.

Przeciętny czas leczenia chorego uległ nieznacznej zmianie w porównaniu z r.1934/35 /254 dni / i wynosił 256 dni.

Przeciętny dzienny stan chorych wynosił 2.013 osób, był zatem o 40 osób dziennie większy niż w r.1934/35.

Celem usunięcia nadmiernego przepełnienia Zakładu podjął T.Wydział Samorządowy pertraktacje ze Starostwem kraj.pozn.i pomorskiem o obniżenie taksy utrzymania chorych Małopolan w tamt. Zakładach psychiatrycznych. Przez uzyskanie znacznej obniżki taksy, T.Wydział Samorządowy był w możności ewakuować w mieś. marcu br.300 chorych z Zakładu w Kulparkowie. W związku z dokonaną ewakuacją chorych, oraz dla uniknięcia w przyszłości dalszego przepełnienia Zakładu, otrzymała Dyrekcja polecenie przede wszystkim zwolnienia takich chorych, których stan zdrowia nie wymaga koniecznego dalszego przetrzymywania w Zakładzie, a następnie przyjmowania tylko takich chorych, którzy ze względu na stan zdrowia muszą być umieszczeni w Zakładzie zamkniętym. Na skutek powyższych zarządzeń obniżył się stan chorych i wynosi obecnie około 1.750 chorych.

Szczegółowy obraz ruchu i kosztu utrzymania chorych przedstawia się następująco:

	Rok 1934/35	Rok 1935/36
Ilość łóżek etatowych	1.111	1.111
" chorych	2.839	2.865
" dni leczenia	721.216	734.761
" zmarłych	153	159

Procent śmiertelności.....	5.4%	5.5%
Przeciętna dzienna ilość chorych.....	1.973	2.013
Średni czas leczenia.....	254	256
Koszt utrzymania 1 chorego.....	583.38 zł.	548.16 zł.
" 1 dnia leczenia.....	2.29 "	2.14 "
" 1 " żywienia.....	0.55 "	0.57 "
Koszt leków i środków sanitarnych na 1 dzień leczenia.....	0.02 "	0.02 "

Taksy szpitalne wynosiły:/jak w r.1934/35/.

w klasie I.....	14 zł.dziennie
" II.....	9.50 zł. "
" III.....	4.-- zł. "

Sprawy personalne.

W roku sprawozdawczym personal lekarski składał się z dyrektora, 4 ordynatorów, 5 asystentów, 4 lekarzy pomocniczych oraz prosektora i konsultanta ocznego, tj.razem z 16 osób.

Stan ten był niższy w porównaniu z etatem preliminowanym o 1 osobę, z powodu przeniesienia w stan spoczynku 1 ordynatora.

Etat ten został obsadzony w ciągu roku 1936.

Urzędników posiadał Zakład 20-stu, w tej ilości 2 kapelanów, 1 weterynarza i 1 ogrodnika. Służby pielęgniarckiej 262, rzemieślników 40, służby administracyjnej i gospodarczej 101.

Ponadto pracuje w Zakładzie 52 SS. Miłosierdzia w służbie pielęgniarckiej, administracyjnej i gospodarczej.

Szczegółowe zestawienie personelu Zakładu uwidocznione jest w poniżej podanej tabeli:

Nazwa	gr. V. VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII. ryczałt Razem									
Lekarze	1	2	2	5	3					13
Pomoc. siła lekar.						1				1
Konsulent oczny							1			1
Prosektor				1						1
Kapelani				2						2
Urzędnicy			1	3	4	6	2			16
Weterynarz							1			1
Ogrodnik					1					1
SS. Miłosierdzia									52	52
Służba pielęgn.						1	5	77	179	262
Rzemieślnicy						7	14	16	5	42
Funkc. niżsi						13	11	29	48	101
R a z e m	1	2	3	11	8	28	34	122	284	493

Sprawy finansowe.

Stan finansowy Zakładu przedstawia się w roku sprawozdawczym 1935/36 następująco:

Wydatki wynosiły w okresie od 1.IV. 1935. do 31.III. 1936.....	1.588.435 zł.
po doliczeniu niewyrównanych rachunków.....	224.732 "
razem.....	1.813.167 zł.

w porównaniu z kredytem preliminowanym w kwocie....	1.688.643 "
były pozornie większe o.....	124.524 zł.

z powodu pozostałych z r.1934/35 niewyrównanych rachunków w kwocie.....	251.772 zł.
---	-------------

Dochody własne wynosiły.....	514.600 zł.
nadwyżka dochodów z przedsiębiorstw.....	52.895 "
razem dochody.....	567.495 zł.

w porównaniu z kredytem, preliminowanym.....	699.283 "
były mniejsze o kwotę.....	131.788 zł.

głównie z powodu niemożności uzyskania wpływów z kosztów leczenia w preliminowanej wysokości.

W szczególności wpływy z kosztów leczenia wynosiły.....	468.404 zł.
w porównaniu z dochodem preliminowanym.....	619.855 "
były niższe o kwotę....	151.451 zł.

Nadwyżka wydatków w kwocie 1,020.940 zł. została pokryta dotacją Tymcz. Wydziału Samorządowego.

Ważniejsze roboty konserwacyjne

wykonane w r.1935/36.

- 1./ instalacja chloratora do filtru biologicznego,
- 2./ urządzenie nowego upustu w stacji pomp w Malickowicach,
- 3./ remont centralnych łazienek głównego gmachu,
- 4./ wymiana stropów i ułożenie nowej podłogi na 3 salach oddziału XVIII.
- 5./ zakup sprzętu O.P.L.G. oraz sprzętu Czerwonego Krzyża.

Najważniejsze projektowane roboty.

- 1./ rozbudowa pawilonów dla chorych zakaźnych / na 50 łóżek/
- 2./ budowa mieszkań mansardowych dla służby_
- 3./ budowa domu dla ogrodnika i służby folw.
- 4./ zainstalowanie chłodni na mięso i mleko
- 5./ przeprowadzenie zmiany całokształtu gospodarki
cieplnej.

.....

Szpitale prowincjonalne

położone na obszarze Województwa lwowskiego.
 / Bóbrka, Drohobycz, Jarosław, Krosno, Lubaczów, Przemyśl,
 Rzeszów, Sambor, Sanok, Sokal, Tarnobrzeg, Turka i Żółkiew./

Budżety i zamknięcia rach. za okres admin. 1935/36.

1/ Preliminowano w dochodach kwotę	1,627.485.-- zł.
Uzyskano natomiast kwotę	1,422.264.63 "

tj. mniej o kwotę	205.220.37 zł.
-----------------------------	----------------

czyli tylko 87.4% z kwoty preliminowanej.

W szczególności preliminowano tytułem:

a/ zwrotu kosztów leczenia ubogich chorych kwotę	1,070.430.-- zł.
---	------------------

asygnowano zaś w rachunkach tej należy- tości, z powodu zmniejszenia dotacji ze Skarbu Państwa, tylko kwotę	767.064.13 "
---	--------------

tj. mniej o kwotę	303.365.87 zł.
-----------------------------	----------------

b/ wpływów od samopłacących, Ubezpieczalni społecznych, za funkcjonariuszów państwowych i t.d. kwotę	512.790.-- zł.
uzyskano natomiast kwotę	552.840.42 "

czyli więcej o kwotę	40.050.43 zł.
--------------------------------	---------------

2/ Preliminowano na wydatki kwotę	1,627.051.-- zł.
wydano kwotę	1,375.199.84 "

czyli mniej o	251.851.16 zł.
-------------------------	----------------

Wydatki wynoszą zatem 84.5% z kwoty preliminowanej.

3/ W porównaniu z okresem admin. 1934/35.:

a/ zmniejszyły się dochody szpitali o kwotę /1.600.509.61 zł. - 1.422.264.63 zł./	178.244 zł.98 gr.
--	-------------------

b/ tytułem zaliczek ze Skarbu Państwa otrzymały szpitale mniej o kwotę /891.788.57 zł. - 767.064.13 zł./	124.724 zł.44 gr.
--	-------------------

c/ zwiększyły się wpływy od samopłacących Ubezpieczalni Społecznych i t.d. o kwotę /552.840.43 zł. - 545.880.40 zł./	6.960 zł.03 gr.
--	-----------------

4/ Pretensja szpitali z tytułu kosztów
leczenia wynosiła z końcem marca 1936.:

a/ do Skarbu Państwa za przedłożone ra- chunki ubogich chorych po III.kw. 1935/36.	
---	--

włącznie kwotę	1,733,261 zł.19 gr.
W porównaniu z okresem admin.1934/35. pre-	
tensja ta zwiększyła się o kwotę	589.720 zł.54 gr.
b/ Do ubezpieczalni Społecznych, praco-	
dawców rolnych i różnych instytucji około	47.000 zł.
c/ Za kosztą leczenia objęte rachunkiem	
ubogich chorych za IV.kw.1935/36. i za	
koszta pozostające w korespondencji względnie	
ściągane ratami kwota	1,480.174 zł.52 gr.
Razem pretensja szpitali z tytułu kosztów leczenia wynosi	
z końcem marca 1936. kwotę	3,260.435 zł.72 gr.

Wpływy z kosztów leczenia : Podstawowem i prawie jedynem źródłem dochodów szpitalnych są wpływy z kosztów leczenia.

Jakkolwiek obliczona na podstawie obowiązującej taksy leczenia należytość 13 szpitali prowincjonalnych za kosztą leczenia ubogich chorych, przypadająca do zwrotu ze Skarbu Państwa w okresie admin.1935/36., wynosiła kwotę 1,638.079 zł., faktycznie jednak z powodu znacznego ograniczenia kredytu można było Szpitalom wyznaczyć w budżetach tylko kwotę 1,070.430 zł., a wypłacić zaledwie kwotę 767.064 zł.13 gr., czyli tylko 46.8% z przypadającej ich jw. kwoty 1,638.079 zł.

Deficyty te datują się już od kilku lat, stąd też pretensja Szpitali do Skarbu Państwa narosła z końcem marca 1936.r. do kwoty 1,733.261 zł.15 gr.

Mimo czynionych starań Tymcz.Wydział Samorządowy nie mógł uzyskać ze Skarbu Państwa żadnej kwoty na częściowe pokrycie zaległych należytości, a w związku z tym nie mogło nastąpić obniżenie taksy leczenia, zwłaszcza że ponadto należytości za leczenie chorych z gmin pozamałopolskich są nadal odpisywane bądź przez dotyczące Urzędy Wojewódzkie, bądź też przez Centralną Komisję Oddłużeniową.

Ubezpieczalnie społeczne wypłacały w okresie sprawozdawczym już regularnie swoje zobowiązania. Z końcem marca 1936.r. zalegały Ubezpieczalnie z rachunkami na kwotę 14.500 zł. podczas gdy z końcem marca 1935.r. zalegały z kwotą przeszło 33.000 zł. Natomiast zwiększyła się znacznie pretensja szpitali do pracodawców rolnych. Gdy z końcem marca 1935. zalegali oni z rachunkami na kwotę 18.000 zł. to z końcem marca 1936. pretensja ta wzrosła do kwoty 23.000 zł.

Urząd Wojewódzki lwowski wypłacał regularnie rachunki za leczenie funkcjonariuszów państwowych.

Do znacznych natomiast zaległości w tym względzie dopuściły Urzędy Wojewódzkie : krakowski, tarnopolski a szczególnie stanisławowski. Tak n.p. Szpitalowi powszechnemu w Stanisławowie należy się z tego tytułu ponad 40.000 zł.-

Od osób samopłacących ściąga się należytość za leczenie z wielkim trudem, mimo rozkładania spłaty na raty. Dochodzi do tego, że raty są wpłacane po 2 - 3 złotych miesięcznie. Od płacenia kosztów leczenia uwalniani są tylko najbiedniejsi.

Dni leczenia i ruch chorych : Ilość dni leczenia, wynosząca 465.563 dni, zmniejszyła się w porównaniu z okresem admin. 1934/35. o 16.069. W szczególności zmniejszyła się znacznie ilość dni leczenia w szpitalach powszechnych w Drohobyczu, Przemyśle, Samborze, Sanoku i Sokalu. Przyczyną zmniejszenia się ilości dni leczenia w szpitalu sokalskim było ograniczenie w przyjmowaniu chorych z powodu rekonstrukcji i instalacji centralnego ogrzewania w pawilonie męskim.

W okresie admin. 1935/36. leczono 30.760 chorych, czyli przeciętnie dziennie po 1.275 chorych. Przeciętny czas leczenia jednego chorego wynosił 15.1 dnia. W porównaniu z okresem admin. 1934/35. zmniejszyły się tak przeciętny stan chorych jak i przeciętny czas leczenia.

W okresie sprawozdawczym zmarło 1.252 chorych - śmiertelność wynosi zatem 4%. Zabiegów operacyjnych wykonano 9.544.

Koszt leczenia jednego chorego w ciągu jednego dnia wynosił w okresie admin. 1935/36. 3 zł.52 gr. zaś koszt całej kuracji chorego 53 zł.52 gr. Koszt ten nie jest jednakowym we wszystkich szpitalach.

Zadłużenie szpitali z końcem okresu admin. 1935/36. wynosiło przeszło 260.000 zł. W porównaniu z okresem admin. 1934/35. długi zwiększyły się o 45.000 zł.

W roku sprawozdawczym poddano rewizji etat łóżek i w stosunku do kubatury powietrza ustalono ilość łóżek na 1.415.

Szczegółowe w tym względzie daty podaje dołączone zestawienie.

W okresie sprawozdawczym leczyło się dziennie przeciętnie 1.275 chorych, czyli obłożenie łóżek wynosiło 90.1%. W szpitalach powszechnych w Turce, Żółkwi, Lubaczowie, Drohobyczu i Jarosławiu obłożenie łóżek przekraczało 100 %.

Sprawy personalne : Etat personelu w 13 szpitalach prowincjonalnych wynosił w okresie admin. 1935/36. 428 osób, a mianowicie : lekarzy 46, urzędników 7, sióstr zakonnych 139, laborant 1 monterów 5, położnych 5 i służby niższej 225 osób.

Etaty sekundariuszy w szpitalach w Bóbrce i Żółkwi / drugi sek. / oraz konsumenta-roentgenologa w szpitalu w Krośnie nie były obsadzone.

W szpitalu powszechnym w Drohobyczu zamianowano na wakujące stanowiska sekundariuszy lekarza Szajnę Wawrzyńca i Kusznira Sergiusza, w szpitalu w Przemyśle lekarza Kosteckiego Mariana, Tokarza Witolda i Miszczaka Tadeusza, a w szpitalu w Tarnobrzegu Dr. Jana Władyczyna.

W szpitalu w Żółkwi zwolniony został ze względów służbowych stały sekundariusz Dr. Zeglicki Stanisław.

W szpitalach w Drohobyczu i Sanoku mianowano kontraktowe

położne z obowiązkiem zamieszkania w szpitalu.

Od dnia 1.kwietnia 1935.przyznano Dr.Janowi Zaczkowi,dyrektorowi szpitala w Przemyślu VI, a Dr.Lewickiemu Zygmuntowi, dyrektorowi szpitala w Krośnie VII. stopień służbowy. Nadto w okresie adm.1935/36 przyznano, z ważnością od dnia 1.kwiētnia 1936., dyrektorowi szpitala powszechnego w Rzeszowie Dr.Hinzemu Romanowi VII, a sekundarjuszom szpitali Dr.Bodnarowi Gustawowi w Przemyślu i Dr.Maurerowi Zdzisławowi w Rzeszowie VIII. stopień służbowy.

I n w e n t a r z .

Aparaty do przeświatlenia i elektroterapii. W roku sprawozdawczym zakupił aparat Roentgena Szpital powsz.w Sokalu, wspólnie z sokalskim Kołem Walki z gruźlicą. Aparat jest własnością Szpitala.

W bieżącym okresie admin.w aparat taki zostanie zaopatrzony Szpital powszechny w Tarnobrzegu.

Staraniem T.Wydziału Samorządowego będzie, gdy na to pozwolą środki finansowe, zaopatrzyć w najbliższym czasie w takie aparaty również i Szpitale w Bóbrce, Lubaczowie i Sanoku, które dotychczas aparatów tych nie posiadają.

W uniwersalny stół operacyjny zaopatrzył się w okresie sprawozdawczym Szpital powszechny w Samborze.

Bielizna i pościel oraz naczynia stołowe i kuchenne wymagają uzupełnienia prawie we wszystkich szpitalach. Nadto w większości szpitali należy wymienić dość dużo łóżek i szafek nocnych.

Budowy i adaptacje w okresie adm.1935/36. W Turce prowadzi się budowę pawilonu chorób zakaźnych na 28 łóżek etatowych. Pawilon będzie oddany do użytku chorych w bieżącym roku.

W Krośnie wykonczono i oddano do użytku wszystkie dobudowane ubikacje. Obecnie przeprowadza się kapitalny remont parturu w starej części głównego budynku. W Drohobyczu nadbudowano mansard nad głównym budynkiem na mieszkanie służby i ustawiono część ogrodzenia. W Rzeszowie połączono szpital z wodociągiem miejskim. W Bóbrce wybudowano cementowy dół na nawóz, naprawiono dachy i wyszutrowano podwórze. Dla braku funduszy nie doszły do skutku: w Jarosławiu nadbudowa piętra nad domem gospodarczym, w Sanoku budowa kuchni, a w Przemyślu wykonczenie pralni mechanicznej.

Rozbudowa i rekonstrukcja szpitali.

Celem dostosowania szpitali do nowoczesnych wymogów w lecznictwie, zachodzi konieczna potrzeba ich rozbudowy i wprowadzenia adaptacji w urządzeniach, a mianowicie Drohobycz-zainstalowanie centralnego ogrzewania szczególnie w baraku chorób wewnętrznych.

Budowa domu gospodarczego na pomieszczenie kuchni i pralni, które obecnie mieszczą się w głównym budynku. Urządzenie oczyszczalni biologicznej. W związku z rozbudową szpitala zachodzi konieczność rozszerzenia realności szpitalnej przez zakupno sąsiednich parcel. Jarosław - nadbudowa piątra nad domem gospodarczym na mieszkanie sióstr zakonnych i służby niższej. Dwa budynki / baki epidemiczne /, jako nieodpowiadające wymogom sanitarnym, należałoby zburzyć, a w ich miejsce wystawić odpowiedni budynek. Nadto uporządkowania wymaga kanalizacja. Krosno - przeniesienie pralni i kuchni z głównego budynku do innych zabudowań, po uprzednim ich zaadaptowaniu. Równocześnie musiałoby nastąpić zmechanizowanie pralni i urządzenie parowej suszarni bielizny. Budowa trupiarni w innym miejscu. Lubaczów - nadbudowa piętra nad środkową częścią głównego budynku celem uzyskania większej ilości sal chorych. Przemysł - wykończenie pralni mechanicznej przez zakupno urządzenia, którego koszt wyniesie około 25.000 zł. Rzeszów - budynek szpitalny jest własnością gminy, co utrudnia w wysokim stopniu przeprowadzenie kapitalnego remontu budynku. Zresztą budynek szpitalny jest nieodpowiedni i położony w najbrudniejszej dzielnicy miasta. Przed ewentualnem przystąpieniem do rekonstrukcji szpitala należałoby przedewszystkiem wszcząć starania o przeniesienie prawa własności realności szpitalnej z gminy miasta Rzeszowa na Fundusz szpitala. Nadmienić wypada, że budowa nowego szpitala w Rzeszowie na innym miejscu była postanowiona przez b. Sejm galicyjski jeszcze w roku 1914. Samboor - urządzenie sal operacyjnych i przebudowa kanalizacji wewnętrznej. Sanok - kapitalna rekonstrukcja głównego budynku i budowa lokalu na kuchnię, która obecnie mieści się w budynku głównym. Sokal - rozbudowa pawilonu chorób zakaźnych i budowa oddzielnego domu gospodarczego. Tarnobrzeg - dobudowa w domu administracyjnym dwu małych skrzydeł na rozszerzenie pralni i urządzenie zmywalni przy kuchni, oraz budowa lodowni. Zółkiew - rekonstrukcja kapitalna głównego budynku i uzupełnienie urządzeń wodociagowych i sanitarnych. Zmodernizowanie sal operacyjnych.

Pawilony chorób zakaźnych.

Do szpitali, które posiadają pawilony na pomieszczenie 4 infekcyj przybędzie w tym roku szpital w Turce. Nowo wybudowany pawilon chorób zakaźnych w Drohobyczu posiada na razie pomieszczenie tylko na 2 infekcje i na oddział obserwacyjny. Dobudowa drugiego skrzydła w tym pawilonie jest konieczna. Z uwagi na wielką ilość chorób zakaźnych w powiatach leskim i sanockim konieczna jest rozbudowa pawilonu chorób zakaźnych w Sanoku.

Ogólne uwagi: Powyższe sprawozdanie, jako obejmujące tylko szpitale województwa lwowskiego, nie wyczerpuje całej działalności Biura szpitalnego Tymcz. Wydziału Samorządowego, któremu ponadto podlega na obszarze pozostałych 3 województw nałopol-
skich 25 szpitali prowincjonalnych i 2 szpitale państwowe.

Mimo niekorzystnych warunków finansowych, T. Wydział Samorządowy dokonał dotychczas w szeregu szpitali wiele poważnych inwestycji i w dalszym ciągu stara się usuwać najbardziej rażące niedomagania i rozbudowywać te szpitale, gdzie zachodzi tego

Szpitala prowincjonalne — Statystyka.

Województwo	L. p.	Szpital	Etat łózek	I l o ś ć		Przeciętny		% obło- żenia łózek	Śmiertel- ność		Ilość ope- racji	D o c h o d y			W y d a t k i			Stan 31 marca 1936 r.				Zaliczki z T. W. S.			Od samopłacących itd.			Pretensja szpitali do Skarbu pań- stwa za leczenie ubogich chorych		Zaległe koszta leczenia 31 marca 1936 roku	
				dni leczenia	chorych	czas lecze- nia	stan cho- rych		zmarło	%		Prelimi- nowano	Uzyskano		Prelimi- nowano	Wydano		Nadwyżka dochodów		D ł u g i		Prelimi- nowano	Uzyskano		Prelimi- nowano	Uzyskano					
L w o w s k i e	1	Bóbrka	54	12.259	883	13·9	34	63·0	22	2·5	140	51.620	37.345	69	51.604	36.370	18	975	51	1.328	—	32.530	22.900	—	17.990	12.010	55	38.869	76	59.095	46
	2	Drohobycz	170	64.392	4.140	15·5	176	103·5	175	4·2	1.154	271.160	224.135	97	271.105	216.747	57	7.388	40	69.805	33	189.000	123.246	23	80.000	91.134	55	185.150	84	348.269	94
	3	Jarosław	140	51.316	3.502	14·6	141	100·7	129	3·7	991	154.300	130.610	14	154.250	128.985	95	1.624	19	19.758	58	101.600	61.200	—	48.800	59.912	21	221.300	38	401.011	22
	4	Krosno	95	30.139	1.793	16·8	82	86·3	64	3·5	707	106.760	120.694	99	106.735	120.676	64	18	35	18.000	—	57.000	64.500	—	40.000	45.785	80	47.859	81	90.888	81
	5	Lubaczów	50	18.621	1.091	17·0	51	102·0	32	2·9	303	57.193	48.986	52	57.184	48.915	22	71	30	4.122	—	42.000	34.600	—	13.000	11.385	89	82.473	07	129.507	92
	6	Przemyśl	300	94.876	6.324	15·0	260	86·6	304	4·8	2.303	345.860	240.739	32	345.749	237.606	27	3.133	05	23.769	55	226.600	121.500	—	113.000	111.648	38	357.687	37	889.108	17
	7	Rzeszów	116	42.261	2.939	14·4	116	100·0	119	3·7	994	137.450	103.506	41	137.400	101.759	44	1.746	97	20.490	37	83.900	48.000	—	52.000	49.796	55	226.676	22	304.838	76
	8	Sambor	95	22.117	1.786	12·4	61	64·2	77	4·3	625	88.720	79.638	68	88.704	76.922	97	2.715	71	5.296	—	61.500	35.300	—	21.000	34.902	04	123.479	30	197.339	90
	9	Sanok	85	30.757	2.003	15·3	84	98·8	77	3·8	550	100.550	71.873	29	100.530	64.673	30	7.199	99	19.569	97	69.000	40.300	—	30.000	25.160	11	221.608	90	302.463	11
	10	Sokal	95	21.631	1.773	12·2	59	65·2	59	3·3	431	93.780	121.202	76	93.747	116.078	93	5.123	83	54.352	63	55.500	75.000	—	35.000	35.842	65	34.336	74	78.458	09
	11	Tarnobrzeg	73	20.623	1.140	18·1	56	76·7	52	4·4	643	71.338	72.956	49	71.315	59.445	93	13.510	56	3.800	—	41.500	22.970	10	28.000	41.917	70	3.482	42	49.905	82
	12	Turka	52	20.853	1.582	13·2	57	109·6	59	3·7	183	69.124	95.911	49	60.114	93.401	63	2.509	86	—	—	40.300	57.000	—	18.000	23.067	52	27.171	16	115.864	42
	13	Żółkiew	90	35.718	1.804	19·8	98	108·8	83	4·6	520	88.630	74.662	88	88.614	73.615	81	1.047	07	20.747	—	70.000	60.547	80	16.000	10.276	48	163.165	22	293.684	10
		Razem	1.415	465.563	30.760	15·1	1.275	90·1	1.252	4·0	9.544	1,627.485	1,422.264	63	1,627.051	1,375.199	84	47.064	79	261.039	43	1,070.430	767.064	13	512.790	552.840	43	1,733.261	19	3,260.435	72

nicodzowna potrzeba z uwagi na choroby zakaźne, względnie na wielką frekwencję chorych. Do rozbudowy na większą skalę i postawienia szpitali na wymaganym poziomie można będzie przystąpić dopiero wtedy, gdy należytości ze Skarbu Państwa z tytułu kosztów leczenia ubogich chorych i za leczenie funkcjonariuszów państwowych będą w pełnej wysokości szpitalom zwracane.

Pomyślne stosunkowo wyniki administracyjne, osiągane przez T. Wydział Samorządowy w dziedzinie szpitalnictwa, należy przypisać głównie tej okoliczności, że zarząd wszystkich szpitali małopolskich i dyspozycja funduszami na leczenie są skoncentrowane w jednych rękach, co umożliwia jak najbardziej celowe rozprawdzanie odnośnych sum pieniężnych i - co za tym idzie - oszczędną gospodarkę, która polega na osiągnięciu maksymalnych korzyści przy minimalnych wkładach.

.....

Okręgowa Służba Zdrowia .

/ Lekarze okręgowi. /

W roku sprawozdawczym 1935/36. Tymcz. Wydział Samorządowy w likw. zajmował się głównie reorganizacją okręgów sanitarnych, istniejących na obszarze 4 województw małopolskich, celem dostosowania tych okręgów do granic gmin zbiorowych, a nadto tworzeniem nowych okręgów z tych gmin w poszczególnych powiatach, które dotąd nie były objęte okręgami sanitarnymi.

W powiatach posiadających większą ilość okręgów, w tem kilka nieobsadzonych okręgów, Tymcz. Wydział Samorządowy w likw. przez redukcję nieobsadzonych okręgów, oraz reorganizację granic okręgów obsadzonych dążył do zapewnienia opieki lekarskiej tej części ludności powiatu, która jej dotąd nie miała.

Stan okręgów sanitarnych lekarskich w poszczególnych Województwach przedstawiał się z końcem okresu sprawozdawczego następująco:

- a/ w Wojew. krakowskim było zorganizowanych 74 okręgów w tem
37 obsadzonych
- b/ w Wojew. lwowskim było zorganizowanych 89 okręgów w tem
38 obsadzonych
- c/ w Wojew. stanisławowskim było zorganizowanych 44 okręgów
w tem 19 obsadzonych
- d/ w Wojew. tarnopolskim było zorganizowanych 51 okręgów w tem
25 obsadzonych

ogółem było zorganizowanych 258 okręgów w tem 119 obsadzonych, a 139 nieobsadzonych okręgów.

Powodem stosunkowo znacznej ilości nieobsadzonych okręgów sanitarnych tak na terenie Województwa lwowskiego jak w szeregu powiatów innych Województw małopolskich jest zarówno zły stan finansowy, uniemożliwiający im utrzymanie większej ilości lekarzy okręgowych, jak także dość częste rezygnacje lekarzy okręgowych z zajmowanych posad, co pozostaje znowuż w związku ze skromnym wynagrodzeniem, jakie pobierają lekarze okręgowi / 130 złotych miesięcznie /, nie wystarczającym im na utrzymanie siebie i rodziny.

Jak w poprzednich latach tak i w okresie sprawozdawczym Tymcz. Wydział Samorządowy w likw. nadzorował działalność lekarzy okręgowych, pilnując, aby sprawozdania półroczne tych lekarzy z objazdów gmin były przedkładane w przepisanych okresach półrocznych, oraz aby Wydziały powiatowe sprawozdania te dokładnie badały i wydawały zarządzenia zmierzające do usunięcia braków sanitarnych, stwierdzonych przez lekarzy okręgowych.

Wydatki związane z utrzymaniem lekarzy okręgowych, płatne z funduszu specjalnego T. Wydziału Samorządowego, przedstawiały się w okresie sprawozdawczym następująco:

1/ Subwencja na płace lekarzy okręgowych.

Na zasadzie postanowień §.12 ustawy z 5/X.1906.Dz.u.kraj. Nr.148. Tymcz.Wydział Samorządowy w likw. udzielił z funduszu specjalnego Wydziałom powiatowym subwencji na pokrycie płac lekarzy okręgowych, przenoszących 1% podatków bezpośrednich, przypisanych do poboru w całym powiecie, w ogólnej kwocie : 108.419.67 zł.

2/ Ryczałty na objazdy gmin i wydatki kancelaryjne.

Na pokrycie kosztów podróży służbowych lekarzy okręgowych wyasygnował Tymcz.Wydział Samorządowy w likw.zgodnie z postanowieniem § 11. powołanej wyżej ustawy kwotę 51.199.50 zł.

Nadto T.Wydział Samorządowy w likw. udzielił funduszowi pensyjnemu lekarzy okręgowych na poczet 6% opłat Tymcz. Wydziału Samorządowego zaliczki w kwocie 22.160 zł.

Fundusz pensyjny lekarzy okręgowych.

Z funduszu pensyjnego lekarzy okręgowych, pozostającego pod zarządem Tymcz.Wydziału Samorządowego, a utworzonego na podstawie §.3. ustawy z 12/5.1909.r. Dz.u.kraj. Nr.68. wypłacał Tymcz.Wydział Samorządowy w likw. emerytury lekarzy okręgowych i pensje wdowie i sierocie.

Wydatki na te zaopatrzenia wyniosły w r. 1935/36. ogólną kwotę 45.173.58 zł.

Przychody tego funduszu z 6% opłat emerytalnych lekarzy okręgowych i funduszy powiatowych wynosiły . . . 20.278.58 zł.
zaliczki udzielone przez T.Wydział Samorządowy w likw. z fund.specjalnego na poczet 6% opłat

TWS-ego /jw. /	22.160.00 "
razem	42.438.58 zł.
łącznie z zapasem kasowym z poprzedniego roku	8.063.88 "
razem	50.502.46 zł.

Zapas kasowy na r.1936/37. wynosi 5.328.88 zł.

Nadto fundusz pensyjny lekarzy okręgowych jest właścicielem 5% obligacyj państw. pożyczki konwersyjnej z r. 1924. na sumę 15.560.-- zł.

oraz książeczki wkładek Gal. Kasy Oszczędn. we Lwowie Nr.121734	186.05 "
---	----------

Suma 15.746.05 zł.

C. Agendy fundacyjne.

sprawowane przez Departament Fundacyjny Wojewody lwowskiego.

Działalność Departamentu Fundacyjnego Wojewody lwowskiego rozwijała się w roku sprawozdawczym, podobnie jak w okresie poprzednim, w dwu głównych kierunkach: nadzoru nad fundacjami, wykonywanego przez Wojewodę lwowskiego jako państwową władzę fundacyjną na obszarze 4-ch województw małopolskich na zasadzie art. 40 rozporządzenia Rady Ministrów z 14.III.1921. Dz.U.R.P. Nr.39.poz.34. oraz zarządu fundacjami, objętymi po b.Na - miestnictwie i fundacjami, które wskutek postanowień ustawy z 30.IX.1920. r. Dz.U.R.P.Nr.11.poz.61. o zniesieniu Sejmu i Wydziału krajowego b.Galicji i rozporządzenia Prezydenta Rz-tej Pol. z 16.I.1923. Dz.U.R.P.Nr.7.poz.40 o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego, przeszły w zarząd Wojewody lwowskiego, jako Likwidatora T.W.S.

Pod nadzorem Wojewody lwowskiego, jako państwowej władzy fundacyjnej, było wedle stanu z 31.III.1936. 1.700 fundacji posiadających bądź to kapitały pieniężne ulokowane w papierach wartościowych, bądź też majątki nieruchomości.

Łączny obszar tych majątków wynosił ponad 72.000 ha, w czym około 49.000 ha lasów i około 23.000 ha ról.

Wykonywanie nadzoru nad tymi fundacjami polegało na roztoczeniu ogólnej kontroli i opieki nad gospodarką zarządów fundacji, badaniu rachunków w ramach postanowień statutowych, przeprowadzaniu w miarę potrzeby lustracji w majątkach i zakładach fundacyjnych, czuwaniu nad należytem wypełnianiem celów wskazanych przez fundatorów, strzeżeniu całości majątków fundacji substytucyjnych i warunkowych, dążeniu do uruchomienia fundacji nieczynnych n.p. w drodze łączenia kilku fundacji o pokrewnych celach, których kapitały uległy dewaluacji, współdziałaniu przy układaniu statutów fundacyjnych, zatwierdzaniu statutów i przedkładaniu wniosków w sprawie zatwierdzenia statutów fundacji o celach opiekuńczo-społecznych i leczniczych Ministerstwu Opieki Społecznej.

Pod bezpośrednim zarządem Wojewody lwowskiego pozostawało w dniu 31.III.1936. na obszarze 4 województw ogółem 126 fundacji dobroczynnych, 347 fundacji stypendyjnych objętych po b. Wydziale krajowym i 359 fundacji objętych po b.Namiestnictwie, razem 832 fundacji.

Majątek powyższych fundacji w papierach wartościowych wedle stanu z 31.III.1936. wynosił:

a/ w fundacjach dobroczynnych i stypendyjnych objętych po b. Wydziale krajowym	4,285.909.33 zł.
b/ w fundacjach objętych po b.Namiestnictwie	1,303.219.15 "

R a z e m 5,589.128.48 zł.

Łączny obszar dóbr i lasów wszystkich fundacyj zarządzanych przez Wojewodę lwowskiego wynosił :

a/ grunta rolne	7.242 ha
b/ lasy	5.265 "

Razem 12.507 ha
z budynkami gospodarczymi.

Nadto fundacje posiadały 16 miejskich realności czynszowych.

Z fundacyj położonych na obszarze Województwa lwowskiego, pozostających pod zarządem Wojewody lwowskiego, 5 fundacyj, a to :

im. Biskupa Samuela Głowińskiego w Winnikach,
im. Antoniego Dydyńskiego w Godowej,
im. Ryszarda Pieściorowskiego w Kuźminie,
im. Jana Laisego w Wiązowej i
im. Antoniego Lachowicza w Kochanówce - posiada l a s y
o łącznym obszarze 2.170 ha.

Lasy te użytkowo planowo celem utrzymania możliwie wysokiej jakości drzewostanu i trwałości dochodów.

W roku sprawozdawczym sprzedano na terenie fundacyj położonych w Województwie lwowskim ... 5.300 m³ drewna użytkowego, głównie jodłowego, za łączną kwotę 44.000 zł., oraz za 45.000 zł. opał.

Wskutek zwykłej tendencji cen drewna sytuacja gospodarstw leśnych kształtowała się korzystnie, a dochody osiągnęły nieco wyższy poziom niż w roku poprzednim.

Z pośród fundacyj nadzorowanych, większe lasy posiadają na obszarze województwa lwowskiego fundacje : im. Abrahamowiczów, im. Kozłowieckich, im. Osmólskiego i Gminy Chrześcijańskiej m. Borysławia.

Nadzór władzy fundacyjnej nad gospodarstwem leśnym powyższych fundacyj wykonywany był w ramach zastrzeżonych statutami i polegał przeważnie tylko na badaniu dokonanych już czynności i udzielaniu fachowych porad.

Z dochodów fundacyj pozostających pod zarządem Wojewody lwowskiego tytułem świadczeń na cele fundacyjne wydano w roku 1935/36. :

1/ Na stypendia, zasiłki naukowe i miejsca funduszowe w zakładach naukowych	180.300 zł.
2/ Na cele kulturalno-oświatowe /muzea i biblioteki /	22.300 "
3/ Na cele społeczno-opiekuńcze jak zapomogi, wsparcia czasowe i stałe, ochronki, domy ludowe, posagi i t.p.	88.700 "
O g ó ł e m r o z d a n o	291.300 zł.

Co do spraw natury ogólnej nadmienić należy, iż wskutek zarządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Naczelnik Departamentu fundacyjnego Dr. Wilhelm Rappé opracował w roku sprawozdawczym opinię o projekcie Ministerstwa Sprawiedliwości, dotyczącym wydać się mającej ustawy o fundacjach, którą przedłożono Ministerstwu Spraw Wewnętrznych sprawozdaniem z 16.I.1936. LW:411/36 i z 16.IV. 1936. LW:2737/36.

Do ważniejszych fundacyj nadzorowanych przez Wojewodę lwowskiego, jako państwową władzę fundacyjną należą z grupy fundacyj o celach opiekuńczo-społecznych, działających na obszarze województwa lwowskiego następujące :

Fundacja im. Antoniego i Walerii małż. Bilińskich, która prowadzi zakład dla nieuleczalnych i uzdrowieńców we Lwowie przy ul. Bilińskich L:9.

W roku sprawozdawczym dokonana została rekonstrukcja walczej się kamienicy fundacyjnej przy ul. Jagiellońskiej L:12. kosztem około 40.000 zł.

Fundacja im. Urszuli z hr. Łosiów hr. Golejewskiej dla nieuleczalnych we Lwowie przy ul. Teatynskiej L:1. ukonstytuowana w r.1934. posiadająca dobra Rajske z przyn. Studen- ne i Jaworzec w powiecie leskim, a nadto fundusz powstały z dochodów z wydzierżawienia praw naftowych, ulokowany w papierach wartościowych.

Fundacja Zakładu ŚS. Miłosierdzia im. św. Wincencego a. Paulo

dla ubogich i nieuleczalnie chorych.

Fundacja posiada realność we Lwowie przy ul. Teatynskiej L:1. folwark Choderkowce w powiecie bobreckim oraz kapitały w papierach wartościowych.

W roku 1935. opracowano projekt nowego statutu fundacyjnego, odpowiadającego obecnym warunkom.

Zakład św. Józefa

dla nieuleczalnych we Lwowie przy ul. Kurkowej L:43. Majątek stanowi realność przy ul. Kurkowej L:43. oraz kapitały w papierach wartościowych.

Fundacja Kajetana Dominika 2 im. Zakszewskiego dla ociemniałych starców, zarządzana przez gminę m. Lwowa - posiada realność przy ul. Paulinów L:14.

Zakład ubogich mieszczan lwowskich pod wezwaniem św. Łazarza - r-z-a-

pozostający pod zarządem gminy m. Lwowa.

Zakład Ciemnych we Lwowie z fundacji ś.p. Wincencego Zaremby Skrzyskiego.

Majątek Zakładu stanowią realności we Lwowie, kapitał o nom.wart. ok. 50.000 zł. oraz stała dotacja z fundacji śp. Marianny Sikorskiej.

W lutym 1936.r. ustąpił Dyrektor fundacji Dr. Paweł Garapich. W związku z tym poczyniono starania celem obsadzenia stanowiska Dyrektora zgodnie z postanowieniami aktu fundacyjnego.

Zakład Głuchoniemych we Lwowie.

Majątek Zakładu stanowią : realność we Lwowie przy ul. Łyczakowskiej L:33., oraz stała dotacja roczna z fundacji śp. Marianny Sikorskiej.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono konieczny remont budynku zakładowego kosztem około 10.000 zł., pokrytym z realizacji walorów.

Fundacja im. Stanisława Gosiewskiego dla rzemieślników we Lwowie pod zarządem gm.m. Lwowa, posiadająca dobra Błotnia i Pniatyn o łącznym obszarze ok. 940 ha. - Ułożony został projekt nowego statutu fundacyjnego, uwzględniający obecne stosunki.

Fundacja ś.p. Dawida i Antoniny z Suchodolskich małż.

Abramo w i c z ó w

na utrzymanie Zakładu wychowawczego dla synów zubożałych ziemian polskich.

Majątek fundacji stanowią dobra o łącznym obszarze ok. 3.300 ha. Z powodu trudności finansowych Zarząd fundacji nawiązał pertraktacje z Konwentem O.O. Salezjanów celem objęcia przez nich prowadzenia Zakładu wychowawczego.

Fundacja Chrześcijańskiej Gminy miasta Borysławia.

przeznaczona na utrzymanie Zakładów Opieki Społecznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Borysławiu.

Majątek fundacji składa się z terenów naftowych, parcel budowlanych, domów zakładowych w Borysławiu, fabryki gazoliny, realności we Lwowie oraz zakupionych ostatnio majątków ziemskich Słońska i Szwydki wraz z lasem Oparskim obsz. ok. 902 ha., które fundacja objęła w posiadanie w r. 1935.

Fundacja prowadzi w Borysławiu ochronkę, poradnię leczniczą dla matki i dziecka, poradnię przeciwjagliczą, dwa przedszkola polskie i ruskie, kolonję letnią oraz dożywianie dzieci w szkołach powszechnych. Prowadzony przez Fundację dom dla starców przeniesiono z Borysławia do Słońska. Dom dla niemowląt w Borysławiu jest w stadium likwidacji. Urządzono poradnię przeciwgruźliczą. Fundacja udziela również zapomóg stałych i doraźnych oraz subwencjonuje szereg instytucyj oświatowo-kulturalnych.

Na spełnianie tych zadań wydano w r. 1935/36, 119.072 zł.

Fundacja im. Marianny Sikorskiej w Trześniowie.

Z dochodów dóbr Trześniów i Buków położonych w powiecie brzozowskim wydano w roku sprawozdawczym ok. 6.000 zł., na cele fundacyjne, tj. na dotacje Zakładów :

1/ Głuchoniemych, 2/ Ciemnych, 3/ Sacré Coeur we Lwowie.

Fundacja im. Kajetany Z ad u r o w i c z o w e j
 prowadzi Ochronkę dla 10 - 12 ubogich dziewcząt sierót
 nar.pol.rel.rzym.kat. w swej realności we Lwowie przy ul.Kur-
 kowej L:5.

Fundacja ś.p.Honoraty B o r z e c k i e j
 na Zakład Ochrony chłopców pod opieką św.Antoniego we
 Lwowie.

Z powodu trudności finansowych zamierzone jest połą-
 czenie tej fundacji z fundacją im.Matyskiewiczów o pokrewnym
 celu.

Fundacja im.Bronisława Łukasza 2 im. M r a z k a i Zofii
J a b ł o n o w s k i e j - dla nieślubnych dzieci.

Fundacja posiada realność we Lwowie przy ul.Batorego
 L:12 i 14. willę w Wągrowcu około Poznania oraz realność we
 Lwowie na Pohulance, zakupioną w r.1934. W realności tej prze-
 prowadzono w roku sprawozdawczym stosowne adaptacje celem
 uruchomienia Zakładu opiekuńczego.

W przygotowaniu jest projekt statutu fundacyjnego.

Fundacja śp. Stanisława S t r z a ł k o w s k i e g o
 dla sierót we Lwowie, na razie nieczynna. Majątek
 stanowi masa spadkowa, w skład której wchodzi 1/3 część Zakła-
 dów Naukowych im. Zofii Strzałkowskiej. Nad interesami fundacji
 czuwa bezpośrednio delegat Departamentu fundacyjnego.

W roku sprawozdawczym powstały na obszarze województwa
 lwowskiego dwie nowe fundacje o celach opiekuńczo-społecznych
 a to : im.Władysława i Eugenii z Gotfrejów D e m b o w s k i c h
 na Zakład wychowawczy dla sierót-chłopców w Truskawcu - oraz
 fundacja im. Pauliny R u t k o w s k i e j dla ubogich cho-
 rych dzieci w Truskawcu.

Z większych fundacyj posagowych, pozostających pod nadzo-
 rem Wojewody lwowskiego, wymienić należy fundację im. Jana
 Antoniego Ł u k i e w i c z a, posiadającą majątek nieru-
 chomy o łącznym obszarze 1.400 ha.

W r.1935/36. rozlosowano 6 posagów w kwotach od 300 zł.
 do 1.500 zł.

Z ważniejszych fundacyj kulturalno-oświatowych, wycho-
 wawczych i stypendyjnych, działających na obszarze województwa
 lwowskiego pod nadzorem Wojewody jako państwowej władzy funda-
 cyjnej, na wymienienie zasługują :

Zakład Narodowy im. O s s o l i ń s k i c h, który posiada
 gmach biblioteki we Lwowie, 3 kamienice, 2 majątki ziemskie
 z lasem o obsz. 949 ha., papiery wart. im. 99.786.81 zł., oraz
 zbiory biblioteczne jedne z największych w Polsce.

Fundacja utrzymuje muzeum i bibliotekę, z której korzysta-
ją badacze naukowcy i kształcąca się młodzież.

W r. 1935. zamknięcie rachunków tego Zakładu przedstawia
się następująco :

1/ Dochody	259.979.34 zł.
2/ Zapas z r.1934.	1.469.04 "
R a z e m	261.448.38 zł.
Wydatki	251.219.52 "
 Zapras na r.1936.	 10.228.86 zł.

Fundacja im. Zenona i Wandy S u s z y c k i c h .

Majątek fundacji stanowią dobra ziemskie Boguchwała i Lu-
toryż w powiecie rzeszowskim o obszarze 505 ha użytków rolnych
i 275 ha lasu. Celem fundacji jest rozwój polskiej nauki rol-
nictwa.

Fundacja naukowo-wychowawcza im. W ł a d y s ł a w a
O s m ó l s k i e g o

posiada majątność Kuliczków o obszarze 943 ha 76 a.-
Dochody tej fundacji są obracane na zasiłki i stypendia dla
kształcących się krewnych Fundatora.

Fundacja naukowo-wychowawcza imienia Adama
K o z ł o w i e c k i e g o i Marii z Janochów
K o z ł o w i e c k i c h

w Hucie Komorowskiej posiada majątki ziemskie w powie-
cie kolbuszowskim o obszarze 2.807 ha.- Celem jej jest wybudo-
wanie i prowadzenie Zakładu naukowo-wychowawczego dla chłopców,
o typie szkoły średniej.

Fundacja naukowo-wychowawcza im. Czesława i Marii z Kaczkow-
skich K o z ł o w i e c k i c h

w Rakowej przeznaczona na założenie i utrzymanie Zakła-
du dla kursów dokształcających dla młodzieży płci żeńskiej po
ukończeniu szkoły średniej.- Posiada majątek ziemski w pow.
samborskim o obsz. 582 ha.-

Fundacja stypendyjna im. Dra Jana T o w a r n i c k i e g o

jest właścicielką 5-ciu kamienic w Rzeszowie, nadto
posiada 13 morgów gruntu w Staroniwie w pow. rzeszowskim i wa-
lory im.wart. 190.000 zł.

Z dochodów rozdano w roku sprawozdawczym stypendia i za-
siłki dla uczącej się młodzieży w łącznej kwocie 18.037 zł.-
Wobec rozbudowy przez Gminę m.Rzeszowa na obszarze miasta sieci
wodociągowej i kanalizacyjnej urządzono w budynkach fundacyj-
nych instalację wodociagową i odpływową kosztem 36.152 zł.

Fundacja im. Zygmunta i Leonii S z u l a k i e w i c z ó w

utworzona w r.1932. przeznaczona na stypendia dla stu-
dentów Politechniki lwowskiej, posiada trzypiętrową kamienicę
we Lwowie przy ul. Zyblikiewicza L:5. Zarząd fundacji sprawuje
Rektorat Politechniki lwowskiej.-

Fundacja naukowa p.n. " N a c j o n a l n y j M u z e j "

we Lwowie, utworzona przez Ks.Dra Andrzeja hr.Szeptyckiego, Metropolite obrz.grec.kat. we Lwowie, jest właścicielką trzech realności we Lwowie. Przy ul. Mochnackiego L:42. posiada gmach muzealny ze zbiorami książek, rękopisów, obrazów i t.p.

Celem fundacji jest zobrazowanie na zebranych zabytkach stanu ukraińskiego życia kulturalno-narodowego w historycznym i bieżącym rozwoju.

Z pośród fundacji działających na obszarze innych województw wspomnieć należy o fundacji Stanisława hr. Skarbka dla sierót i starców, która posiada na obszarze tuż województwa znaczne obiekty majątkowe, jak gmach Skarbkowski oraz folwarki Frydrychówkę i Grzędę.-

Fundacja prowadzi Zakład sierót w Drohowyżu i dom dla starców w Mikołajowie. W roku sprawozdawczym fundacja utrzymywała 400 sierót i 60 starców.

W r.1935. fundacja ta, która istnieje od r.1844., została oparta na nowych podstawach organizacyjnych, ujętych w nowym statucie fundacyjnym, zatwierdzonym przez Ministra Opieki Społecznej we wrześniu 1935. Zgodnie z postanowieniami nowego statutu została utworzona Rada fundacyjna, pod przewodnictwem Kuratora, jako organ uchwalający i kontrolujący fundacji. Do Rady tej wchodzi między innymi delegat Wojewody lwowskiego. Zarząd całością spraw majątkowych fundacji wykonuje pod kontrolą Rady fundacyjnej dyrektor fundacji.

Z obszaru w ilości 1.500 ha przeznaczonego na sprzedaż parcelacyjną za zezwoleniem władz nadzorczych celem oddłużenia fundacji, sprzedano w roku 1935/36. fundacji Chrześcijańskiej Gminy miasta Borysławia majątek ziemski Słońsko i Szwydkę wraz z lasem Oparskim o ogólnym obsz. 902 ha za kwotę 550.000 zł.- Dalszą parcelację przeprowadza Ziemskie Towarzystwo Parcelacyjne S.A. we Lwowie.

Do większych fundacji substytucyjnych i warunkowych na obszarze województwa lwowskiego należą :

Fundacja dobroczynna im. Aleksandra i Felicji S k a r b k ó w " O p a t r z n o ś ć "

której majątek stanowi połowa dóbr Jabłonki i Kołonice w powiecie leskim. Kłodzienko i Gaje w powiecie żółkiewskim oraz szereg różnych obiektów majątkowych.

W projekcie jest komasacja dóbr służyć mających w przyszłości na cele fundacji.

Fundacja śp. Bożeny 1-o Milskiej 2-o T u c k i e j

we Lwowie dla dziennikarzy, literatów i artystów, wejdzie w życie po wydzieleniu na jej rzecz przez Dra Tuckiego, dziedzica śp. Fundatorki, stosownie do jej zarządzenia, połowy majątku, w którego skład wchodzi obecnie 34/40 części realności przy ul. Akademickiej L:10 wraz z Zakładem kąpielowym. Druga połowa majątku przypadnie fundacji po wygaśnięciu prawa dożywotniego użytkowania

przyznanego Drowi Tuckiemu.

Osobne grupy fundacyj nadzorowanych stanowią fundacje dobroczynne żydowskie i ruskie.

W zakresie dobroczynnych fundacyj żydowskich opisanych szczegółowo w sprawozdaniu za okres 1934/35. badano w dalszym ciągu działalność poszczególnych fundacyj, a to bądź przez przeglądanie rachunków i sprawozdań przedkładanych Departamentowi fundacyjnemu przez zarządy fundacyj, bądź przez lustrację na miejscu.

W roku sprawozdawczym zlustrowano na miejscu dobroczynne fundacje żydowskie w Tarnopolu, Tarnowie i Krakowie oraz rozpoczęto lustrację tych fundacyj we Lwowie i w Rzeszowie.

Lustracja fundacyj dobroczynnych żydowskich we Lwowie, przeprowadzona przy współudziale 5-ciu urzędników, a zakończona w kwietniu 1936 r. ujawniła szereg nadużyć, z powodu których Urząd Wojewódzki lwowski rozwiązał zarząd żydowskiej Gminy wyznaniowej we Lwowie i ustanowił Komisarza rządowego, a Prokuratura Sądu Okręgowego we Lwowie spowodowała wszczęcie dochodzenia karnego przeciw członkom rozwiązanego zarządu.

Równocześnie z badaniem działalności fundacyj czynnych prowadzono akcję w kierunku uporządkowania fundacyj dotychczas nieczynnych. W związku z tem przedłożono Ministerstwu Opieki Społecznej do zatwierdzenia 25 projektów statutów, względnie postanowień dodatkowych do poprzednio zatwierdzonych aktów fundacyjnych.

W tym czasie uzyskały zatwierdzenie 22 projekty statutów względnie postanowień dodatkowych.

W dziale fundacyj dobroczynnych ruskich prowadzono w dalszym ciągu akcję, mającą na celu wyświetlenie działalności Zarządów fundacyjnych fundacyj czynnych oraz możliwość uruchomienia fundacyj nieczynnych.

Z ważniejszych wydarzeń tego działu wymienić należy rozwiązanie Zarządu fundacji im. Ks. Konstantyna Ostrońskiego w Tarnopolu dla biednych okaleczonych mieszkańców greckokat. religii i ustanowienie Tymczasowego Zarządu zarządzeniem z dnia 12. marca 1936. LW:1870/36.

Do większych fundacyj pozostających w zarządzie Wojewody lwowskiego należą na obszarze tut. województwa :

Fundacja dobroczynna im. Marcelego i Rypsyny z Bohdanowiczów małż. Zachariasiewiczów,

która prowadzi w dwóch domach parterowych we Lwowie Schronisko dla osób z podupadłych rodzin, niezdolnych do pracy. W schronisku tem znajduje pomieszczenie 10 pensjonariuszek.-

Fundacja stypendyjna im. Ryszarda Pięścińskiego posiada w powiecie dobromilskim majątność Kuźmina o obsz. 922 ha. Z dochodów jej wypłaca się stypendia dla młodzieży szkol-

nej i legaty ustanowione przez Fundatora.

W okresie sprawozdawczym ukończono budowę domu czynszowego i z dniem 1. grudnia 1935. oddano ten dom w najem Policji Państw. za czynszem 600 zł. rocznie.

Fundacja im. Dra Antoniego Lachowicza
posiada majątek Kochanówka w pow. jaworowskim o obsz. 438 ha. Dochody tej fundacji służą na wypłatę stypendiów i zapomóg dla członków rodzin spokrewnionych z Fundatorem. Folwark fundacyjny wydzierżawiono dotychczasowemu dzierżawcy Ludwikowi Żurowskiemu na dalszy 9-letni okres.

Fundacja stypendyjna im. Ks. Biskupa Samuela Głowińskiego

Majątek fundacji stanowią lasy w Winnikach koło Lwowa obszaru 803 ha., walory im. wartości 241.906,35 zł. oraz wierzy- sta roczna renta 3.705,42 zł. zabezpieczona hipotecznie na państw. szpitalu powszechnym we Lwowie.

W okresie sprawozdawczym wydano na cele fundacyjne 17.140 zł. Z kapitałów fundacji zakupiono dom mieszkalny w Winnikach za sumę 43.500 zł.

Fundacja zapomogowa im. Ks. Biskupa Samuela Głowińskiego
dla ubogich mieszkańców Winnik i Podbereżec, ukonstytuowana w r. 1934, posiada kapitał w walorach nom. wart. około 60.000 zł.

W roku sprawozdawczym zakupiono dla fundacji dom w Winnikach za 4.000 zł.

Z końcem r. 1935. uruchomiono rozdawnictwo zapomóg i wypła- cono ubogim w Winnikach i Podbereżcach łącznie kwotę 1.630 zł.

W przyszłości zamierzone jest utworzenie w porozumieniu z gminą Winniki przytułku dla ubogich w domu fundacyjnym.

Fundacja im. Antoniego Dydyńskiego

Majątek fundacji stanowią dobra ziemskie Godowa w powie- cie rzeszowskim o obszarze 484 ha lasu i 345 ha użytków rol- nych, kamienica czynszowa w Strzyżowie, walory im. wart. 83.557 zł. i wierzytelności na kwotę 69.093 zł.

Celem fundacji jest rozdawnictwo stypendiów, na co wy- dano w okresie sprawozdawczym 11.400 zł. Nadto na utrzymanie ochronki fundacyjnej wydano 1.555 zł. 76 gr.

.....

REDAKCYJA
UMCS
LUBLIN

80-

Biblioteka Uniwersytetu
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
w Lublinie

3333

CZASOPISMA

1935-36

KSEROPOWIELANIE

ZABRONIONE